ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ СТАТИСТИКА АГЕНТТІГІ
АГЕНТСТВО РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН ПО СТАТИСТИКЕ

Қазақстан Республикасының «Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы» Заңына сәйкес бұл материал көбейтуге (көшіруге) жатпайды, статақпараттарды өзінің жарияланымдарында (басылымдарында) пайдаланған жағдайда Қазақстан Республикасы Статистика агенттігіне сілтеме жасауға міндетті.

В соответствии с Законом РК «Об авторском праве и смежных правах» данный материал не подлежит размножению (копированию), при использовании статинформации в своих публикациях (изданиях) обязательна ссылка на Агентство Республики Казахстан по статистике.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУЫ

СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

2005 жылдың қаңтар-наурызы
январь-март 2005 года

АЛМАТЫ, 2005

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУЫ

Ай сайынғы ақпараттық-талдамалы журнал

1991 жылдан бастап шығады

Құрылтайшы: Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі

Бас редактор - Қ.Әбдиев

«Қазақстан Республикасының әлеуметтік-экономикалық дамуында» 2005 жылдың қаңтар-наурызында ел экономикасының дамуы туралы жедел статистикалық деректер бар.

«Қазақстан Республикасы және оның өңірлерінің әлеуметтік-экономикалық дамуының статистикалық көрсеткіштері» қосымшасында тиісті бөлімдер бойынша кестелік материал келтірілген.

Қазақстан Республикасы Статистика агенттігінің «Қазақстан Республикасының әлеуметтік-экономикалық дамуы (жедел деректер)» ай сайынғы журналын электрондық түрде де ұсыну мүмкіндігі бар.

Мекен-жайы: Қазақстан Республикасы, 050008, Алматы қаласы, Абай даңғылы, 125, Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі
Телефондар: 8 (327-2) 61-13-23, 61-66-45
Факс: (327-2) 42-08-24
E-mail:stat@ mail.online.kz
Internet:http//www.stat.kz

Шартты белгілер:

- – құбылыс жоқ
0,0 – болмашы шама
… – деректер жоқ (табыс етілмеген)

Таралымы: 250 дана.
Көлемі = 12,13 ЕБТ

Журнал Қазақстан Республикасының Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде 2002 жылдың 14 тамызында тіркелген № 3156-Ж

СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Ежемесячный информационно-аналитический журнал

Издается с 1991 года

Учредитель: Агентство Республики Казахстан по статистике

Главный редактор - К.Абдиев

«Социально-экономическое развитие Республики Казахстан» содержит оперативные статистические данные о развитии экономики страны в январе-марте 2005г.

В приложении «Статистические показатели социально-экономического развития Республики Казахстан и ее регионов» приведен табличный материал по соответствующим разделам.

Агентство Республики Казахстан по статистике имеет возможность предоставлять ежемесячный журнал «Социально-экономическое развитие Республики Казахстан (оперативные данные)» также в электронном виде.

Адрес: Республика Казахстан, 050008, г. Алматы, пр Абая, 125, Агентство Республики Казахстан по статистике
Телефоны: 8 (327-2) 61-13-23, 61-66-45
Факс: (327-2) 42-08-24
E-mail:stat@ mail.online.kz
Internet: http//www.stat.kz

Условные обозначения:

- – явление отсутствует
0,0 – незначительная величина
… – данные отсутствуют (не представлены)

Тираж: 250 экз.
Объем = 12,13 УПЛ

Журнал зарегистрирован в Министерстве культуры, информации и общественного согласия Республики Казахстан 14 августа 2002 г. № 3156-Ж

© Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі, 2005
© Агентство Республики Казахстан по статистике, 2005

Мазмұны

1. Қазақстан Республикасының 2005 жылғы қаңтар-наурыздағы әлеуметтік-экономикалық дамуының қысқаша қорытындылары ... 5

2. Тауарлар мен қызметтер өндірісі ... 7

2.1 Өнеркәсіп өндірісі ... 7
2.2 Ауыл шаруашылығы ... 11
2.3 Құрылыс ... 13
2.4 Көлік ... 14
2.5 Байланыс ... 14
2.6 Сауда және өзге де қызметтер ... 16

3. Шағын бизнес мониторингі ... 18

4. Сыртқы сауда ... 19

4.1 Сыртқы сауда айналымы ... 19
4.2 ТМД мемлекеттерімен сыртқы сауда ... 20
4.3 Әлемнің басқа елдерімен сыртқы сауда ... 20
4.4 Төлем балансы ... 20

5. Инвестициялар ... 22

6. Бағалар ... 23

6.1 Тұтыну бағалары ... 23
6.2 Экономиканың нақты секторындағы бағалар ... 24

7. Қаржы жүйесі ... 27

7.1 Мемлекеттік қаржы ... 27
7.2 Кәсіпорындардың қаржы қызметі ... 28
7.3 Ақша-кредит жүйесі ... 30

8. Еңбек рыногы және еңбекке ақы төлеу ... 31

8.1 Жалданып жұмыспен қамтылу ... 31
8.2 Жұмыссыздық және жұмыспен қамтамасыз ету ... 32
8.3 Еңбекке ақы төлеу ... 33

9. Халықтың табысы ... 34

10. Демографиялық процестер және әлеуметтік сала ... 35

10.1 Демографиялық ахуал ... 35
10.2 Халықтың ауру-сырқаулығы ... 36
10.3 Қылмыстылық ... 36

11. Қазақстан Республикасы өңірлерінің әлеуметтік-экономикалық жағдайы: салыстырмалы талдау ... 38

12. Конъюнктуралық зерттеулер ... 40

13. Әлемдік экономиканың даму үрдістері ... 44

13.1 ТМД елдерінің әлеуметтік-экономикалық жағдайы ... 44
13.2 ЕО және Еуро-аймақ елдерінің әлеуметтік-экономикалық дамуының негізгі көрсеткіштері ... 48
13.3 2005 жылғы наурызындағы жекелеген тауарлардың әлемдік рыногінің конъюнктурасы ... 51

Содержание

1. Краткие итоги социально-экономического развития Республики Казахстан в январе-марте 2005 года 54

2. Производство товаров и услуг 56

2.1 Промышленное производство 56
2.2 Сельское хозяйство 60
2.3 Строительство 62
2.4 Транспорт 63
2.5 Связь 63
2.6 Торговля и прочие услуги 64

3. Мониторинг малого бизнеса 66

4. Внешняя торговля 67

4.1 Внешнеторговый оборот 67
4.2 Внешняя торговля с государствами СНГ 68
4.3 Внешняя торговля с другими странами мира 68
4.4 Платежный баланс 68

5. Инвестиции 70

6. Цены 71

6.1 Потребительские цены 71
6.2 Цены в реальном секторе экономики 72

7. Финансовая система 75

7.1 Государственные финансы 75
7.2 Финансовая деятельность предприятий 76
7.3 Денежно-кредитная система 78

8. Рынок труда и оплата труда 79

8.1 Занятость по найму 79
8.2 Безработица и обеспечение занятости 79
8.3 Оплата труда 80

9. Доходы населения 82

10. Демографические процессы и социальная сфера 83

10.1 Демографическая ситуация 83
10.2 Заболеваемость населения 84
10.3 Преступность 84

11. Социально-экономическое положение регионов Республики Казахстан: сравнительный анализ 86

12. Конъюнктурные обследования 89

13. Тенденции развития мировой экономики 93

13.1 Социально-экономическое положение стран СНГ 93
13.2 Текущее состояние стран ЕС и Евро-зоны 97
13.3 Конъюнктура мирового рынка отдельных товаров в марте 2005г. 100

1. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ 2005 ЖЫЛҒЫ ҚАҢТАР-НАУРЫЗДАҒЫ ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУЫНЫҢ ҚЫСҚАША ҚОРЫТЫНДЫЛАРЫ

Экономиканың нақты секторы. 2005 жылғы қаңтар-наурызда *өнеркәсіп өндірісінің көлемі* қолданыстағы бағамен 1069,7 млрд. теңгені құрады, бұл 2004 жылғы қаңтар-наурыздағыдан 7,4%-ға артық. Өндіріс көлемі 2004 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда кен өндіру өнеркәсібінде – 11,1%-ға, өңдеу өнеркәсібінде – 3,4%-ға, электр энергиясын, газ бен су өндіруде және бөлуде – 5,1%-ға өсті.

2005 жылғы қаңтар-наурызда *ауыл шаруашылығының жалпы өнімінің көлемі* ағымдағы бағамен 67,7 млрд. теңгені құрап, 2004 жылғы қаңтар-наурызбен салыстырғанда 3,5%-ға өсті.

2005 жылғы қаңтар-наурызда *жүк тасымалдаудың жалпы көлемі* (коммерциялық тасымалдаумен шұғылданатын көліктік емес ұйымдар мен кәсіпкерлер тасымалдаған жүк көлемінің бағасын есепке алғанда) 395,1 млн. тоннаны құрап, 2004 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда 2,6%-ға өсті.

Есепті кезеңде *бөлшек сауда тауар айналымының көлемі* (қоғамдық тамақтандыру айналымынсыз) 282,2 млрд. теңгені құрап, 2004 жылғы қаңтар-наурызбен салыстырғанда 10,6%-ға артты.

2005 жылғы қаңтар-наурызда *негізгі капиталға жұмсалған инвестициялардың көлемі 316,4* млрд. теңгені құрады, бұл 2004 жылғы қаңтар-наурыздағыдан 1,5 есе көп.

2005 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша республикада 214070 *заңды тұлға тіркелген*, *соның ішінде қызметкерлерінің саны 50 адамға дейін - 200996. Жұмыс істеп тұрған заңды тұлғалар* -161725. Жұмыс істеп тұрған заңды тұлғалардың ішінде шағын кәсіпорындар –149567 құрайды, олардан шағын бизнес субъектілері - 101160.

Сыртқы сауда. 2005 жылғы қаңтар-ақпанда Қазақстанның *сыртқы сауда айналымы* (Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі Кедендік бақылау комитетінің деректері бойынша ұйымдаспаған сауданы есепке алмағанда) 5777,5 млн. АҚШ долларын құрап, 2004 жылғы қаңтар-ақпанмен салыстырғанда 40%-ға өсті, соның ішінде *экспорт* – 3650,1 млн. АҚШ доллары (41%-ға өсті), *импорт* – 2127,4 млн. АҚШ доллары (37%-ға өсті).

Баға. 2005 жылғы наурызда *тұтыну бағасының индексі* 2004 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 101,9% құрады. Азық-түлік тауарларының бағалары мен тарифтері 2,7 %-ға, азық-түлік емес тауарлардың – 0,4%-ға, ақылы қызметтердің – 1,8%-ға өсті. 2005 жылғы наурызда өнеркәсіп өнімін өндіруші кәсіпорындар бағасы 2004 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 5,3%-ға өсті.

Қаржы. 2005 жылдың 1 наурызында Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің жедел деректері бойынша Қазақстан Республикасының *Мемлекеттік бюджетіне* түскен табыстар көлемі 280,1 млрд. теңгені құрады, бұл 2004 жылғы 1 наурыздағыдан 42,7%-ға артық, шығындар – 140,9 млрд. теңге (3%-ға кем).

Есеп берген кәсіпорындар мен ұйымдардың деректері бойынша 2005 жылғы ақпанда салық салғанға дейінгі кәдуілгі қызметтен алынған қаржылық нәтиже табыс есебінде 115,7 млрд. теңге сомасында анықталды, бұл 2004 жылғы ақпандағыдан 44,8%-ға артық. *Пайдалылық деңгейі* – 34,7%. Есеп берген кәсіпорындардың жалпы санынан *залалды кәсіпорындардың үлесі* 41,6% құрады.

2005 жылғы 1 наурызға Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкісінің деректері бойынша екінші деңгейдегі банктердің экономика салаларына салған *кредиттік салымдары 1551,7* млрд. теңгені құрады. Олардың өсуінің тұрақты серпіні байқалады. Кредиттік салымдардың жалпы көлемінде ұзақ мерзімді кредиттердің үлесі 66,1%, шетел валютасындағы кредиттердің үлесі 52% құрады. 2005 жылғы 1 наурызға банк жүйесіндегі *депозиттер көлемі* 1262,9 млрд. теңгені құрады, бұл 2004 жылғы 1 наурыздағыдан 62,7%-ға көп, соның ішінде халық депозиттері (салымдары), тиісінше, 450,2 млрд. теңге болды, бұл 2004 жылғы 1 наурыздағыдан 30,5%-ға көп.

Еңбек рыногі. 2005 жылғы наурызда сараптамалық бағалау бойынша, *жұмыссыздар саны* 653,0 мың адамды құрады, *жұмыссыздық деңгейі* экономикалық тұрғыдан белсенді халық санына –8,3% құрады.

2005 жылғы ақпанда қызметкерлерге есептелген *орташа айлық атаулы жалақы 29050* теңгені құрап, 2004 жылғы ақпанмен салыстырғанда 12,8%-ға өсті. *Нақты жалақы* 5,5%-ға өсті.

Халық табысы. 2005 жылғы ақпанда бағалау бойынша, *халықтың орта есеппен жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табысы* 12954 теңгені құрап, 2004 жылғы ақпанмен салыстырғанда – 14,6%-ға, *нақты ақшалай табысы* – 7,2%-ға өсті.

НЕГІЗГІ ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ИНДИКАТОРЛАР

	Өлшем бірлігі	2005ж. қаңтар-наурызы	2005ж. наурызы	Өткен жылдық тиісті кезеңіне %- бен		2005ж. наурызы 2005ж. ақпанына %-бен
				2005ж. қаңтар-наурызы	2005ж. наурызы	
А	Б	1	2	3	4	5
Экономикалық көрсеткіштер						
Өнеркәсіп өнімдерінің (тауарлар, қызметтер) көлемі	млрд. теңге	1069,7	386,0	107,4	107,0	107,4
Ауыл шаруашылығының жалпы өнімінің көлемі	млрд. теңге	67,7	25,9	103,5	102,0	124,2
Көліктің барлық түрлерімен жүк тасымалдау	млн. тонн	395,1	135,6	102,6	103,4	105,6
Байланыс қызметтерінің көлемі (өсу қарқыны салыстырмалы бағаларда) [1]	млрд. теңге	44,1	14,7	123,8	119,3	99,8
Өткізудің барлық арналары бойынша бөлшек сауда тауар айналымы	млрд. теңге	282,2	97,0	110,6	111,8	104,1
Сыртқы сауда айналымы[1]	млн. АҚШ долл.	5777,5	2919,9	140	149	102
соның ішінде:						
Экспорт		3650,1	1861,2	141	157	104
Импорт		2127,4	1058,7	137	137	99
Негізгі капиталға жұмсалған инвестициялар	млрд. теңге	316,4	126,6	147,0	158,8	135,9
Тұтыну бағасының индексі				106,9	101,9[2)]	100,6
Өнеркәсіп өнімін өндірушілер бағасының индексі				121,8	105,3[2)]	103,5
Жұмыссыздар саны (бағалау) [1]	мың адам	х	653,0	х	96,7	98,3
Орта есеппен жан басына шаққандағы ақшалай табыс (бағалау)[1]	теңге	25574	12954	115,0	114,6	102,6
Нақты ақшалай табыс (бағалау)[1]	%-бен			107,6	107,2	102,0
Бір қызметкердің орташа айлық жалақысы[1]:						
Атаулы	теңге	28787	29050	113,8	112,8	102,1
Нақты	%-бен					
Қаржылық көрсеткіштер [3]						
М3 ақша жиыны [4]	млрд. теңге		1619,7		159,2	104,8
Айналымдағы қолма-қол ақша[4]	млрд. теңге		356,8		147,9	103,2
Банк жүйесіндегі депозиттер[4]	млрд. теңге		1262,9		162,7	105,3
соның ішінде халық депозиттері	млрд.теңге		450,2		130,5	102,9
Екінші деңгейдегі банктердің экономика салалары мен халықты кредиттеуі[4]	млрд. теңге		1551,7		153,1	103,3
Соның ішінде ұзақ мерзімді кредиттік салымдар	млрд.теңге		1025,5		160,1	103,9
Кәсіпорындар мен ұйымдардың пайдалылығы[1]	%-бен		34,7			
Кәсіпорындар мен ұйымдардың дебиторлық берешегі	млрд. теңге		1881,3		128,4	101,7
Кәсіпорындар мен ұйымдардың міндеттемелер бойынша берешегі	млрд. теңге		3933,7		122,0	88,0

[1]1-баған – 2005 жылдың қаңтар-ақпаны; 2-баған- 2005 жылдың ақпаны; 3-баған – 2005 жылдың қаңтар-ақпаны 2004 жылдың қаңтар-ақпанына %-бен; 4-баған – 2005 жылдың ақпаны 2004 жылдың ақпанына %-бен; 5-баған – 2005 жылдың ақпаны 2005 жылдың қаңтарына %-бен.

[2] 2004 жылдың желтоқсанына.

[3]2-баған – кезең басына; 4-баған – 2005 жылдың 1 наурызы 2004 жылдың 1 наурызына; 5-баған - 2005 жылдың 1 наурызы 2005 жылдың 1 ақпанына.

[4] ҚР Ұлттық Банкісінің деректері бойынша.

** 2004 жылғы қаңтар-ақпанда және ақпанда нақтыланған деректерге %-бен.*

Ескерту: Өнеркәсіп өнімдерінің көлемі тиісті жылдардағы кәсіпорындар құрылымы бойынша келтірілген. өткізудің барлық арналары бойынша бөлшек сауда тауар айналымы қоғамдық тамақтандыру қызметтерін есепке алмайды.

Сыртқы сауда тауар айналымы Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінің Кедендік бақылау комитетінің деректері бойынша ұйымдаспаған сауданы есепке алмай кептірілген сауданы есепке алмай келтірілген.

2. ТАУАРЛАР МЕН ҚЫЗМЕТТЕР ӨНДІРІСІ

2.1 ӨНЕРКӘСІП ӨНДІРІСІ

2005 жылдың қаңтар-наурызында Қазақстанның өнеркәсіп кәсіпорындары (шағын, қосалқы кәсіпорындарды, үй шаруашылықтары секторын қоса) қолданыстағы бағада 1069,7 млрд. теңгенің өнімін өндірді, бұл 2004 жылғы қаңтар-наурыздағы деңгейге 107,4% құрады. Өндіріс көлемінің өсуі, өндірісі 17,3%-ға төмендеген Қарағанды облысынан басқа, республиканың барлық өңірлерінде байқалды.

2005 жылдың қаңтар-наурызындағы өнеркәсіп өнімдерінің нақты көлем индекстері және өнеркәсіптің салалық құрылымы

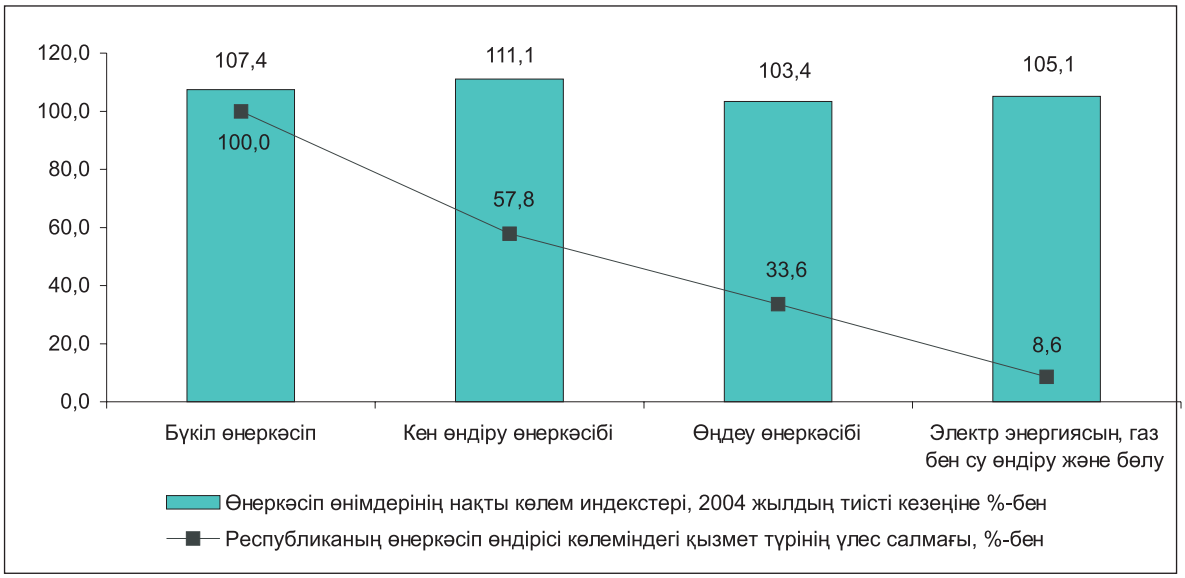

Кен өндіру өнеркәсібінде 2005 жылдың қаңтар-наурызында 617,8 млрд. теңгенің өнімі өндірілді, бұл 2004 жылдың қаңтар-наурызынан 11,1% жоғары. Осы кезеңде көлемнің өсуі негізінен газ конденсатын (55,3%-ға); мыс (20,1%-ға) және темір (16,4%-ға) кендерін; лигнит (10,1%-ға); шикі мұнай (7%-ға) өндіруді арттыру есебінен қамтамасыз етілді. Табиғи газды жалпы өндіру 161,2% құрады. Сонымен қатар, тас көмірді (96,5%); мыс-мырыш (88%), қорғасын-мырыш (87%), құрамында алтыны бар (66%) кендерді өндіру төмендеді.

2005 жылдың қаңтар-наурызындағы кен өндіру өнеркәсібі қызметінің жекелеген түрлерінің нақты көлем индекстері және үлес салмағы

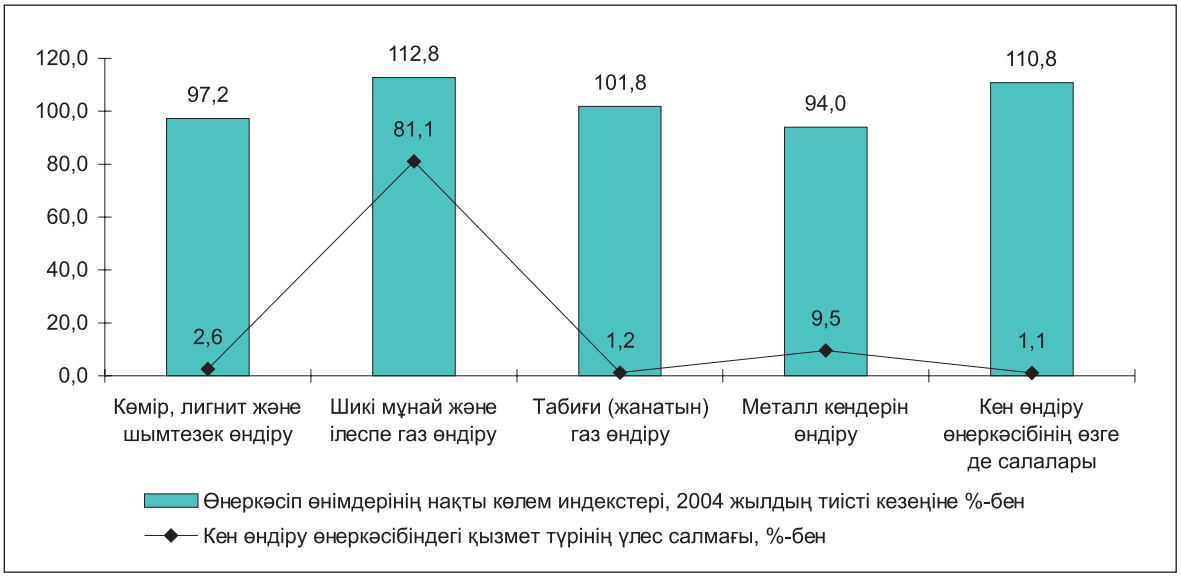

Өңдеу өнеркәсібінде 2005 жылдың қаңтар-наурызында 359,5 млрд. теңгенің өнімі өндірілген, бұл 2004 жылдың қаңтар-наурызындағы деңгейден 3,4% жоғары.

2005 жылдың қаңтар-наурызындағы өңдеу өнеркәсібі қызметінің жекелеген түрлерінің нақты көлем индекстері және үлес салмағы

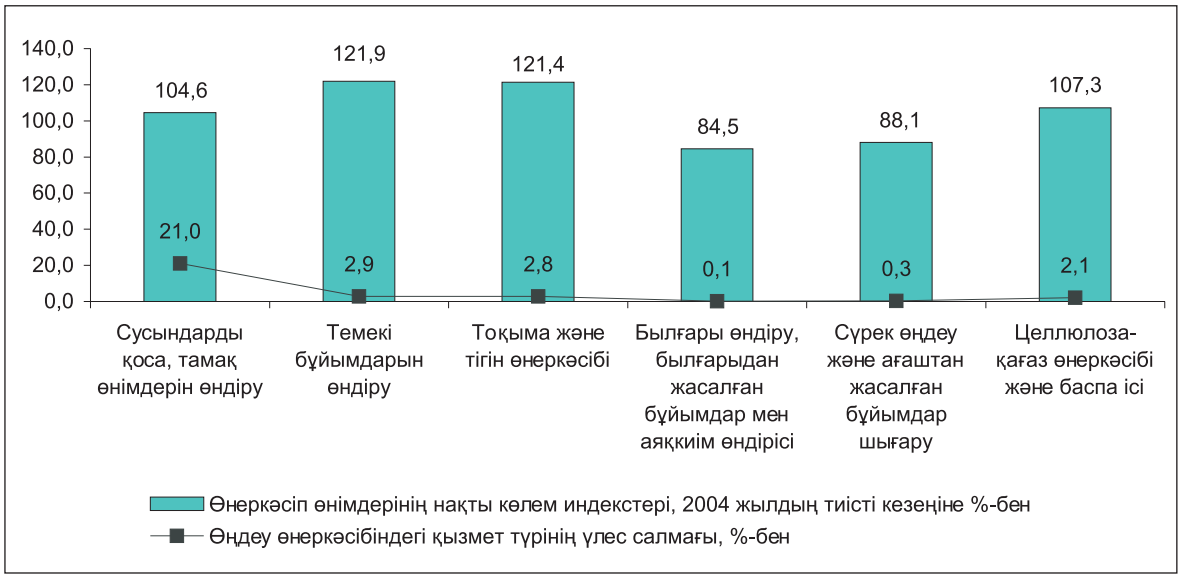

2005 жылдың қаңтар-наурызында 86,1 млрд. теңгеге ауыл шаруашылығы өнімі өңделді, соның ішінде **сусындарды қоса, тамақ өнімдерін өндіру** 75,5 млрд. теңге. 2004 жылғы қаңтар-наурыздағы деңгейге қарағанда еттен жасалған консервілер; өңделген және консервіленген балық; жеміс және көкөніс шырындарын; сүт және кілегей; сары май; ірімшік және сүзбе; ұн; жарма; ақтаған күріш; макарон және кондитерлік өнімдер; майонез өндіру артты. Сондай-ақ, ликер (50,6%-ға); арақ (47,5%-ға); этил спиртін (35,2%-ға) өндіруді арттыру қамтамасыз етілді.

2005 жылдың қаңтар-наурызында **тоқыма және тігін өнеркәсібінде** 10,1 млрд. теңгенің өнімі өндірілді. 2004 жылғы қаңтар-наурызбен салыстырғанда өндірістің өсуі негізінен қызметтің осы түрі бойынша, өнеркәсіп өндірісі көлемінің 75% үлесі келетін мақта талшығын (24,2%-ға) шығаруды арттыру есебінен болды. Сондай-ақ, мата; иірімжіптер; төсек жаймалары; кілем және кілем бұйымдары; свитерлер, жемпірлер, пуловерлер және осыған ұқсас бұйымдар; жұмыс киімдері 2004 жылғы қаңтар-наурыздағыдан артық өндірілген. Ал сырт киім; қалпақтар және бас киімдер өндіру төмендеді.

2005 жылдың қаңтар-наурызында **былғары және былғарыдан жасалған бұйымдар мен аяққиім өндірісінде** 500 млн. теңгенің өнімі өндіріліп, 2004 жылғы қаңтар-наурыздағы деңгейден 15,5% төмендеді, бұл негізінен ірі қара малдың немесе жылқы тектес жануарлардың терісінен жасалған былғары және қайыс-ер бұйымдары өндірісін азайту есебінен болды.

Сүрек өңдеу және ағаштан жасалған бұйымдар шығару көлемі 2005 жылдың қаңтар-наурызында 2004 жылдың қаңтар-наурызбен салыстырғанда құрылыстық ағаш конструкцияларын (23,7%-ға); теміржол және трамвай шпалдарын (18,3%-ға); терезе, есік және олардың рамаларын (12,7%-ға); ағаш ыдыстар (7,5%-ға) шығаруды азайтуға байланысты 88,1% құрады.

Целлюлоза-қағаз өнеркәсібінде және баспа ісінде 2005 жылдың қаңтар-наурызында 7,6 млрд. теңгеге өнім өндірілді. Өткен жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда қағаз қаптар мен пакеттер (173,5%); кітаптар, кітапшалар (121,4%); қағаздан немесе кеңірдектелмеген қатырма қағаздан жасалған қораптар, жәшіктер және сөмкелер (111,3%); аптасына төрт реттен артық шығатын газеттер, жорналдар және мерзімдік басылымдар (110,1%); аптасына төрт реттен кем шығатын газеттер (105%); пошталық және құттықтау ашық хаттарын (102,8%) шығаруды арттыру қамтамасыз етілді.

2005 жылдың қаңтар-наурызындағы өңдеу өнеркәсібі қызметінің жекелеген түрлерінің нақты көлем индекстері және үлес салмағы

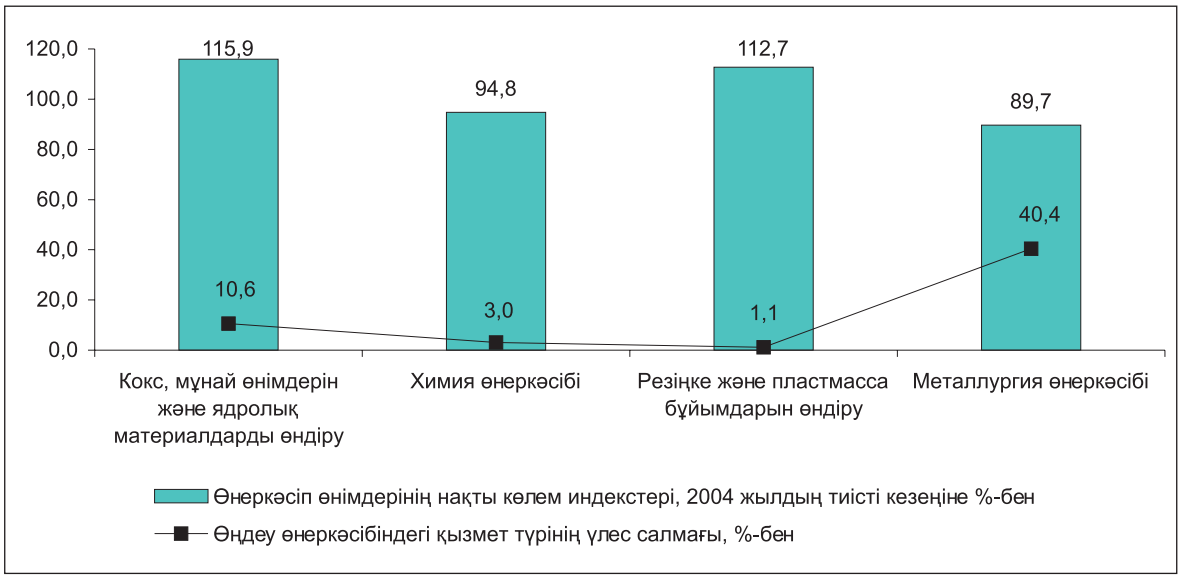

2005 жылдың қаңтар-наурызында **кокс, мұнай өнімдерін және ядролық материалдарды өндіруде** 38 млрд. теңгеге өнім шығарылды, бұл көмірсутекті сұйытылған газ (1,9 есе); жанатын мазут (30,2%-ға); мотор отынын (бензин) (27%-ға); газойль (15,7%-ға); бензинделген газ (5,2%-ға) өндіруді арттыру есебінен өткен жылғы қаңтар-наурыздағы деңгейден 15,9%-ға жоғары.

Химия өнеркәсібінде 2005 жылдың қаңтар-наурызында 10,8 млрд. теңгенің өнімі өндірілді немесе күкірт (92,1%) және ортофосфор (фосфор) қышқылын (42,3%); натрий бихроматын (83,6%) және трифосфатын (36,9%); азотты тыңайтқыштар (40,3%) шығаруды азайтуға байланысты 2004 жылғы қаңтар-наурыздағыдан 5,2%-ға төмен болды.

2005 жылдың қаңтар-наурызында **резіңке және пластмасса бұйымдарын өндіруде** 4,1 млрд. теңгенің өнімі өндірілді, бұл өткен жылдың қаңтар-наурызындағы деңгейден 12,7%-ға жоғары. Өткен жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда резіңке (339,7%) және пластмассадан (121,3%) жасалған құбырлар, түтіктер, жең және шлангілер; резіңкеден жасалған конвейрлік (транспортерлік) таспалар (131,2%); пластмассадан жасалған есіктер, терезелер, есік қораптары және терезе жақтаулары, есікке арналған босаға, терезе қақпағы, терезе жапқыштар (110,1%) шығару артты.

Өзге де металл емес минералды өнімдер өндірісінде 2005 жылғы қаңтар-наурызда 13,8 млрд. теңгенің өнімі шығарылды, бұл 2004 жылғы қаңтар-наурыздағы деңгейге 124% құрады, бұл негізінен асбестцементтен жасалған жаймалар, панельдер, тақтайшалар және осыған ұқсас бұйымдар (1,9 есе); тауарлы бетон (1,7 есе); құрылыс ерітінділерін (1,6 есе); цемент (29%-ға); ғанышкартонын (21,5%-ға); бетоннан жасалған құрама құрылыс конструкцияларын (9,9%-ға) өндіруді арттыру есебінен болды.

2005 жылдың қаңтар-наурызында **металлургия өнеркәсібінде және металдан жасалған дайын бұйымдар өндірісінде** 152,4 млрд. теңгенің өнімі өндірілді, соның ішінде қара және түсті металлургия өнімі – тиісінше 57,1 млрд. және 84,6 млрд. теңге. Тұтастай қызмет түрі бойынша 2005 жылдың қаңтар-наурызындағы нақты көлем индексі 2004 жылғы қаңтар-наурызбен салыстырғанда 89,7% құрады; сала үлесіне өңдеу өнеркәсібі көлемінің 42,4%-ы келеді. **Қара металлургияда** жайма илек (38,2%-ға); шойын (29,5%-ға); болат (29,2%-ға) шығаруды қысқарту есебінен өндіріс 19,9%-ға төмендеген. Ферроқорытпалар өндірісі 9,5%-ға өскен. **Түсті металлдар өндірісінде** нақты көлем индексі 101,3% құрады. Өңделмеген мырыш (125,1%) және қорғасын (110,5%); аффинаждалған күміс (118,9%); алюминий тотығын (102,9%) шығару артты. Мұнымен қатар, мыс сымы (90,2%-ға); аффинаждалған алтын (13,7%-ға); тазартылған мыс (4,7%-ға) сияқты өнім түрлері бойынша өндіріс төмендеген.

Дайын металл өнімдерін өндіру 2005 жылдың қаңтар-наурызында 2004 жылғы қаңтар-наурыздағы деңгейге 81% құрады, бұл цистерналар, кеспектер және барабандар (73%-ға); орталық жылу жүйесінің қазандарын (48,4%-ға); қара металдардан жасалған ванналар (29,5%-ға); қымбат емес металдармен қапталған электродтар (19,9%-ға) шығаруды азайтуға байланысты.

2005 жылдың қаңтар-наурызындағы өңдеу өнеркәсібі қызметінің жекелеген түрлерінің нақты көлем индекстері және үлес салмағы

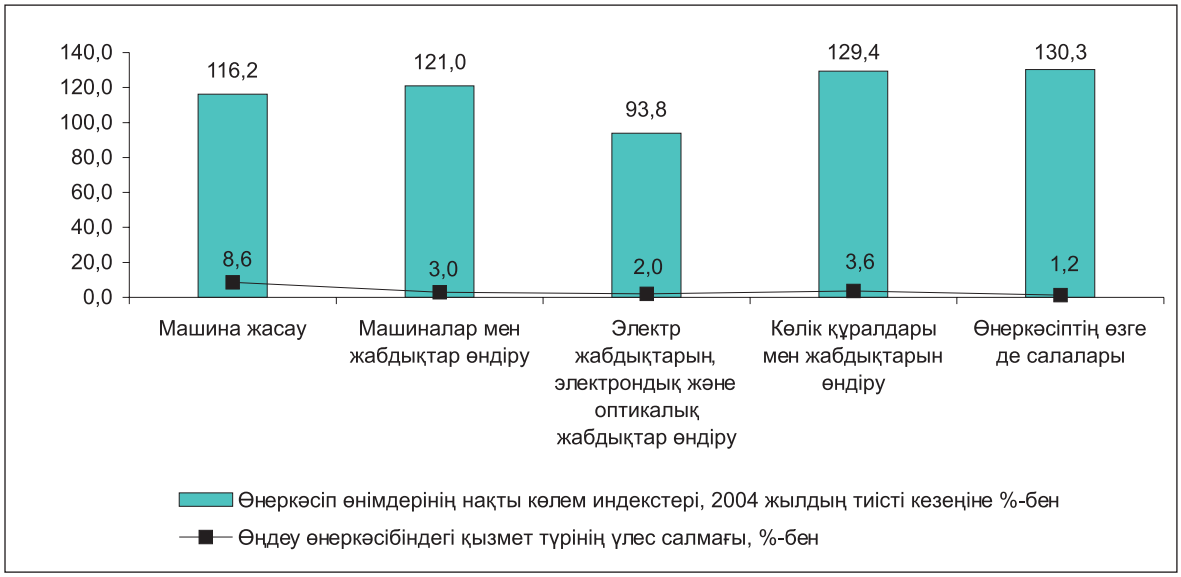

Машиналар мен жабдықтар өндіруде 2005 жылдың қаңтар-наурызында 10,6 млрд. теңгенің өнімі шығарылды. 2004 жылғы қаңтар-наурызындағы деңгейге қарағанда тұрмыстық кір жуғыш машиналар немесе кір жуу үйлеріне арналған машиналар (392,9%); экскаваторлар (300%); мұнай кәсібіне арналған жабдықтар (135,4%); төрттағанды және көпірлік крандар (105,3%) шығару өсті. Мұнымен қатар, кен өндіру өнеркәсібіне арналған машиналар (21,7%); орталықтан тебетін сорғылар (32,6%); қозғалтқыштар (43%); мұнай-газ өңдейтін жабдықтар (88,2%); шарикті немесе аунақша мойынтіректер (97,8%) шығару төмендеді.

Электр жабдықтарын, электрондық және оптикалық жабдықтар 7,2 млрд. теңгеге өндірілген. 2005 жылдың қаңтар-наурызында 2004 жылғы қаңтар-наурызбен салыстырғанда магнитофондар (49,3%-ға); теледидарлар (45,1%-ға); электр тізбектерін ажыратуға, ауыстырып қосуға немесе қорғауға арналған, кернеулілігі 1000 В-ға дейінгі аппаратураларды (42,2%-ға) шығару төмендеген.

2005 жылдың қаңтар-наурызында **көлік құралдары мен жабдықтарын өндіру** 13,2 млрд. теңгені құрады. 2004 жылдың қаңтар-наурызындағы деңгейге қарағанда тіркемелер және жартылай тіркемелер, контейнерлер (14,3 есе) және қозғалтқыш бөлшектерін (12,8 есе) шығару артқан. Теміржол локомотивтерін, трамвайға арналған моторлы вагондарды жөндеу және техникалық қызмет көрсету қызметтерінің (138,8%) көлемі артқан. Арнайы және мамандандырылған автомобильдер (85,7%); теміржол локомотивтерінің, трамвайға арналған моторлы вагондар (47,4%) және автомобиль (46,1%) бөлшектерінің; жолаушыларға арналған жеңіл автомобильдер (43,9%) өндірісі 2004 жылғы қаңтар-наурызға қарағанда төмендеген.

Өнеркәсіптің өзге де салаларында 4,2 млрд. теңгенің өнімі өндірілген. Жиһаз шығару 2004 жылғы қаңтар-наурыздағы деңгейге қарағанда артқан: асүйге арналған жиһаз – 45,1-ға; асхана және қонақ күту бөлмесіне арналған жиһаз - 36%-ға; қаңқасы негізінен металдан жасалған, отыруға арналған жиһаз – 34,6%-ға; ағаш төсектер – 9,3%-ға; сауда кәсіпорындарына арналған және кеңсе жиһазы – 5,5%-ға. Мұнымен қатар, зергерлік бұйымдар (122,2%) мен спорт тауарлары (109,4%) өндірісі де өскен.

Электр энергиясын, газ бен су өндіру және бөлуде нақты көлем индексі 2005 жылдың қаңтар-наурызында 2004 жылғы қаңтар-наурызбен салыстырғанда 105,1% құрады.

Электр энергиясын өндіру 19,4 млрд. кВт. сағ. құрады немесе 2004 жылдың қаңтар-наурызындағы деңгейден 3,6% жоғары, мұны Ақмола, Шығыс Қазақстан, Қарағанды, Павлодар және Оңтүстік Қазақстан облыстарынан басқа барлық өңірлердің кәсіпорындары қамтамасыз етті.

Жылу энергиясын өндіру 33 млн. Гкал құрады немесе өткен жылғы қаңтар-наурызбен салыстырғанда 2,1% артық. Өндірістің өсуін Атырау, Қарағанды, Маңғыстау, Оңтүстік Қазақстан облыстары және Алматы қаласынан басқа барлық өңірлердің кәсіпорындары қамтамасыз етті.

2005 жылдың қаңтар-наурызындағы электр энергиясын, газ бен су өндіру және бөлудің нақты көлем индекстері және үлес салмағы

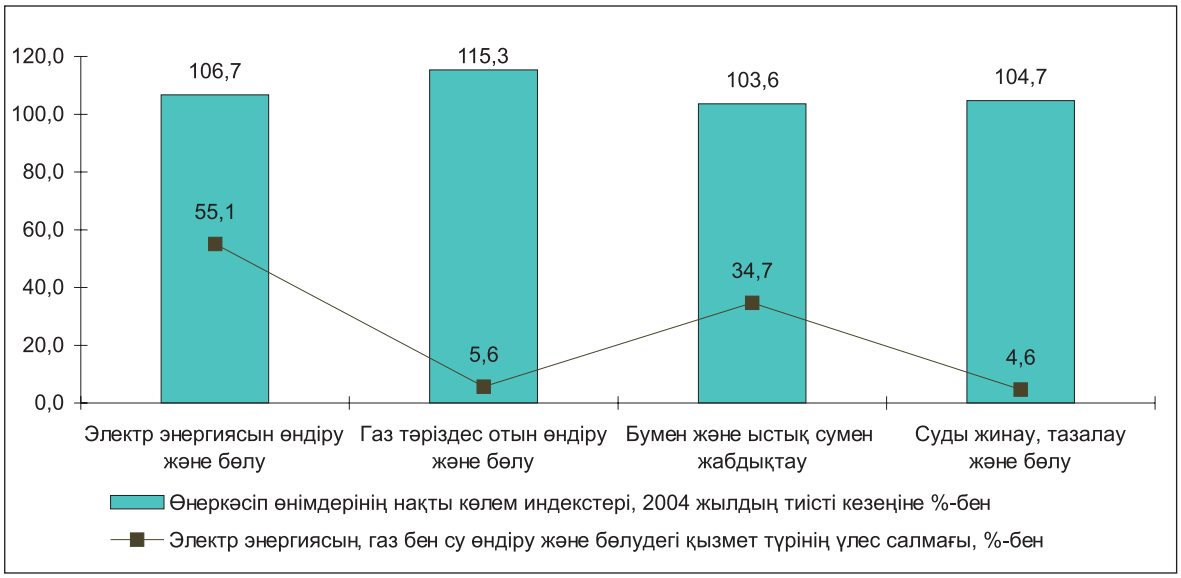

2.2 АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ

Ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіру

Ағымдағы жылғы қаңтар-наурызда тұтастай республика бойынша ауыл шаруашылығы өнімдерінің жалпы көлемі, бағалау бойынша, ағымдағы бағамен 67,7 млрд. теңгені құрады, бұл 2004 жылғы тиісті кезеңдегіден 3,5%-ға артық.

Мал шаруашылығы

Ағымдағы жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша өткен жылғы тиісті күнмен салыстырғанда шаруашылықтардың барлық санаттарында ірі қара мал (5814,9 мың бас), қой мен ешкі (15609,5 мың бас), жылқы (1132,2 мың бас), түйе (127,0 мың бас) және құс (25491,8 мың бас) санының өсуіне қол жеткізілген. Шошқа саны 1,4%-ға қысқарды және 1517,5 мыңды құрады.

2004 жылғы 1 сәуірінен бергі кезең ішінде барлық облыстардың ауыл шаруашылығы тауарларын өндірушілері ірі қара мал, жылқы, қой мен ешкі және түйе санын ұлғайтқан болса, ал құс саны 12 облыста, шошқа саны тек қана Қарағанды (114,8%), Атырау (111,8%), Қостанай (109,2%), Ақтөбе (108,8%), Солтүстік Қазақстан (103,1%) және Жамбыл (102,6%) облыстарында өсті.

Мал шаруашылығының негізгі өнімдерін өндіру көлемін өзгерту өткен жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда төмендегідей кестемен сипатталады:

Мал шаруашылығы өнімдерінің негізгі түрлерін өндіру

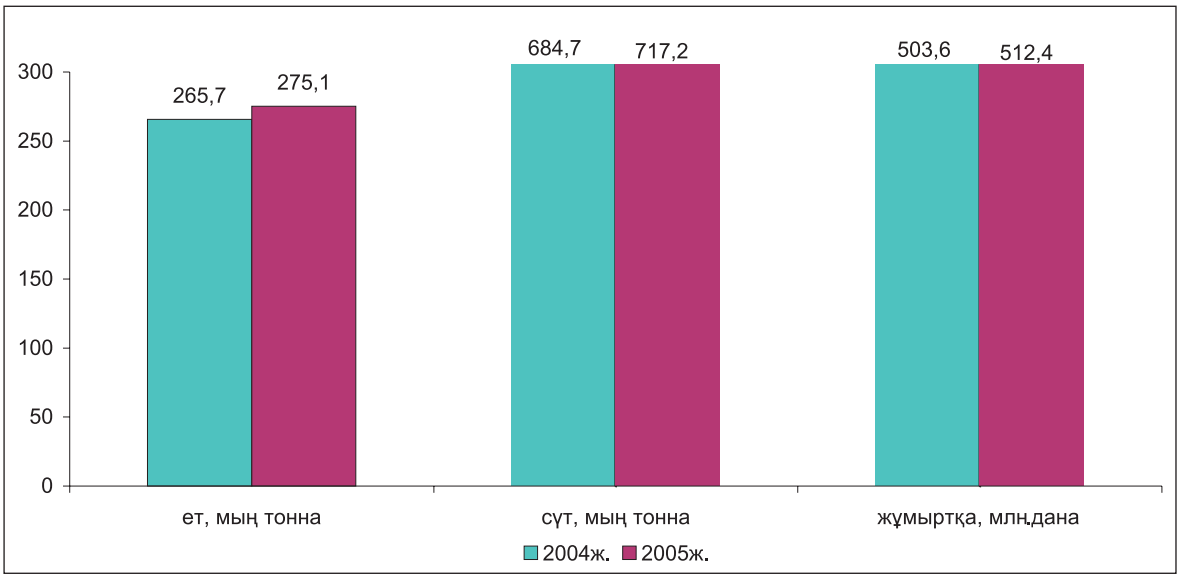

2005 жылғы қаңтар-наурызда 2004 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда ет және сүт өндірісінің өсуі барлық облыстарда, жұмыртқа – Павлодар (76,4%), Алматы (86,2%), Ақмола (95%) және Қызылорда (97%) облыстарынан басқа барлық облыстарда тіркелді.

Ағымдағы жылғы қаңтар-наурызда мал шаруашылығы өнімдерінің негізгі түрлерін өндірудің жалпы көлеміндегі санаттар үлесі кестеде көрсетілген:

Шаруашылықтардың жекелеген санаттарының мал шаруашылығы өнімдерінің негізгі түрлерін өндірудегі үлес салмағы

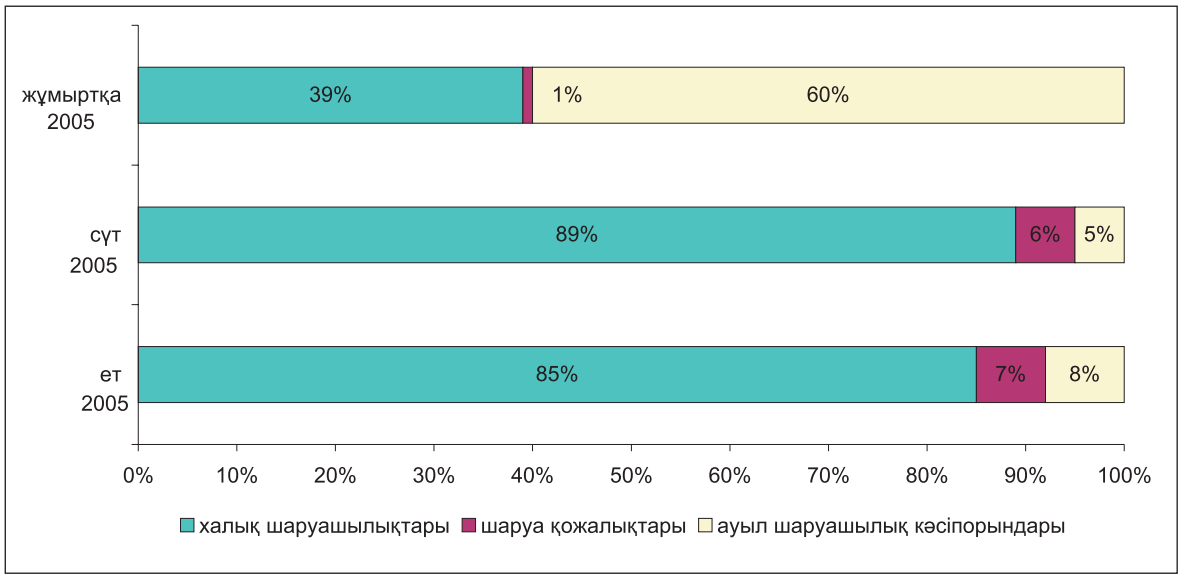

Мал азығының қолда бары. А.ж. 1 сәуірге барлық меншік нысанындағы ауыл шаруашылығы кәсіпорындарында мал азығы бірліктеріне қайта есептегенде 2004 жылғы 276,7 мың тоннаға қарсы 174,1 мың тонна мал азығы бар болған. Қолда бар мал азығы Қызылорда (57,1%-ға), Ақмола (52,9%-ға), Батыс Қазақстан (51,7%-ға), Павлодар (42,2%-ға), Қостанай (41,3%-ға) және Манғыстау (40,4%-ға), облыстарының ауыл шаруашылығы кәсіпорындарында едәуір қысқарды.

Өткен жылғы деңгейден мал азығы Шығыс Қазақстан (12,3%-ға) облысында артық қорланған.

Орта есеппен ірі қара малдың бір шартты басына 2004 жылғы 4,0 центнерге қарсы 2,5 центнер азық бірлігінен келді.

2.3 ҚҰРЫЛЫС

Құрылыс қызметі

2005 жылғы қаңтар-наурызда құрылыс жұмыстарының (қызметтерінің) көлемі, жете бағалауды ескере отырып, 63,7 млрд. теңгені құрады, бұл 2004 жылғы қаңтар-наурыздағы деңгейден 1,3 есе жоғары.

Республика көлемінде жеке құрылыс ұйымдары атқарған құрылыс жұмыстарының үлес салмағы қомақты – 83,9%. Мердігерлік жұмыстардың жалпы көлемінің 15,2%-ын шетелдік мердігерлер, 0,9%-ын мемлекеттік ұйымдар орындады.

Республиканың барлық өңірлерінде құрылыс жұмыстарының көлемі 2004 жылғы қаңтар-наурыздағы деңгейден асып түсті. Сонымен қатар көлемнің едәуір өсуі Солтүстік Қазақстан (3,6 есе), Батыс Қазақстан (1,7 есе), Павлодар (1,6 есе), Шығыс Қазақстан (1,4 есе) облыстарында және Алматы (1,6 есе) мен Астана (1,4 есе) қалаларында байқалды.

2005 жылғы қаңтар-наурызда жалпы ауданы 1155,8 мың шаршы метр болатын 4660 үй, соның ішінде тұрғын үйге арналған –942,3 мың шаршы метр болатын 3816 үй салынды.

Тұрғын үй құрылысы

2005 жылғы қаңтар-наурызда тұрғын үй құрылысына 29,5 млрд. теңге инвестиция жұмсалды, бұл 2004 жылғы қаңтар-наурыздағыдан 1,4 есе артық. Меншіктің барлық нысандарындағы кәсіпорындар мен ұйымдар және тұрғындар жалпы ауданы 856,9 мың шаршы метр болатын 7694 жаңа пәтер салды, бұл 2004 жылғы қаңтар-наурыздағы деңгейден 1,7 есе жоғары.

Тұрғын үйлерді пайдалануға беру

өткен жылғы тиісті кезеңге %-бен

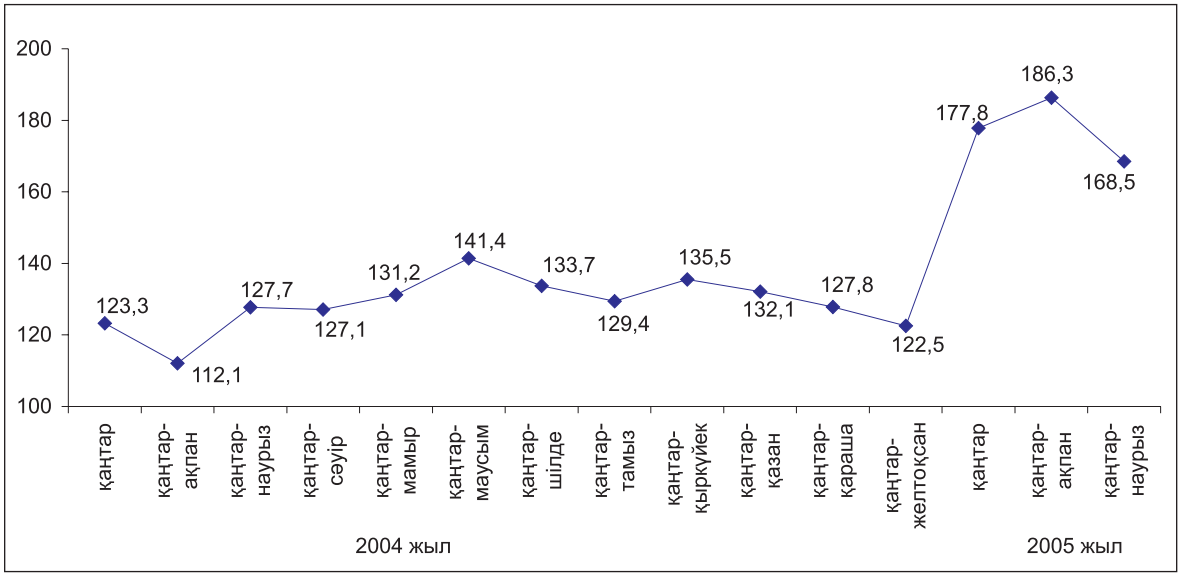

2005 жылғы қаңтар-наурызда республиканың 13 өңірінде салынған тұрғын үйлер көлемі өткен жылғы қаңтар-наурыздағы деңгейден асып түсті. Соның ішінде, көлемнің едәуір өсуі Маңғыстау (3,4 есе), Қарағанды (3 есе), Солтүстік Қазақстан (2,5 есе), Алматы (2,3 есе), Қостанай (2,2 есе), Жамбыл (1,8 есе) облыстарында және Астана мен Алматы қалаларында (2,1 есе) байқалды.

Республикада іске қосылған тұрғын үй көлемінде Алматы (19,7%) және Астана (18,3%) қалалары, Оңтүстік Қазақстан (11,5%), Атырау (9,9%) және Алматы (9,7%) облыстары ең жоғары үлес салмағына ие.

Республикада тұрғын үй құрылысын негізінен мемлекеттік емес сектор субъектілері жүзеге асыруда (85,9%), оның едәуір үлесін халық алып отыр, олар іске қосылған тұрғын үйдің жалпы көлемінің 62,2%-ын салған.

Тұрғын үй құрылысының құны. 2005 жылғы қаңтар-наурызда тұрғын үйлердің жалпы ауданының 1 шаршы метр құрылысының орташа құны 38,1 мың теңгені (2004 жылғы қаңтар-наурызда – 25,4 мың теңге), соның ішінде халықтың салғаны – тиісінше, 22,7 мың теңге және 13,6 мың теңгенə құрады.

2.4 КӨЛІК

2005 жылдың қаңтар-наурызында республикадағы **жүк тасымалдау** көлемі (коммерциялық тасымалдаумен айналысатын көліктік емес ұйымдар мен кәсіпкерлер тасыған жүк көлемін бағалауды есепке алғанда) 395,1 млн. тонна жүкті құрады, бұл өткен жылдың тиісті кезеңіндегі жүк тасымалдаудан 2,6% артық.

Республиканың темір жол көлігі ағымдағы жылдың қаңтар-наурызы ішінде 53,2 млн. тонна жүк тасымалдады, бұл өткен жылдың тиісті кезеңіндегіден 4,7% жоғары.

Ағымдағы жылдың қаңтар-наурызында **автотасымал** (коммерциялық тасымалдаумен айналысатын көліктік емес ұйымдар мен кәсіпкерлер тасыған жүк көлемін бағалауды есепке алғанда) – 293,8 млн. тоннаны құрады, бұл өткен жылдың тиісті кезеңіндегіден 2,3% артық.

Магистральдық құбырмен ағымдағы жылғы қаңтар-наурызда 48,1 млн. тонна жүк тасу жүзеге асырылды, бұл 2004 жылғы қаңтар-наурызбен салыстырғанда 2,3% артық. Айдалған жүктің жалпы көлемінен мұнай және мұнай өнімдері 15,7 млн. тоннаны (өткен жылдың тиісті кезеңіне 110,7%), газ – 32,3 млн. тоннаны (98,7%) құрады.

Республикадағы **әуе жүк** тасымалы 2005 жылдың қаңтар-наурызында 3842 тоннаны құрады немесе өткен жылдың тиісті кезеңіне 142,6%.

2005 жылдың қаңтар-наурызында республика көлігімен 2089,1 млн. жолаушы тасылды. Өткен жылдың осы кезеңімен салыстырғанда темір жол көлігімен жолаушы тасымалдау – 6,9%-ға, трамваймен – 0,8%-ға, троллейбуспен – 16,9%-ға, автобуспен – 5,1%-ға, таксимен – 7%-ға төмендесе, әуе көлігінде – 20,5%-ға өскені байқалды.

Көлік түрлерінің үлес салмағы

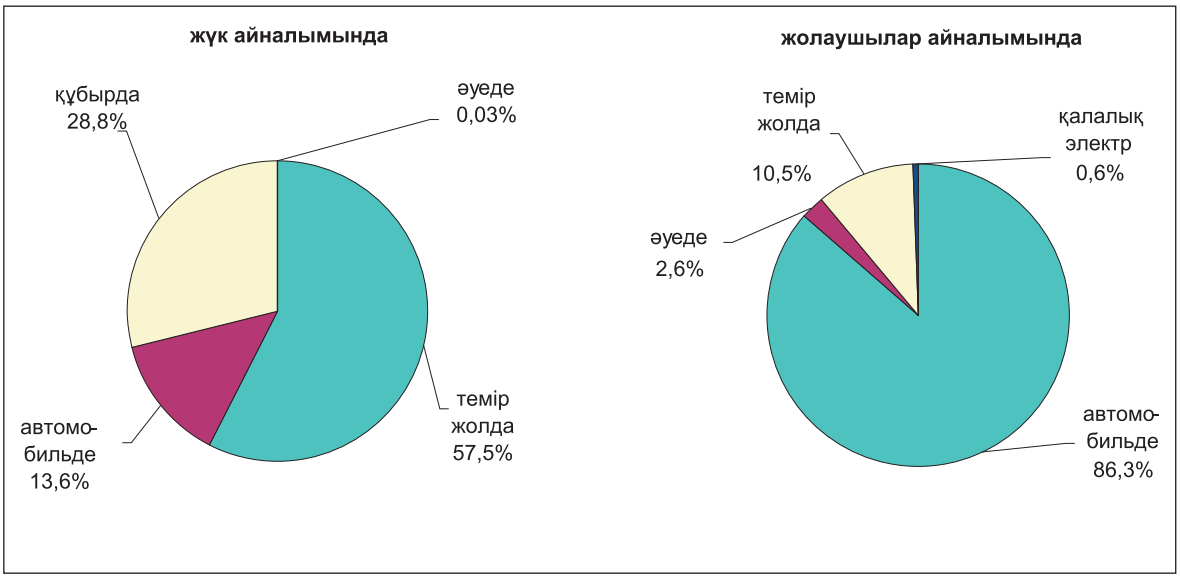

2.5 БАЙЛАНЫС

2005 жылғы қаңтар-наурызда жедел деректер бойынша республиканың байланыс кәсіпорындары 44,1 млрд. теңге сомада қызмет көрсетсе, одан халыққа көрсетілгені – 15,9 млрд. теңге, бұл 2004 жылдың қаңтар-наурызындағыға қарағанда салыстырмалы бағада тиісінше 23,8% және 15,7% артық.

2005 жылғы қаңтар-наурызда байланыс қызметтерінен түскен табыстар құрылымында қалааралық байланыс 25,1%, сымсыз байланыс – 36,5%, жергілікті телефон байланысы – 9,4%, деректерді табыстау қызметтері мен телематикалық қызметтер – 6,2% (одан – Интернет – 4,7%), радиобайланыс, радиохабар тарату, телевизия – 4,0%, пошта – 2,8% алады. Табыстардың жалпы көлемінен 35,9% халыққа байланыс қызметтерін өткізуден алынған.

Ұялы байланыс аса серпінділікпен дамыды (2004 жылғы қаңтар-наурызбен салыстырғанда 2005 жылғы қаңтар-наурызда қызмет көлемі 41,4%-ға өсті), Интернеттен түскен табыс 2 есе, курьерлік байланыстан түскен табыс – 34,2%-ға өсті.

2005 жылдың қаңтар-наурызында байланыс қызметтерінен түскен табыстардың құрылымы

млн. теңге

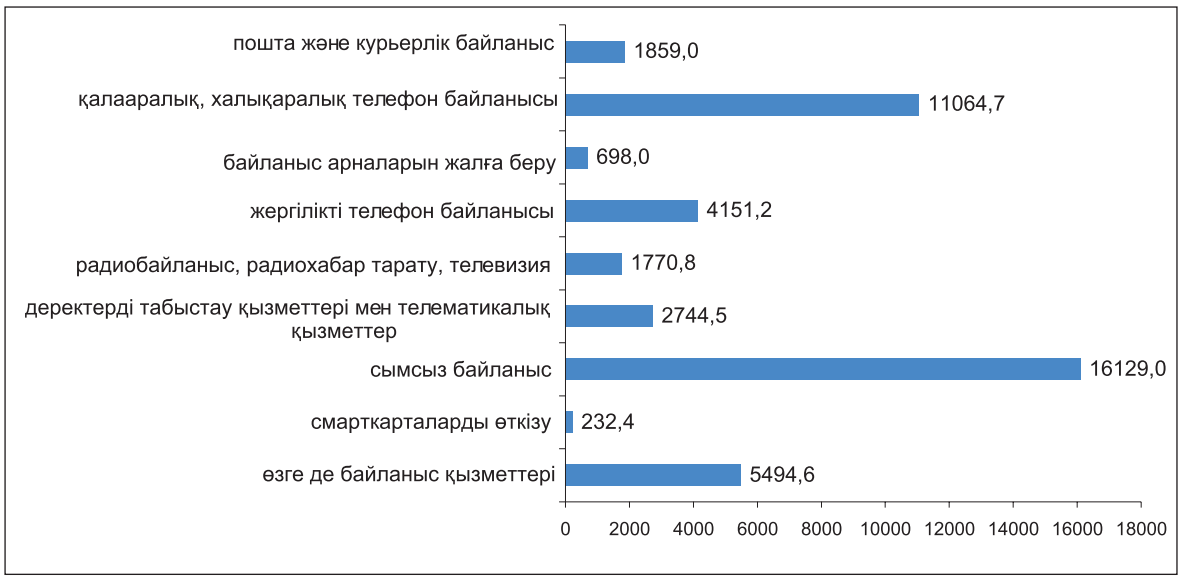

2005 жылғы қаңтар-наурызда халыққа байланыс қызметтерін көрсетуден түскен табыстардың жалпы көлемінен 39,3%-ды сымсыз байланыс қызметтерінен түскен табыс, 29,3%-ды қалааралық, халықаралық байланыс қызметтерінен түскен табыс, 16,0%-ды жергілікті телефон байланысы қызметтерінен түскен табыс, 5,0%-ды пошта және курьерлік байланыс қызметтерінен түскен табыс, 10,4%-ды байланыстың өзге де түрлері қызметтерінен түскен табыс құрады.

2005 жылдың қаңтар-наурызында халыққа көрсетілген байланыс қызметтерінен түскен табыстардың құрылымы

млн. теңге

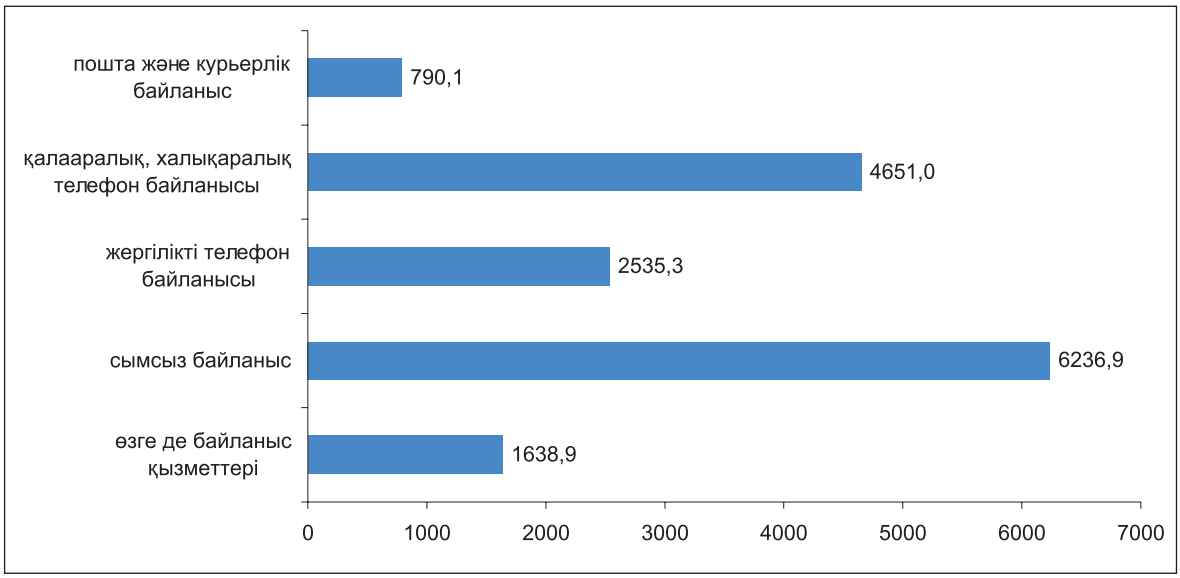

2005 жылғы қаңтар-наурызда 30,2 млн. бірлік мерзімдік басылым таратылды, 7,2 млн. хат, карточка және бандероль, 0,4 млн. посылка, бұл 2004 жылдың тиісті кезеңіндегі көлемнен тиісінше 17,5%, 46,1%, 19,5%-ға көп. Қалааралық телефонмен сөйлесу трафигі 2005 жылғы қаңтар-наурызда 469,9 млн. минутты құрады, 2004 жылдың тиісті кезеңінде – 444,0 млн. минут болған.

2.6 САУДА ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ ҚЫЗМЕТТЕР

Жедел деректер бойынша 2005 жылдың қаңтар-наурызында бөлшек сауда тауар айналымының көлемі 282,2 млрд. теңгені құрап, өткен жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда (тұрақты бағаларда) 10,6% өсті. 2005 жылдың наурызында тауар өткізу 97 млрд. теңгені құрады, бұл тұрақты бағалармен есептегенде 2004 жылғы наурыздағы деңгейден 11,8%, ал 2005 жылғы ақпанмен салыстырғанда 4,1% жоғары.

2005 жылғы қаңтар-наурыздағы бөлшек сауда тауар айналымының көлемі бойынша өңірлерді топтастыру

2005 ж. қаңтар-наурыздың көлемі, млрд. теңге	Облыстар, қалалар	Бөлшек сауда тауар айналымының жалпы көлеміндегі үлес салмағы (в %)
3,3-4,7	Маңғыстау, Жамбыл, Қызылорда, Ақмола, Атырау	7,2
5,1-7,9	Солтүстік Қазақстан, Алматы, Оңтүстік Қазақстан, Қостанай	9,6
10,6-16,8	Батыс Қазақстан, Павлодар, Астана қаласы	13,8
18,1-33,6	Ақтөбе, Шығыс Қазақстан, Қарағанды	28,1
116,5	Алматы қаласы	41,3

Жыл басынан бері жеке меншік нысанындағы кәсіпорындардың тауарлар өткізуінен және жеке кәсіпкерлер саудасынан алынған айналым 279,5 млрд. теңге (99%), басқа мемлекеттерден, олардың заңды тұлғалары мен азаматтарынан 2,7 млрд. теңге (1%) түсті. Республикадағы мемлекеттік сауданың үлесі өте аз.

Өткізу арналары бойынша бөлшек сауда тауар айналымының құрылымы

(жалпы көлемге %-бен)

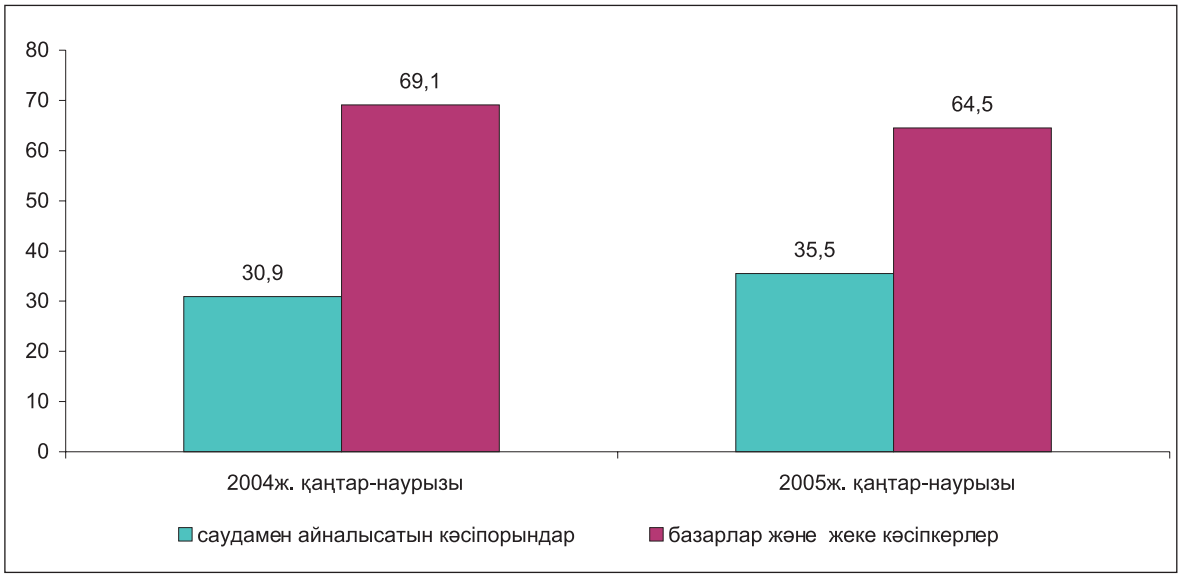

Сонымен, жеке кәсіпкерлердің бөлшек сауда өткізу көлемін бағалау бөлшек сауда тауар айналымының жалпы көлемінің 20,6% құрады.

Ағымдағы жылдың басынан бері республиканың көтерме сауда тауар айналымы 439,1 млрд. теңгені құрады немесе 2004 жылдың тиісті кезеңіндегіден 6% көп болды. Мұның өзінде алынған тауар айналымының негізгі көлемі (көтерме сауданың жалпы көлемінің 99,9%) мемлекеттік емес сектордың үлесінде. Көтерме сауданың мемлекеттік секторының кәсіпорындары 0,4 млрд. теңгеге (0,1%) тұтыну тауарлары мен өндірістік-техникалық мақсаттағы өнімдерді сатты.

2005 жылдың қаңтар-наурызында қоғамдық тамақтандырудың қызмет көрсету көлемі 7,1 млрд. теңгені құрады. Наурызда бұл көрсеткіш 2,4 млрд. теңге көлемде алынды және 2004 жылдың тиісті айымен салыстырғанда 14,1%-ға өсті.

Ағымдағы жылдың қаңтар-наурызында мемлекеттік емес сектордың қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарының айналымы 7 млрд. теңге сомасында болды, бұл кәсіпорындардың көлемі қоғамдық тамақтандыру қызметтерін көрсетудің жалпы айналымының 98,7% құрады. Қоғамдық тамақтандыру қызметтерін көрсету саласында мемлекеттік меншік нысанындағы кәсіпорындардың үлесі мардымсыз - 1,3%.

Талдау жасалған кезең ішінде техникалық қызмет көрсету және автомобильдерді, мотоциклдерді, тұрмыстық бұйымдар мен жеке пайдаланатын заттарды жөндеу бойынша қызмет көрсету көлемі 1,7 млрд теңгені құрады, олардың үлкен бөлігін жеке меншік нысанындағы кәсіпорындар ұсынады.

3. ШАҒЫН БИЗНЕС МОНИТОРИНГІ

Бұл бөлімде республикадағы шағын кәсіпкерліктің дамуының маңызды аспектілерін сипаттайтын шағын бизнес кәсіпорындарының (заңды тұлғалар), шаруа (фермер) қожалықтарының және жеке кәсіпкерлердің жедел есепті деректері берілген.

Есепті айдың келтірілген деректері нақтыланған есептеу әдісімен есептелінген. Тауарлар, жұмыстар, қызметтер саны мен шығарымын есептеу үшін қолданылатын нормативтер қайта қарастырылды. Нормативтерді есептеу үшін заңға сәйкес шағын бизнеске жататын кәсіпорындардың есепті деректері қолданылды. Нормативтер маусымдық коэффициентті есепке алып есептелген. 2000 жылдан бергі динамикалық қатарлар нақтыланған есептеу әдісімен қарастырылды.

2005 жылдың 1 сәуіріне Статистикалық тіркелім деректері бойынша республикада 149,0 мыңға жуық шағын бизнес кәсіпорындары тіркелді, бұл көрсеткіш 2005 жылдың 1 наурызымен салыстырғанда 0,9%-ға жоғары. Тіркелген кәсіпорындардың 72% жұмыс істеп тұрған болып табылды, яғни экономикалық қызметті жүзеге асырған немесе жүзеге асыруға мүмкіндігі барлар. 2005 жылдың наурызында 49,4 мыңнан астам кәсіпорындар белсенді жұмыс істеді (жұмыс істеп тұрғандар санының 46,1%).

Белсенді кәсіпорындардың көпшілігі (36,4%) саудаға; автомобильдерді, тұрмыстық бұйымдарды және жеке пайдаланатын заттарды жөндеуге маманданады, өйткені қызметтің бұл түрі шағын бизнес кәсіпорындарында кеңінен таралған. Өнеркәсіптік қызметпен 13,4% белсенді кәсіпорындар қамтылды, оның көпшілігі өңдеу өнеркәсібіне келеді (жалпы өнеркәсіп кәсіпорындары санының 89,2%).

Өңірлер бөлінісінде белсенді кәсіпорындардың басым көпшілігі Алматы қаласына (25,5%) және Астана қаласына (10,7%), сондай-ақ Оңтүстік Қазақстан (9,4%) және Шығыс Қазақстан (7,8%) облыстарына келеді.

2005 жылдың 1 сәуіріне республиканың шағын бизнес кәсіпорындарында жұмыспен қамтылғандар саны есепті деректер бойынша 455,2 мың адам. Шағын бизнес кәсіпорындарында барлық жұмыспен қамтылғандардың 26,4% астамы саудаға; автомобильдерді, тұрмыстық бұйымдарды және жеке пайдаланатын заттарды жөндеуге, өнеркәсіпке – 16,4% және құрылысқа –17,6% келеді.

Өңірлер бөлінісінде жұмыспен қамтылғандардың көпшілігі Алматы қаласындағы (жалпы жұмыспен қамтылғандардың 23,6%) және Астана қаласындағы (6,0%), сондай-ақ Шығыс Қазақстан (7%) және Қарағанды (5,6%) облыстарындағы шағын бизнес кәсіпорындарына келеді.

2005 жылғы наурыздағы тауарлар шығару 41904,9 млн. теңгені құрады Есептеу деректері бойынша жалпы шығарымның 30,2% жуығын өз қызметін құрылыста, сауда; автомобильдерді, тұрмыстық бұйымдарды және жеке пайдаланатын заттарды жөндеуге (21,3%) және өнеркәсіп – (17,4%) саласында жүзеге асырған шағын бизнес кәсіпорындары алды.

Ауыл шаруашылығы саласында шағын бизнес шаруа (фермер) қожалықтарының дамуымен сипатталады. 2005 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша республикада тіркелген 183,3 мыңнан астам шаруашылықтардың 82,0% жұмыс істеп тұр.

Шағын бизнес, сондай-ақ республикадағы жеке кәсіпкерліктің дамуымен де сипатталады. Жеке кәсіпкерлерге заңды тұлға құрмай-ақ кәсіпкерлік қызметпен айналысатын жеке тұлғалар жатады. Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің деректері бойынша 2005 жылдың 1 қаңтарына республикада 321,8 мыңнан астам жеке кәсіпкер (фермер қожалықтарынсыз) тіркелген, оның 77,0% жұмыс істер тұрғандар болды. Жұмыс істеп тұрған жеке кәсіпкерлердің ең көп саны Шығыс Қазақстан – 28,8 мың адам (11,6%) және Оңтүстік Қазақстан – 26,4 мың адам (10,7%) облысына келеді.

4. СЫРТҚЫ САУДА

(Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі Кедендік бақылау комитетінің деректері бойынша)

4.1 СЫРТҚЫ САУДА АЙНАЛЫМЫ

Қазақстан Республикасының сыртқы сауда айналымы кеден статистикасының деректері бойынша, ұйымдаспаған сауда есебінсіз, 2005 жылдың қаңтар-ақпанында 5777,5 млн. АҚШ долларын құрады және өткен жылмен салыстырғанда 40%-ға өсті, соның ішінде экспорт - 3650,1 млн. АҚШ доллары болып, 41%-ға өсті, импорт (тасымалдауға және сақтандыруға байланысты шығыстарды есепке алғанда) - 2127,4 млн. АҚШ доллары болып, 37%-ға өсті.

Экспорттың тауарлық құрылымы

қорытындысына %-бен

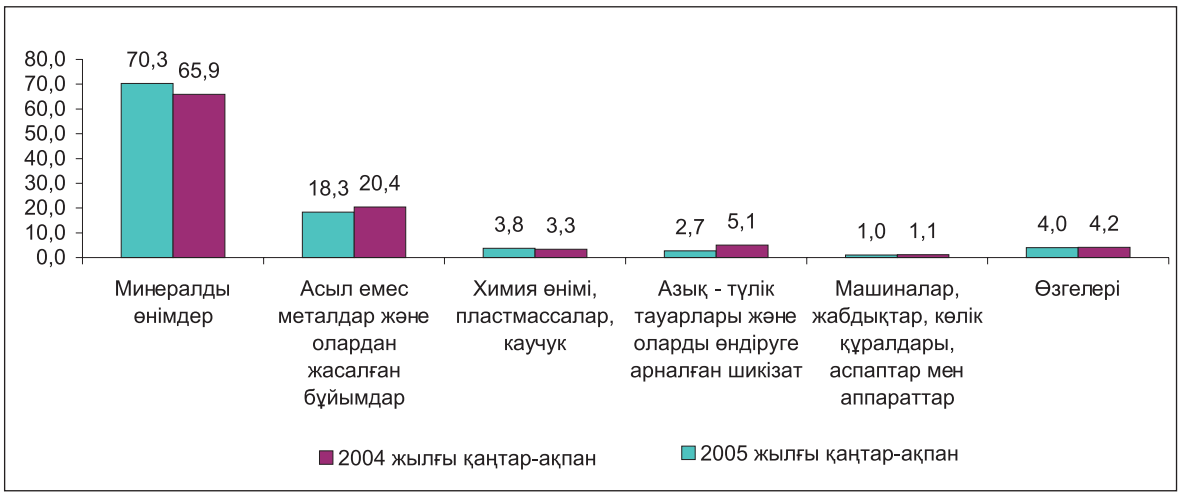

Қазақстан өнімдерінің негізгі сатып алушылары Швейцария (16,1%), Ресей Федерациясы (13,7%), Қытай (13,1%), Франция (10,6%), Италия (9,5%), Нидерланды (4,2%), Виргин аралдары (3,6%), Иран (2,9%), АҚШ (2,2%), Португалия (2%), Ирландия (1,6%), Украина (1,5%), Кипр мен Израиль (1,2%-дан) болып табылады.

Талдау кезеңі ішінде экспорттың жалпы көлеміндегі ТМД елдерінің үлесі 19,1% құрады (2004 жылдың қаңтар-ақпанында - 21,1%).

Импорттың тауарлық құрылымы

қорытындысына %-бен

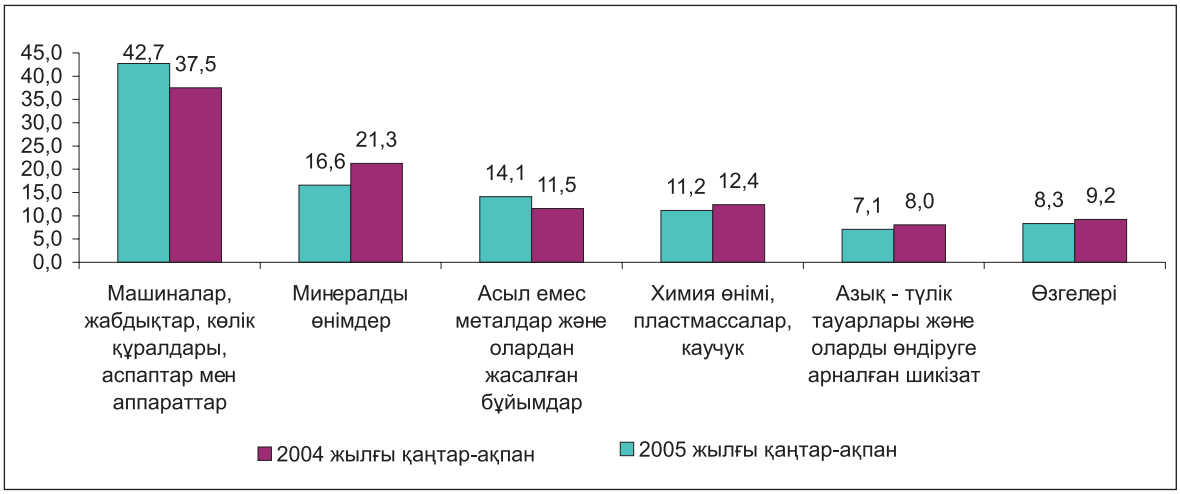

Инвестициялық тауарлар 2005 жылдың қаңтар-ақпанында импорттың жалпы көлемінде 1012,4 млн. долларды немесе 47,6 % құрады (2004 жылдың қаңтар-ақпанында - 616,6 млн. долларды немесе 39,7%).

2005 жылдың қаңтар-ақпанында барлық импорттық жеткізілімдердің 45,8%-ы ТМД елдерінің еншісінде болды (2004 жылдың қаңтар-ақпанында - 53,2%). Импорт өнімдерінің негізгі жеткізушілері Ресей Федерациясы (импорттың жалпы көлемінен - 35,6%), Германия (7,3%), Қытай (6%), АҚШ (5,7%), Украина (5,6%), Италия (4,4%), Жапония (3,4%), Корей Республикасы (3,3%), Ұлыбритания (2,8%), Түркия мен Швеция (2,2%-дан), Өзбекстан (1,9%), Франция (1,6%), Финляндия (1,5%), Беларусь пен Польша (1,2%-дан) болып табылады.

4.2 ТМД МЕМЛЕКЕТТЕРІМЕН СЫРТҚЫ САУДА

2005 жылдың қаңтар-ақпанында ТМД елдерімен сыртқы сауда айналымы 1671,7 млн. АҚШ долларын құрады және 2004 жылдың қаңтар-ақпанымен салыстырғанда 22%-ға өсті, соның ішінде экспорт - 696,4 млн. доллар болып, 28%-ға өсті, импорт - 975,3 млн. долларды құрап, 18%-ға өсті.

Жалпы тауар айналымындағы ТМД мемлекеттерінің үлесі 28,9% (2004 жылдың қаңтар-ақпанында - 33,1%) құрады.

2005 жылдың қаңтар-ақпанында ТМД мемлекеттеріне шығарылған экспорттың жалпы көлеміндегі минералдық өнімдердің үлес салмағы 65%-ды (2004 жылдың қаңтар-ақпанында - 55%), азық-түлік тауарлары - 10% (21%), химиялық өнімдер - 11% (10%) құрады.

2005 жылдың қаңтар-ақпанында ТМД елдерінен әкелінетін импорт көлеміндегі машиналардың, жабдықтардың, көлік құралдарының, аспаптар мен аппараттардың үлесі 24% (2004 жылдың қаңтар-ақпанында - 26%), минералды өнімдер - 34% (37%), металлургиялық өнімдер - 16% (10%), химиялық тауарлар - 10% (12%) құрады.

ТМД елдері минералды, химиялық және металлургиялық өнімдердің негізгі жеткізушілері болып табылады: 2005 жылдың қаңтар-ақпанында осы елдерден әкелінетін минералдық ресурстардың көрсетілген тауарлардың жалпы импортындағы үлесі 95% (2004 жылдың қаңтар-ақпанында - 93%), металлургиялық өнімдер - 53% (47%), азық-түлік тауарлары - 45% (44%), химиялық тауарлар - 40% (51%) құрады.

4.3 ӘЛЕМНІҢ БАСҚА ЕЛДЕРІМЕН СЫРТҚЫ САУДА

2005 жылдың қаңтар-ақпанында әлемнің басқа елдерімен сыртқы сауда айналымы 4105,8 млн. АҚШ долларын құрап, өткен жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда 48%-ға өсті, соның ішінде экспорт - 2953,7 млн. АҚШ доллары болып, 45%-ға өсті, импорт - 1152,1 млн. АҚШ долларын құрап, 58%-ға өсті.

Әлемнің басқа елдеріне шығарылған экспорттың жалпы көлеміндегі минералды шикізаттың үлес салмағы 2005 жылдың қаңтар-ақпанында 72% (2004 жылдың қаңтар-ақпанында - 69%), металлургия өнеркәсібінің өнімдері - 21% (24%) құрады.

2005 жылдың қаңтар-ақпанында әлемнің басқа елдерінен әкелінген импорт көлеміндегі машиналардың, жабдықтардың, көлік құралдарының, аспаптар мен аппараттардың үлесі 59% (2004 жылдың қаңтар-ақпанында - 50%), азық-түлік тауарлары - 7% (10%), химия өнімдері - 13% (13%), металлургия өнеркәсібінің өнімдері - 12% (13%) құрады.

Елдің аса маңызды тауарларға қажеттілігін қамтамасыз етуде әлемнің басқа елдері үлкен роль атқарады: осы елдерден әкелінген машина жасау өнімдерінің көрсетілген тауарлардың жалпы импортындағы үлесі 2005 жылдың қаңтар-ақпанында 74% (2004 жыл-дың қаңтар-ақпанында - 63%), фармацевтикалық тауарлар - 80% (83%), киім - 87% (89%), азық-түлік тауарлары - 55% (56%) құрады.

4.4 ТӨЛЕМ БАЛАНСЫ

Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің деректері бойынша 2004 жылғы төлем балансының ағымдағы операциялар шоты бойынша 532,9 млн. АҚШ доллары мөлшерінде оң сальдо қалыптасты. 2003 жылғы ағымдағы операциялар шоты бойынша сальдо 270,1 млн. АҚШ доллары мөлшерінде теріс шаманы құрады. Ағымдағы шоттың базалық параметрлері төлем балансының стандарттық көрінісінде келтіріледі.

Қосымшада келтірілген тоқсандық деректерден сауда балансының таза операцияларының нәтижесі 2004 жылдың I-IV тоқсандары аралығындағы кезеңде оң болғанын (2003 жылғы 3679,0 млн. долларға қарағанда 6785,6 млн. доллар), ал қызметтер, табыстар және ағымдағы трансферттер бойынша – теріс болғанын көруге болады.

Қазақстанның тауар айналымы (ФОБ бағасымен және ұйымдастырылмаған сауданы есепке алғанда) 2004 жылы 34420,7 млн. доллар сомада қалыптасты, бұл өткен жылғыға 151,1%, импорт көлемі 13817,6 млн. доллар болғанда немесе 2003 жылғы импорт көлеміне 144,6% құрады. Қазақстан есепті жылы 20603,1 млн. доллар сомада тауар экспорттады, бұл өткен жылғыдан 55,7% жоғары.

Қазақстан теңгесінің АҚШ-тың 1 долларына қатысты ресми айырбастаудың орташа бағамы 2000-2001 жылдары тиісінше – 142,1 және 146,7 теңгені құрады. 2002 жылы оның тұрақты өсу үрдісі байқалды – 153,3 теңге, ал 2003 және 2004 жылдары ол – тиісінше 149,6 және 136,0 теңгеге түсті.

Теңгенің долларға деген тоқсандық бағамын талдау кезінде оның 2003 жылы I тоқсандағы 153,7 теңгеден IV тоқсанда 146,7 теңгеге дейін, 2004 жылы - I тоқсандағы 139,8 теңгеден IV тоқсанда 131,4 теңгеге дейін өзгергені байқалды.

Тауарлар экспортының көлемі (кеден статистикасының деректері бойынша) 2004 жылы 2003 жылға қатысты 55,8%-ға, соның ішінде ТМД елдеріне экспортталатын тауарлардың көлемі – 38,7%-ға, алыс шетел елдеріне – 60,9%-ға өсті.

Есепті кезең ішінде алыс шетел елдерінен 6663,4 млн. доллар сомада тауар импортталды (кеден статистикасының деректері бойынша ҚСТ бағасымен), бұл өткен жылғыдан 51,2% артық. ТМД елдерінен импортталған тауарлардың көлемі қарастырылып отырған кезеңде 56,1%-ға өсті.

Экспортталатын тауарлардың орташа бағасының индексі 2004 жылдың қаңтар-желтоқсанында өткен жылдың тиісті кезеңіне 136,7%, соның ішінде ТМД елдеріне экспортталатын тауарлар – 145,8%, алыс шетел елдеріне экспортталатын тауарлар – 133,7% құрады. Сырттан әкелінетін тауарлардың орташа бағасының индексі 124,3%, соның ішінде ТМД елдерінен әкелінгендері – 129,7%, алыс шетел елдерінен әкелінгендері – 117,1% құрады.

Халықаралық қызмет көрсету балансының дефициті 2004 және 2003 жылдары Қазақстанның пайдасына қалыптаспады, тиісінше 2985,9 және 2040,4 млн. доллар құрады.

Қазақстанның басқа елдерге көрсеткен және олардан алған халықаралық қызметтерінің көлемі туралы деректер төлем балансының стандарттық көрінісінде келтірілген. 2004 жылы Қазақстанның басқа елдерге көрсеткен қызметтерінің көлемі 2003 жылмен салыстырғанда 16,9%-ға, соның ішінде тасымалдаулар – 17,4%-ға, сапарлар бойынша қызметтері – 25,5%-ға және өзге қызметтері – 4,7%-ға өсті. Елдің импортталатын қызметтерінің көлемі 32,9%-ға, соның ішінде тасымалдаулар – 49,3%-ға, сапарлар бойынша қызметтері – 14,2%-ға және өзге қызметтері – 34,1%-ға өсті. Есепті кезеңдегі басқа елдерден алынған қызметтердегі ең үлкен үлес салмақ “түрлі іскерлік, кәсіптік және техникалық қызметтерге” (42,1%) келеді.

Қазақстанның инвестициялардан және жұмыс істейтіндерге өтемақыдан алған табысы талдау жүргізіліп отырған кезеңде 422,5 млн. доллар соманы құрады, бұл 2003 жылғы деңгейден 64,8% жоғары. Қазақстанның аталған жолдар бойынша төлемдері 3201,1 млн. долларды құрады, бұл салыстырылып отырған кезеңдегіден 60% жоғары.

Қаржы операцияларының шоты есепті кезеңде тікелей инвестициялардың түсімі есебінен 613,7 млн. доллар көлемінде оң қалыптасты.

2004 жылы тікелей шетелдік инвестициялармен жасалған операциялар бойынша сальдо Қазақстанға шетелдік капиталдың 4269,2 млн. доллар мөлшерінде көптеп келуі есебінен 5548,3 млн. долларды құрады. Шетелдегі тікелей инвестициялар олардың 2003 жылы 121,3 млн. долларға төмендегенімен салыстырғанда 2004 жылы 1279,2 млн. долларға төмендеді. Қазастанның шетелдегі акционерлік және басқа да капитал түріндегі тікелей инвестициялары, тиісінше, -69,5 және 1356,3 млн. долларды құрады.

Тұтастай алғанда портфельдік инвестициялармен жасалатын таза операциялар бойынша 2004 жылы 421,8 млн. доллар мөлшерінде теріс шама қалыптасты, ал 2003 жылы ол -1891 млн. доллар болатын.

Төлем балансының “Басқа инвестициялар” деген жолы бойынша жүргізілетін операциялар бойынша таза нәтиже өткен жылғымен салыстырғанда активтердің 4,8 есе, міндеттемелердің 19,4% өсуіне байланысты 2004 жылы 467,4 млн. доллар сомасында теріс қалыптасты. 2003 жылы баланстың аталған жолы бойынша сальдо 2449,3 млн. доллар сомасында оң қалыптасты. Активтер құрылымындағы ең үлкен үлес салмақты есепті кезең ішінде валюта мен депозиттер (39,9%), ал пассивтер құрылымындағы үлес салмақты – қарыздар (82,8%) алып отыр.

Қазақстанның резервтегі активтері талдау жүргізіліп отырған кезең ішінде 3999 млн. долларды құрады, бұл 2003 жылғыдан 2465,4 млн. долларға артық. Резервтегі активтердің өсуі негізінен бағалы қағаздармен жасалатын операциялар есебінен болды.

2004 жылы баланстың “Таза қателіктер мен ағаттықтар” жолының елдің тауар айналымына пайыздық қатынасы өткен жылғы 4,2%-ға қарағанда 3,3% құрады.

5. ИНВЕСТИЦИЯЛАР

Қаржы емес активтерге инвестициялар

2005 жылғы қаңтар-наурызда қаржы емес активтерге жұмсалған инвестициялардың бағалау көлемі (материалдық айналым қаражатының қорларын толықтыруға салынатын инвестицияларсыз) 320,6 млрд. теңгені құрады, оның 98,7% негізгі капиталға жұмсалған инвестицияларға келеді.

Негізгі капиталға инвестициялар

2005 жылғы қаңтар-наурызда негізгі капиталға жұмсалған инвестициялар 316,4 млрд. теңге болды, бұл 2004 жылғы қаңтар-наурызға Қарағанда 1,5 есе көп.

2005 жылғы қаңтар-наурызда инвестицияның өсуі 2004 жылғы қаңтар-наурызбен салыстырғанда республиканың 13 өңірінде байқалды. Ең көп өсуі Қарағанды (2,2 есе), Атырау (2 есе) және Маңғыстау (1,9 есе) облыстарында байқалды. Солтүстік Қазақстан, Павлодар, Оңтүстік Қазақстан, Алматы, Қызылорда, Қостанай, Шығыс Қазақстан, Ақмола, Ақтөбе облыстарында өсуі 1,5-1,1 есені, Алматы қаласында - 1,3 есені құрады.

2004 жылғы қаңтар-наурызбен салыстырғанда инвестиция көлемінің төмендеуі Жамбыл (1,4 есе), Батыс Қазақстан (3,3 есе) облыстарында және Астана қаласында (1,7%) байқалды.

2005 жылғы қаңтар-наурызда шаруашылық жүргізуші субъектілердің меншікті қаражаттары (65,6%) және шетел инвестициялары (27,6%) негізгі капиталға қаражат салудың негізгі көздері болып табылды. Бюджеттік қаражаттар 4,6%, қарыз қаражаты – 2,2% құрады.

Негізгі капиталға жұмсалған инвестициялардың негізгі көлемін жеке меншік нысанындағы кәсіпорындар және ұйымдар (65%), сондай-ақ қызметін Қазақстан Республикасы аумағында жүзеге асыратын басқа мемлекеттердің шаруашылық жүргізуші субъектілері (29,9%) игерді. Мемлекеттік сектор үлесі – 5,1% құрады.

Мұнай және табиғи газ өндіру - негізгі капиталға жұмсалған инвестициялардың жалпы көлемінен 45,1%, жылжымайтын мүлікпен операциялар - 24,2% (геологиялық барлау және инженерлік ізденіс жұмыстары есебінен), өңдеу өнеркәсібі - 10,9%, көлік және байланыс - 7,5% басым салалар болып табылады.

Шетел инвестицияларының жалпыреспубликалық көлемінің қомақты үлесі Атырау (76,3%) және Қарағанды (12,4%) облыстарында игерілді.

Негізгі қаражаттарды құру және жетілдіру үшін жұмыстар мен шығындар түрлеріне байланысты негізгі капиталға жұмсалған инвестициялар құрамы төменде келтірілген.

Негізгі капиталға жұмсалған инвестициялардың технологиялық құрылымы

пайызбен

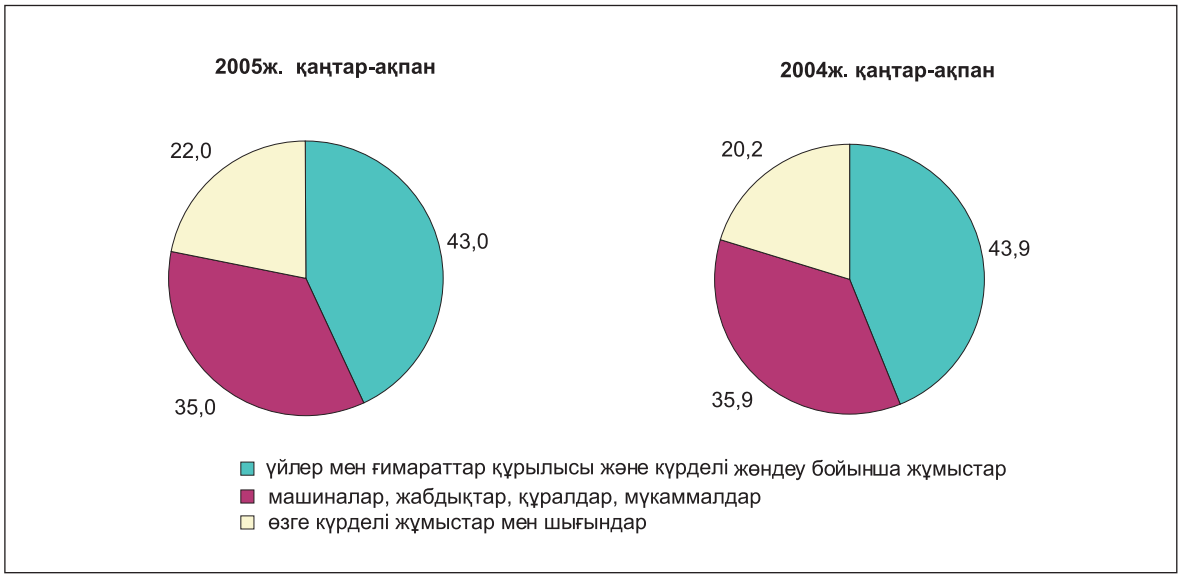

6. БАҒАЛАР

6.1 ТҰТЫНУ БАҒАЛАРЫ

2005 жылдың наурызында республиканың **тұтыну рыногында** тауарлар мен қызмет көрсету бағасы 2004 жылдың желтоқсанымен салыстырғанда 1,9%-ға, өткен аймен салыстырғанда – 0,6%-ға өсті. Ағымдағы жылдың бірінші тоқсанында инфляция негізінен азық-түлік тауарларының 2,7%-ға және ақылы қызмет көрсету 1,8%-ға қымбаттауын құрады, бұл бағаның жалпы өсіміне тиісінше 1,3% және 0,5% енгізді. Азық-түлік емес тауарлардың бағасы 0,4%-ға көтерілді, бұл инфляцияға тек 0,1% қосты. Ағымдағы жыл басынан бері базалық инфляция (көкөніс пен жеміс, көмір мен бензин бағаларының көтерілуін есепке алмағанда) 1,5%, наурызда – 0,4% болды.

Ағымдағы жылдың наурызында **азық-түлік тауарларының** бағасы 0,8%-ға көтерілді. Ет пен ет өнімдерінің 1,2%-ға және жеміс-көкөніс өнімдерінің – 4,8%-ға қымбаттауы тамақ өнімдері арасында аса қомақты болып, баға өсіміне (0,4%) ең көп “үлес” қосты. Күріш бағасының өсуі 0,7%, қант – 0,6% құрады. Нан өнімдері мен жарма өнімдері топтарында бағаның аздаған қоғалысы байқалды. Тоқаш пен ұн кондитерлік өнімдер 0,4%-ға, нан мен макарон өнімдері – 0,1%-дан қымбаттады, ал жарма – 0,5%-ға, ұн – 0,1%-ға арзандады. Бағаның төмендеуі жұмыртқаға – 5,2%-ға, сүт өнімдеріне – 0,3%-ға, мал майына – 0,1%-ға тіркелді, бұл әдеттегідей жыл сайын қайталанатын оларды өндіру мен өткізудің маусымдық факторымен байланысты.

2004-2005 жылдардағы азық-түлік тауарлары бағаларының өзгеруі

өткен айға пайызбен, өсуі +, төмендеуі -

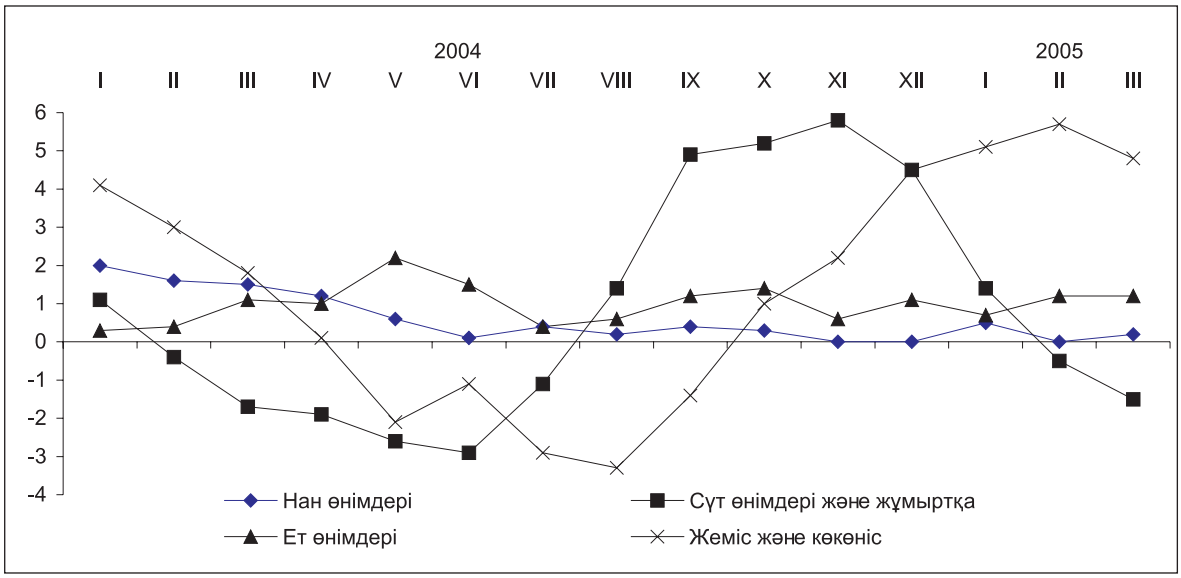

Күнкөрістің ең төменгі шамасы халықтың орта есеппен жан басына шаққандағы негізгі тамақ өнімдерінің ең төменгі тұтыну мөлшерінен есептеп шығарғанда ағымдағы жылдың наурызында 2004 жылдың желтоқсанымен салыстырғанда 5,1%-ға, өткен аймен салыстырғанда – 1,4%-ға өсті және 5930 теңгені құрады (тамақ өнімдері - 4151 теңге, азық-түлік емес тауарлар және ақылы қызмет көрсету – 1779 теңге). Ағымдағы жылдың наурызында оның құрылымындағы ет пен балық сатып алуға жұмсалған шығыстардың үлесі 22,8% (2004 жылдың тиісті айында – 22,1%), сүт, тоңмай өнімдері мен жұмыртқа – 19,6% (19,5%), көкөністер мен жемістер – 12% (12,1%), нан өнімдері – 11,5% (12%), қант, шай және дәмдеуіштер – 4,1% (4,3%) болды.

Өткен айда **азық-түлік емес тауарлар** бағасының өсімі 0,3% құрады. Киім мен аяққиім – 0,4%-ға, ал күздік киімдердің жекелеген түрлері – 0,8-1,8%-ға қымбаттады. Дәрі-дәрмек бағасы 0,5%-ға,үй тұрмысында пайдаланылатын тауарлар, жеке гигиена заттары – 0,3-0,4%-ға өсті. Дизель отыны мен мазут 2,4%-ға, бензин – 1,4%-ға арзандады.

Ағымдағы жылдың наурызында **ақылы қызмет көрсету** бағасы 0,5%-ға өсті, бұл негізінен тұрғын үй-коммуналдық саланың реттелетін қызметі тарифтерінің 0,6%-ға өсуімен байланысты. Газбен жабдықтау 1,5%-ға, электрмен жабдықтау – 1,6%-ға, қоқысты жинау және шығару – 2,2%-ға қымбаттады. Денсаулық сақтау және жолаушылар көлігі мекемелерінің қызметі үшін төлем 0,5%-дан, білім беру және мәдениет – 0,4%-дан, мейрамханалар мен қонақ үйлерде – 0,3%-ға өсті.

Ағымдағы жылдың наурызында халықтың табысы ең төмен топтарына арналған тұтыну бағаларының индексі 2004 жылдың желтоқсанымен салыстырғанда 102,3%, табысы ең көп топтарына – 101,9%, өткен айға қарағанда - тиісінше, 100,7% және 100,6% құрады.

2005 жылдың наурызында тұтыну тауарлары мен қызметтері бағаларының өсімі 2004 жылдың желтоқсанымен салыстырғанда көпшілік өңірлерде 1,2 - 2%, үшеуінде – 2,3% - 3,2% құрады.

6.2 ЭКОНОМИКАНЫҢ НАҚТЫ СЕКТОРЫНДАҒЫ БАҒАЛАР

Өндірістік сипаттағы қызметтерді қоса есептегенде өнеркәсіп өнімдерін өндіруші-кәсіпорындардың бағалары ағымдағы жылдың наурызында ақпанмен салыстырғанда 3,5%-ға, 2004 жылдың желтоқсанымен салыстырғанда - 5,3%-ға көтерілді. Өндірілген өнім ай ішінде 3,8%-ға, өндірістік сипаттағы қызметтер – 0,5%-ға қымбаттады. Түпкілікті мақсат бойынша сыныпталған өнімдердің тобындағы аралық тұтынатын өнімдер 4,3%-ға, өндіріс құралдары – 1,2%-ға, тұтыну тауарлары - 0,4%-ға өсті.

Өткен айда энергоресурсқа бағаның өзгеруі өнеркәсіптегі баға серпінінің 6,3%-ға қымбаттағанын немесе 2005 жылдың ақпанына қарағанда 2,8 пайыздық пунктке көбейгенін анықтады. Сыртқы рынктағы мұнай бағасының күрт өсуі бұдан әрі оны өндіру бағасының 7%-ға көтерілуіне себепші болды, содан кейін өңдеу кәсіпорындарының сатып алу бағасы да 2,7%-ға өсті. Егін егу жұмыстарына дайындыққа байланысты мұнайдың қымбаттауы және одан өңделген өнімдерге сұраныстың көбеюі, мұнай өнімдеріне бағаның 3,2%-ға өсуіне себепші болды (ақпанда – 0,4%-ға). Анықтама ағымдағы жылдың қаңтар-ақпанында республикаға мұнай өнімдерін жеткізу көлемі 2004 жылдың осы кезеңімен салыстырғанда 28%-ға қысқарды. Газ конденсатының бағасы ай ішінде 15,7%-ға, көмір – 2,5%-ға, табиғи газ – 0,6%-ға көтерілді. Өткен айда кен өндіру өнеркәсібіндегі бағаның жалпы деңгейі 6,1%-ға өсті, ол алдындағы аймен салыстырғанда, 0,4 пайыздық пунктке көп.

Өңдеу өнеркәсібіндегі бағаның өсімі ағымдағы жылдың ақпанында 1,7%-дан бастап наурыздағы 1,1%-ға дейін баяулады, бұған металлургия өнеркәсібіндегі тиісінше, 2,8%-дан 1,3%-ға дейін болған өзгеріс әсер етті. Сыртқы сауда конъюнктурасының тұрақсыздығынан қара металл илегіне ағымдағы жылдың ақпанында осы тауарды өндірушілер бағасының өсуі байқалса, өткен айда оның бағасының 2,7%-ға төмендегені байқалған. Ферроқорытпалар, керісінше, ағымдағы жылдың ақпанында 2,5%-ға арзандағаннан кейін, наурызда 0,4%-ға қымбаттады, түсті металл – тиісінше 0,3% және 3,9%-ға, бұлардың барлығы әлемдік рынктағы осы металдар бағасының серпініне әсер етті. Мырышқа өндірушілердің бағасы ай ішінде 11,4%-ға, қымбат металдарға – 3,3%-ға, мысқа – 2%-ға, қорғасынға – 1,6%-ға көтерілді.

2004 және 2005 жылдардың наурызындағы өндіруші-кәсіпорындардың жекелеген металл түрлеріне баға өзгерісі

өткен жылдың желтоқсанына пайызбен, өсуі+, кемуі -

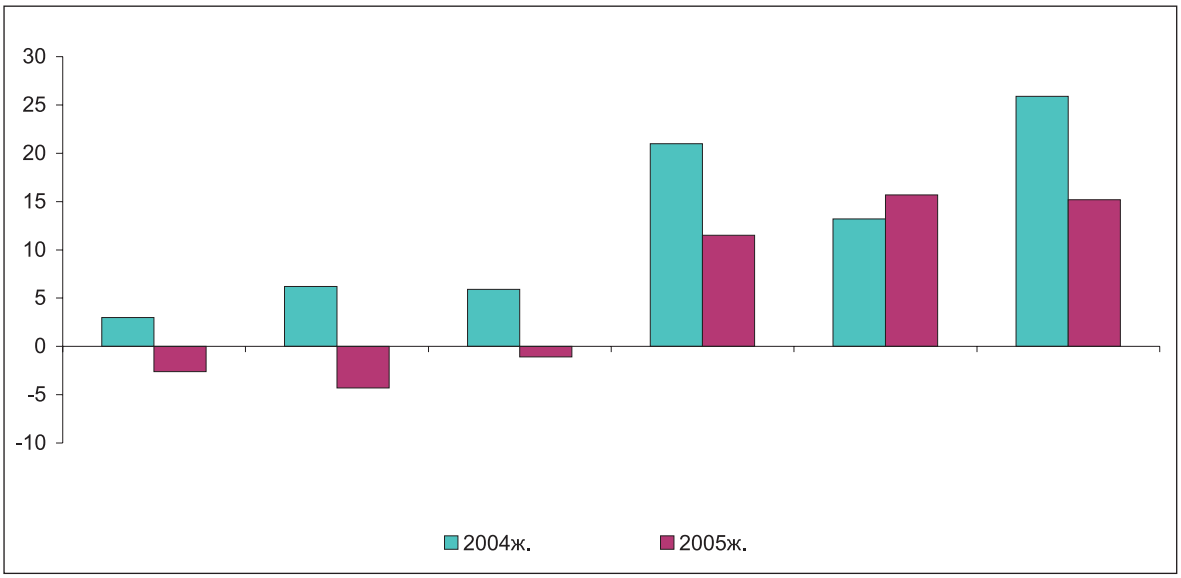

Өткен айда ағаш конструкциялар бағасының өсімі 4,2%-ға, қатырма қағаз бен қағаздан жасалған бұйымдардікі – 0,7%-ға тіркелген. Химиялық тауарлардың бағасы 1,2%-ға төмендеді, ал оларды өндіру кезінде пайдаланылатын шикі материалдар 2%-ға, былғары мен аяқ киім – тиісінше – 0,4% және 1,3%-ға көтерілді. Тоқыма және тігін бұйымдарының бағасы шетелдік аналогтарға бәсекелестіктің сақталуынан және өндірістік ресурстардың арзандауынан бұрынғыдай 0,2%-ға қалды.

Өткен айда республикада өндірілген азық-түлік бағасының жалпы деңгейі 0,1%-ға өсті (ақпанда 0,6%-ға). Аграрлардағы мал етінің қымбаттауы ет және өнеркәсіп өндірісінде одан дайындалатын өнімдер

бағасының 0,4%-ға көтерілетінін айқындады. Сүт өнімдерінің бағасы 0,2%-ға көтерілді немесе ақпанға қарағанда 1 пайыздық пунктке кем, ол ауыл шаруашылығы шикізатына өсу қарқынының баяулағанымен байланысты. Өндірушілер бағасының жарма 3%-ға, бидай ұны – 1,5%-ға, өсімдік майы – 0,4%-ға, құс еті мен қант – 0,3%-дан төмендеуі оларды өндіру үшін сатып алынған қорлардың арзандауына мүмкіндік туғызды.

Ағымдағы жылғы наурызда байқаудағы өндірістік сипаттағы қызметтер ақпанмен салыстырғанда газетке басу кезінде тарифтердің өсуі 4%-ға, мұнай және газ өндіру – 1,8%-ға тіркелген.

Технологиялық процесс үшін өнеркәсіп кәсіпорындарымен сатып алынған өндірістік ресурстардың баға индексі, ағымдағы жылдың наурызында ақпанмен салыстырғанда 100,4% құрады, 2004 жылғы желтоқсанда – 100%. Алыс шетелдерде сатып алынған шикізат пен материалдың бағасы ай ішінде 0,7%-ға, жақын шетелдерде - 0,3%-ға, республикада – 0,4%-ға өсті.

Шетелге шығарылатын тауарлардың бағасы, қаңтармен салыстырғанда ағымдағы жылдың ақпанында 1,1%-ға көтерілді, 2004 жылғы желтоқсанға қарағанда – 4%-ға төмен. Алыс шетелдерге республикадан әкетілген өнімдер ай ішінде 1,4%-ға, жақын шетелге –0,2%-ға қымбаттады.

Түпкілікті мақсат бойынша экспортқа шығарылатын сыныпталған өнімдердің тобынан, ағымдағы жылдың ақпанында қаңтармен салыстырғанда бағалардың өсуі шикізат 1,7%-ға және жартылай фабрикат 0,2%-ға, ал дайын тауарларға олардың кемуі 3,4%-ға тіркелген. Осы кезең ішінде минералды өнімдердің бағасы 1,4%-ға, металл кендері мен концентраттар – 13,4%-ға, көмір – 6,8%-ға, мұнай – 2,4%-ға өсті, ал оларды қайта өңдеу 9,2%-ға кеміді. Олардың бағасының түсуі сондай-ақ астыққа 1,7%-ға және жай металға – 1,1%-ға белгіленсе, сол мезгілде қымбат металдар бағасының 9,5%-ға көтерілуі белгіленген.

Қазақстанға әкелінген өнімдер бағасының индексі, ағымдағы жылдың ақпанында қаңтармен салыстырғанда 98,7%-ды, 2004 жылғы желтоқсанмен – 99,6%, Достастық мемлекеттер – тиісінше, 97,3% және 101%, әлемдегі қалған мемлекеттер – 100,8% және 97,7%-ды құрады. Ай ішінде импортқа шығарылатын тауарлардан минералдық өнімдер 9,4%-ға, жай металдар – 2,1%-ға және сүрек – 0,7%-ға кемігені тіркелген. Қағаз, керісінше, 2,8%-ға, тоқыма өнімдері – 2,7%-ға, дайын тағам

Ағымдағы жылдың наурызында **түрлі арналар бойынша өткізілген ауыл шаруашылығы өнімдері бағасының индексі** 2004 жылдың желтоқсанымен салыстырғанда 101,3% (өткен жылдың тиісті кезеңінде 103,7%), ақпанмен салыстырғанда – 100,2% (100,8%) құрады.

Ағымдағы жылдың қаңтар-ақпанында өсімдік шаруашылығы өнімдері бағасының төмендеуі байқалса, наурызда олар 0,5%-ға көтерілді. Дәнді дақылдар бағасы 0,4%-ға, сұлы – 2,4%-ға, жүгері -1,4%-ға, жұмсақ бидай мен арпа – 0,5-0,7%-ға өсті, ал тары мен қатты бидай бағасы 0,4-0,5%-ға төмендеді. Көкөністердің ішінде бағаның ең жоғары өсімі парниктік өнім түрлерінде байқалды. Қызанақ 24,1%-ға, қияр – 17,6%-ға қымбаттады. Картоп пен капуста бағасы 1,2-1,8%-ға, басты пияз - 0,7%-ға, сәбіз бен қызылша – 0,2-0,4%-ға өсті.

Өткен айда жұмыртқа бағасының 4,3%-ға және құстың – 0,8%-ға төмендеуі есебінен мал шаруашылығы өнімдері 0,1%-ға арзандады. Шошқа еті бағасының өсімі 1,7%, ірі қара мал еті бағасының өсімі – 1,1%, қой еті бағасының өсімі -0,6%, сүт бағасының өсімі – 0,1% құрады.

2004 және 2005 жылдардың наурызындағы ауыл шаруашылығы өнімдерінің негізгі түрлері бағаларының өзгеруі

өткен жылдың желтоқсанына пайызбен, өсуі +, төмендеуі –

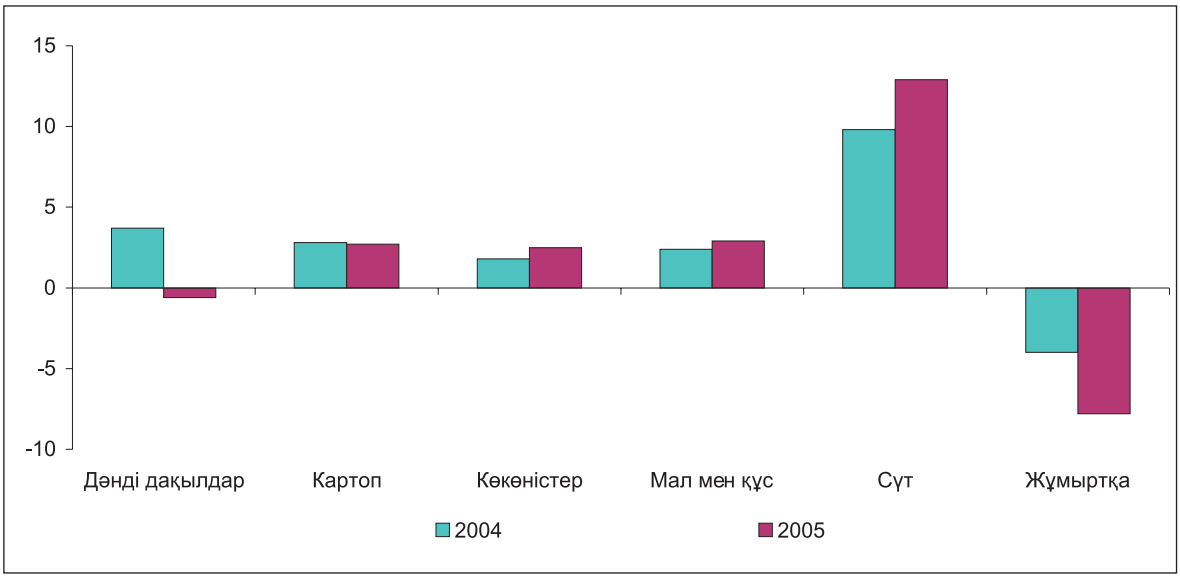

Ағымдағы жылдың наурызында **құрылыстағы баға деңгейі** 0,6%-ға өсті, бұл соңғы үш айдағы ең жоғары мән. Құрылыс өндірісінің технологиялық құрылымы элементтерінің ішінен жабдық бағасы –0,9%-ға, құрылыс-монтаж және өзге жұмыстар бағасы, шығындар – 0,5%-дан өсті. Ағымдағы жылдың наурызында 2004 жылдың желтоқсанымен салыстырғанда құрылыстағы баға индексі 101,3% құрады.

Ағымдағы жылдың наурызында құрылыс ұйымдары материалдарды, бөлшектер мен конструкцияларды ақпанға қарағанда 0,3%-ға жоғары бағада сатып алды. Олардың негізгі түрлерінен ағаш есік пен терезе бағасы 1,6%-ға, қиыршық тастар мен қылқан жапырақты ағаш материалдары – 1-1,1%-ға, металл конструкциялар, радиаторлар мен бояулар – 0,6-0,8%-ға құбырлар мен сым – 0,3%-дан өсті. Портландцемент, тауарлық бетон мен терезе шынысының бағасы өзгерген жоқ, ал қыш кірпіш пен кабель 0,2-0,4%-ға арзандады.

Ағымдағы жылдың наурызында **көліктің барлық түрлерімен жүк тасымалдау тарифтерінің индексі** 2004 жылдың желтоқсанымен салыстырғанда 100% құрады. Автожол көлігінің қызметі 1%-ға (ағымдағы жылдың наурызында -0,2%-ға), ал көліктің басқа түрлерімен жүк тасымалдау тарифтері өткен үш айда өзгерген жоқ.

7. ҚАРЖЫ ЖҮЙЕСІ

7.1 МЕМЛЕКЕТТІК ҚАРЖЫ

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік бюджетінің орындалуы

Қазақстан Республикасының мемлекеттік бюджеті. ҚР Қаржы министрлігінің жедел деректеріне сәйкес **2005 жылдың 1 наурызына** табыс көлемі 280,1 млрд. теңгені құрады (2004 жылдың 1 наурызына – 196,3 млрд. теңге), шығындар – 140,9 млрд. теңге (2004 жылдың 1 наурызына 145,3 млрд. теңге), операциялық сальдо – 139,2 млрд. теңгені құрады. Бюджеттік таза кредит беруге –1,7 млрд. теңге, қаржы активтерінің операция бойынша сальдосы – 50,7 млрд. теңгеден келді. Бюджет профициті 90,2 млрд. теңге деңгейінде анықталды. 2004 жылдың тиісті кезең көрсеткіштерімен салыстырғанда табыс көлемі бойынша деректер – 42,7%-ға өсті, ал шығындар – 3%-ға кеміді.

2005 жылдың 1 наурызына табыс жылдың нақтыланған бюджетіне қатынасы бойынша 19,5%-ға, мемлекеттік бюджет шығындары – 10% орындалды.

Салық түсімдері құрылымында негізгі үлес корпоративтік табыс салығына – 40,1% (109,3 млрд. теңге) және ҚҚС (қосымша құн салығына) – 20,3% (55,4 млрд. теңге) келеді. Көрсетілген салықтар бойынша 2004 жылдың тиісті кезеңіндегіден тиісінше 2,1 есе және 40,6% асатын түсімдердің ең көп өсімі байқалады.

Бюджеттің барлық шығындар көлемінен әлеуметтік қызмет көрсетуге 63,6%, жалпы мемлекеттік қызмет көрсету, қорғанысқа – 18,6% келеді. Төменде 2005 жылдың 1 наурызына мемлекеттік бюджет шығындарының құрылымы келтірілген:

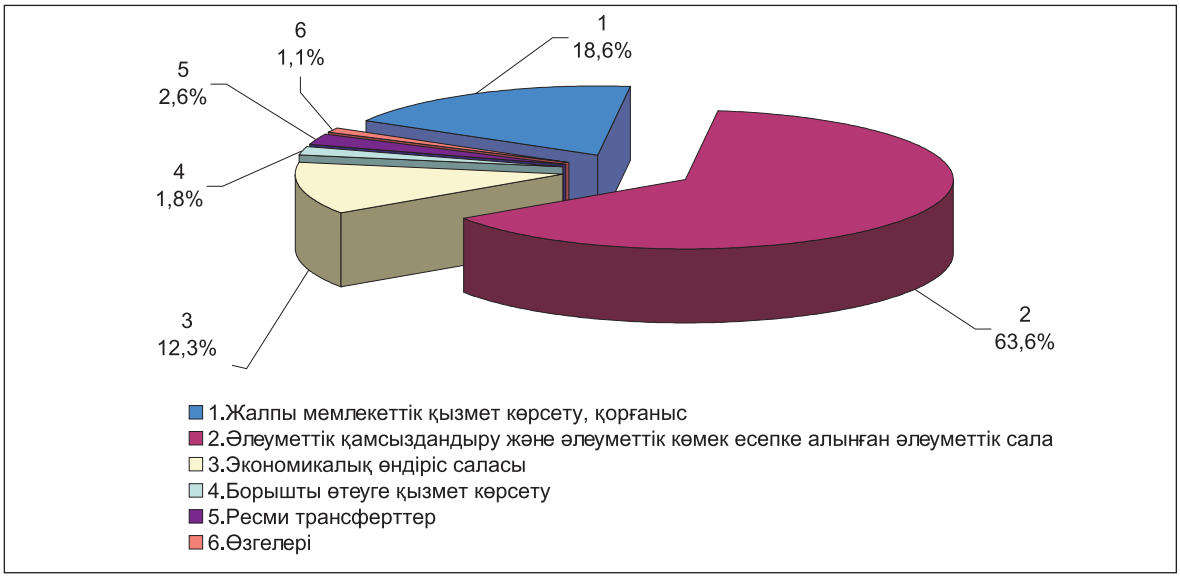

2005 жылдың 1 наурызына мемлекеттік бюджет дефицитін (профицитін) қаржыландырудың жалпы көлемі -90,2 млрд. теңгені, одан ішкі түсім 40,2 млрд. теңгені құрады. Бюджетті қаржыландыруға 127,4 млрд. теңге бюджет қаражаттарының бос қалдықтары пайдаланылды.

2005 жылдың 1 наурызына республикалық бюджеттің табыс көлемі – 231,1 млрд. теңге болды, бұл 2004 жылдың тиісті кезеңінің деңгейінен 56,1% артық (148 млрд. теңге).

2004 жылдың тиісті кезеңімен (118,6 млрд. теңге) салыстырғанда шығындар 8,5% өсіп, 128,7 млрд. теңгені құрады. Операциялық сальдо – 102,4 млрд. теңге, бюджеттік таза кредит беру 27,7 млрд. теңге, қаржы активтерінің операция бойынша сальдосы – 50,8 млрд. теңгені құрады. Бюджет профициті 23,9 млрд. теңге деңгейінде анықталды.

Есепті кезеңде **республикалық бюджет** табысының 91,2% салықтар, 2,2 % - салықтан тыс табыс, 6,6% - ресми трансферттер құрады.

Шығындардың негізгі бөлігі әлеуметтік салаға – 42,2% (54,3 млрд. теңге) және өндірістік салаға – 18% (23,1 млрд. теңге) келеді.

Жергілікті бюджетке осы кезеңішінде түскен табыс 102,4 млрд. теңгені құрады, бұл 2004 жылдың тиісті кезеңіне қарағанда 10% артық (93,1 млрд. теңге), шығындар –65,4 млрд. теңге, бұл 2004 жылдың тиісті кезеңіне қарағанда 2,2% кеміді (66,9 млрд. теңге). Операциялық сальдо – 36,9 млрд. теңгені, бюджеттік таза кредит беру –0,7 млрд. теңге, қаржы активтерінің операция бойынша сальдосы –0,1 млрд. теңгені құрады. Бюджет профициті 37,7 млрд. теңге деңгейінде анықталды.

7.2 КӘСІПОРЫНДАРДЫҢ ҚАРЖЫ ҚЫЗМЕТІ

Ірі және орта кәсіпорындар мен ұйымдардың қаржы қызметі

2005 жылғы ақпан айының жедел деректеріне 1070 ірі және 3400 орта кәсіпорындардың (ұйымдардың) көрсеткіштері енгізілді. Есеп берген субьектілердің сальдоланған қаржы нәтижесі 115,7 млрд. теңге табыс ретінде анықталды (79,9 млрд. теңге), бұл көрсеткіш 2004 жылдың тиісті кезеңінің деңгейінен 44,8% жоғары. 2005 жылдың ақпанында кәсіпорындар мен ұйымдардың пайдалылығы тұтастай алғанда 34,7% болды. Есепті айда жиынтықты кірістің негізгі бөлігі кен өндіру өнеркәсібі есебінен 62,5% немесе 72,3 млрд. теңге қалыптасты, соның ішінде шикі мұнай мен табиғи газ өндіретін кәсіпорындарда 85,4% немесе 61,7 млрд. теңге. Өңдеу өнеркәсібінің үлесі –22,4% (25,9 млрд. теңге), көлік және байланыс үлесі – 5,3% (6,2 млрд. теңге) болды. 2004 жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда оң қаржы нәтижелері кен өндіру өнеркәсібінде – 77,6% (40,7 млрд. теңге), өңдеу өнеркәсібінде – 35,6% (19,1 млрд. теңге) өскені байқалады.

Өңірлер бойынша табыстың жалпы нәтижесінен ең көп сомасы Атырау облысына – 26,3 млрд. теңгеден (22,7%), Астана қаласына – 16,5 млрд. теңгеден (14,3%), Ақтөбе облысына – 14,9 млрд. теңгеден (12,9%), Қарағанды облысына - 13,5 млрд. теңгеден (11,7%) келеді.

2005 жылдың ақпанында есеп берген субъектілердің жалпы санының 41,6% (1858 бірлігі) 19,7 млрд. теңге сомада залалға ұшырады. Залалдың жоғары деңгейі акционерлік қоғамдарда байқалады оларға барлық залал көлемінен 62,4% (12,3 млрд теңге) келеді.

Экономиканың өнеркәсіп секторы үлесіне залалдың жалпы көлемінен 32% немесе 6,3 млрд. теңге келеді. Бұл саладағы 565 залалды кәсіпорынның электр энергиясын, газ бен суды өндіру және бөлу бойынша 121 кәсіпорын үлесіне экономиканың осы секторы көлемінен 38,1% немесе 2,4 млрд. теңге залал және өңдеу өнеркәсібінің 399 субъектісіне 46% немесе 2,9 млрд. теңге залал келді. Залалды кәсіпорындардың (ұйымдардың) ең көп үлес салмағы Ақмола облысында – 64,3% (339 есеп берген кәсіпорынның – 218-і), Солтүстік Қазақстан облысында – 59,3% (236 есеп берген кәсіпорынның – 140-ы), Шығыс Қазақстан облысында – 48,6% (356 есеп берген кәсіпорыннның –173-і), Қарағанды облысында – 46% (346 есеп берген кәсіпорынның – 159-ы) белгіленді.

Орта және ірі кәсіпорындар мен ұйымдардың өзара есеп айырысу жайы

2005 жылдың 1 наурызына міндеттемелер бойынша берешектің жиынтық көлемі – 3933,7 млрд. теңге, одан міндеттеме бойынша мерзімі өткен берешектің үлесі – 3,8% (151,3 млрд. теңге) құрады. 2004 жылғы 1 наурыздағы деректермен салыстырғанда (3224,3 млрд. теңге) міндеттемелер көлемі 22% немесе 709,4 млрд. теңгеге ұлғайды, оның мерзімі өткен бөлігі 8,6% немесе 14,3 млрд. теңгеге кеміді (2004 жылдың 1 наурызына – 165,6 млрд. теңге). Міндеттемелер құрамында негізгі үлеске ие жеткізушілермен және мердігерлермен есеп айырысу – 19,2%, банктердің қарыздары – 20,9%. Өнеркәсіп салаларында жалпы міндеттемелер көлемінің 57% (2241 млрд. теңге) және барлық мерзімі өткен міндеттемелер сомасынан 70,9% (107,3 млрд. теңге) шоғырланған.

2005 жылдың 1 наурызына өңірлер бойынша міндеттемелер бойынша берешектің ең көп үлесі - Атырау облысына – 23,3% (917,2 млрд. теңге), Алматы қаласына – 19,6% (769,5 млрд. теңге), Астана қаласына – 18,4% (721,9 млрд. теңге) келеді.

2005 жылдың 1 наурызына жұмысшылар мен қызметшілердің жалақысы бойынша мерзімі өткен берешек жалпы жалақы бойынша берешектің (44,1 млрд. теңге) 8,4%-ын (3,7 млрд. теңге) құрады, оның 51,4% (1,9 млрд. теңгесі) ұзақтығы 3 айдан көп берешек.

Өңірлер бойынша жалақы бойынша берешектің аса көп үлесі - Қарағанды облысына – 18,9% (34 бірлікте 0,7 млрд. теңге), Шығыс Қазақстан облысына 13,5% (109 кәсіпорынға - 0,5 млрд. теңге) және Алматы қаласына – 18,9% (0,7 млрд. теңге, 20 бірлік) келеді.

Тұтастай алғанда кәсіпорындар мен ұйымдар бойынша дебиторлық берешек – 2004 жылдың 1 наурызындағы деректермен (1465,7 млрд. теңге) салыстырғанда 28,4% өсіп 1881,3 млрд. теңгені құрады, одан мерзімі өткендері – 115,6 млрд. теңге немесе жалпы сомадан 6,1%. 2004 жылдың 1 наурызындағы деректермен салыстырғанда мерзімі өткен берешектің бөлігі 13,9% (101,5 млрд. теңгеге) өсті.

2005 жылдың 1 наурызына дебиторлық берешектің құрылымындағы негізгі көлемін- 44% (827,9 млрд. теңге) - сатып алушылар мен тапсырыс берушілердің берешегі алады. Мерзімі өткен дебиторлық берешектің жалпы көлемінің 54,8% (63,3 млрд. теңге) сатып алушылар мен тапсырыс берушілердің үлесіне тиеді.

Шағын кәсіпорындардың шаруашылық-қаржы қызметі

Республикада 2005 жылдың 1 қаңтарына 157,8 мың шағын кәсіпорындар тіркелді, олардан 98,3 мың кәсіпорын кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырды, олардың 70,3% тоқсан сайынғы статистикалық байқауда қамтылды.

Шағын кәсіпорындардың көпшілігі сауда; автомобильдерді, тұрмыстық бұйымдар мен жеке пайдаланатын заттарды жөндеуде мамандануда (зерттелгендердің жалпы санының 38,5%), ал өнеркәсіп кәсіпорындарының үлесі 12,1%, құрылыс – 12,9%, ауыл шаруашылығы, аңшылық және орман шаруашылығы – 5,6% құрады.

Шағын кәсіпорындар қызметкерлерінің жалпы саны 2004 жылдың 4 тоқсанында республика бойынша орта есеппен 757,4 мың адамды құрады (жұмыс істеп тұрған, бірақ зерттеуге қамтылмаған кәсіпорындардың да қызметкерлері есепке алынды), бір кәсіпорында орта есеппен 8 адам жұмыс істеді.

2004 жылдың 4 тоқсанында бір қызметкердің орташа айлық жалақысы 29320 теңгені құрады, бұл 2003 жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда 29,9% көп. 2004 жылдың 4 тоқсанында ең жоғары орташа айлық жалақы шикі мұнай және табиғи газ өндіретін кәсіпорындарда – 89126 теңге, зерттеу және әзірлеумен айналысатын кәсіпорындарда – 66195 теңге; ең төменгі жалақы – былғары, былғарыдан жасалған бұйымдар өндіру және аяқ киім өндіру кәсіпорындарында – 9695 теңге болып байқалды. 2004 жылдың 4 тоқсанында ең көп орташа айлық жалақыны Атырау (48784 теңге) және Маңғыстау (39359 теңге) облыстары, сондай-ақ Астана (48322 теңге) және Алматы (40096 теңге) қалалары кәсіпорындарының қызметкерлері алды.

Өнімдерді (тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді) өткізуден түскен табыс 2004 жылдың 4 тоқсанында 1129,9 млрд.теңгені құрап, 2003 жылдың 4 тоқсанымен салыстырғанда 40,7% өсті. ҚҚС мен акцизсіз нақты бағалардағы өнімдерді (тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді) шығару 2003 жылдың 4 тоқсанымен салыстырғанда 25,2% өсіп, 559,5 млрд. теңгені құрады (есеп бермеген, бірақ жұмыс істеп тұрған кәсіпорындарды қоса есептегенде). Өндірілген өнімнің ең көп көлемі құрылыс (шығарылған өнімнің жалпы сомасының 34,7%), сауда (23,8%) және жылжымайтын мүлікпен операциялар, жалға беру және қызмет көрсету (14,3%) шағын кәсіпорындарында байқалды. Өңірлер бойынша өнім шығарудың ең көп көлемі Астана – 132908 млн. теңге және Алматы – 194767 млн. теңге қалаларында алынды.

Есептік деректер бойынша 2004 жылдың 4 тоқсанында әрбір екінші кәсіпорын қызметінің қаржылық нәтижесін (салық салынғанға дейінгі табыс немесе залал) көрді, табыстардың сомасы 70,9 млрд. теңгені құрады, бұл кезеңнің сальдоланған қаржылық нәтижесі тұтастай алғанда табысты болды (5,4 млрд. теңге). Республиканың 16 өңірінен 2004 жылдың 4 тоқсанында 7 облыс залал шекті, олар – Ақмола, Алматы, Шығыс Қазақстан, Жамбыл, Қарағанды, Павлодар және Солтүстік Қазақстан облыстары. Қалған өңірлерде қаржылық нәтиже табысты болды.

2004 жылдың 4 тоқсанындағы қаржы емес активтерге салынған инвестициялардың жалпы сомасы нақты бағаларда 157,1 млрд. теңгені құрады, бұл 2003 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда 35,2% көп. Қаржы емес активтерге салынған инвестициялардың ең көп сомасы сауда; автомобильдерді, тұрмыстық бұйымдар мен жеке пайдаланатын заттарды жөндеу кәсіпорындарына (олардың жалпы үлесі 41,6%), ал өңірлер арасында – Алматы қаласына (54,3%) келеді.

2004 жылдың 4 тоқсанында өткен жылғы осындай кезеңнің деректерімен салыстырғанда екі есеге жуық азайып, сомасы 47,5 млрд. теңгенің қаржы жұмсалымы жүзеге асырылды. Кәсіпорындарға салынған қаржылық инвестициялар, яғни олардың өтеуін шегеріп қаржылық міндеттемелер қабылдауы, 272,7 млрд. теңгені құрады, бұл 2003 жылдың осы кезеңіндегіден 67,9% көп. Есепті кезеңде кәсіпорындарға салынған инвестициялардың негізгі үлесі сауда және құрылыс кәсіпорындарына (олардың жалпы үлесі 80,7%), ал өңірлер бойынша – Алматы қаласына (56,8%) келеді.

Дебиторлық берешек 2004 жылдың 4 тоқсаны бойы 2005 жылдың 1 қаңтарына 1227,3 млрд. теңгені құрады. Дебиторлық берешектің аса көп сомасы сауда; автомобильдерді, тұрмыстық бұйымдар мен жеке пайдаланатын заттарды жөндеуде – 613 млрд. теңге (49,9%), құрылыста - 193,8 млрд. теңге (15,8%), жылжымайтын мүлікпен операциялар, жалға беру және қызмет көрсетумен айналысатын кәсіпорындарда – 152 млрд. теңге (12,4%) белгіленді. Өңірлік деңгейде дебиторлық берешектің аса көп сомасы Алматы (623,3 млрд. теңге немесе 50,7%) мен Астана (163,1 млрд. теңге немесе 13,3%) қалаларының және Қарағанды облысының (71,2 млрд. теңге немесе 5,8%) кәсіпорындарына келеді.

2004 жылдың 4 тоқсанында міндеттемелер бойынша берешек 271,3 млрд. теңгеге азайып, 2005 жылдың 1 қаңтарына 2401,3 млрд. теңгені құрады. Негізгі үлестерді жеткізушілер мен мердігерлер алдындағы міндеттемелер (42,9%) мен қарыз бойынша міндеттемелер (35,2%) құрайды. Кредиторлық берешектің аса қомақты сомасы 2005 жылдың 1 қаңтарына сауда – 1041,5 млрд. теңге (43,4 %), құрылыс – 419,2 млрд. теңге (17,4%), жылжымайтын мүлікпен операциялар, жалға беру және қызмет көрсетумен айналысатын кәсіпорындарда – 374,8 млрд. теңге (15,6%) байқалды. Өңірлік бөліністе кредиторлық берешектің аса көп сомасы Алматы (1268,3 млрд. теңге немесе 52,8%) мен Астана (261,2 млрд. теңге немесе 10,9%) қалаларының және Қарағанды облысының (126,9 млрд. теңге немесе 5,3%) кәсіпорындарына келеді.

7.3 АҚША-КРЕДИТ ЖҮЙЕСІ

Банк статистикасы*

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің деректері бойынша 2005 жылдың 1 наурызына ақша жиынының көлемі (М3)[1] 1619,7 млрд. теңгені құрады (2004 жылдың 1 наурызына – 1017,2 млрд. теңге), соның ішінде айналыстағы қолма-қол ақша (М0) – 356,8 млрд. теңге (2004 жылдың 1 наурызына– 241,2 млрд. теңге) болды. М3 көрсеткіші 2004 жылдың ақпан айының соңындағы деректермен салыстырғанда 59,2%-ға, 2005 жылдың 1 ақпанындағы көрсеткіштермен салыстырғанда 4,8%-ға өсті. Ақша жиынының жалпы көлеміндегі қолма-қол ақша үлесі 2005 жылғы ақпанның соңында 22,0% құрап, өткен кезеңмен салыстырғанда 0,4 пайыздық пунктке кеміді. 2005 жылдың 1 наурызына ақша қорының (резервтегі ақшаның) жалпы көлемі 528,5 млрд. теңгені құрады және өткен кезеңмен салыстырғанда 8,8%-ға өсті.

2005 жылдың ақпанындағы ақшалай қаражатты айналыстан алу 11,3 млрд. теңгені құрады.

Депозиттік ұйымдардағы депозиттер[1] (резидент еместердің шоттарын есепке алмағанда) 2005 жылдың 1 наурызына 1262,9 млрд. теңгені (2004 жылдың 1 наурызына – 776 млрд. теңге) құрап, 2004 жылдың ақпан айының соңындағы деректер деңгейінен – 62,7%-ға, 2005 жылдың 1 ақпанындағы көрсеткіштен 5,3%-ға асып түсті. Депозиттердің жалпы көлеміндегі 35,6%-ды немесе 450,2 млрд. теңгені халық салымдары алып отыр, бұл 2004 жылдың 1 наурызындағы деректермен салыстырғанда (345 млрд. теңге) 30,5% құрады. 2005 жылдың 1 наурызындағы жағдай бойынша халық депозиттері (салымдары) 2005 жылдың 1 ақпанындағы деректермен салыстырғанда (437,4 млрд. теңге) 2,9%-ға өсті, соның ішінде ұлттық валютада – 3,9%-ға, шетел валютасында 1,6%-ға өсті. Халық депозиттерінің жалпы көлеміндегі ең көп үлесі ұлттық валютадағы салымдарға – 58,4% (262,7 млрд. теңге) келеді.

Экономика саласындағы **екінші деңгейдегі банктердің кредит салымдары** 2005 жылдың 1 наурызына 1551,7 млрд. теңгені құрады (2004 жылдың 1 наурызына – 1013,2 млрд. теңге), мұның 52%-ы (806,5 млрд. теңге) шетел валютасындағы кредиттер болып отыр. Кредиттер 2004 жылдың ақпан айының соңындағы деректермен салыстырғанда 53,1%-ға, өткен аймен салыстырғанда 3,3%-ға өсті.

Кредит салымдарының жалпы көлемінде ұзақ мерзімді несиенің үлесі – 66,1%-ды немесе 1025,5 млрд. теңгені құрады, бұл өткен аймен салыстырғанда 3,9%-ға (987 млрд. теңге), 2004 жылдың 1 наурызындағы (640,7 млрд. теңге) деректермен салыстырғанда 60,1%-ға өсті. Кредиттердің жалпы көлемінің ең көп үлесі саудада – 26,1%, өнеркәсіпте – 20,2%, құрылыста – 10,2% шоғырланған. 2005 жылдың 1 наурызына ЕДБ-нің шағын кәсіпкерлік субъектілеріне берген кредиттері кредит салымдарының жалпы сомасының 19,2%-ын (298 млрд. теңге) құрайды. Оның негізгі үлесі Алматы қаласында шоғырланған – 55,8% (166,4 млрд. теңге). ҚР Ұлттық Банкінің деректері бойынша 2005 жылдың 1 наурызына кредит беру объектілеріне ақша қаражатын бөлу кезінде айналым қаражаттарын сатып алуға 638 млрд. теңге, негізгі қорларды сатып алуға 185,1 млрд. теңге бөлінді, бұл кредит салымдарының жалпы көлемінің (1551,7 млрд. теңге) тиісінше 41,1%-ын және 11,9%-ын құрайды.

ҚР Ұлттық Банкінің 2005 жылғы ақпанында валюта айырбастау орындарының шетел валютасын сатуы/сатып алуы туралы есебі бойынша жеке тұлғаларға сату көлемі сатып алу көлемінен асып түсті: еуро – 1,9 есе, АҚШ доллары – 2,4 есе, ресей рублі – 24,3%.

Жеке тұлғаларға шетел валютасын сату көлемі 2005 жылдың қантарындағы көрсеткіштермен салыстырғанда еуро бойынша – 63,7%-ға, АҚШ доллары бойынша –90,5%-ға төмендеп, ал, ресей рублі бойынша – 14,7%-ға көбейді. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің **қайта қаржыландыруының ресми ставкасы** 2005 жылдың ақпанынан бастап 0,5 пайыздық пунктке өсіп, жылдық деңгейде 7,5% болып белгіленді.

Мемлекеттік бағалы қағаздардың бастапқы рыногі

2005 жылдың қаңтарында мемлекеттік бағалы қағаздар эмиссиясының көлемі атаулы құны бойынша ҚР Ұлттық Банкінің ноттарымен 74442 млн теңге сомада анықталды, ҚР қаржы министрлігі айналым мерзімі 120 ай болатын (*МЕҰЖҚАМ-120*) сомасы 22190 млн теңгенің жаңа бағалы қағазын, мемлекеттік ұзақ мерзімді жинақ қазынашылық міндеттемелерін шығарды. 2005 жылдың 1 наурызына айналыстағы барлық мемлекеттік бағалы қағаздардың жалпы көлемі атаулы құны бойынша 716,5 млрд. теңгені құрады.

** 2004 жылдың желтоқсан айының соңындағы деректер, қорытынды айналымдарды есепке алмағанда.*

[1] 2003 жылдың желтоқсанынан бастап кредиттік серіктестіктердің шоттары қосылған.

8. ЕҢБЕК РЫНОГЫ ЖӘНЕ ЕҢБЕККЕ АҚЫ ТӨЛЕУ

8.1 ЖАЛДАНЫП ЖҰМЫСПЕН ҚАМТЫЛУ

2005 жылдың I тоқсанында (алдын ала деректер бойынша) 4,5 млн. адам немесе барлық жұмыспен қамтылғандардың 64,2%-ы жалданып жұмыс істеді, бұл өткен жылдың тиісті кезеңіндегіден 188,1 мың адамға (4,3%-ға) көп. Жалданып жұмыс істейтіндердің жалпы санынан 3,7 млн. адам (олардың жалпы санының 81,8%-ы) мемлекеттік және мемлекеттік емес ұйымдарда, 0,5 млн. адам (11,5%) жеке тұлғаларда, 0,3 млн. адам (6,7%) шаруа (фермер) қожалықтарында жұмыс істеді.

Ағымдағы жылдың ақпанында республиканың ірі және орта кәсіпорындарында 2,5 млн. адам, жалдамалы қызметкерлердің жалпы санының 56,5%-ы жұмыс істеді. Бұл өткен жылдың тиісті айына қарағанда 86,2 мың адамға (3,6%-ға) көп. Жалданып жұмыспен қамтылғандардың жалпы санының 6,5%-ы - ауыл, орман және балық шаруашылығында, 33,4%-ы - өнеркәсіп және құрылыста, 60,1%-ы – қызмет көрсету саласында жұмыс істеді.

2005 жылдың ақпанында жұмыс күшінің келуі өткен жылдың тиісті айымен салыстырғанда білім беруде байқалды, мұндағы жұмыспен қамтылғандардың саны 21,9 мың адамға (4,6%-ға), құрылыста – 20,3 мың адамға (15,4%-ға), өнеркәсіпте – 14,6 мың адамға (2,4-ға), саудада – 10,9 мың адамға (21%-ға) өсті.

Ағымдағы жылдың ақпанында ірі және орта кәсіпорындарда бір қызметкер 148,6 сағат жұмыс істеген, бұл қаңтардағыдан 3,9 сағатқа (2,7%) артық. Жұмыс күнінің орташа ұзақтығы 7,43 сағатты құрады.

2005 жылғы ақпанның соңында республиканың ірі және орта кәсіпорындарында 16,7 мың бос жұмыс орны болды (қызметкерлердің жалпы санына 0,7%). Бұл өткен айдағыдан 1597 бірлікке (10,6%-ға) артық. Ең көп бос жұмыс орны саны өнеркәсіп кәсіпорындарында– 4675 бірлік (олардың жалпы санының 28%-ы), мемлекеттік басқаруда – 4455 бірлік (26,7%), құрылыста – 2089 бірлік (12,5%) сақталды.

2004-2005 жылдары ірі және орта кәсіпорындардағы ос жұмыс орындарының саны

айдың соңына

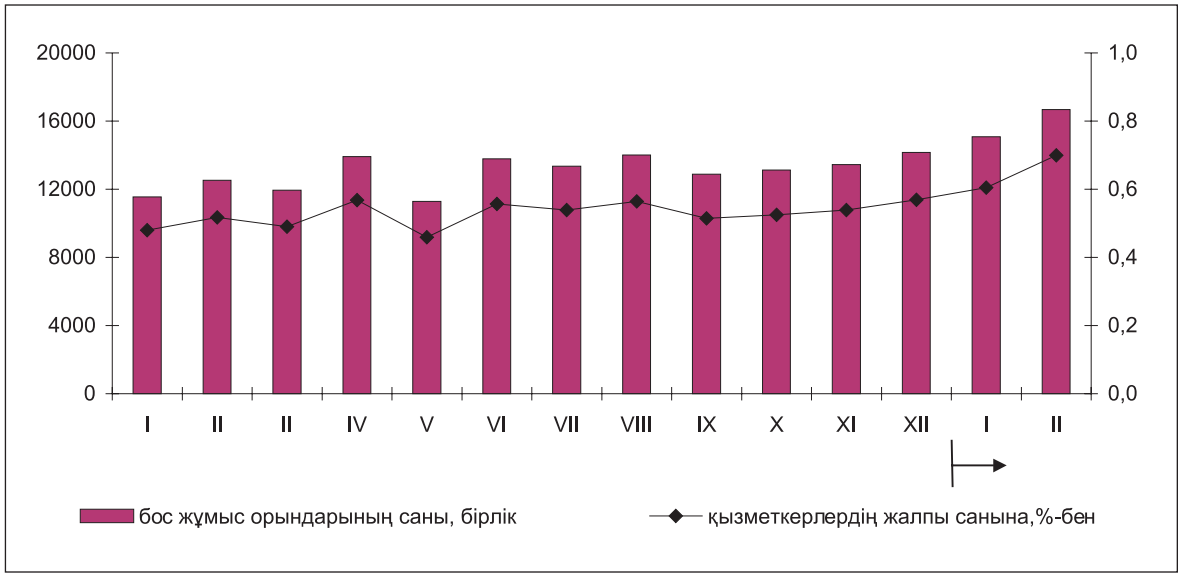

2005 жылдың ақпанында бос жұмыс орындары санының өсуі өткен аймен салыстырғанда өңдеу өнеркәсібінде 50,4% (1059 бірлік), әлеуметтік салада және денсаулық сақтауда қызмет көрсетуде – 34,4% (142 бірлік), қаржы қызметінде – 23,1% (158 бірлік), саудада - 19,6% (70 бірлік).

8.2 ЖҰМЫССЫЗДЫҚ ЖӘНЕ ЖҰМЫСПЕН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

15 және одан жоғары жастағы экономикалық тұрғыдан белсенді халық саны 2005 жылдың I тоқсанында (алдын ала деректер бойынша) 7,8 млн. адамды құрады, бұл өткен жылдың тиісті кезеңінен 72,6 мың адамға көп (0,9%-ға).

Республика экономикасында 7,1 млн адам жұмыспен қамтылған болатын. 2004 жылдың I тоқсанына қатысты олардың саны 97,3 мың адамға өсті (1,4%-ға). Жұмыспен қамтылғандар құрылымында негізгі үлесті 64,2% жалдамалы қызметкерлер құрайды, ал өз бетінше жұмыспен қамтылғандар – 35,8%. Өткен тоқсанда жұмыспен қамтылғандардың жалпы санынан ең кеп үлесті 25-34 жастағылар –28,6%, 35-44 жастағылар – 25,8% құрады.

Жұмыссыздар саны (табысты жұмысы болмаған, оны үздіксіз іздеген және оған кірісуге әзір 15 және одан жоғары жастағы адамдар) 2005 жылдың I тоқсанында 661,1 мың адамды құрады. Бұл өткен жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда 24,7 мың адамға қысқарды, немесе 3,6%-ға. Жұмыссыздық деңгейі 8,5%-ға қалыптасты (2004 жылдың I тоқсанында – 8,9%).

Жұмыссыздардың жалпы санында еркектер 283,6 мың адамды (42,9%), әйелдер – 377,1 мың адамды (57,1%), 15-24 жастағы жастар – 204,8 мың адамды (31%) құрады.

2004-2005 жылдардағы жұмыссыздар саны және жұмыссыздық деңгейі

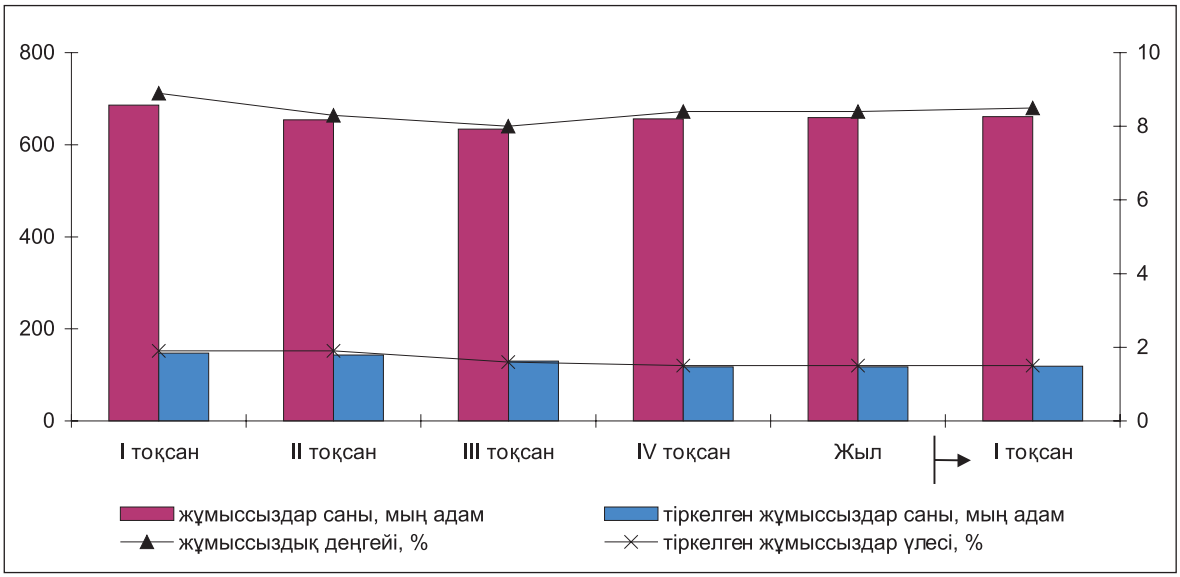

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің деректері бойынша жұмысқа орналастыру мәселелері жөніндегі уәкілетті органдарда 2005 жылғы I тоқсанда 63,6 мың, наурызда – 22,1 мың адам тіркелген, ауыл тұрғындары – тиісінше, 21,8 мың және 7,6 мың адам.

Жұмыспен қамту органдарында жұмыссыздар ретінде есепте тұрған азаматтар саны 2005 жылғы наурыздың соңына 118,6 мың адамды құрады, бұл өткен айға қарағанда 2,7 мың адамға (2,2%-ға) аз және 2004 жылғы тиісті кезеңдегіден 28,9 мыңға (19,6%-ға) аз. Жалпы тіркелген жұмыссыздар санындағы әйелдер 73,7 мың адам. Ағымдағы жылдың наурызында экономикалық тұрғыдан белсенді халық санында тіркелген жұмыссыздар үлесі ақпанда 1,5 % құрады (2004 жылғы наурызда – 1,9%).

2005 жылғы қаңтар-наурызда 32,5 мың адам жұмысқа орналастырылған, бұл өткен жылғы тиісті кезеңдегіден 0,7 мың адамға (2,1%-ға) аз. Есепке алынғандардың 51,1%-ы жұмыспен қамтылды.

2005 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша 62 кәсіпорын әртүрлі себептерге байланысты өндірісін толықтай, 299-ы жартылай тоқтатқан, 23 кәсіпорын толық емес жұмыс уақыты режиміне толықтай көшсе, 59-ы толық емес жұмыс уақыты режимінде жартылай жұмыс істеген. Бір ай ішінде еріксіз демалыста болған қызметкерлер саны 17,5 мың адамды құрады.

8.3 ЕҢБЕККЕ АҚЫ ТӨЛЕУ

2005 жылғы ақпанда бір қызметкердің орташа айлық атаулы жалақысы 29050 теңгені құрады және өткен жылғы тиісті аймен салыстырғанда 12,8%, нақты тұлғалануда – 5,5%-ға өсті. Оның деңгейі күнкөрістің ең төменгі деңгейінен 5 есе, ең төменгі еңбекке ақы төлеу көлемінен 4,2 есе асып түсті.

2004-2005 жылдардағы еңбекке ақы төлеу

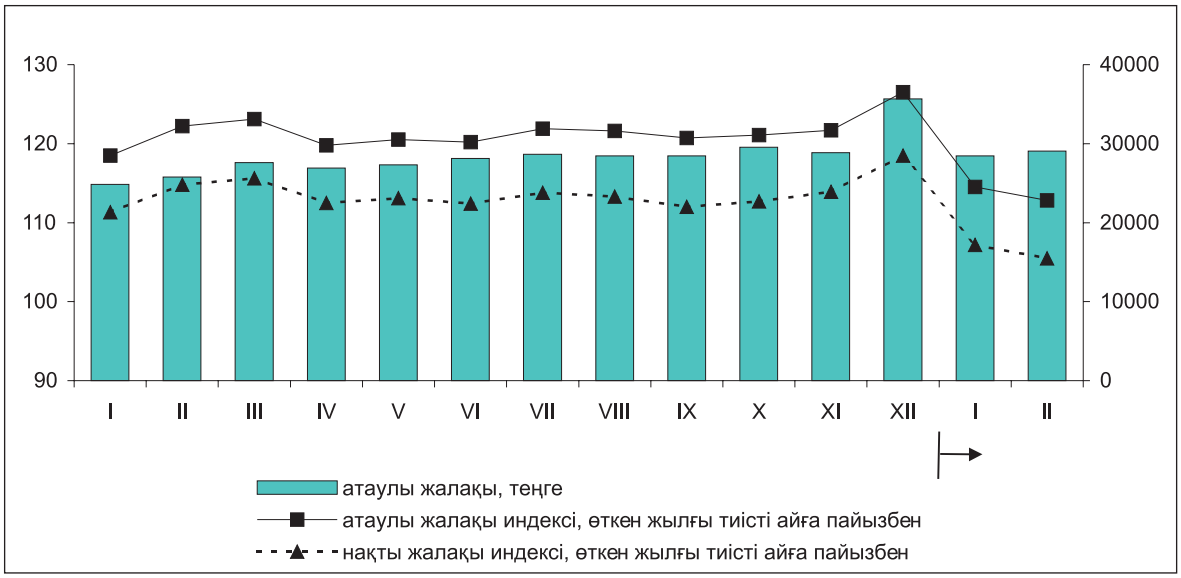

Жалдамалы қызметкерлер жалақысының өсуі экономикалық қызметтің барлық түрлерінде байқалады. Ағымдағы жылы ақпанда ауыл шаруашылығы қызметкерлерінің жалақысы 2004 жылдың тиісті айымен салыстырғанда 20,4%-ға, саудада - 19,1%-ға, қаржы қызметінде – 16,5%-ға, өнеркәсіпте – 13,9%-ға, мемлекеттік басқаруда - 11%-ға өсті.

Еңбекке ақы төлеудің жоғары деңгейі қаржы қызметінде сақталып отыр, мұндағы бір қызметкердің жалақысы – 72682 теңгені құрады немесе бұл ел бойынша орта есеппен алғандағыдан 2,5 есе, кен өндіру өнеркәсібінде – тиісінше, 50120 теңге немесе 1,7 есе, көлік және байланыста – 46476 теңге немесе 1,6 есе жоғары. Білім беру саласы қызметкерлерінің жалақысы 17939 теңге болды, бұл орташа республикалық деңгейден 38%-ға төмен, денсаулық сақтауда – тиісінше, 15206 теңге және 48%. Ең төмен еңбек ақы ауыл шаруашылығы қызметкерлерінде сақталып отыр – 10838 теңге.

2004 және 2005 жылдардағы ақпанда экономика секторлары бойынша жалақы

теңге

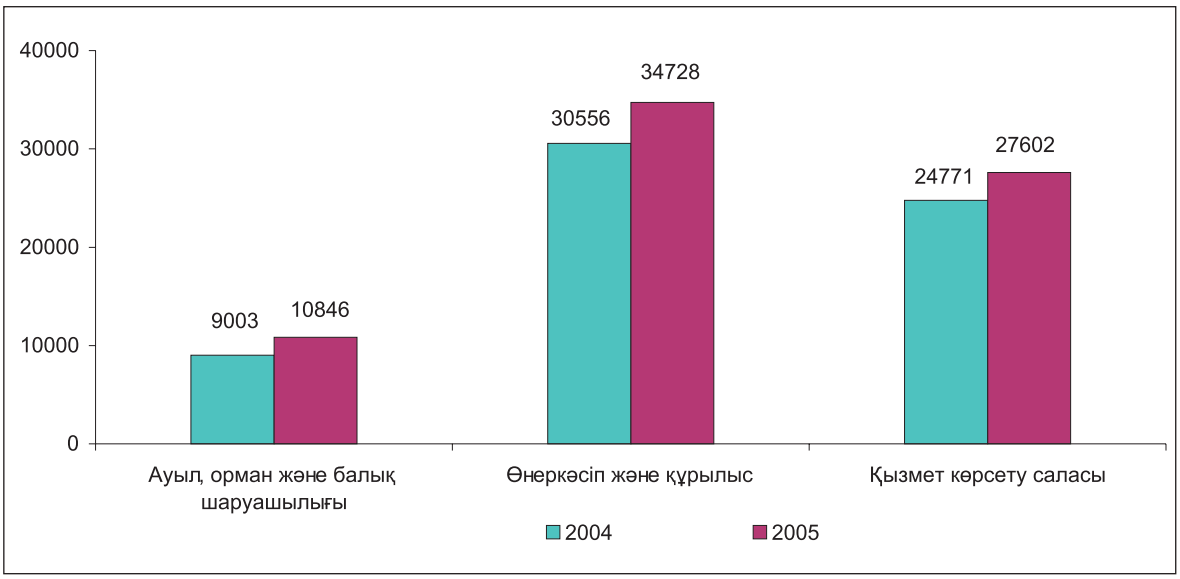

9. ХАЛЫҚТЫҢ ТАБЫСЫ

Ақшалай табыс

2005 жылғы ақпанда халықтың орта есеппен жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табысы (бағалау бойынша) 12954 теңгені құрады, ол өткен жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда 14,6%-ға жоғары. Нақты ақшалай табыс осы кезең ішінде 7,2%-ға өсті.

Халықтың атаулы ақшалай табысы (бағалау)

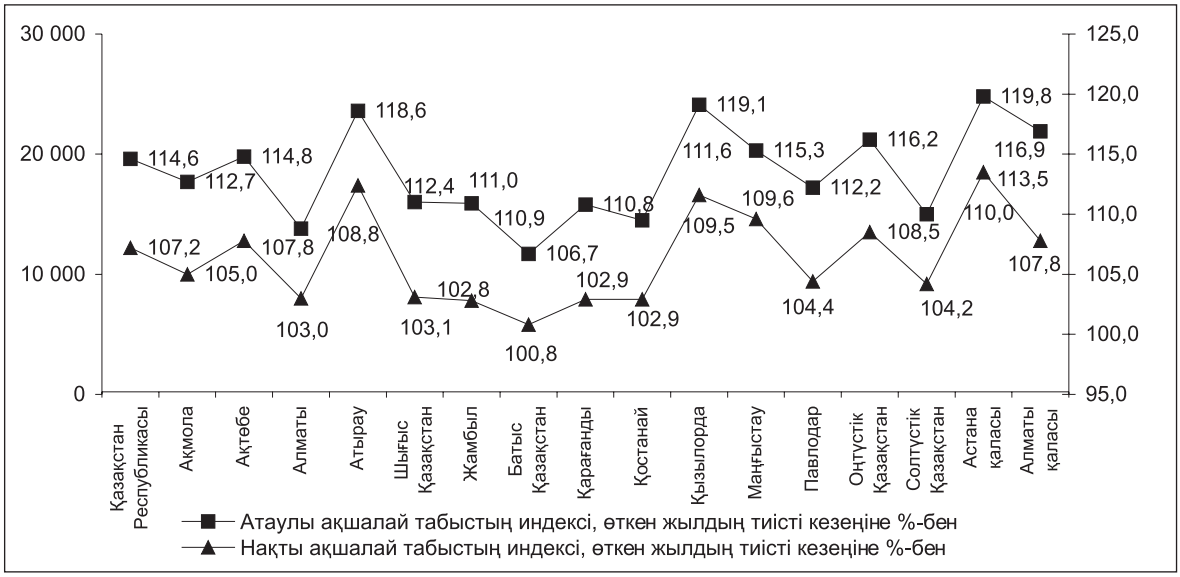

10. ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ ПРОЦЕСТЕР ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК САЛА

10.1 ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ АХУАЛ

2005ж. 1 наурызына Қазақстан Республикасы халқының жалпы саны ағымдағы деректер бойынша 15093,6 мың адамды құрады, соның ішінде 57,1% қала және 42,9% ауыл тұрғындары. Жыл басымен салыстырғанда ол 19,4 мың адамға өсті, немесе 0,1%. Тиісті кезең ішінде халықтың жалпы санының өсімі 7 облыста және Астана мен Алматы қалаларында байқалды. Халық санының ең жоғары өсімі Оңтүстік Қазақстан (6,5 мың) мен Алматы (4,2 мың) облыстарында, және Алматы қаласында (4,4 мың), ал ең көп кемуі - Шығыс Қазақстан (-1,8 мың) және Қостанай (-1,1 мың адам) облыстарында.

Халықтың табиғи және көші-қон өсуінің (кемуінің) өзгеруі

дам

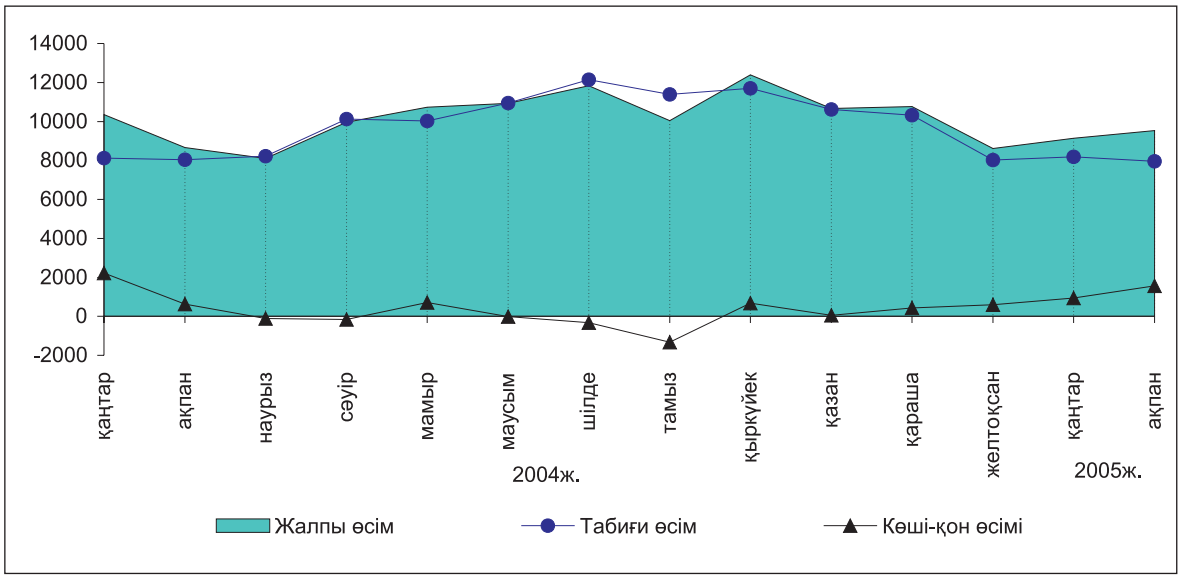

2005ж. қаңтар-ақпанындағы республика халқының табиғи өсімі 16898 адамды құрады (2004ж. тиісті кезеңінде - 16152). Табиғи өсімнің жалпы коэффициенті 1000 халыққа шаққанда 8 адамды құрады (7,1).

2005ж. қаңтар-ақпанында АХАЖ органдарында 46793 туу (43626) тіркелді. Туудың жалпы коэффициенті 1000 халыққа шаққанда 18,3 тууды құрады (17,3).

Тұтастай республика бойынша өлгендер саны 2005ж. қаңтар-ақпанында 29895 адамды құрады (27474). Халық өлімінің жалпы коэффициенті 1000 халыққа шаққанда 10,3 өлімді құрады (10,2). Қан айналымы жүйесіндегі аурулар, бұрынғыша, өлу себептерінің негізгі топтары ішінде басым болып отыр, олардың үлесіне барлық тіркелген өлім оқиғаларының 54,2% тиесілі (53%). Өлтіруден және өзін-өзі өлтіруден, тиісінше, 351 және 525 (394 және 630) адам өлген, немесе жазатайым оқиғалардан және улану мен жарақаттанудан өлгендердің жалпы санынан 9,7% және 14,5% (11,5% және 18,4%).

Осы кезең ішінде республикада 1 жасқа дейінгі 681 бала өлімі тіркелген (731). Нәрестелік өлім коэффициенті 1000 туғанға шаққанда 1 жасқа дейінгі 14,2 бала өлімін құрады (15,2). Перинаталдық кезеңде пайда болатын жағдайлар 1 жасқа дейінгі балалар өлімінің ең көп тараған себептері болып табылады, одан 302 нәресте өлген (252), немесе барлық бала өлімдерінен 44,3% (34,5%), туа-біткен ауытқулардан - 132 (134), немесе19,4% (18,3%), және тыныс органдары ауруларынан - 124 (174), немесе 18,2% (23,8%).

2005ж. қаңтар-ақпанында тіркелген неке мен ажырасулар саны, тиісінше,15262 және 4724 құрады (15337 және 5080). Некенің жалпы коэффициенті 1000 халыққа шаққанда 7,6 неке құрады (7,5), ал ажырасудың жалпы коэффициенті 2004ж. тиісті кезеңдегі деңгейде қалып, 1000 халыққа шаққанда 2,1 ажырасу құрады.

Елде халық көші-қонының оң сальдосы сақталып отыр, ағымдағы жылдың қаңтар-ақпанында оның шамасы 2519 адамды құрады (2858). ТМД елдерімен халық көші-қонының оң сальдосы 3602 адамды құрады (5111).

Ағымдағы жылдың қаңтар-ақпанында Қазақстанға келгендер мен кеткендер саны 2004ж. тиісті кезеңмен салыстырғанда 1206 және 867 адамға қысқарды. ТМД елдерінен келгендер мен сол елдерге қоныс аударғандар үлесі олардың жалпы санынан 86,3% және 63,5% құрады (91,8% және 56,7%).

Иммигранттардың негізгі бөлігі, бұрынғыша, Жамбыл және Алматы облыстарында орналасқан, ал эмигранттардың көбісі Қостанай және Ақмола облыстарынан.

Иммигранттар арасында қомақты үлес салмағы қазақ ұлтында 72% (65,6%), орыстардың үлесіне - 16,4%, (20%), немістердің - 1,2% (1,6%) тиесілі. Қазақстаннан тыс елдерге кеткендер санының жартысынан көбін орыстар 53,8% (48,8%) құрайды, немістер - 23% (27,2%), қазақтар - 6,2% (6%).

Ел ішіндегі мигранттар саны 42389 адамды құрады (47524), одан халықтың облыстық көші-қонында - 23072 (28828), немесе 54,4% (60,6%). Облысаралық айырбаста халықтың оң көші-қон сальдосы елдің 4 (7) өңірінде байқалды, одан өткен жылдың тиісті кезеңіндегідей шамасы жағынан ең көбі Алматы қаласында - 3067 адам (3632).

10.2 ХАЛЫҚТЫҢ АУРУ-СЫРҚАУЛЫҒЫ

Республикалық СЭС-тің деректері бойынша 2005 жылдың қаңтар-ақпанында республика аумағында халықтың ауру-сырқауға шалдығуы тіркелетін инфекциялардың біразы бойынша қысқарды. Сонымен бірге, ЖҚТБ-мен (1,8 есе), менингококк жұқпасымен (1,7 есе), өткір вирустық гепатитпен (23,2%), қызамықпен (7,9%-ға), бірінші рет анықталған созылмалы вирустық гепатитпен (1,5%), АҚТҚ жұқпасымен (1,8%) ауыру оқиғасының саны өсіп, 8,7 мыңға жуық қызылшамен ауырғандар тіркелді.

Бұл кезеңде 14 жасқа дейінгі балалар арасында менингококк жұқпасымен (1,9 есе), тамақтан бактериялық уланумен (46,9%-ға), өткір вирустық гепатитпен (40,2%), ішектің өткір жұқпасымен (3,6%), тыныс органдарының туберкулезімен (3,1%) ауырғандар саны өсіп, 2 мыңға жуық қызылшамен ауырғандар тіркелді.

Ағымдағы жылдың ақпанында 2004 жылдың ақпанымен салыстырғанда ЖҚТБ-мен (7 есе), листериозбен (18,8%), ішектің нақтыланбаған бактериялық жұқпасымен (6,1%) ауырғандар саны өсіп, 4,8 мың қызылшамен ауырғандар тіркелді, 45 хирургиялық және терапевтік әрекеттердің асқынуы (2004 жылғы ақпанның деңгейіне 107,1%), 62 АҚТҚ жұқтырған адамдар (2004 жылдың ақпанында – 56) анықталды. Ауылдық жерлерде бұл кезең ішінде тамақтан бактериялық улануға (2 есеге), сальмонеллез жұқпасына (16,7%-ға) байланысты аурулармен ауыру оқиғаларының саны өсіп, қызылшамен ауырудың 913 оқиғасы тіркелді.

Ағымдағы жылдың қаңтар-ақпанында тіркелген жұқпалы аурулардың арасында аса кең тарағаны жоғары тыныс жолдарының өткір жұқпасы (100 мың адамға шаққанда 20004,5 оқиға), тұмау (1496,5), тыныс органдарының туберкулезі (141,3), вирустық гепатит (103,8), ішектің өткір жұқпасы (88,2), мерез (70,4), битшеңдік (60,7) болды.

10.3 ҚЫЛМЫСТЫЛЫҚ

Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының Құқықтық статистика және арнайы есепке алу жөніндегі комитетінің деректері бойынша республика аумағында 2005 жылдың қаңтар-ақпанында тіркелген қылмыстардың саны өткен жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда азайып (0,9%-ға), 20,7 мыңды құрады, олардың 25% әйелдерге қатысты, 3,1% кәмелетке толмағандарға қатысты жасалған қылмыстар. 2005 жылдың қаңтар-ақпанында халықтың 10 мың адамына шаққанда тіркелген қылмыстардың саны тұтастай республика бойынша 85 оқиғаны құрады.

Тіркелген қылмыстардың құрылымында алдыңғы орынды меншікке қарсы жасалған қылмыстар алады (65,1%). Олардың ішінде қылмыс санының негізгі үлес салмағы ұрлыққа (44,1%) тиесілі болып отыр, ол өткен жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда 6,9% өскен, бопсалаушылық (10,5%), тонау, қарақшылық шабуыл (9,1%), бұзақылық (4%) оқиғалардың саны да көбейген. Денсаулыққа қасақана жеңіл зиян келтіру (3 есеге), мемлекеттік қызмет мүдделеріне қарсы қылмыстар (45%-ға), көлік қылмыстарының (26,8%) саны айтарлықтай өскен.

Талданып отырған кезең ішінде республиканың құқық қорғау органдары экономика саласындағы 1,6 мың қылмысты ашты (2004 жылдың тиісті кезеңінің деңгейіне – 81%). Бұл топта жалған ақша немесе бағалы қағаздар жасау және өткізуге байланысты қылмыстардың саны 1,5 есеге көбейген.

2005 жылдың қаңтар-ақпанында 2004 жылдың қаңтар-ақпанымен салыстырғанда есірткіге байланысты қылмыстардың жалпы саны 4,3%-ға азайды. Есірткі құралдарын немесе психотроптық заттарды өткізу мақсатында заңсыз әзірлеуге, сатып алуға, сақтауға, тасымалдау мен жіберуге, оларды тұтынуға бейімдеуге, есірткі құралдарын немесе психотроптық заттарды тұтыну үшін притондар ұйымдастыруға немесе ұстауға байланысты қылмыстар саны 17,2%-ға өсіп, 819 оқиғаны құрады. Бұл санаттағы қылмыстардың ашылуы 2005 жылдың қаңтар-ақпанында 77,5% құрады (2004 жылдың қаңтар-ақпанында – 81,7%).

2005 жылдың қаңтар-ақпанында әскери қылмыстардың қысқару үрдісі сақталды. 2004 жылдың осы кезеңімен салыстырғанда әскери қызметкерлер жасаған қылмыстардың саны 45,5% азайып, 116 оқиғаны құрады. Осы санаттағы тіркелген қылмыстар санының 32,8% - билігін пайдаланып қиянат жасау, билікті асыра пайдалану немесе әрекетсіздік, 28,4% - бөлімді немесе қызмет орнын өз бетінше тастап кету, 19,8% - өзара қарым-қатынастың жарғылық ережелерін бұзу, 4,3% - қашқындық.

Есепті кезеңде тексерілген қылмыстар бойынша республиканы тұтастай алғанда материалдық залалдың анықталған сомасы 2587,5 млн. теңге болды, оның 49,8% - меншікке қарсы қылмыстардың, 43,1% - экономикалық қызмет саласындағы қылмыстардың үлесінде.

2005 жылдың қаңтар-ақпанында республиканың құқық қорғау органдары қылмыс жасаған 10,7 мың адамды анықтады (2004 жылдың қаңтар-ақпанына қарағанда 3,8%-ға көп). 8,3 мың адам қылмыстық жауапқа тартылды.

Қылмысы әшкереленген адамдардың 10,3% - жасы кәмелетке толмағандар, 10,4% - әйелдер. Мемлекеттік қызметті атқарушылардың үлесіне 2,9% келеді. Бұрын қылмыс жасаған адамдардың үлес салмағы – 11,5% (2004 жылдың қаңтар-ақпанында – 12,9%) құрады.

Қазақстан бойынша орташа алғанда әрбір сегізінші қылмыскер қылмысты - мас күйінде, әрбір төртінші - топ құрамында жасаған. Қылмыстары әшкереленгендердің ең көбін (71,7%) – жұмыссыздар құрады.

11. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ӨҢІРЛЕРІНІҢ ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖАҒДАЙЫ: САЛЫСТЫРМАЛЫ ТАЛДАУ

Өнеркәсіп. 2005 жылғы қаңтар-наурызда өнеркәсіп өндірісі көлемінің өсуі 2004 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда, Қарағанды облысынан басқа (өндіріс көлемі 17,3%-ға төмендеген), Қазақстанның барлық өңірлерінде байқалды. Ең көп өсімге Батыс Қазақстан облысында (41,5%-ға) қол жеткізілсе, ең аз өсім Шығыс Қазақстан облысында (4,2%-ға) тіркелді. Жоғары өсу қарқыны сондай-ақ Маңғыстау (14,5%-ға), Павлодар (12,6%-ға), Солтүстік Қазақстан мен Оңтүстік Қазақстан (9,5%-ға) облыстарында және Астана қаласында (12,0%-ға) байқалды.

Өнеркәсіп өндірісінің орташа республикалық деңгейі 10 өңірде: Батыс Қазақстан, Маңғыстау, Павлодар, Солтүстік Қазақстан, Оңтүстік Қазақстан, Қызылорда, Ақмола, Ақтөбе, Алматы облыстарында және Астана қаласында асып түсті.

2005 жылғы қаңтар-наурызда өнеркәсіп өнімі көлемінің өсуі (кемуі) 2004 жылғы қаңтар-наурызға %-бен

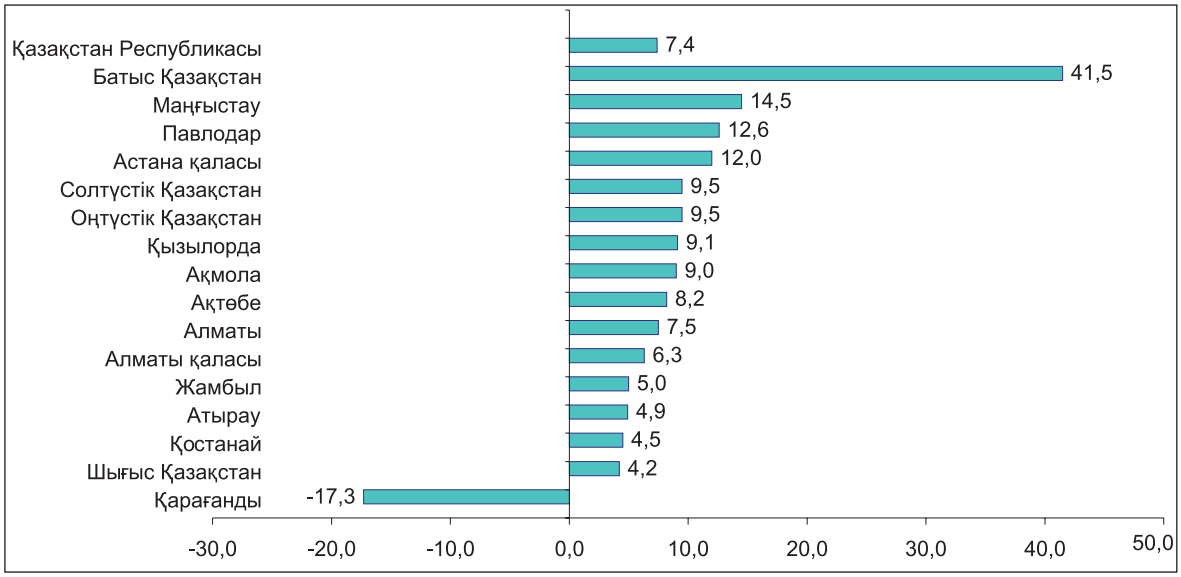

Шикі мұнай өндіру Маңғыстау (11,1%-ға), Ақтөбе (10%-ға), Атырау (2,3%-ға) облыстарында, газ конденсатын өндіру – Жамбыл (71,1%-ға) және Батыс Қазақстан (54,6%-ға) облыстарында өсті.

Қостанай облысында темір кен шекемтастарын өндіру 0,1%-ға, темір кендерін – 15,6%-ға артты.

Мыс кенін өндіру Қарағанды облысында өсті (20,3%-ға), Шығыс Қазақстан облысында кеміді (14,8%-ға).

Болат қорыту Павлодар облысында 14,4%-ға өсті, ал Қарағанды және Шығыс Қазақстан облыстарында тиісінше 22,4%-ға және 31,3%-ға азайды.

Тазартылған мысты қорыту Шығыс Қазақстан облысында 3,4 есе артты, Қарағанды облысында 7,7%-ға кеміді, өңделмеген мырышты қорыту Шығыс Қазақстан облысында 2,2% артты.

Шығыс Қазақстан облысында жеңіл және жолаушылар автомобильдерін шығару 56,1%-ға кеміді.

Сары май өндіру Алматы (2,3 есе), Оңтүстік Қазақстан (81,5%-ға), Солтүстік Қазақстан (75,2%-ға), Ақмола (66,7%-ға), Павлодар (3,6%-ға) облыстарында және Алматы қаласында (3,6%-ға) өсті, ал Астана қаласында және Жамбыл облысында көлем, тиісінше, 66,7%-ға және 4,1%-ға кеміді.

Тазартылған күнбағыс майын өндіру Ақтөбе (39,6%-ға) және Шығыс Қазақстан (56,1%-ға) облыстарында өсті.

Жеміс және көкөніс шырындарын өндіру Алматы облысында 28,2%-ға өсті, Жамбыл облысында 13,4%-ға кеміді.

Электр энергиясын өндіру Қызылорда (2,6 есе) Ақтөбе (2,2 есе), Жамбыл (65,2%-ға), Атырау (9,9%-ға), Батыс Қазақстан (13,9%-ға), Алматы (4,7%-ға) облыстарында өсті, ал Ақмола (6,8%-ға) және Шығыс Қазақстан (3%-ға) облыстарында төмендеді.

Ауыл шаруашылығы. 2005 жылғы қаңтар-наурызда ауыл шаруашылығының жалпы өнімінің көлемі тұтастай республикада, бағалау бойынша, ағымдағы бағамен 67,7 млрд. теңгені құрады, бұл 2004 жылғы тиісті кезеңдегіден 3,5%-ға артық.

2005 жылдың 1 сәуіріндегі жағдай бойынша өткен жылғы тиісті күнмен салыстырғанда шаруашылықтардың барлық санаттарында ірі қара мал, қой мен ешкі, жылқы, түйе және құс санының өсуіне қол жеткізілген.

2005 жылғы қаңтар-наурызда 2004 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда ет өндіру көлемінің өсуі республиканың барлық өңірлерінде байқалды. Ең көп өсуіне Астана қаласында (50,0%-ға), Маңғыстау (9,5%-ға) және Батыс Қазақстан (7,3%-ға) облыстарында қол жеткізілсе, ең аз өсуі Алматы облысында (1,1%-ға) тіркелді.

2004 жылғы қаңтар-наурызбен салыстырғанда сүт өндірісінің өсуі өткен жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда, Астана қаласынан (көлем 16,7%-ға төмендеген) басқа, республиканың барлық өңірлерінде байқалды. Аса көп өсуіне Маңғыстау облысында (2 есе), ең аз өсуіне Солтүстік Қазақстан облысында (2,6%-ға) қол жеткізілді. Салыстырмалы жоғары өсу қарқыны Алматы қаласында (30,0%-ға), Оңтүстік Қазақстан (7,2%-ға) және Павлодар (7,0%-ға) облыстарында тіркелді.

2005 жылғы қаңтар-наурызда 2004 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда жұмыртқа өндірісінің артуы Қазақстанның 8 өңірінде байқалды. Аса жоғары өсу қарқыны Батыс Қазақстан облысында (3,1 есе) және Солтүстік Қазақстан (50,2%-ға) тіркелді, ең азы – Қостанай облысында (0,1%-ға) орын алды.

Инвестициялар. 2005 жылғы қаңтар-наурызда негізгі капиталға жұмсалған инвестициялар (жете бағалауды ескере отырып) 316,4 млрд. теңгені құрады, бұл өткен жылғы тиісті кезеңдегіден 47%-ға артық.

Инвестицияның өсуі республиканың 13 өңірінде байқалған. Аса көп өсуі Қарағанды облысында (2,2 есе), ең аз өсуі Ақтөбе облысында (14,8%-ға) тіркелді. Жоғары өсу қарқыны сондай-ақ Атырау және Маңғыстау облыстарында байқалды (тиісінше, 97,0% және 86,5%-ға). Негізгі капиталға жұмсалған инвестициялар көлемі Батыс Қазақстан (69,8%-ға) және Жамбыл (29,2%-ға) облыстарында төмендеді.

2005 жылғы қаңтар-наурызда республиканың 12 өңірінде салынған тұрғын үй көлемі өткен жылғы тиісті кезеңдегі деңгейден асып түсті. Аса белсенді тұрғын үй құрылысы оларды іске қосу көлемі 2004 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда Маңғыстау (2,7 есе) және Алматы (2,2 есе) облыстарында өскен, сондай-ақ Солтүстік Қазақстан және Қарағанды (тиісінше, 1,7 есе және 1,6 есе), облыстарында және Алматы қаласында (2,2 есе) жүргізілуде.

Бөлшек сауда тауар айналымы. 2005 жылғы қаңтар-наурызда бөлшек сауда тауар айнылымының көлемі 282,2 млрд. теңгені құрады және өткен жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда (тұрақты бағада) 10,6%-ға өсті. 2005 жылғы қаңтар-наурызда өңірлер бөлінісінде бөлшек сауда тауар айналымы көлемінің аса жоғары өсімі өткен жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда Жамбыл (26,5%-ға) және Ақмола (21,6%-ға) облыстарында байқалды. Астана қаласында өсім 20,4%, Алматы қаласында 14,2% құрады. Бөлшек сауда тауар айналымы көлемінің ең аз өсімі 2004 жылғы қаңтар-наурызбен салыстырғанда Солтүстік Қазақстан облысында (0,2%-ға) байқалды.

Тұтыну бағасының индексі. 2005 жылғы наурызда тұтыну тауарлары мен қызметтерінің бағасы өткен аймен салыстырғанда республиканың барлық өңірлерінде өсті. Бағаның ең көп өсуі Шығыс Қазақстан (1,3%-ға) облысында, ең аз өсуі Жамбыл (0,1%-ға), Ақмола және Павлодар облыстарында (0,2%-дан) тіркелді.

2005 жылғы наурызда өткен аймен салыстырғанда республиканың барлық өңірлерінде азық-түлік тауарларына бағаның өсуі байқалды. Бағаның ең көп өсуі Маңғыстау (1,9%-ға), Шығыс Қазақстан (1,3%-ға), Ақтөбе облыстарында және Алматы қаласында (1,2%-ға), ең аз өсуі Жамбыл облысында (0,2%), Павлодар және Оңтүстік Қазақстан облыстарында (0,3%) байқалды.

2005 жылғы ақпанмен салыстырғанда Қазақстанның 11 өңірінде азық-түлік емес тауарлар бағасы өсті. Бағаның ең көп өсуі Атырау облысында (0,9%-ға) байқалды. Қызылорда облыстарында баға 0,1%-ға төмендеді. Сол уақытта Ақтөбе, Маңғыстау, Павлодар облыстарында және Алматы қаласында азық-түлік емес тауарлар бағасы өткен айдағы деңгейде қалды.

Халыққа көрсетілетін ақылы қызметтердің бағалары мен тарифтері 2005 жылғы наурызда өткен аймен салыстырғанда республиканың 12 өңірінде өсті. Бағаның ең көп өсуі Шығыс Қазақстан және Батыс Қазақстан облыстарында (2,0%-дан), Ақмола облысында баға 1,1%-ға төмендеді. Сол уақытта Жамбыл, Маңғыстау, Павлодар облыстарында ақылы қызметтердің бағалары мен тарифтері ағымдағы жылғы ақпанмен салыстырғанда өзгерген жоқ.

Халықтың ақшалай табысы. 2005 жылғы ақпанда Қазақстандағы халықтың жан басына шаққандағы орташа ақшалай табысы (бағалау бойынша) 12954 теңгені құрады. Атырау және Маңғыстау облыстары республиканың аса жоғары табысты өңірлері болып табылады, оларда табыс орташа республикалық деңгейден 2,5 және 2,2 есе асқан. Астана және Алматы қалаларындағы халықтың орташа жан басына шаққандағы ақшалай табыстарының деңгейі орташа республикалық деңгейден 2 және 1,9 есе асты. Халықтың жан басына шаққандағы ең төмен ақшалай табыс Оңтүстік Қазақстан облысы тұрғындарында байқалды (орташа республикалық деңгейден 51,8%).

Еңбек рыногі. Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің деректері бойынша 2005 жылғы наурыздың соңына жұмыссыздар ретінде тіркелген азаматтар саны 118,6 мың адамды құрады. Ал олардың экономикалық тұрғыдан белсенді халық санындағы үлесі – 1,5%. Өңірлер бөлінісінде бұл көрсеткіш 10 облыста асып түскен. Жұмыссыздардың қомақты үлесі Павлодар (2,4%-дан),Шығыс Қазақстан және Батыс Қазақстан облыстарында (2,2%-дан), ең аз үлесі – Алматы облысында (0,8%).

12. КОНЪЮНКТУРАЛЫҚ ЗЕРТТЕУЛЕР

1. Өнеркәсіп кәсіпорындарының іскерлік белсенділігін зерттеу

2005 жылғы наурыздың соңында 748 ірі және орта өнеркәсіп кәсіпорны зерттелген, соның ішінде кен өндіру өнеркәсібі - 80 (сауалдамаға жауап бергендер санынан 11%), өңдеу өнеркәсібі - 539 (72%) және электр энергиясын, газ бен су өндіру және бөлу бойынша - 129 (17%).

Ағымдағы жылдың наурызында ағымдағы жылдың ақпанымен салыстырғанда кәсіпкерлердің іскерлік белсенділігіне қатысты елеулі өзгерістер болған жоқ. Сонымен, сауалдамаға жауап берген кәсіпорындардың іскерлік белсенділігін сипаттайтын кәсіпкерлік сенімділік индексі өткен аймен салыстырғанда +10%-дан +11%-ға дейін өсті.

2005 жылғы маусымның соңында басшылардың басым бөлігінің бағалауы бойынша іскерлік белсенділігінің өсуі күтіледі және кәсіпкерлік сенімділік индексінің мәні 2005 жылғы наурызбен салыстырғанда 5 пайыздық пунктке өседі және +16% құрайды.

Өнеркәсіп кәсіпорындарындағы кәсіпкерлік сенімділік индексінің серпіні
(маусымдылық факторын қоспағанда)

теңгерімдер, %

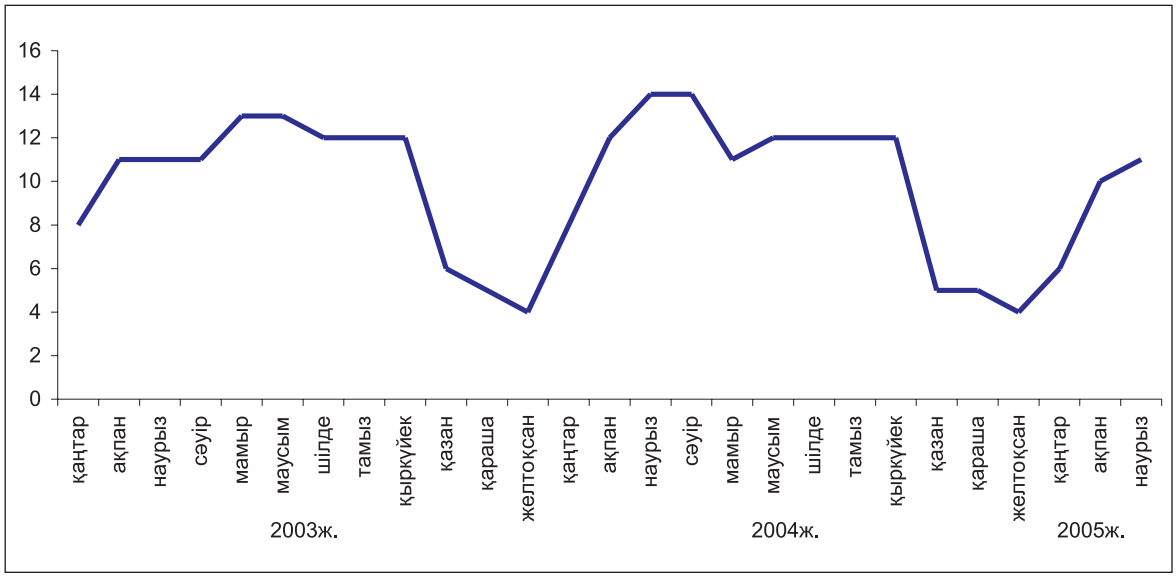

Кен өндіру және өңдеу өнеркәсіптерінің зерттелген кәсіпорындарының басшылары ағымдағы жылғы наурызда ағымдағы жылғы ақпанмен салыстырғанда іскерлік белсенділіктің өскендігін атап өтті. Осы кәсіпорындардағы кәсіпкерлік сенімділік индексі өткен аймен салыстырғанда тиісінше +13%-дан +18%-ға дейін және +14%-дан +16%-ға дейін өсті.

Сол уақытта электр энергиясын, газ бен су өндіру және бөлу кәсіпорындарында іскерлік белсенділіктің өткен аймен салыстырғанда төмендегендігі байқалады. Мәселен, осы кәсіпорындардағы кәсіпкерлік сенімділік индексі -7%-дан -14%-ға дейін кеміді.

2. Құрылыс ұйымдарының іскерлік белсенділігін зерттеу

2004 жылғы наурыздың соңында 398 ұйым зерттелген, соның ішінде 12 ұйым мемлекеттік меншікте, 379 – мемлекеттік емес меншікте және 7 - басқа мемлекеттердің, олардың заңды тұлғаларының және жеке азаматтарының меншігінде.

2005 жылдың I тоқсанында 2004 жылдың IV тоқсанымен салыстырғанда сауалдамаға жауап берген құрылыс ұйымдарының іскерлік белсенділігінің одан ары өскені байқалады.

Мәселен, зерттелген ұйымдардың іскерлік белсенділігін сипаттайтын кәсіпкерлік сенімділік индексі ағымдағы жылдың IV тоқсанымен салыстырғанда **-15%-дан +3%-ға дейін** өсті.

Ағымдағы жылғы II тоқсанның соңында басшылардың басым бөлігінің бағалауы бойынша іскерлік белсенділіктің аздап төмендейтіндігі күтіліп отыр. Мәселен, кәсіпкерлік сенімділік индексінің мәні ағымдағы жылғы I тоқсанмен салыстырғанда 2 пайыздық пунктке төмендеп, +1% құрайды.

Құрылыс ұйымдарының сенімділік индексінің серпіні
(маусымдылық факторын қоспағанда)

теңгерімдер, %

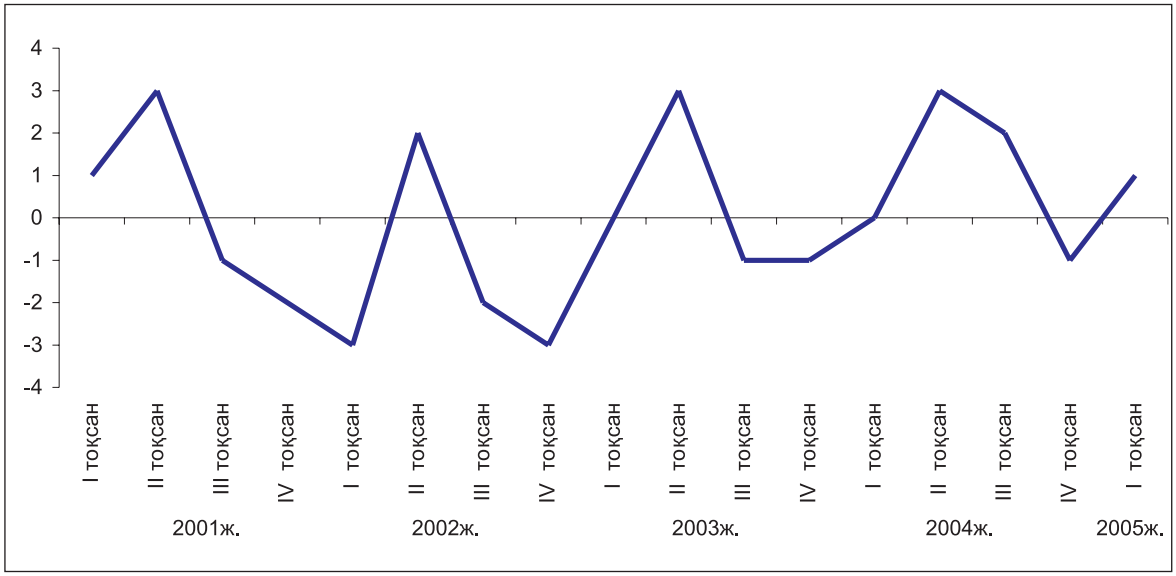

Іскерлік белсенділігінің өсуі меншіктің барлық нысандарындағы ұйымдарда белгіленді. Мысалы, кәсіпкерлік сенімділік индексі мемлекеттік меншіктегі ұйымдарда -23%-дан -4%-ға дейін, мемлекеттік емес ұйымдарда -15%-дан +3%-ға дейін және басқа мемлекеттердің, олардың заңды тұлғалары мен азаматтарының меншігіндегі ұйымдарда -0%-дан +29%-ға дейін өсті.

3. Сауда кәсіпорындарының іскерлік белсенділігін зерттеу

2005 жылғы наурыздың соңында 1491 сауда кәсіпорнынан сауалдама алынған, соның ішінде 789 бөлшек сауда кәсіпорны (сауалдамаға жауап бергендердің жалпы санынан 53%), 649 көтерме сауда кәсіпорны (43%) және 53 сауда делдалдығы кәсіпорны (4%).

2005 жылғы наурызда экономикалық жағдайын басшылары “жақсы” және “қанағаттанарлық” деп сипаттаған сауда кәсіпорындарының үлесі өткен аймен салыстырғанда 93%-дан 94%-ға дейін өсті.

Сауда кәсіпорындарының іскерлік белсенділігін сипаттайтын кәсіпкерлік сенімділік индексі ағымдағы жылғы наурызда ағымдағы жылғы ақпанмен салыстырғанда **+13%-дан +12%-ға дейін** төмендеді.

2005 жылғы маусымның соңында басшылардың басым бөлігінің бағалауы бойынша іскерлік белсенділік өседі деп күтілуде және кәсіпкерлік сенімділік индексінің мәні ағымдағы жылғы наурызбен салыстырғанда 3 пайыздық пунктке өсіп, +15% құрайды.

Сауда кәсіпорындарының кәсіпкерлік сенімділік индексінің серпіні
(маусымдылық факторын қоспағанда)

теңгерімдер, %

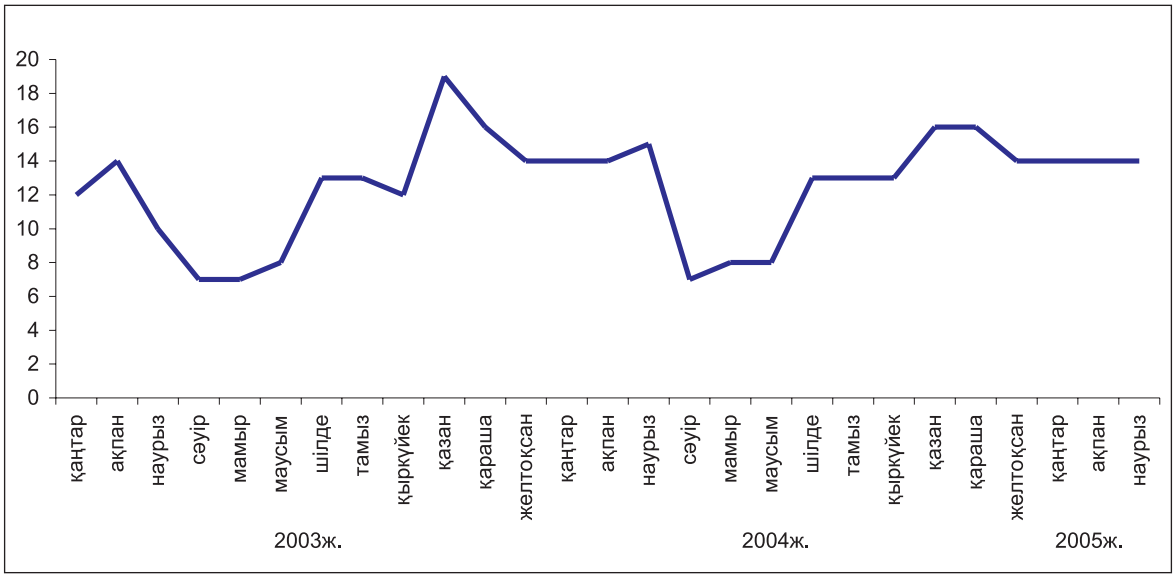

Өткен аймен салыстырғанда іскерлік белсенділіктің төмендегенін сауданың барлық салаларындағы зерттелген кәсіпорындар басшыларының басым бөлігі атап өтті. Мәселен, көтерме сауда кәсіпорындарындағы кәсіпкерлік сенімділік индексі +14%-дан +13%-ға дейін, бөлшек сауда және сауда делдалдығы кәсіпорындарында, тиісінше, +13%-дан +12%-ға дейін және +10%-дан +9%-ға дейін төмендеді.

4. Тұтынушыларды зерттеу

2005 жылғы наурыздың соңында өңірлік статистика басқармаларының қызметкерлері түрлі топтардағы (қала мен ауыл халқы, фирмалар мен банктердің, мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың қызметкерлері, үй шаруасындағы әйелдер мен зейнеткерлер және т.б.) тұтынушыларды - 1600 респондентті кезекті зерттеуден өткізген болатын. Зерттеудің негізгі мақсаты - ел экономикасындағы және жеке үй шаруашылығындағы өзгерістер туралы тұтынушылардың жеке пікірлерін анықтау. Сонымен бірге, сауал салу үй шаруашылықтарының ұзақ пайдаланатын тауарларға деген тұтыну сұраныстарының үрдісін байқауға мүмкіндік береді.

«Тұтынушылардың сезіну индексі» ағымдағы жылғы наурызда ағымдағы жылғы ақпанмен салыстырғанда **+17%-дан +18%-ға дейін** өсті.

«Экономикалық ахуал индексі» +20% -дан +22%-ға дейін өсті.

«Сатып алу ықыласы индексі» ағымдағы жылғы наурызда өткен аймен салыстырғанда өзгеріссіз қалып, **+15%**-ға тең болды (Диаграмманы қараңыз).

Ағымдағы жылғы наурызда респонденттердің 34%-ы соңғы 12 ай ішінде елімізде экономикалық жағдайының жақсарғандығын атап өтті, сол уақытта тұтынушылардың 16%-ы жағдайдың нашарлағандығын хабарлады.

Респонденттердің үштен бір бөлігінен астамы (35%) келесі 12 ай ішінде елімізде жалпы экономикалық жағдайдың әрі қарай жақсаруын күтуде, тек 13%-ы ғана оның нашарлай түсуі мүмкін деп есептейді.

Әрбір үшінші респондент (33%) ағымдағы жылғы наурызда меншікті үй шаруашылығында қаржы жағдайының жақсарғандығын және тиісінше, өткен аймен салыстырғанда ұзақ пайдаланатын тауарларға сұраныстың артқандығын хабарлады. Сонымен қатар, сауалдамаға жауап бергендердің 18%-ы өз үй шаруашылығында қаржы-экономикалық жағдайдың нашарлағандығын атап өтті.

Респонденттердің 12%-ы келесі 12 ай ішінде елде жұмыссыздық деңгейі өседі деп есептесе, ал сауалдамаға жауап бергендердің 11%-ға жуығы жұмыссыздық деңгейі төмендейді деп болжап отыр.

Сауалдамаға жауап берген тұтынушылардың 19%-ы келесі 12 ай ішінде үй шаруашылығында ақшалай қорланым сомасының өсу мүмкіндігін атап өтсе, респонденттердің 18%-ы мұндай мүмкіндікке сенбейді.

Тұтынушыларды бағалау

теңгерімдер, %

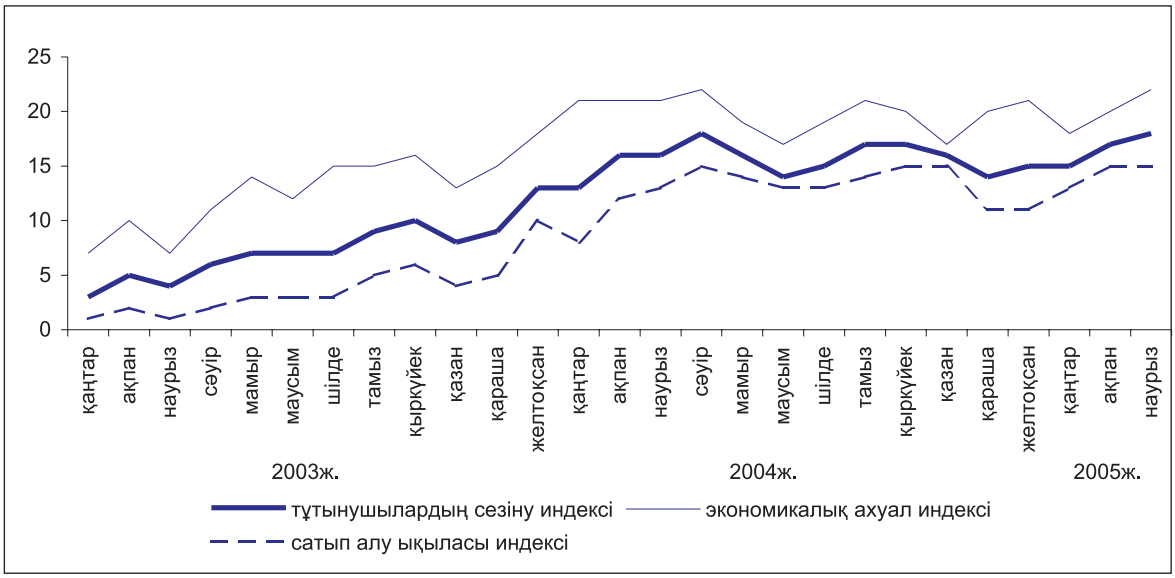

13. ӘЛЕМДІК ЭКОНОМИКАНЫҢ ДАМУ ҮРДІСТЕРІ

13.1 ТМД ЕЛДЕРІНІҢ ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖАҒДАЙЫ

(ТМД Статкомитетінің деректері бойынша)

2005 жылдың қаңтар-ақпанында Достастықтың барлық елдерінде негізгі макроэкономикалық көрсеткіштердің өсуі жалғасты. Достастық елдері бойынша[1)] орта есеппен, жалпы ішкі өнім, бағалау бойынша, 2004 жылдың қаңтар-ақпанымен салыстырғанда 4%-ға өсті.

Достастық елдері бойынша негізгі макроэкономикалық көрсеткіштер орта есеппен

(өсім; өткен жылғы тиісті кезеңге %-бен)

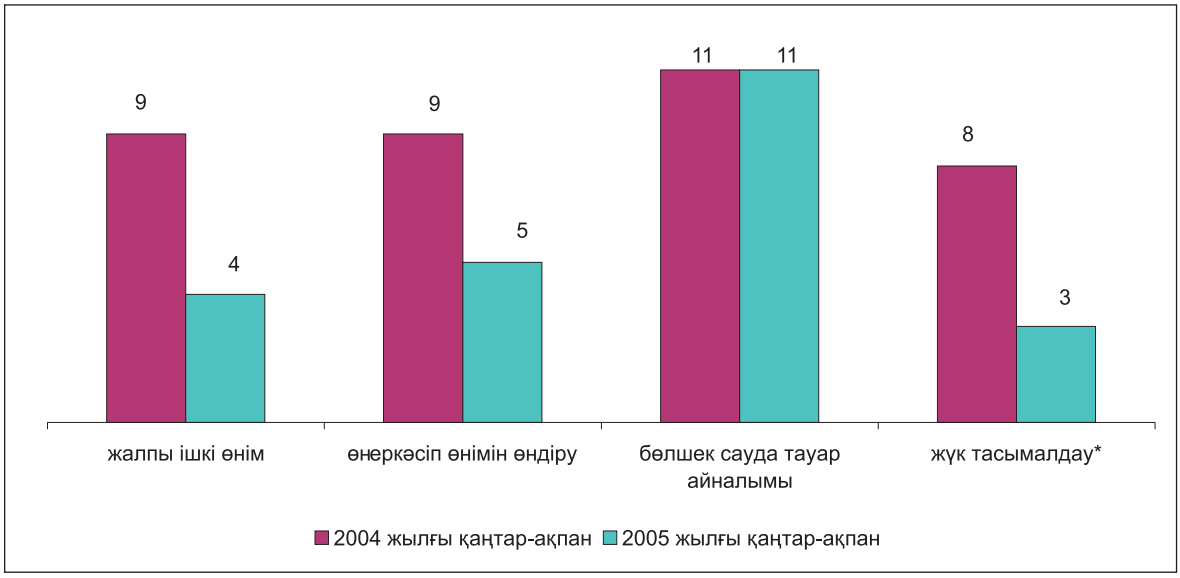

** Құбырларсыз.*

2005 жылғы қаңтар-ақпанда **өнеркәсіп өндірісінің** өсу қарқыны өткен жылдың тиісті кезеңмен салыстырғанда Достастық елдері бойынша орта есеппен 5% құрады (2004 жылғы қаңтар-ақпанда – 9%). Ең жоғары қарқынмен дамыған Беларусь (12%) пен Грузия (10%) өнеркәсібі болды.

Ақпан айында қаңтармен салыстырғанда өнеркәсіп өнімінің көлемі орта есеппен 2%-ға өсті (өткен жылы – 1%-ға).

Өнеркәсіп өнімін өндірушілер бағасының индексі 2005 жылғы қаңтар-ақпанда Достастық елдері бойынша орта есеппен 118% құрады (өткен жылғы тиісті кезеңде -117%). Ақпанда қаңтармен салыстырғанда баға Достастық елдері бойынша орта есеппен 2% өсті (2004 жылы – 3%-ға өскен).

Ауыл шаруашылығы. *Мал шаруашылығы.* 2005 жылғы қаңтар-ақпанда өткен жылғы осы кезеңмен салыстырғанда Достастық елдері бойынша союға арналған мал мен құс (тірілей салмағында) өндіру орта есеппен 2%-ға, сүт – 0,2%-ға азайды; жұмыртқа өндіру – 3%-ға өсті (2004 жылғы қаңтар-ақпанда союға арналған мал мен құс өндіру 1,5%-ға өсіп, жұмыртқа мен сүт өндіру - 1%-ға азайған).

Көлік. *Жүк тасымалы.* 2005 жылғы қаңтар-ақпанда көлік (құбырларсыз) кәсіпорындары тасымалдаған жүк көлемі өткен жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда Достастық елдері бойынша орта есеппен 3%-ға (2004 жылғы қаңтар-ақпанда - 8%-ға) өсті.

Жолаушылар тасымалы. 2005 жылғы қаңтар-ақпанда көлік (қалалық электр және жеңіл таксомотордан басқа) кәсіпорындарының жолаушылар айналымы өткен жылғы осы кезеңмен салыстырғанда Достастық елдері бойынша орта есеппен 6%-ға (2004 жылғы қаңтар-ақпанда - 8%-ға) кеміді, тасымалданған жолаушылар саны11%-ға (1%-ға) азайды.

Тұтыну рыногы. 2005 жылғы қаңтар-ақпанда өткен жылғы қаңтар-ақпанмен салыстырғанда бөлшек сауда тауар айналымының нақты көлемі (тұрақты бағаларда) Достастық елдері бойынша орта есеппен 11%-ға өсті.

[1)] Бұнда және бұдан әрі статистикалық қызметтері ақпарат табыс етпейтін Түркіменстан мен Өзбекстан Республикасының есебінсіз.

2005 жылдың қаңтар-ақпанында Достастықтың барлық елдерінде дерлік бөлшек сауда тауар айналымы өсуінің айтарлықтай жоғары қарқыны белгіленді. Алайда оның нақты көлемінің өсу серпіні өткен жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда бірдей болмай шықты.

Тұтыну рыногындағы баға. 2005 жылдың қаңтар-ақпанында Достастық елдерінің біразында инфляциялық процестердің біршама күшеюі белгіленді.

Достастық елдеріндегі тұтыну бағаларының деңгейі

(өсім; 2005 жылдың ақпаны 2004 жылдың желтоқсанына, %-бен)

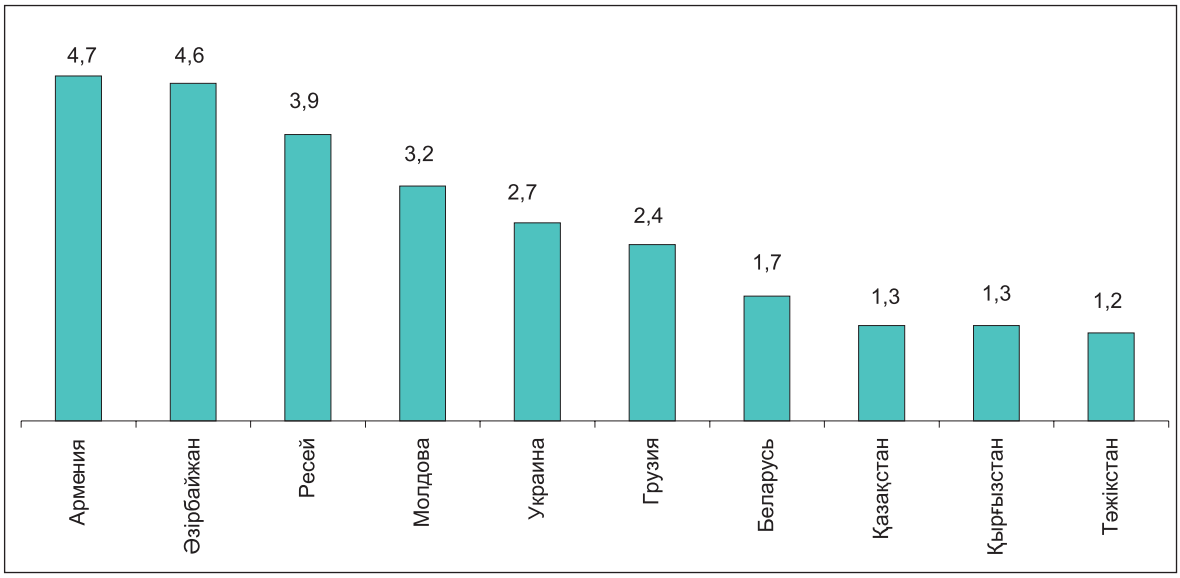

2005 жылдың ақпанында 2004 жылдың желтоқсанымен салыстырғанда тұтыну бағалары өсуінің ең жоғары қарқыны Арменияда (4,7%) және Әзірбайжанда (4,6%), ал ең төменгі қарқыны Қырғызстанда (1,3%) және Тәжікстанда (1,2%) байқалды.

Достастықтың барлық елдерінде азық-түлік тауарларының бағалары азық-түлік емес тауарлардың бағаларымен салыстырғанда басып озу қарқынымен өсуде.

Азық-түлік тауарлары бағаларының ең көп өсімі 2005 жылдың ақпанында 2004 жылдың желтоқсанымен салыстырғанда Арменияда (7,0%-ға) және Әзірбайжанда (6,3%-ға); ең азы – Тәжікстанда (1,6%-ға) және Қазақстанда (1,9%-ға) белгіленді.

2005 жылдың ақпанында 2004 жылдың желтоқсанымен салыстырғанда азық-түлік емес тауарлардың бағалары айтарлықтай өзгерістерге ұшыраған жоқ: көпшілік елдерде өсу де, төмендеу де 0,1-0,7%-дан асқан жоқ.

Ағымдағы жылдың ақпанында 2004 жылдың желтоқсанымен салыстырғанда ақылы қызметтер бағаларының аса жоғары өсуі Ресейде (11,2%-ға) және Әзірбайжанда (3,7%-ға); ал бағаның төмендеуі тек Арменияда (1,1%-ға) ғана белгіленді.

Қаржы. Достастық елдерінің көбісінде кәсіпорындарға, ұйымдарға, банктер мен жеке тұлғаларға кредит беретін ұйымдар ұсынған кредиттер көлемінің одан әрі өсуі байқалды. Олар Әзірбайжанда ағымдағы жылғы қаңтар айының аяғында, 2004 жылдың сол күнімен салыстырғанда, 44,6%-ға, Арменияда – 36,9%-ға, Беларусьта – 65,2%-ға, Қазақстанда – 54,2%-ға, Молдовада – 6,3%-ға, Ресейде – 47,1%-ға, Тәжікстанда – 63,1%-ға, Украинада - 25,3%-ға өсті.

Көптеген елдерде бұрынғысынша қысқа мерзімді кредит беру басым болды: кредиттік салымдардың жалпы көлеміндегі оның үлесі Беларусьтегі 53%-дан Тәжікстандағы 88%-ға дейінгі шекте өзгеріп отырды.

Достастықтың көптеген елдерінде 2005 жылғы ақпанда *валюталық рыноктардағы* жағдай тұрақты болды. Ұлттық валюталарға қатынасы бойынша АҚШ долларының бағамында айтарлықтай өзгерістер болған жоқ. Ақпанның соңында ағымдағы жылғы қаңтар айының соңымен салыстырғанда АҚШ долларының бағамы армян драмына 1,5%-ға, белорусь рубліне – 0,6%-ға, қазақ теңгесіне – 0,2%-ға, ресей рубліне – 1,1%-ға, украин гривнасына – 0,1%-ға төмендеді; Әзірбайжан мен Түркіменстанда өзгерген жоқ. Грузия мен Молдовада АҚШ долларының бағамы бір ай ішінде 0,5%-ға, Қырғызстанда – 0,6%-ға, Тәжікстанда – 0,1%-ға, Өзбекстанда – 0,7%-ға өсті.

Достастық елдеріндегі осы жағдай еуроның ұлттық валюталарға қатысты бағамында да байқалды. Ақпанда ағымдағы жылғы қаңтармен салыстырғанда ол: Беларусь пен Өзбекстанда – 0,7%-ға, Грузия мен Қырғызстанда – 1,8%-ға, Қазақстанда – 1,1%-ға, Молдовада – 1,5%-ға, Тәжікстанда – 1,9%-ға, Түркіменстанда – 1,0%-ға, Украинада – 0,9%-ға өсті; Арменияда ол бір айда 0,5%-ға төмендеді. Әзірбайжан мен Ресейде еуро бағамы ақпанның аяғында өзгеріссіз қалды.

Сыртқы сауда. Энергоресурстар бағасының дүниежүзілік рыноктағы жоғары деңгейінің сақталуы Достастық елдерінің сыртқы саудасына қолайлы жағдайды қамтамасыз етіп отыр. Ағымдағы жылдың қаңтарында Достастық елдері бойынша тауарлар экспортының құндық көлемі 2004 жылдың қаңтарымен салыстырғанда орта есеппен 23%-ға, тауарлар импорты - 21%-ға өсті.

2005 жылғы қаңтардағы Достастық елдерінің өзара саудасы

(өсім; алдындағы жылдың тиісті кезеңіне %-бен)

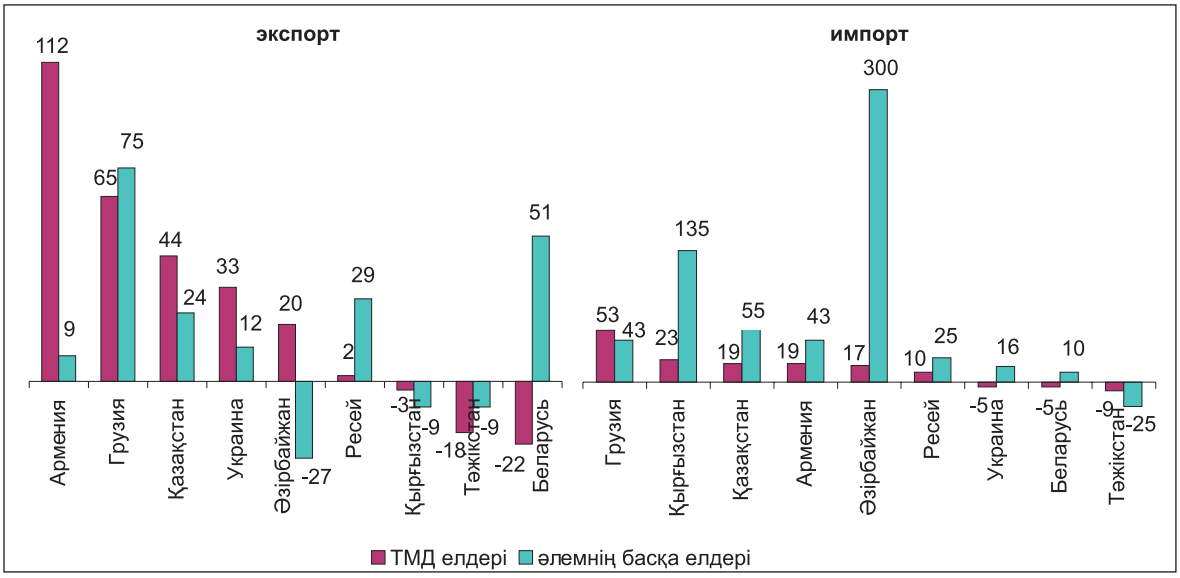

Достастық елдері экспортының жалпы көлемінде ТМД елдеріне экспорттың үлесі 2005 жылдың қаңтарында 16% (2004 жылғы қаңтарда – 18%), импорт – 36% (2004 жылғы қаңтарда – 41%) құрады.

2004 жылдың қаңтарымен салыстырғанда Достастық елдерінің әлемнің басқа елдеріне шығарған тауарлар экспортының көлемі орта есеппен 27%-ға, осы елдерден алынған импорт - 33%-ға өсті. Әлемнің басқа елдеріне экспорт шығару Әзірбайжанда, Қырғызстанда және Тәжікстанда қысқарды, алыс шетелден әкелінетін импорт көлемі тек Тәжікстанда ғана азайды.

Әлемнің басқа елдерінің үлесіне ағымдағы жылдың қаңтарында Достастық елдері экспортының жалпы көлемінің 84% және импорттың жалпы көлемінің 64% келеді. 2004 жылдың осындай кезеңімен салыстырғанда бұл елдердің экспорт пен импорттағы үлесі тиісінше 2% және 6% өсті.

Жалақы. 2005 жылғы қаңтарда өткен жылғы желтоқсанмен салыстырғанда Достастық елдерінің барлығында іс жүзінде есептелген орташа айлық атаулы жалақының төмендеуі байқалды, шамалы ғана өсім тек Әзірбайжанда ғана тіркелген (0,1%-ға).

2005 жылдың қаңтар-ақпанында есептелген **атаулы жалақының** орташа деңгейі өткен жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда Әзірбайжан мен Арменияда 22%-ға, Беларусьте – 39%, Қазақстанда - 14%, Қырғызстанда - 16%, Молдовада - 19%, Ресейде –22%, Тәжікстанда – 47%, Украинада – 30%-ға өсті.

2005 жылғы ақпанда қаңтармен салыстырғанда атаулы жалақы деңгейінің ең көп өсуі Арменияда, Қырғызстанда және Украинада (4%-дан); кемуі – Молдовада (2,8%-ға) және Тәжікстанда (0,6%-ға) белгіленді.

Достастық елдеріндегі нақты жалақының деңгейі

(өсім; алдындағы жылдың тиісті кезеңіне %-бен)

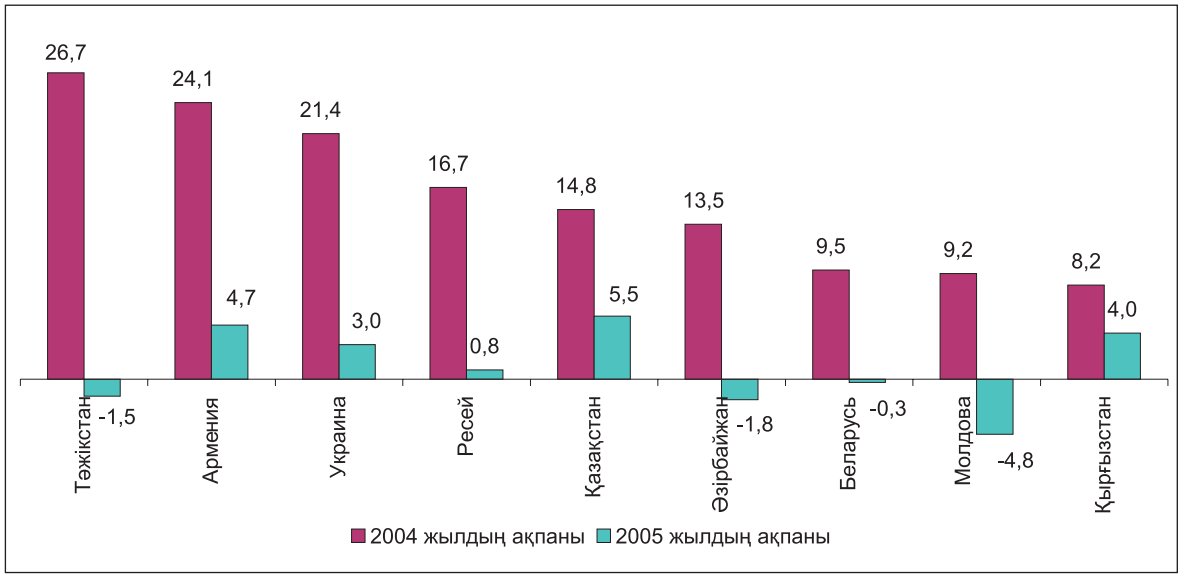

Еңбек рыногы. 2005 жылғы ақпанның соңында Достастық елдерінің жұмыспен қамту қызметтерінде жұмыс іздеген төрт миллионға жуық азамат тіркелген. Ақпанның соңында кәсіпорындардағы жұмыс күшіне (жұмыспен қамту қызметтерінде тіркелген бос жұмыс орындарының саны) деген қажеттілік бір миллионға жуық адамды құрады, яғни бір жұмыс орнына төрт адам үміткер болған.

Достастық елдеріндегі тіркелген жұмыссыздық деңгейі

(2005 жылғы ақпанның соңына, экономикалық тұрғыдан белсенді халық санына, %-бен)

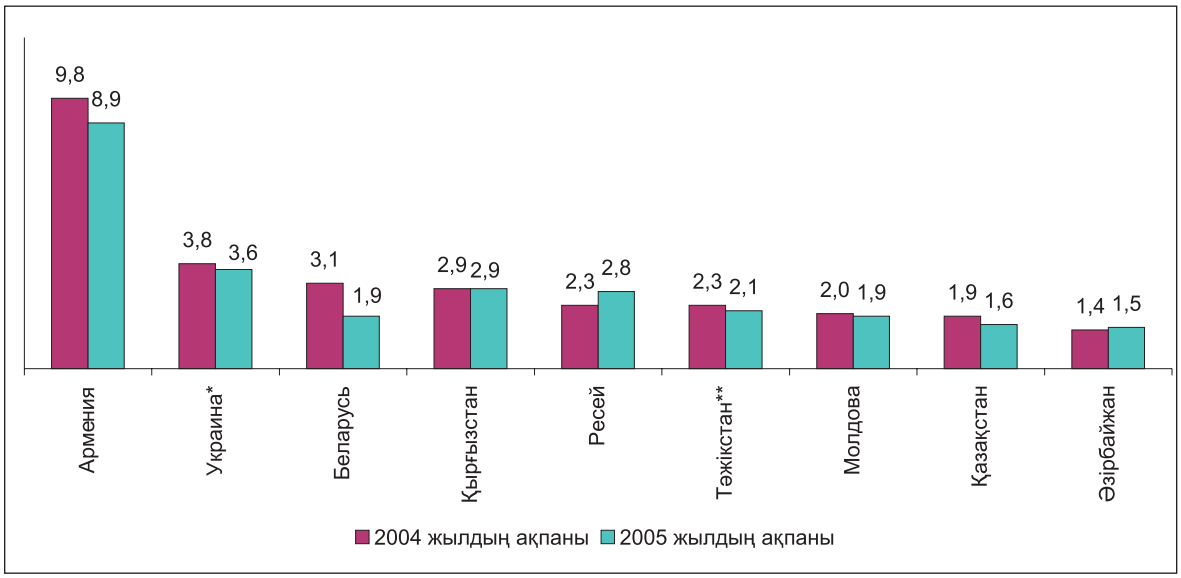

** Еңбекке жарамды жастағы еңбекке жарамды халыққа %-бен.*
*** Қаңтар.*

Қаңтар-ақпан айларында осы кезеңдерде жұмыспен қамту қызметтеріне барып жұмыс іздеген жұмыссыз азаматтардың жалпы санынан жұмысқа *орналастырылғандар* (жұмыс іздеп жұмыспен қамту қызметтеріне өткен кезеңдерде барғандар санынан жұмысқа орналастырылғандарды қоса) Әзірбайжанда 56,5%, Арменияда – 30,1%, Беларусьте – 59,3%, Грузияда – 15,0%, Қазақстанда – 47,1%, Қырғызстанда – 46,1%, Молдовада – 20,0%, Ресейде (жұмысқа орналастырылған жұмыссыздар) –24,1%, Тәжікстанда (қаңтарда) – 16,7%, Украинада – 41,2%.

13.2 ЕО ЖӘНЕ ЕУРО-АЙМАҚ ЕЛДЕРІНІҢ ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУЫНЫҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Өнеркәсіп өндірісі. Еуростаттың алдын ала деректері бойынша 2005 жылдың қаңтарында маусымдық ауытқуларға бейімделген өнеркәсіп өндірісінің көлемі 2004 жылдың қаңтарымен салыстырғанда Еуро-аймақта 2,2%-ға және ЕО-25-те 1,7%-ға өсті. Өнеркәсіп өндірісінің көлемі Еуро- аймақта 2,1%-ға және ЕО-25-те 0,7%-ға төмендеген ұзақ мерзімді пайдаланылатын тауарлардан, сондай-ақ ЕО-25-тегі 0,7%-ға төмендеген энергетикалық тауарлардан басқа өнеркәсіптің барлық секторларында өсті. Өндіріс көлемінің ең көп өсуі Еуро-аймақ пен ЕО-25-тің аралық және күрделі тауарлары секторында байқалды, тиісінше – 3,0% -дан, 3,0% және 2,7%.

2004 жылдың және 2005 жылдың қаңтардағы өнеркәсіп өнімі көлемінің секторлар бойынша өзгерісінің серпіні

өткен жылдың тиісті айымен салыстырғанда, %

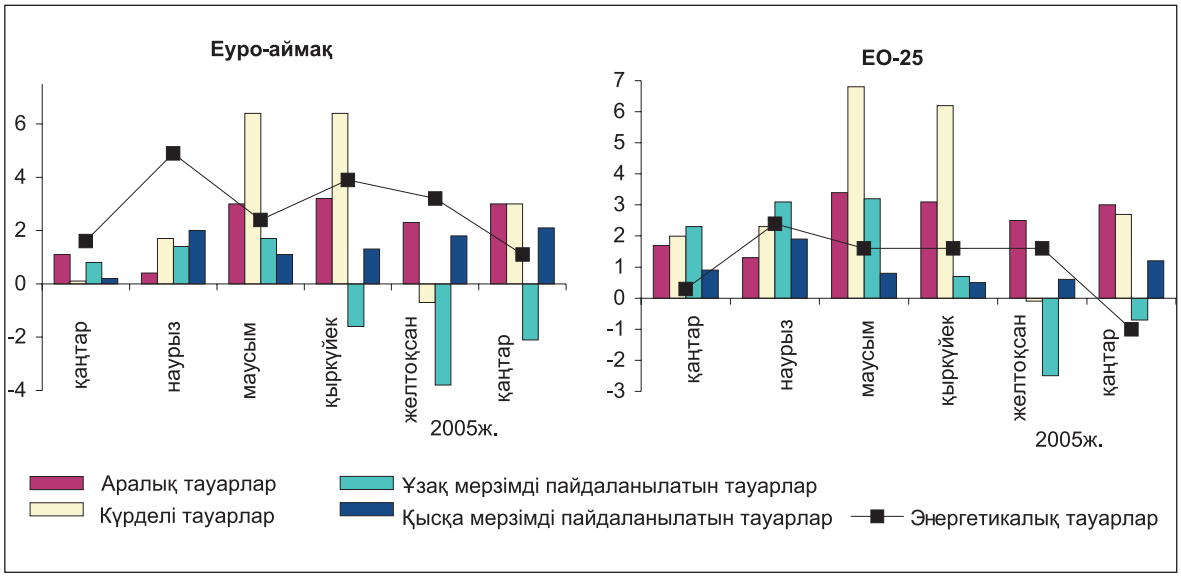

2005 жылдың қаңтарында өткен жылдың қаңтарымен салыстырғанда есеп берген еуропа елдері арасында өнеркәсіп өндірісі көлемінің ең көп өсуі Литвада – 7,8%, Чехияда – 6,8%, Словакияда – 5,5%, Ирландияда – 4,8% және Польшада – 4,7%, ал ең көп төмендеуі Данияда – 1,6%, Италияда – 1,5%, Латвияда – 1,3% және Нидерландыда– 1,0% байқалды.

2005 жылдың қаңтарында 2004 жылдың желтоқсанымен салыстырғанда есеп берген еуропа елдері арасында өнеркәсіп өндірісінің көлемі Еуро-аймақ пен ЕО-25-тің 10 елінде өсіп, ал 9 елінде төмендеді. Ең көп өсім Ирландияда – 4,5%, Польшада – 3,4%, Германияда – 3,2% және Чехияда – 1,8% байқалды. Өнеркәсіп өндірісі көлемінің ең көп төмендеуі Португалияда – 5,0%, Финляндияда – 4,1%, Латвияда – 2,6%, Эстонияда – 2,3% және Литвада - 2,2% тіркелді.

Бөлшек сауда. Еуростаттың алдын ала деректері бойынша бөлшек сауда тауар айналымының көлемі 2005 жылдың қаңтарында 2004 жылдың тиісті айымен салыстырғанда Еуро-аймақта 0,5%-ға төмендеп, ЕО-25-те – 0,9%-ға өсті. Бөлшек сауда көлемінің төмендеуі осы кезең ішінде көлемдері тиісінше 1,6%, 0,9% және 0,6%-ға төмендегені байқалған жеңіл өнеркәсіп өнімдерінің, азық-түлік және шаруашылық тауарлары саудасынан басқа Еуро-аймақта байқалды. Бөлшек сауда көлемінің өсуі ЕО-25-тегі барлық тауар топтары бойынша байқалды, мәселен, оның ең көп өсуі шаруашылық тауарлары саудасында – 2,1%, ал ең аз өсуі - азық-түлік тауарлары саудасында тіркелді – 0,3%.

2004 жылдың және 2005 жылдың қаңтардағы бөлшек сауда көлемінің өзгерісінің серпіні

өткен жылдың тиісті айымен салыстырғандағы өзгерісі %-бен

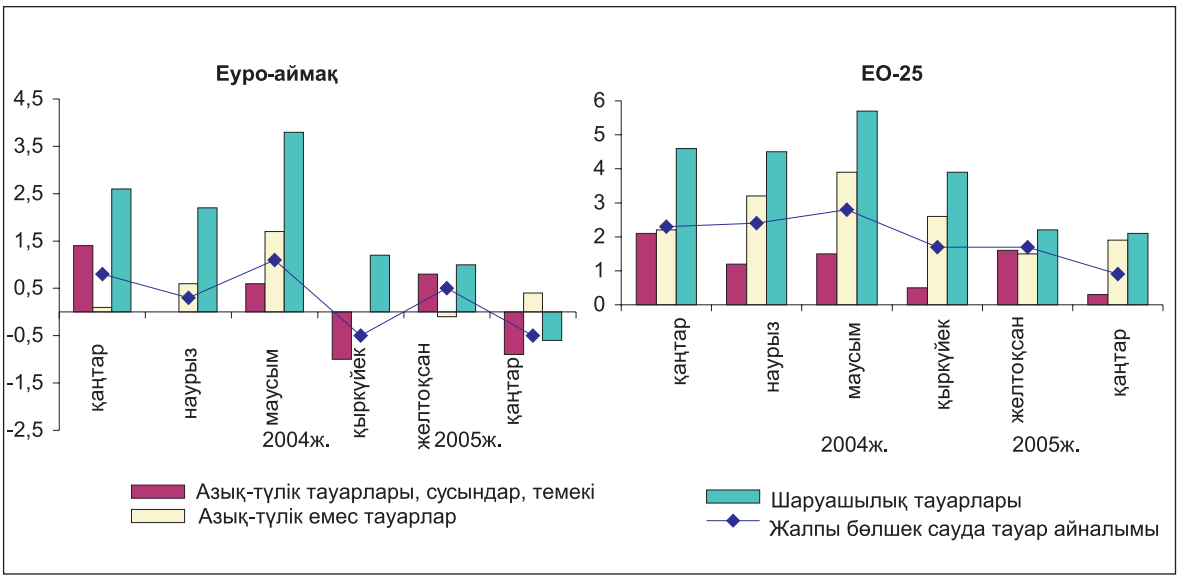

2005 жылдың қаңтарында 2004 жылдың тиісті айымен салыстырғанда бөлшек сауда көлемінің ең көп өсуі Латвияда – 24,1%, Эстонияда – 16,0%, Данияда – 9,4%, Литвада – 9,2% тіркелді. Бөлшек сауда көлемінің төмендеуі Бельгияда – 5,0%, Италияда – 3,1%, Нидерландыда – 2,1% және Люксембургте – 1,8% байқалды.

2005 жылдың қаңтарында өткен аймен салыстырғанда есеп берген Еуро-аймақ және ЕО-25 елдері арасында бөлшек сауда көлемінің ең көп төмендеуі Бельгияда – 3,5% және Люксембургте – 0,5% байқалды. Бөлшек сауда көлемінің өсуі Латвияда – 5,2%, Эстонияда – 3,7%, Португалияда – 2,8%, Швецияда – 2,2% және Германияда – 2,1% тіркелді.

Сыртқы сауда. Еуростаттың алдын ала деректері бойынша сауда балансының дефициті басқа елдермен бірге Еуро-аймақта 2005 жылдың қаңтарында 2,2 млрд. еуроны құрады, ал профицит 2004 жылдың қаңтарында 1,7 млрд. еуроны құраған. Сыртқы сауда балансы туралы деректер 2004 жылғы желтоқсанда нақтыланып, профицит – 5,1 млрд. еуроны құрады (2003 жылғы желтоқсанда – профицит 6,4 млрд. еуро болған).

Бағалау бойынша, 2005 жылдың қаңтарында ЕО-25-тің сыртқы сауда балансының дефициті 14,0 млрд. еуро болды, 2004 жылғы қаңтарда ол 12,1 млрд. еуроны құраған. Сыртқы сауда балансы туралы нақтыланған деректер бойынша 2004 жылғы желтоқсанда сауда балансының дефициті 1,4 млрд. еуроны құрады, ал 2003 жылдың тиісті кезеңінде – 1,9 млрд. еуро болды.

2004 жылғы қаңтар-желтоқсанда өткен жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда негізгі серіктестермен сауда көлемі ЕО-25-те өсті. Импорт көлемінің ең көп өсуі Қытайдан келген (20%), Ресей және Түркейден (19%-дан), Оңтүстік Кореядан (17%) әкелінген импортқа, ал экспорт көлемінің ең көп өсуі – Түркейде (29%), Ресейде (23%) және Қытайда (17%) тіркелді.

ЕО-25 елдері арасында сауда балансы профицитінің ең көп көлемі Германияда (157,0 млрд. еуро), Ирландияда (35,3% млрд. еуро) және Нидерландыда (31,4 млрд. еуро), ал сауда балансы дефицитінің ең көп көлемі Ұлыбританияда (92,9 млрд. еуро), Испанияда (56,7 млрд. еуро) және Грецияда (30,1 млрд. еуро) тіркелді.

Баға

Инфляция. Еуростаттың алдын ала деректері бойынша Еуро-аймақтағы инфляцияның жылдық өсімі 2005 жылғы қаңтардағы 1,9%-дан 2005 жылдың ақпанында 2,1%-ға дейін, ЕО-25-те тиісінше 2,0%-дан 2,1%-ға дейін, ЕО-15-те 1,8%-дан 2,0%-ға дейін өсті.

2004 жылдың және 2005 жылдың қаңтардағы мен ақпанындағы Еуро-аймақтағы тауарлар мен қызметтер бағасы деңгейі өзгерісінің серпіні

өткен жылдың тиісті кезеңіне %-бен

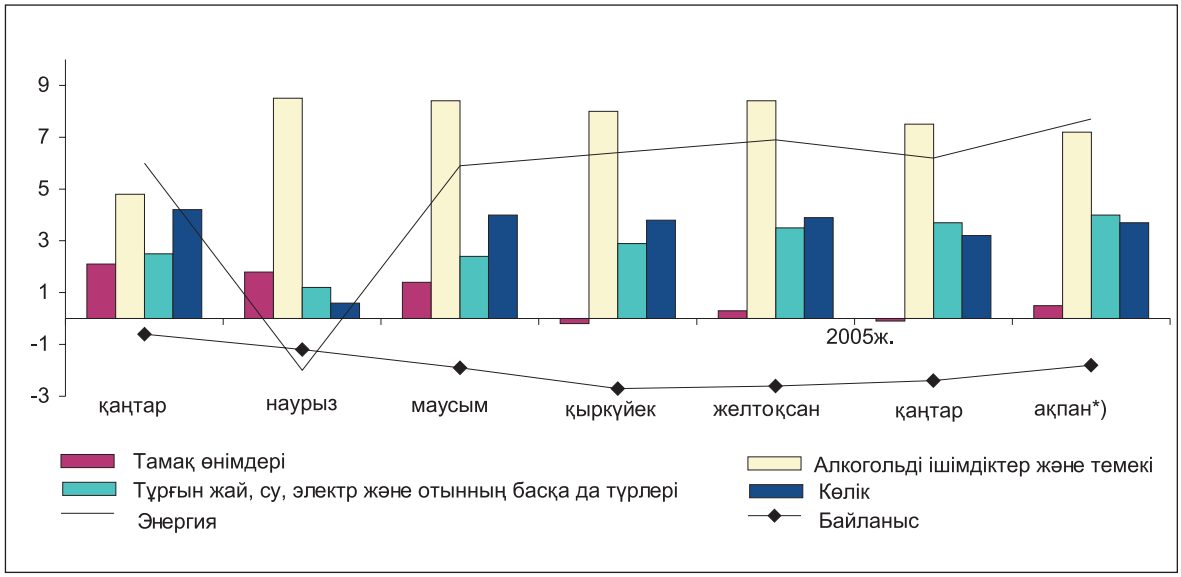

*) *Алдын ала деректер.*

Қолда бар деректер бойынша ЕЕА-дағы (Еуропалық экономикалық кеңістік елдері) инфляцияның жылдық өсімі 2005 жылғы қаңтардағы 2,0%-дан 2005 жылдың ақпанында 2,1%-ға дейін өсті.

2005 жылдың ақпанында өткен жылдың тиісті айымен салыстырғанда бағасы ағымдағы жылдың өткен айғы деңгейінде өзгеріссіз қалған Финляндиядан басқа есеп берген барлық еуропа елдерінде баға деңгейінің өсуі байқалды. Баға деңгейінің ең көп өсімі Латвияда (7,0%), Эстонияда (4,6%), Польшада (3,5%) және Венгрияда (3,4%) тіркелсе, ал ең аз өсімі – Данияда (1,0%), Швецияда (1,2%) және Чехияда (1,4%) тіркелді.

Өнеркәсіп өнімін өндірушілер бағасы. Еуростаттың алдын ала деректері бойынша өнеркәсіп өнімін өндірушілер бағасы 2005 жылдың ақпанында 2004 жылғы тиісті аймен слыстырғанда Еуро-аймақ пен ЕО-25-те – тиісінше 4,2%-ға және 5,0%-ға өсті.

Бағаның өсуі өнеркәсіптің барлық секторларында тіркелді. Бағаның ең көп өсуі 2005 жылдың ақпанында өткен жылдың тиісті айымен салыстырғанда ЕО-25-тің энергетикалық тауарлар секторында 12,7%, Еуро-аймақта 9,7% тіркелді, аралық тауарлар секторында – тиісінше 5,4% және 5,2%. Бағаның ең аз өсуі ЕО-25-тегі ұзақ және қысқа мерзімді пайдаланылатын тауарлар секторында – 1,3% және 1,5%, Еуро-аймақта – тиісінше 1,5% және 1,3% тіркелді.

2004 жылдың және 2005 жылдың қаңтардағы мен ақпанындағы өнеркәсіп өнімін өндірушілер бағасының секторлар бойынша өзгерісінің серпіні

өткен жылдың тиісті айымен салыстырғанда %

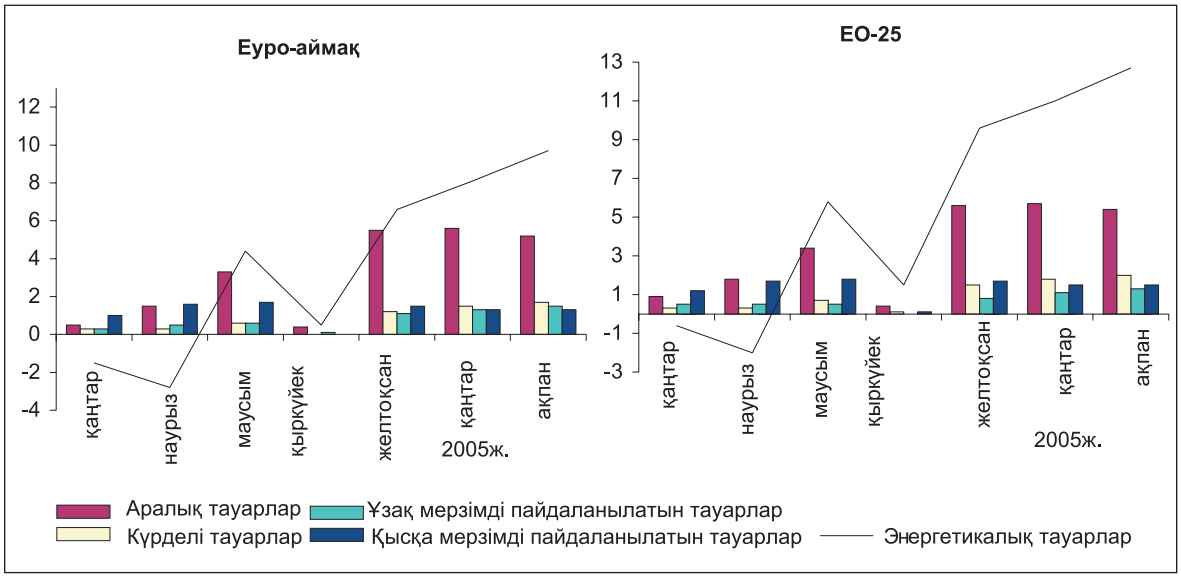

Жұмыссыздық деңгейі. Еуростат деректері бойынша жұмыссыздықтың жалпы деңгейі 2005 жылдың ақпанында 2005 жылғы қаңтармен салыстырғанда Еуро-аймақ пен ЕО-25-те 8,9%-дан, ЕО-15-те 8,1% құрады.

2005 жылдың ақпанында жұмыссыздықтың ең төмен деңгейі Ирландияда – 4,3%, Люксембургте (4,4%) және Австрияда (4,6%) тіркелді. ЕО-25 елдері арасында жұмыссыздықтың ең жоғары деңгейі Польшада (18,1%), Словакияда (16,2%) байқалды.

Соңғы он екі ай ішінде (2004 жылдың ақпанынан бергі) жұмыссыздық деңгейінің өсуі Венгрияда (5,8%-дан 6,3%-ға дейін), Португалияда (6,3%-дан 6,9%-ға дейін) және Кипрда (5,0%-дан 5,6%-ға дейін), ал ең көп төмендеуі – Литвада (11,6%-дан 8,9%-ға дейін), Польшада (19,1%-дан 18,1%-ға дейін) және Словакияда (18,5%-дан 16,2%-ға дейін) байқалды. 2005 жылдың ақпанында 2004 жылғы ақпанмен салыстырғанда еркектер арасындағы жұмыссыздық деңгейі Еуро-аймақта 7,5%-дан 7,4%-ға дейін, ЕО-15-те – 7,1%-дан 7,0%-ға дейін төмендеді, ал ЕО-25-те өзгеріссіз қалып, 7,9% құрады. Әйелдер арасындағы жұмыссыздық деңгейі Еуро-аймақта 10,4%-дан 10,7%-ға дейін, ЕО-25-те 10,0%-дан 10,2%-ға дейін, ЕО-15-те тиісінше 9,2%-дан 9,4%-ға дейін өсті.

25 жасқа дейінгі жұмыссыздар деңгейі ЕО-25 аумағында Ирландиядағы 7,9% бен Польшадағы 37,6% арасында ауытқып тұр. 2005 жылдың ақпанында жастар арасындағы жұмыссыздық өткен жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда Еуро-аймақта 18,0%-дан 18,5%-ға дейін, ЕО-15-те – 16,6%-дан 17,1%-ға дейін өсті. ЕО-25-тегі жастар арасындағы жұмыссыздық өткен жылғы ақпандағы деңгейде өзгеріссіз қалып, 18,8% құрады.

Еростаттың алдын ала деректері бойынша 2005 жылдың ақпанында Еуро-аймақта 12,8 млн., ЕО-25-те – 19,1 млн. еркектер мен әйелдер жұмыссыз болды. Бұл деректер ХЕО (Халықаралық Еңбек Ұйымы) критерийлерін ескере отырып түзетілген.

13.3 2005 ЖЫЛҒЫ НАУРЫЗЫНДАҒЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ТАУАРЛАРДЫҢ ӘЛЕМДІК РЫНОГІНІҢ КОНЪЮНКТУРАСЫ

Энергетикалық тауарлар. World Bank деректері бойынша 2005 жылдың наурызында 2005 жылдың ақпанымен салыстырғанда бағаның өсу үрдісі барлық негізгі энергетикалық тауарларға - 2,0%, сондай-ақ бағаларының өсуі тиісінше 0,5% және 13,5%байқалған Австралиядан әкелінген көмір мен АҚШ-тан әкелінген табиғи газға байқалды.

2005 жылдың наурызында өткен аймен салыстырғанда бағаның өсуі мұнай маркаларының барлық түрлеріне тіркелді: Brent маркалы мұнай бағасы – 16,5%-ға, WTI маркалы мұнай бағасы (Техас Батыс штаты) - 12,9%-ға, Dubai маркалы мұнай бағасы – тиісінше 11,3%-ға өсті. Шикі мұнайдың оташа споты – 13,6%-ға өсті.

Мұнайдың әлемдік бағасының серпіні

(доллар\баррель)

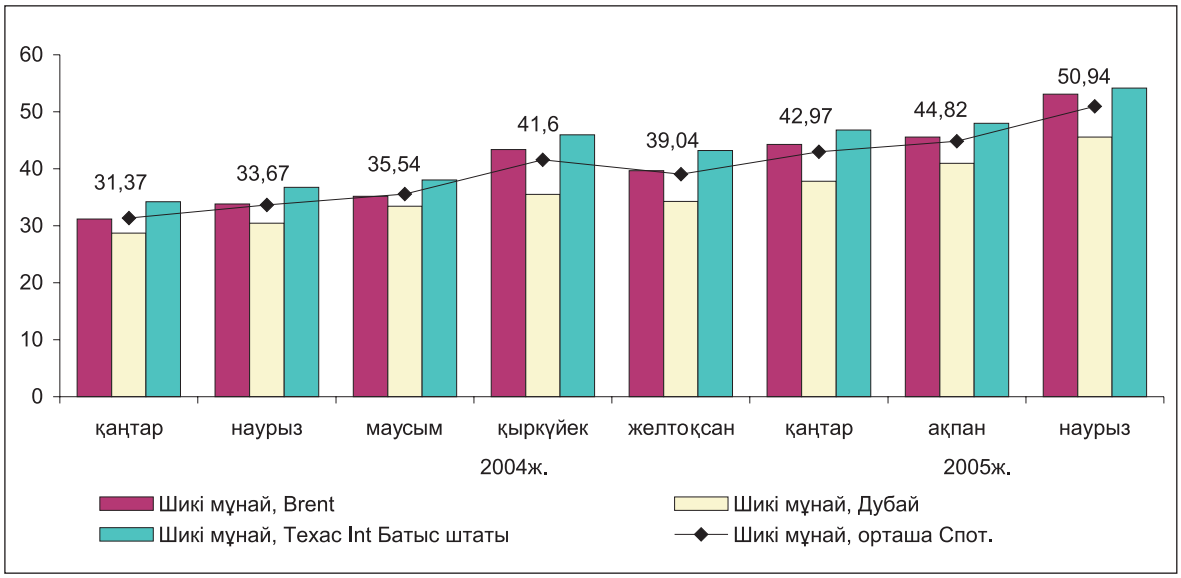

Металдар. 2005 жылдың наурызында ағымдағы жылдың ақпанымен салыстырғанда металдардың әлемдік рыногында бағаның өсуі байқалды. Сонымен, бағаның ең көп өсуі никель (5,5%), алюминий (5,2%), және қалайы (3,9%) сияқты металдарға байқалса, ең аз өсуі - қорғасынға (2,7%) сияқты металға байқалды. Қымбат металдар рыногында алтын бағасының 3,8%-ға, күміс бағасының – 2,8%-ға өскені байқалды. Болаттың барлық түрлерінің, білеулердегі болаттың бағасы өсті, ал темір кенінің бағасы 2005 жылдың ақпанындағы деңгейде өзгеріссіз қалды.

Металдардың және болаттың әлемдік бағасы

(доллар/тонна)

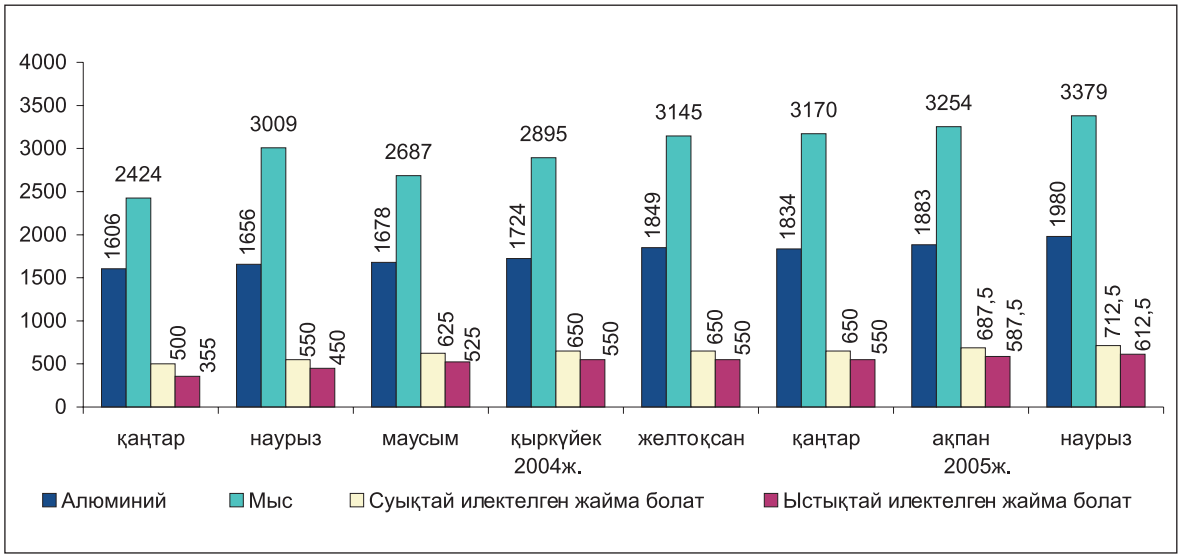

Ауыл шаруашылық және азық-түлік тауарлары. 2005 жылдың наурызында өткен аймен салыстырғанда бағаның өсуі бағаларының тиісінше 3,5%-ға және 0,1%-ға төмендегені тіркелген Канададан әкелінген бидай мен АҚШ-тан әкелінген HRW бидайынан басқа дәнді дақылдардың барлық түрлеріне байқалды. Сонымен, жүгерінің бағасы 6,2%-ға, АҚШ-тан әкелінген SRW бидайының бағасы - 7,5%-ға және Тай күрішінің бағасы - 1,0%-ға өсті. Сонымен қатар, бағаның өсуі шайға (3 аукцион бойынша орташа мәні) – 0,3% байқалды.

2005 жылдың наурызында өткен аймен салыстырғанда Еуропаның және АҚШ-тың ішкі рыногындағы қант бағасының өсуі – тиісінше 1,0% және 1,2%-ға тіркелді, ал әлемдік рыноктағы қанттың бағасы – керісінше 1,9%-ға төмендеді.

Балықтың және сиыр етінің бағасы - 1,9%-дан, қой етінің бағасы 0,2%-ға өсті.

Бидайдың әлемдік бағасының серпіні

(доллар\ тонна)

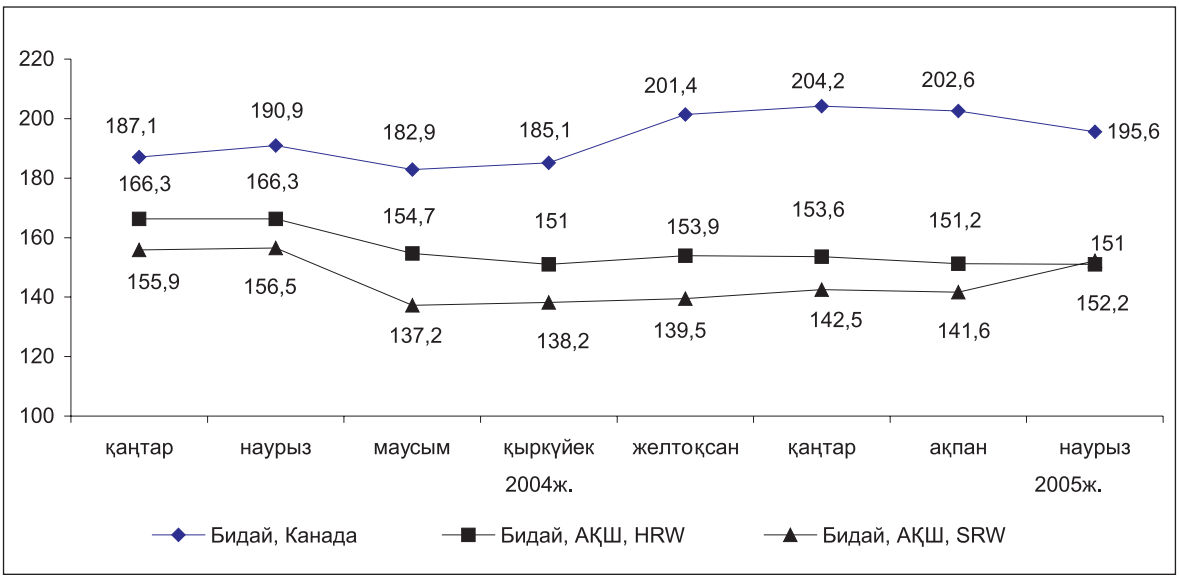

Шикізат және тыңайтқыштар. 2005 жылдың наурызында ағымдағы жылдың ақпанымен салыстырғанда Камеруннан және Малайзиядан әкелінген сүрек (ағаш материалының) бағасының – тиісінше 1,4%-ға және 1,6%-ға, Малайзиядан әкелінген сүректің (бөрененің) бағасы – 1,4%-ға өскені байқалды. Каучуктің, мақта мен жүннің барлық түрлері бағасының өскені байқалды. Диаммониум фосфатының бағасы 1,2%-ға төмендеді. Тау фосфатының, калий хлоридінің және үш суперфосфаттың бағасы ағымдағы жылдың ақпанындағы деңгейде өзгеріссіз қалды.

Шикізаттің әлемдік бағасы

(цент/кг)

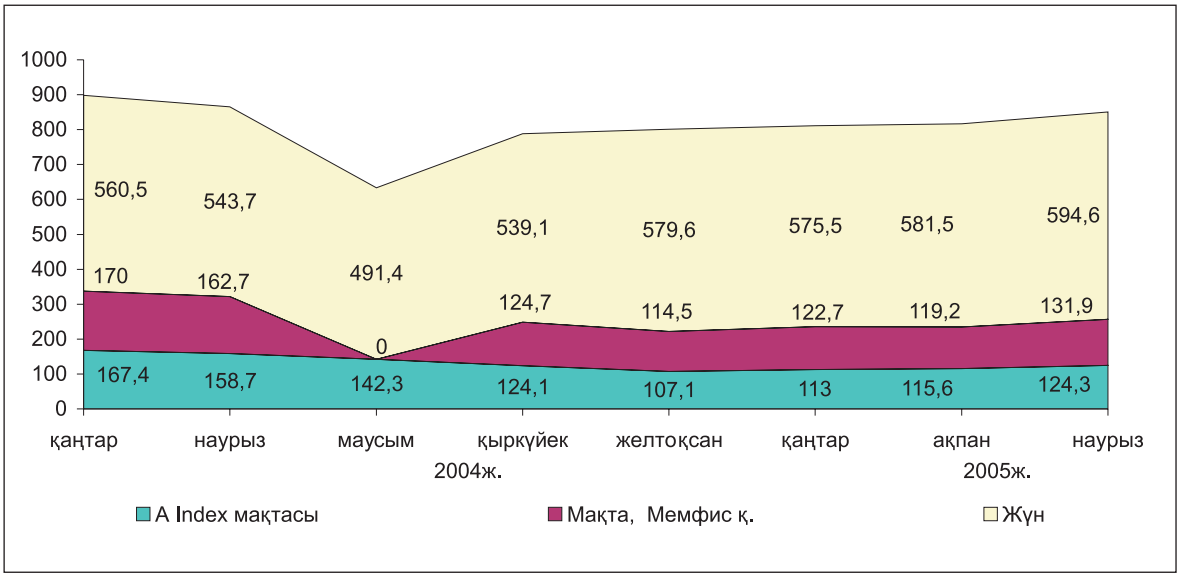

Қазақстан Республикасы
Статистика агенттігі
Төрағасының бірінші
орынбасары **Ю.Шоқаманов**

1. КРАТКИЕ ИТОГИ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН В ЯНВАРЕ-МАРТЕ 2005 ГОДА

Реальный сектор экономики. *Объем промышленного производства* в январе-марте 2005г. составил в действующих ценах 1069,7 млрд. тенге, что на 7,4% больше, чем в январе-марте 2004г. В горнодобывающей промышленности объем производства по сравнению с аналогичным периодом 2004г. возрос на 11,1%, в обрабатывающей – на 3,4%, в производстве и распределении электроэнергии, газа и воды – на 5,1%.

Объем валовой продукции сельского хозяйства в январе-марте 2005г. составил в текущих ценах 67,7 млрд. тенге и по сравнению с январем-мартом 2004г. увеличился на 3,5%.

Общий объем грузоперевозок (с учетом оценки объема перевозок грузов нетранспортными организациями и предпринимателями, занимающимися коммерческими перевозками) в январе-марте 2005г. составил 395,1 млн. тонн и по сравнению с соответствующим периодом 2004г. возрос на 2,6%.

Объем розничного товарооборота (без оборота общественного питания) за отчетный период составил 282,2 млрд. тенге и увеличился по сравнению с январем-мартом 2004 года на 10,6%.

Объем инвестиций в основной капитал в январе-марте 2005г. составил 316,4 млрд. тенге, что в 1,5 раза больше, чем в январе-марте 2004г.

По состоянию на 1 апреля 2005г. в республике *зарегистрировано 214070 юридических лиц, в том числе с численностью до 50 человек – 200996. Действующих юридических лиц – 161725*. Среди действующих юридических лиц малые предприятия составляют - 149567, из них субъектов малого бизнеса – 101160.

Внешняя торговля. *Внешнеторговый оборот* Казахстана (по данным Комитета таможенного контроля Министерства финансов Республики Казахстан, без учета неорганизованной торговли) в январе-феврале 2005г. составил 5777,5 млн. долл. США и по сравнению с январем-февралем 2004г. увеличился на 40%, в том числе *экспорт –3650,1* млн. долл. США (увеличился на 41%), *импорт* – 2127,4 млн. долл. США (увеличился на 37%).

Цены. *Индекс потребительских цен* в марте 2005г. по сравнению с декабрем 2004г. составил 101,9%. Цены и тарифы на продовольственные товары возросли на 2,7%, непродовольственные товары – 0,4%, платные услуги – на 1,8%. Цены предприятий-производителей промышленной продукции в марте 2005г. повысились по сравнению с декабрем 2004г. – на 5,3%.

Финансы. Объем доходов в *Государственный бюджет* Республики Казахстан, по оперативным данным Министерства финансов РК, на 1 марта 2005г. составил 280,1 млрд. тенге, что на 42,7% больше, чем на 1 марта 2004г., затраты –140,9 млрд. тенге (на 3 % меньше).

За февраль 2005г., по данным отчитавшихся предприятий и организаций, финансовый результат от обычной деятельности до налогообложения определился как доход в сумме 115,7 млрд. тенге, что на 44,8% больше, чем в феврале 2004г. У*ровень рентабельности* составил 34,7%. *Доля убыточных предприятий* составила 41,6% от общего числа отчитавшихся предприятий.

По данным Нацбанка Республики Казахстан, *кредитные вложения* банков второго уровня в отрасли экономики, на 1 марта 2005г. составили 1551,7 млрд. тенге. Наблюдается устойчивая динамика их увеличения. В общем объеме кредитных вложений доля долгосрочных кредитов составила 66,1%, доля кредитов в иностранной валюте – 52%. *Объем депозитов* в банковской системе на 1 марта 2005г. составил 1262,9 млрд. тенге, что на 62,7% больше, чем на 1 марта 2004г., в том числе депозиты (вклады) населения соответственно 450,2 млрд. тенге, что на 30,5% больше, чем на 1 марта 2004года.

Рынок труда. *Численность безработных* в марте 2005г., по экспертной оценке, составила 653,0 тыс. человек, у*ровень безработицы* – 8,3% к численности экономически активного населения.

Среднемесячная номинальная заработная плата, начисленная работникам в феврале 2005г., составила 29050 тенге и возросла по сравнению с февралем 2004г. на 12,8%. *Реальная заработная плата* увеличилась на 5,5%.

Доходы населения. В феврале 2005г., по оценке, *среднедушевые номинальные денежные доходы* населения составили 12954 тенге и увеличились по сравнению с февралем 2004г. на 14,6%, *реальные денежные доходы* – на 7,2%.

ОСНОВНЫЕ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ИНДИКАТОРЫ

	Единица измерения	Январь-март 2005г.	Март 2005г.	В % к соответствующему периоду предыдущего года		Март 2005г. в % к февралю 2005г.
				январь-март 2005г.	март 2005г.	
А	Б	1	2	3	4	5
Экономические показатели						
Объем промышленной продукции (товаров, услуг)	млрд. тенге	1069,7	386,0	107,4	107,0	107,4
Объем валовой продукции сельского хозяйства	млрд. тенге	67,7	25,9	103,5	102,0	124,2
Перевозки грузов всеми видами транспорта	млн. тонн	395,1	135,6	102,6	103,4	105,6
Объем услуг связи (темп роста в сопоставимых ценах) [1]	млрд. тенге	44,1	14,7	123,8	119,3	99,8
Розничный товарооборот по всем каналам реализации	млрд. тенге	282,2	97,0	110,6	111,8	104,1
Внешнеторговый оборот[1]	млн. долл. США	5777,5	2919,9	140,0	149,0	102,0
в том числе:						
экспорт		3650,1	1861,2	141,0	157,0	104,0
импорт		2127,4	1058,7	137,0	137,0	99,0
Инвестиции в основной капитал	млрд. тенге	316,4	126,6	147,0	158,8	135,9
Индекс потребительских цен				106,9	101,9[2)]	100,6
Индекс цен производителей промышленной продукции				121,8	105,3[2)]	103,5
Численность безработных (оценка)	тыс. человек	х	653,0	х	96,7	98,3
Среднедушевой денежный доход (оценка)[1]	тенге	25574	12954	115,0	114,6[*)]	102,6
Реальный денежный доход (оценка)[1]	в %			107,6	107,2[*)]	102,0
Среднемесячная заработная плата одного работника[1]:						
номинальная	тенге	28787	29050	113,8	112,8	102,1
реальная	в %	х	х	106,4	105,5	101,5
Финансовые показатели[3]						
Денежная масса М3[4]	млрд. тенге		1619,7		159,2	104,8
Наличные деньги в обращении[4]	млрд. тенге		356,8		147,9	103,2
Депозиты в банковской системе[4]	млрд. тенге		1262,9		162,7	105,3
в т.ч. депозиты населения	млрд.тенге		450,2		130,5	102,9
Кредитование БВУ отраслей экономики и населения[4]	млрд. тенге		1551,7		153,1	103,3
в т.ч. долгосрочные кредитные вложения	млрд.тенге		1025,5		160,1	103,9
Рентабельность предприятий и организаций[1]	в %		34,7			
Дебиторская задолженность предприятий и организаций	млрд. тенге		1881,3		128,4	101,7
Задолженность по обязательствам предприятий и организаций	млрд. тенге		3933,7		122,0	88,0

[1]Графа 1 – январь-февраль 2005 г.; графа 2 – февраль 2005г.; графа 3 – январь-февраль 2005 г. в % к январю-февралю 2004 г.; графа 4 – февраль 2005г. в % к февралю 2004г.; графа 5 – февраль 2005г. в % к январю 2005г.
[2]К декабрю 2004г.
[3] Графа 2- на начало периода; графа 4 - 1.03.05 к 1.03.04; графа 5 - 1.03.05 к 1.02.05.
[4] По данным Нацбанка РК.
** В % к уточненным данным за январь-февраль и февраль 2004г.*

Примечание: Объем промышленной продукции приведен по структуре предприятий соответствующих лет. Розничный товарооборот по всем каналам реализации не учитывает услуги общественного питания. Внешнеторговый оборот приведен по данным Комитета таможенного контроля Министерства финансов Республики Казахстан без учета неорганизованной торговли.

2. ПРОИЗВОДСТВО ТОВАРОВ И УСЛУГ

2.1 ПРОМЫШЛЕННОЕ ПРОИЗВОДСТВО

В январе-марте 2005г. промышленными предприятиями Казахстана произведено продукции (включая малые, подсобные предприятия, сектор домашних хозяйств) в действующих ценах на 1069,7 млрд. тенге, что к уровню января-марта 2004г. составило 107,4%. Рост объемов производства наблюдается во всех регионах республики, за исключением Карагандинской области, где снижение производства составило 17,3%.

Индексы физического объема промышленной продукции и отраслевая структура промышленности в январе-марте 2005г.

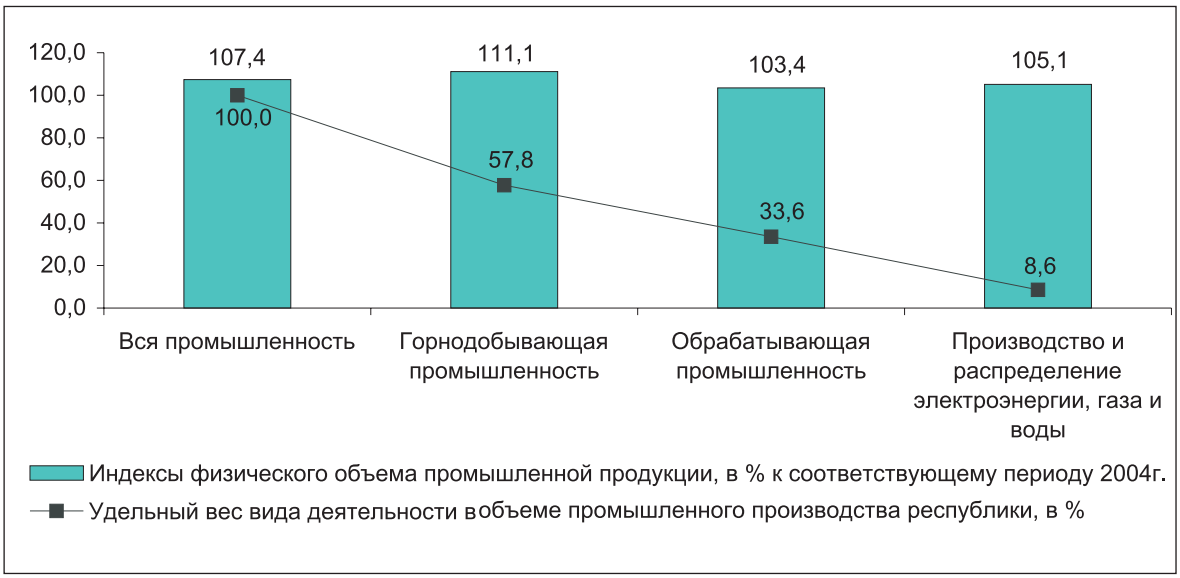

В **горнодобывающей промышленности** в январе-марте 2005г. произведено продукции на 617,8 млрд. тенге, что выше января-марта 2004г. на 11,1%. За указанный период увеличение объемов обеспечено в основном ростом добычи конденсата газового (на 55,3%); руд медных (на 20,1%) и железных (на 16,4%); лигнита (на 10,1%); нефти сырой (на 7%). Валовая добыча газа природного составила 161,2%. Вместе с тем, сокращена добыча каменного угля (96,5%); руд медно-цинковой (88%), свинцово-цинковой (87%), золотосодержащей (66%).

Индексы физического объема и удельный вес отдельных видов деятельности горнодобывающей промышленности в январе-марте 2005г.

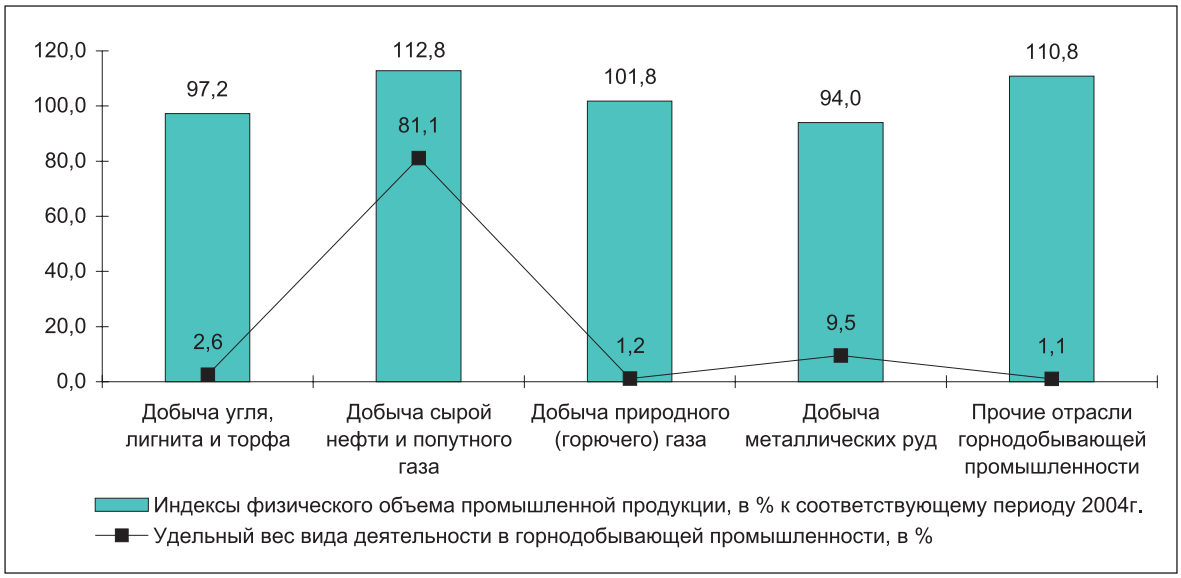

В **обрабатывающей промышленности** в январе-марте 2005г. произведено продукции на 359,5 млрд. тенге, что выше уровня января-марта 2004г. на 3,4%.

Индексы физического объема и удельный вес отдельных видов деятельности обрабатывающей промышленности в январе-марте 2005г.

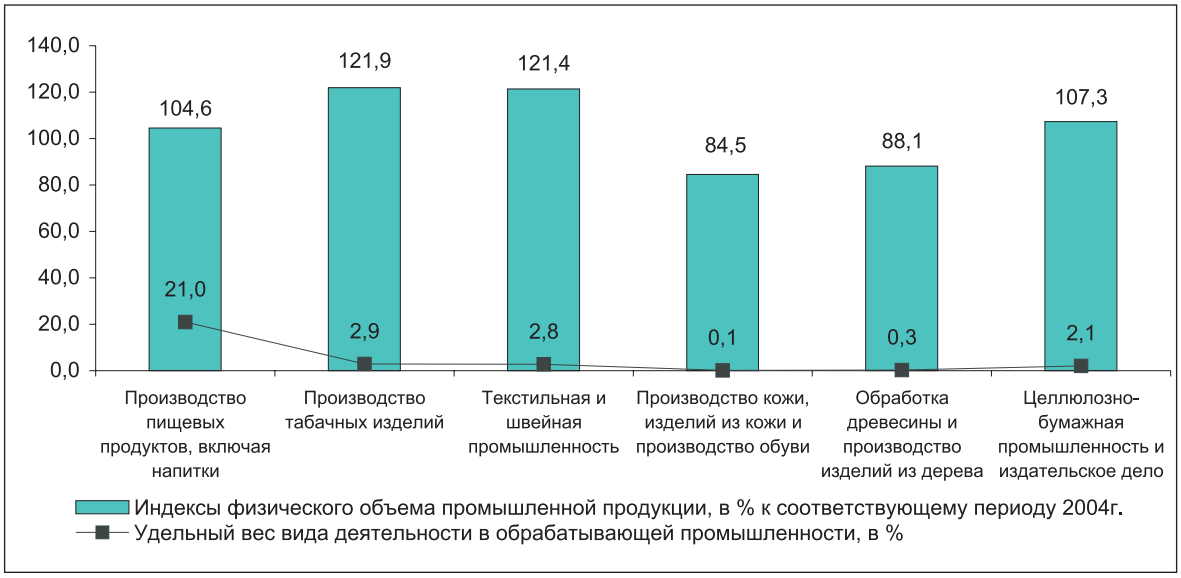

В январе-марте 2005г. переработано сельскохозяйственной продукции на 86,1 млрд. тенге, в том числе **производство пищевых продуктов, включая напитки,** составило 75,5 млрд. тенге. К уровню января-марта 2004г. возросло производство консервов из мяса; рыбы приготовленной и консервированной; соков фруктовых и овощных; молока и сливок; масла сливочного; сыра и творога; муки; крупы; риса обрушенного; макаронных и кондитерских изделий; майонеза. Также обеспечен рост производства ликеров (на 50,6%); водки (на 47,5%); спирта этилового (на 35,2%).

В **текстильной и швейной промышленности** в январе-марте 2005г. произведено продукции на 10,1 млрд. тенге. По сравнению с январем-мартом 2004г. рост производства обеспечен в основном за счет увеличения выпуска волокна хлопкового (на 24,2%), на долю которого приходится 75% объема промышленного производства данного вида деятельности. Также больше, чем в январе-марте 2004г. произведено тканей; пряжи; белья постельного; ковров и изделий ковровых; свитеров, джемперов, пуловеров и изделий аналогичных; одежды рабочей. Вместе с тем, сокращено производство одежды верхней; шляп и уборов головных.

В **производстве кожи, изделий из кожи и производстве обуви** в январе-марте 2005г. произведено продукции на 500 млн. тенге, что на 15,5% ниже уровня января-марта 2004г. в основном из-за уменьшения производства кожи из шкур скота крупного рогатого или шкур семейства лошадиных и изделий шорно-седельных.

Объем **обработки древесины и производства изделий из дерева** в январе-марте 2005г. по сравнению с январем-мартом 2004г. составил 88,1% из-за уменьшения выпуска конструкций строительных деревянных (на 23,7%); шпал деревянных железнодорожных и трамвайных (на 18,3%); окон, дверей и их рам (на 12,7%); тары деревянной (на 7,5%).

В **целлюлозно-бумажной промышленности и в издательском деле** в январе-марте 2005г. произведено продукции на 7,6 млрд. тенге. По сравнению с аналогичным периодом прошлого года обеспечен рост производства мешков и пакетов бумажных (173,5%); книг, брошюр (121,4%); коробок, ящиков и сумок складывающихся из бумаги или картона негофрированных (111,3%); газет, журналов и периодических изданий, выходящих не реже четырех раз в неделю (110,1%); газет, выходящих реже четырех раз в неделю (105%); открыток почтовых и поздравительных (102,8%).

Индексы физического объема и удельный вес отдельных видов деятельности обрабатывающей промышленности в январе-марте 2005г.

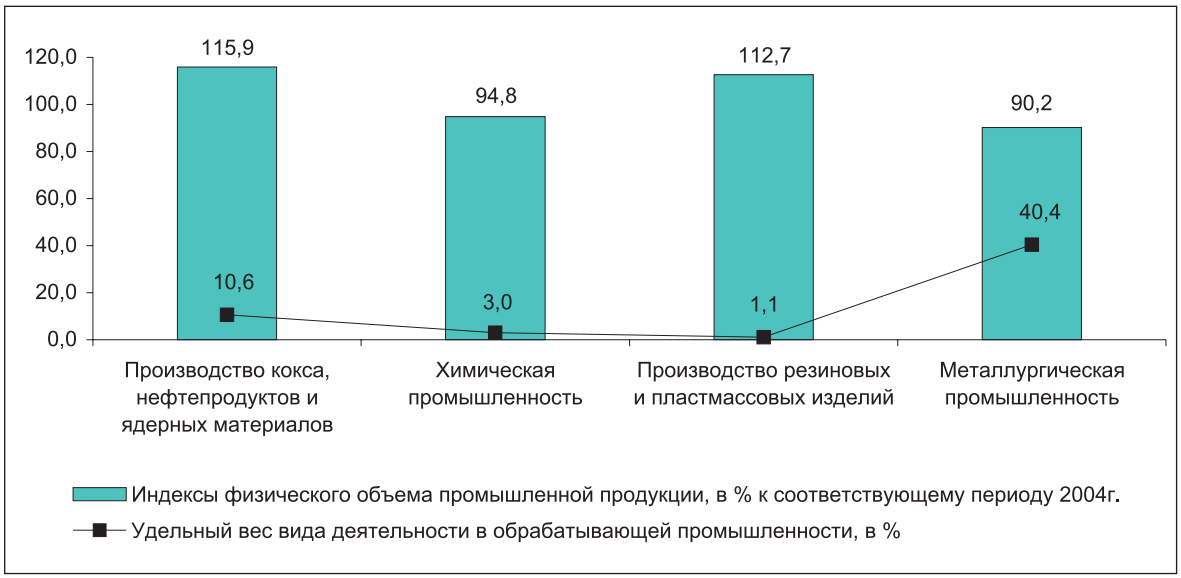

В **производстве кокса, нефтепродуктов и ядерных материалов** в январе-марте 2005г. выпущено продукции на 38 млрд. тенге, что выше уровня января-марта прошлого года на 15,9% за счет увеличения выпуска углеводородных сжиженных газов (в 1,9 раза); мазута топочного (на 30,2%); топлива моторного (бензина) (на 27%); газойлей (на 15,7%); газа отбензиненного (на 5,2%).

В **химической промышленности** в январе-марте 2005г. произведено продукции на 10,8 млрд. тенге или на 5,2% ниже, чем в январе-марте 2004г., из-за уменьшения выпуска кислоты серной (92,1%) и ортофосфорной (фосфорной) (42,3%); бихромата (83,6%) и трифосфата (36,9%) натрия; удобрений азотных (40,3%).

В **производстве резиновых и пластмассовых изделий** в январе-марте 2005г. произведено продукции на 4,1 млрд. тенге, что выше уровня января-марта прошлого года на 12,7%. По сравнению с аналогичным периодом прошлого года возросло производство труб, трубок, рукавов и шлангов из резины (339,7%) и пластмасс (121,3%); лент конвейерных (транспортерных) из резины (131,2%); дверей, окон, коробок для дверей и рам оконных, порогов для дверей, ставней, жалюзей из пластмасс (110,1%).

В **производстве прочих неметаллических минеральных продуктов** в январе-марте 2005г. выпущено продукции на 13,8 млрд. тенге, что составило 124% к уровню января-марта 2004г. в основном за счет увеличения производства листов, панелей, плиток и изделий аналогичных из асбестоцемента (в 1,9 раза); бетона товарного (в 1,7 раза); растворов строительных (в 1,6 раза); цемента (на 29%); гипсокартона (на 21,5%); конструкций строительных сборных из бетона (на 9,9%).

В **металлургической промышленности и производстве готовых металлических изделий** в январе-марте 2005г. произведено продукции на 152,4 млрд. тенге, в том числе продукции черной и цветной металлургии - соответственно на 57,1 и 84,6 млрд. тенге. В целом по виду деятельности индекс физического объема в январе-марте 2005г. по сравнению с январем-мартом 2004г. составил 89,7%; на долю отрасли приходится 42,4% объема обрабатывающей промышленности. В **черной металлургии** производство снижено на 19,9% из-за сокращения выпуска плоского проката (на 38,2%); чугуна (на 29,5%); стали (на 29,2%). Производство ферросплавов увеличено на 9,5%. В **производстве цветных металлов** индекс физического объема составил 101,3%. Возросло производство цинка (125,1%) и свинца (110,5%) необработанных; серебра аффинированного (118,9%); глинозема (102,9%). Вместе с тем, снижено производство по таким видам продукции как проволока медная (на 90,2%); золото аффинированное (на 13,7%); медь рафинированная (на 4,7%).

Производство готовых металлических изделий в январе-марте 2005г. к уровню января-марта 2004г. составило 81% из-за уменьшения выпуска цистерн, бочек, барабанов (на 73%); котлов центрального отопления (на 48,4%); ванн из металлов черных (на 29,5%); электродов с покрытием из металлов недрагоценных (на 19,9%).

Индексы физического объема и удельный вес отдельных видов деятельности обрабатывающей промышленности в январе-марте 2005г.

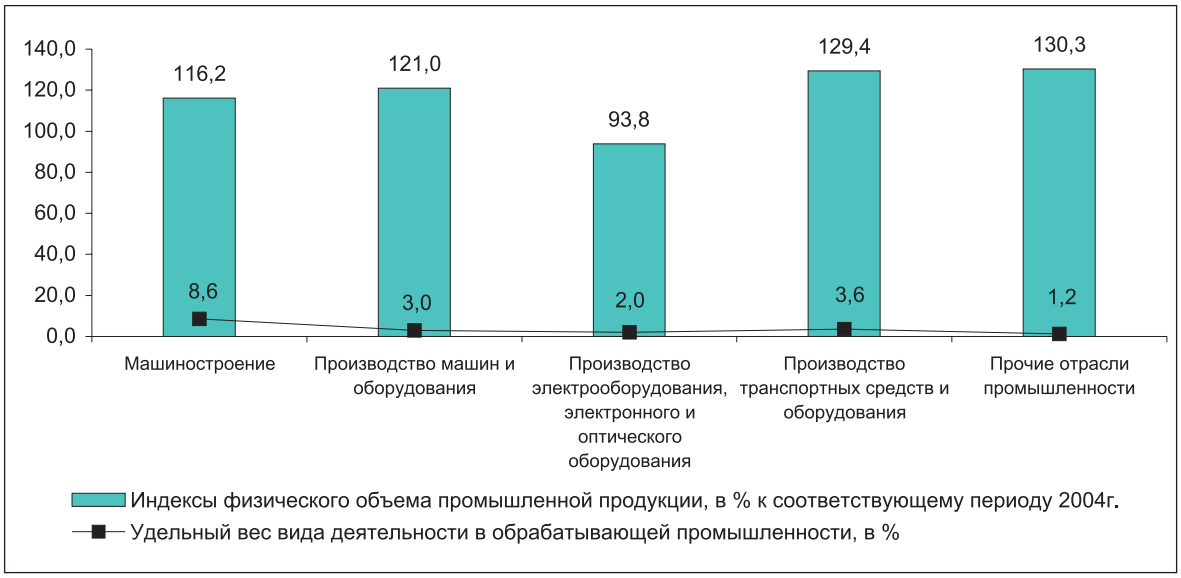

В **производстве машин и оборудования** в январе-марте 2005г. выпущено продукции на 10,6 млрд. тенге. К уровню января-марта 2004г. возросло производство машин стиральных бытовых или для прачечных (392,9%); экскаваторов (300%); оборудования нефтепромыслового (135,4%); кранов козловых и мостовых (105,3%). Вместе с тем, снижен выпуск машин для горнодобывающей промышленности (21,7%); насосов центробежных (32,6%); двигателей (43%); оборудования нефтегазоперерабатывающего (88,2%); подшипников шариковых или роликовых (97,8%).

Электрооборудования, электронного и оптического оборудования произведено на 7,2 млрд. тенге. В январе-марте 2005г. по сравнению с январем-мартом 2004г. снижен выпуск магнитофонов (на 49,3%); телевизоров (на 45,1%); аппаратуры для отключения, переключения или защиты электрических цепей напряжением до 1000 В (на 42,2%).

Производство транспортных средств и оборудования в январе-марте 2005г. составило 13,2 млрд. тенге. К уровню января-марта 2004г. возросло производство прицепов и полуприцепов, контейнеров (в 14,3 раза) и частей двигателей (в 12,8 раза). Увеличен объем услуг по ремонту и техническому обслуживанию железнодорожных локомотивов и трамвайных моторных вагонов (138,8%). Меньше, чем в январе-марте 2004г. произведено автомобилей специальных и специализированных (85,7%); частей локомотивов железнодорожных, трамвайных моторных вагонов (47,4%) и автомобильных (46,1%); автомобилей легковых пассажирских (43,9%).

В прочих отраслях промышленности произведено продукции на 4,2 млрд. тенге. К уровню января-марта 2004г. увеличен выпуск мебели: кухонной – на 45,1%; для столовой и гостиной – на 36%; для сидения специальной в основном с металлическим каркасом - на 34,6%; кроватей деревянных – на 9,3%; офисной и для предприятий торговли - на 5,5%. Также возросло производство ювелирных изделий (122,2%) и спортивных товаров (109,4%).

В **производстве и распределении электроэнергии, газа и воды** индекс физического объема в январе-марте 2005г. по сравнению с январем-мартом 2004г. составил 105,1%.

Производство электроэнергии составило 19,4 млрд. кВт. ч, или на 3,6% выше уровня января-марта 2004г., что обеспечено предприятиями всех регионов, кроме Акмолинской, Восточно-Казахстанской, Карагандинской, Павлодарской и Южно-Казахстанской областей.

Выработка теплоэнергии составила 33 млн. Гкал или на 2,1% больше по сравнению с январем-мартом прошлого года. Рост производства обеспечен предприятиями всех регионов, кроме Атырауской, Карагандинской, Мангистауской, Южно-Казахстанской областей и г. Алматы.

Индексы физического объема и удельный вес производства и распределения электроэнергии, газа и воды в январе-марте 2005г.

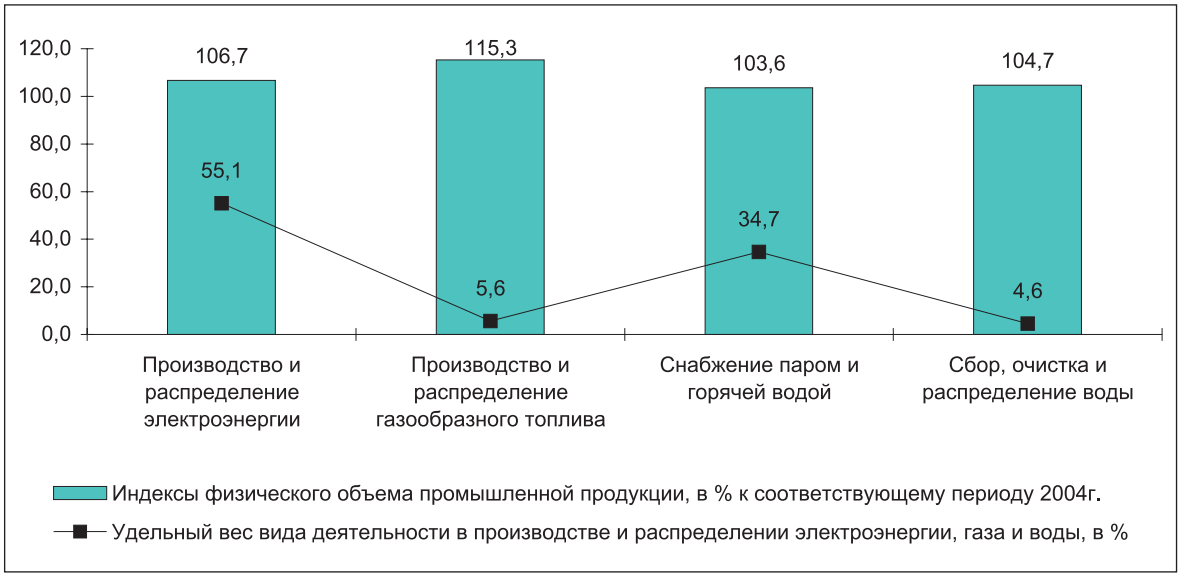

2.2 СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО

Производство продукции сельского хозяйства

Объем валовой продукции сельского хозяйства за январь-март т.г. в целом по республике, по оценке, составил 67,7 млрд. тенге в текущих ценах, что больше аналогичного периода 2004г. на 3,5%.

Животноводство

По состоянию на 1 апреля т.г. по сравнению с аналогичной датой прошлого года во всех категориях хозяйств достигнут рост поголовья крупного рогатого скота (5814,9 тыс. голов), овец и коз (15609,5 тыс. голов), лошадей (1132,2 тыс. голов), верблюдов (127 тыс. голов) и птицы (25491,8 тыс. голов). Поголовье свиней сократилось на 1,4% и составило 1517,5 тыс. голов.

За период с 1 апреля 2004г. увеличили численность крупного рогатого скота, лошадей, овец и коз и верблюдов сельхозтоваропроизводители всех областей, птицы – 12 и свиней – только Карагандинской (114,8%), Атырауской (111,8%), Костанайской (109,2%) Актюбинской (108,8%), Северо-Казахстанской (103,1%) и Жамбылской (102,6%) областей.

Изменение объемов производства основных продуктов животноводства по сравнению с аналогичным периодом прошлого года характеризуется следующим графиком:

Производство основных видов продукции животноводства

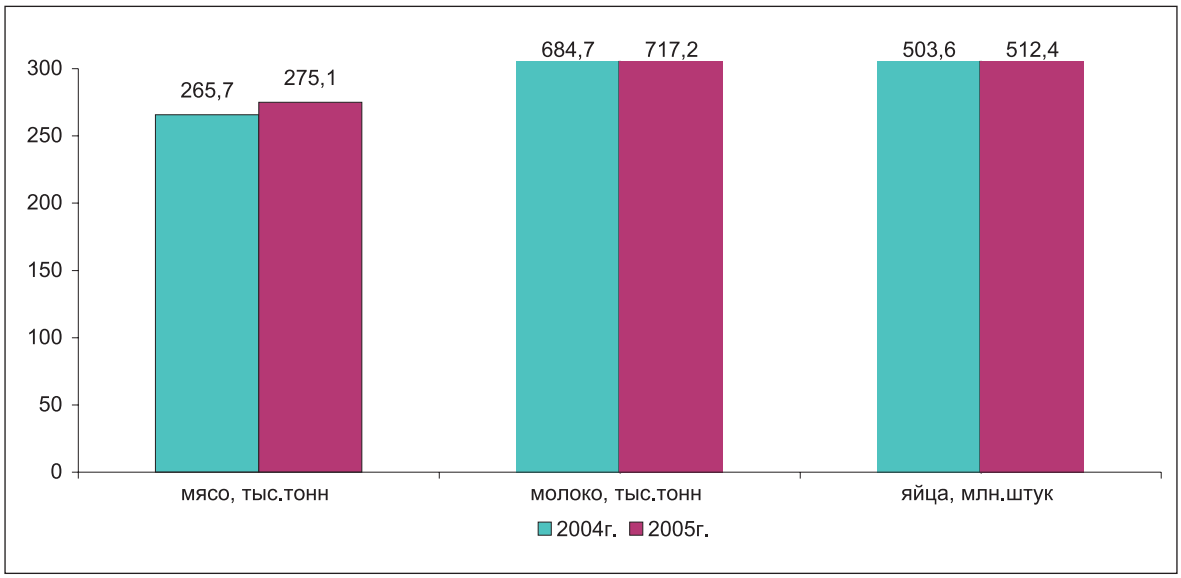

В январе-марте 2005г. по сравнению с этим же периодом 2004г. отмечен рост производства мяса и молока во всех областях, яиц – во всех областях, кроме Павлодарской (76,4%), Алматинской (86,2%), Акмолинской (95%) и Кызылординской (97%) областей.

Доля категорий в общем объеме производства основных видов продукции животноводства за январь-март т.г. показана графиком:

Удельный вес отдельных категорий хозяйств в производстве основных видов животноводческой продукции

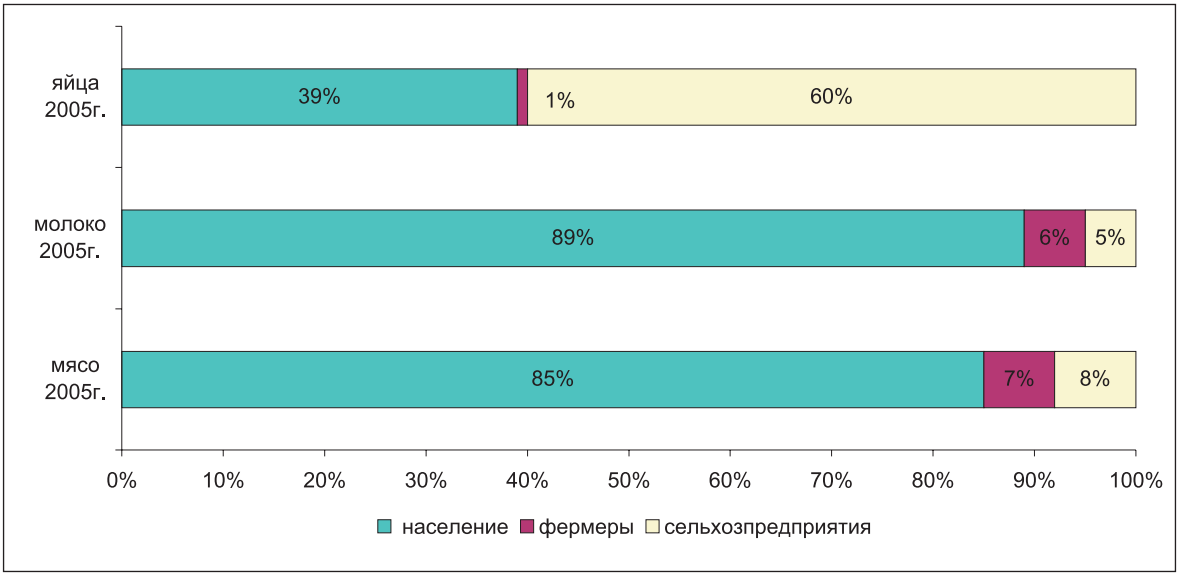

Наличие кормов. Сельхозпредприятия всех форм собственности на 1 апреля т.г. имели в наличии в пересчете на кормовые единицы 174,1 тыс.тонн кормов против 276,7 в 2004 году. Значительно сократилось наличие кормов в сельхозпредприятиях Кызылординской (на 57,1 %), Акмолинской (на 52,9%), Западно-Казахстанской (на 51,7%), Павлодарской (на 42,2%), Костанайской (на 41,3%), Мангистауской (на 40,4%) областей.

Выше прошлогоднего уровня имеется в наличии кормов в Восточно-Казахстанской (на 12,3%).

В среднем на 1 условную голову крупного скота приходилось по 2,5 центнеров кормовых единиц против 4,0 центнеров в 2004 году.

2.3 СТРОИТЕЛЬСТВО

Строительная деятельность

В январе-марте 2005г. объем строительных работ (услуг), с учетом дооценки, составил 63,7 млрд. тенге, что в 1,3 раза больше уровня января-марта 2004г.

Наибольший удельный вес в республиканском объеме занимают строительные работы, выполненные частными строительными организациями – 83,9%. Иностранными подрядчиками выполнено 15,2% от общего объема подрядных работ, государственными – 0,9%.

Во всех регионах республики объем строительных работ превысил уровень января-марта 2004 года. При этом значительный рост объемов отмечался в Северо-Казахстанской (в 3,6 раза), Западно-Казахстанской (в 1,7 раза), Павлодарской (в 1,6 раза), Восточно-Казахстанской (в 1,4 раза) областях и гг. Алматы (в 1,6 раза) и Астана (в 1,4 раза).

В январе-марте 2005г. было построено 4660 зданий общей площадью 1155,8 тыс. кв. м, в том числе жилого назначения - соответственно 3816 зданий и 942,3 тыс. кв. м.

Жилищное строительство

На жилищное строительство в январе-марте 2005г. направлено 29,5 млрд. тенге инвестиций, что в 1,4 раза больше, чем в январе-марте 2004 года. Предприятиями и организациями всех форм собственности и населением построены 7694 новые квартиры общей площадью 856,9 тыс. кв. метров, что в 1,7 раза выше уровня января-марта 2004 года.

Ввод в эксплуатацию жилых домов

в % к соответствующему периоду предыдущего года

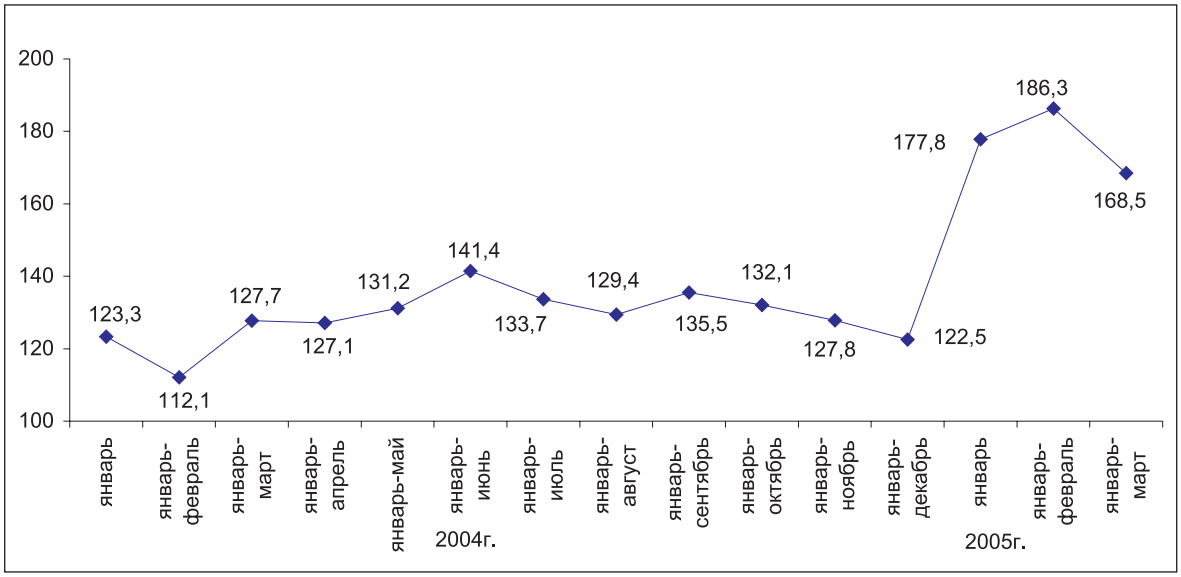

В 13 регионах республики в январе-марте 2005г. объемы построенного жилья превысили уровень января-марта прошлого года. При этом значительный рост был отмечен в Мангистауской (в 3,4 раза), Карагандинской (в 3 раза), Северо-Казахстанской (в 2,5 раза), Алматинской (в 2,3 раза), Костанайской (в 2,2 раза), Жамбылской (в 1,8 раза) областях и гг. Астана и Алматы (в 2,1 раза).

Наибольший удельный вес в объеме введенного в республике жилья занимают гг. Алматы (19,7%) и Астана (18,3%), Южно-Казахстанская (11,5%), Атырауская (9,9%) и Алматинская (9,7%) области.

Жилищное строительство в республике осуществляется, в основном, субъектами негосударственного сектора, в котором значительную долю занимает население, ими построено соответственно 85,9% и 62,2% общего объема введенного жилья.

Стоимость строительства жилья. Средняя стоимость строительства 1 кв. метра общей площади жилых домов в январе-марте 2005г. составила 38,1 тыс. тенге (в январе-марте 2004г. – 25,4 тыс. тенге), в том числе построенных населением – соответственно 22,7 тыс. тенге и 13,6 тыс. тенге.

2.4 ТРАНСПОРТ

За январь-март 2005г. объем грузоперевозок в республике (с учетом оценки объема перевозок грузов нетранспортными организациями и предпринимателями, занимающимися коммерческими перевозками) составил 395,1 млн. тонн грузов, что на 2,6% больше грузоперевозок соответствующего периода прошлого года.

Железнодорожным транспортом республики за январь-март т.г. перевезено 53,2 млн. тонн грузов, что на 4,7% выше соответствующего периода прошлого года.

Автоперевозки за январь-март т.г. (с учетом оценки объема перевозок грузов нетранспортными организациями и предпринимателями, занимающимися коммерческими перевозками) составили 293,8 млн. тонн, что на 2,3% больше соответствующего периода прошлого года.

По **магистральным трубопроводам** в январе-марте т.г. осуществлена транспортировка 48,1 млн. тонн грузов, что на 2,3% больше по сравнению с январем-мартом 2004г. Из общего количества перекачанных грузов нефть и нефтепродукты составили 15,7 млн. тонн (110,7% к соответствующему периоду прошлого года), газ – 32,3 млн. тонн (98,7%).

Воздушные грузовые перевозки в республике за январь-март 2005г. составили 3842 тонны, или 142,6% к соответствующему периоду прошлого года.

За январь-март 2005г. транспортом республики перевезено 2089,1 млн. пассажиров. По сравнению с аналогичным периодом прошлого года снизились перевозки железнодорожным транспортом - на 6,9%, трамваями - на 0,8%, троллейбусами - на 16,9%, автобусами - на 5,1%, такси - на 7%, на воздушном транспорте отмечается увеличение на 20,5%.

Удельный вес видов транспорта

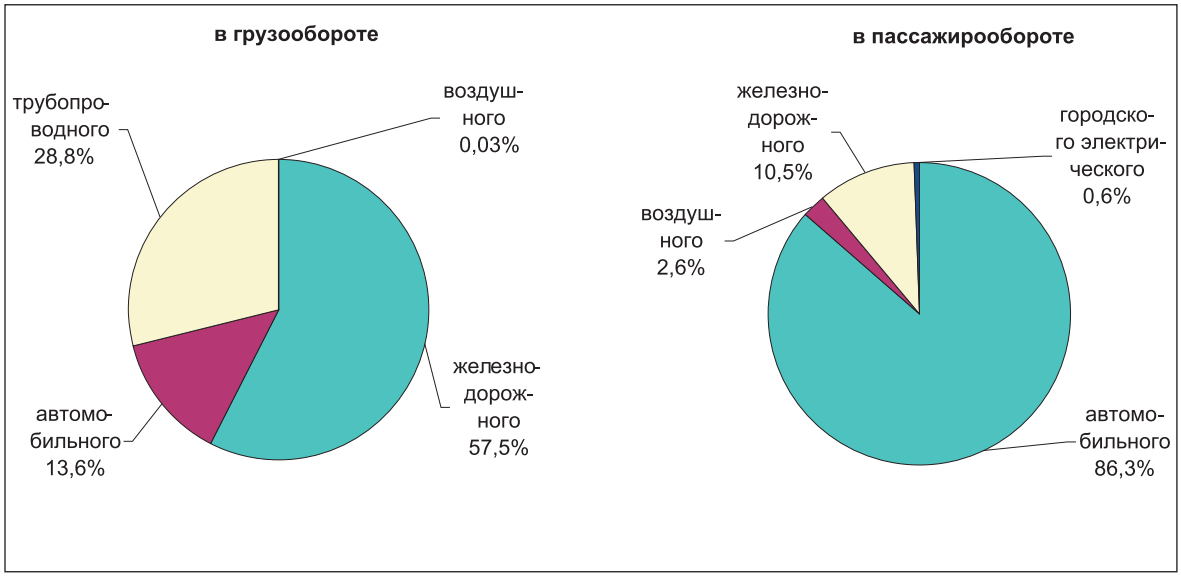

2.5 СВЯЗЬ

Предприятиями связи республики за январь-март 2005г., по оперативным данным, оказано услуг на сумму 44,1 млрд. тенге, из них населению – на 15,9 млрд. тенге, что соответственно в сопоставимых ценах на 23,8% и 15,7% больше, чем в январе-марте 2004г.

В структуре доходов от услуг связи за январь-март 2005г. междугородная связь занимает 25,1%, беспроводная – 36,5%, местная телефонная – 9,4%, услуги служб передачи данных и телематических служб – 6,2%, (из них – Интернет – 4,7%), радиосвязь, радиовещание, телевидение – 4,0%, почтовая – 2,8%. Из общего объема доходов 35,9% получено от реализации услуг связи населению.

Наиболее динамично развивалась сотовая связь (в январе-марте 2005г. по сравнению с январем-мартом 2004г. объем услуг увеличился на 41,4%), доходы от Интернета возросли в 2 раза, от курьерской связи – на 34,2%.

Структура доходов от услуг связи в январе-марте 2005г.

млн. тенге

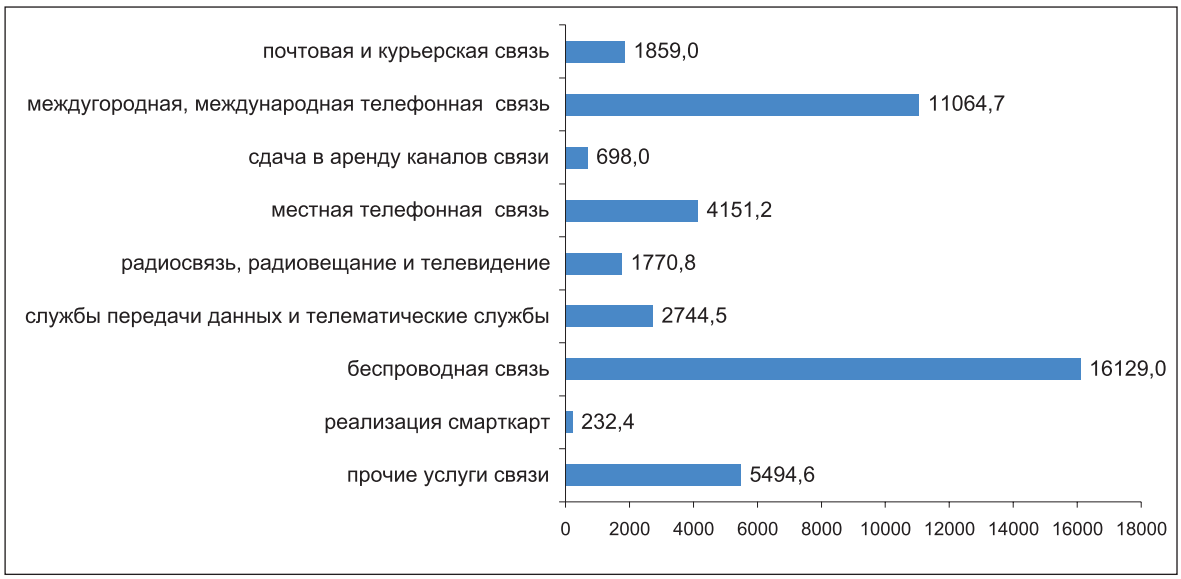

Из общего объема доходов от услуг связи населению за январь-март 2005г. 39,3% составили доходы от услуг беспроводной связи, 29,3% - от услуг междугородной, международной связи, 16,0% - от услуг местной телефонной связи, 5,0% - от услуг почтовой и курьерской связи, 10,4% - от услуг прочих видов связи.

Структура доходов от услуг связи населению в январе-марте 2005г.

млн. тенге

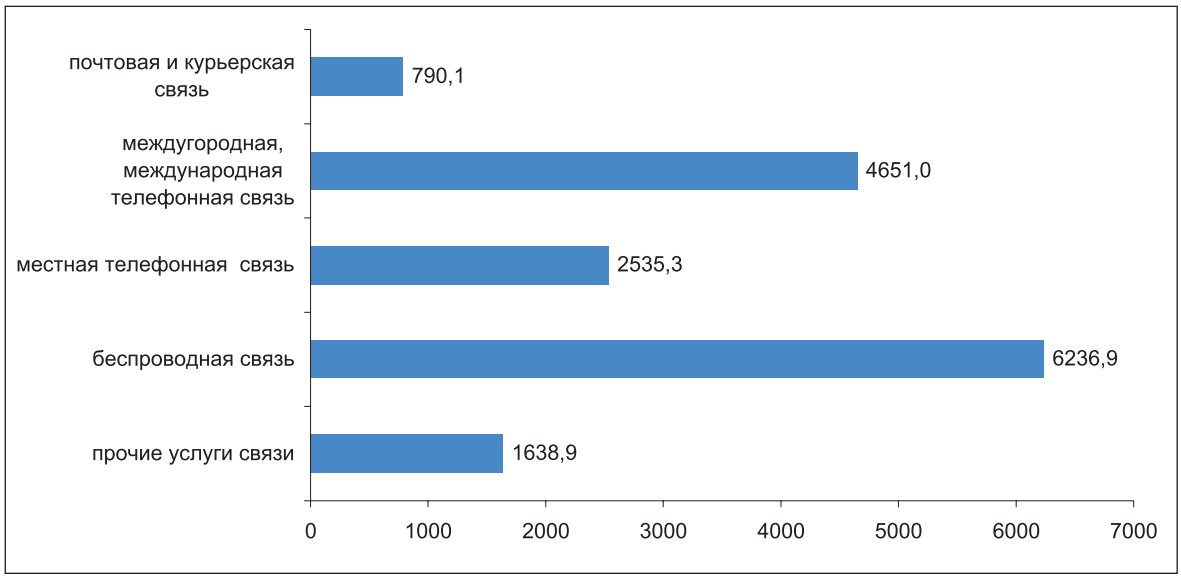

За январь-март 2005г. распространено 30,2 млн. единиц периодических изданий, отправлено 7,2 млн. писем, карточек и бандеролей, 0,4 млн. посылок, что соответственно на 17,5%, 46,1%, 19,5% больше объема соответствующего периода 2004 года. Трафик междугородных телефонных разговоров за январь-март 2005г. составил 469,9 млн. минут, за соответствующий период 2004 года – 444,0 млн. минут.

2.6 ТОРГОВЛЯ И ПРОЧИЕ УСЛУГИ

В январе-марте 2005г. объем розничного товарооборота составил 282,2 млрд. тенге и увеличился по сравнению с соответствующим периодом прошлого года (в постоянных ценах) на 10,6%. В марте 2005г. реализация товаров составила 97 млрд. тенге, что в постоянных ценах выше уровня марта 2004г. на 11,8%, по сравнению с февралем 2005г. увеличение составило 4,1%.

Группировка регионов по объему розничного товарооборота в январе-марте 2005г.

Объем января-марта 2005г., млрд. тенге	Области, города	Удельный вес (в %) в общем объеме розничного товарооборота
3,3-4,7	Мангистауская, Жамбылская, Кызылординская, Акмолинская, Атырауская	7,2
5,1-7,9	Северо-Казахстанская, Алматинская, Южно-Казахстанская, Костанайская	9,6
10,6-16,8	Западно-Казахстанская, Павлодарская, г. Астана	13,8
18,1-33,6	Актюбинская, Восточно-Казахстанская, Карагандинская	28,1
116,5	г. Алматы	41,3

С начала года оборот от реализации товаров предприятиями частной формы собственности и от торговли индивидуальными предпринимателями получен в сумме 279,5 млрд. тенге (99%), других государств, их юридических лиц и граждан – 2,7 млрд. тенге (1%). Доля государственной торговли в республике незначительна.

Структура розничного товарооборота по каналам реализации

(в % к общему объему)

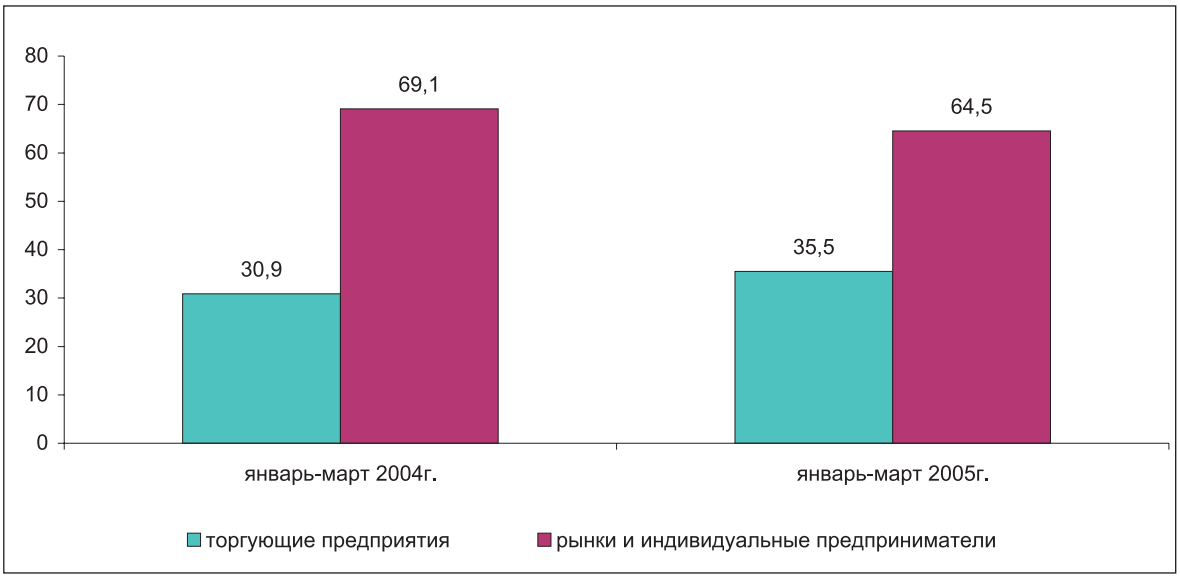

При этом, оценка объема розничной реализации индивидуальными предпринимателями составила 20,6% от общего объема розничного товарооборота.

Оптовый товарооборот республики с начала текущего года составил 439,1 млрд. тенге или на 6% больше, чем за соответствующий период 2004г. При этом основной объем полученного товарооборота (99,9% от общего объема оптовой продажи) приходится на негосударственный сектор. Предприятиями государственного сектора оптовой торговли продано потребительских товаров и продукции производственно-технического назначения на 0,4 млрд. тенге (0,1%).

Объем услуг общественного питания за январь-март 2005г. составил 7,1 млрд. тенге. В марте этот показатель получен в размере 2,4 млрд. тенге и по сравнению с соответствующим месяцем 2004г. увеличился на 14,1%.

За январь-март т.г. оборот предприятий общественного питания негосударственного сектора сложился в сумме 7 млрд. тенге, объем этих предприятий составил 98,7% в общем обороте услуг общественного питания. Незначительную долю (1,3%) в сфере услуг общественного питания составляют предприятия государственной формы собственности.

За анализируемый период объем услуг по техническому обслуживанию и ремонту автомобилей, мотоциклов и ремонту бытовых изделий и предметов личного пользования составил 1,7 млрд. тенге, большая часть которых предоставляется предприятиями с частной формой собственности.

3. МОНИТОРИНГ МАЛОГО БИЗНЕСА

В разделе представлены оперативные расчетные данные по предприятиям малого бизнеса (юридическим лицам), крестьянским (фермерским) хозяйствам и индивидуальным предпринимателям, которые характеризуют важные аспекты развития малого предпринимательства в республике.

Приведенные данные за отчетный месяц рассчитаны по уточненной методике. Были пересмотрены нормативы, применяемые для расчета численности и выпуска товаров, работ и услуг. Для расчета указанных нормативов использованы отчетные данные предприятий, относящиеся согласно законодательству к малому бизнесу. Нормативы определены с учетом коэффициента сезонности. Динамические ряды с 2000 года пересчитаны по уточненном методике.

По данным Статистического регистра в республике на 1.04.2005г. было зарегистрировано около 149,0 тысяч предприятий малого бизнеса, что на 0,9% выше, чем на 1.03.2005г. Из зарегистрированных 72% предприятий являлись действующими, т.е. осуществляли или потенциально могли осуществлять экономическую деятельность, 49,4 тысячи предприятий (46,1% из числа действующих) были активными в марте 2005 года.

Большинство активных предприятий (36,4%) специализируются на торговле, ремонте автомобилей, бытовых изделий и предметов личного пользования, так как этот вид деятельности наиболее доступен предприятиям малого бизнеса. Промышленной деятельностью было занято 13,4% активных предприятий, из которых наибольшее количество приходится на обрабатывающую промышленность (89,2% от общего количества промышленных предприятий).

В региональном разрезе наибольшее количество активных предприятий приходится на г. Алматы (25,5%) и г. Астану (10,7%), а также Южно-Казахстанскую (9,4%) и Восточно-Казахстанскую (7,8%) области.

Численность занятых на предприятиях малого бизнеса республики на 1.04.2005г. по расчетным данным составила 455,2 тыс. человек. Более 26,4% всех занятых приходится на предприятия малого бизнеса, относящиеся к торговле; ремонту автомобилей, бытовых изделий и предметов личного пользования, промышленности – 16,4% и строительства – 17,6%.

В региональном разрезе наибольшая численность занятых приходится на предприятия малого бизнеса г. Алматы (23,6% от общей численности занятых) и г. Астаны (6,0%), а также Восточно-Казахстанской (7%) и Карагандинской (5,6%) областей.

Выпуск товаров за март 2005г. составил 41904,9 млн. тенге. По расчетным данным около 30,2% общего выпуска получено предприятиями малого бизнеса, осуществляющими свою деятельность в сфере строительства, торговли; ремонта автомобилей, бытовых изделий и предметов личного пользования (21,3%) и промышленности (17,4%).

В сфере сельского хозяйства малый бизнес характеризуется развитием крестьянских (фермерских) хозяйств. По состоянию на 1 апреля 2005г. в республике зарегистрировано более 183,3 тысяч хозяйств, из которых 82,0% являлись действующими.

Малый бизнес также характеризуется и развитием индивидуального предпринимательства в республике. К индивидуальным предпринимателям относятся физические лица, занимающиеся предпринимательской деятельностью без образования юридического лица. По данным Министерства финансов Республики Казахстан на 1 января 2005г. в республике зарегистрировано более 321,8 тысяч индивидуальных предпринимателей (без фермерских хозяйств), из которых 77,0% являлись действующими. Наибольшее количество действующих индивидуальных предпринимателей приходится на Восточно-Казахстанскую –28,8 тыс.чел.(11,6%) и Южно-Казахстанскую –26,4 тыс.чел.(10,7%.) области.

4. ВНЕШНЯЯ ТОРГОВЛЯ

(по данным Комитета таможенного контроля Министерства финансов Республики Казахстан)

4.1 ВНЕШНЕТОРГОВЫЙ ОБОРОТ

Внешнеторговый оборот Республики Казахстан, по данным таможенной статистики, без учета неорганизованной торговли, в январе-феврале 2005г. составил 5777,5 млн. долларов США и по сравнению с прошлым годом увеличился на 40%, в том числе экспорт - 3650,1 млн. долларов США, увеличился на 41%, импорт (с учетом расходов на транспортировку и страхование) - 2127,4 млн. долларов США, увеличился на 37%.

Товарная структура экспорта

в % к итогу

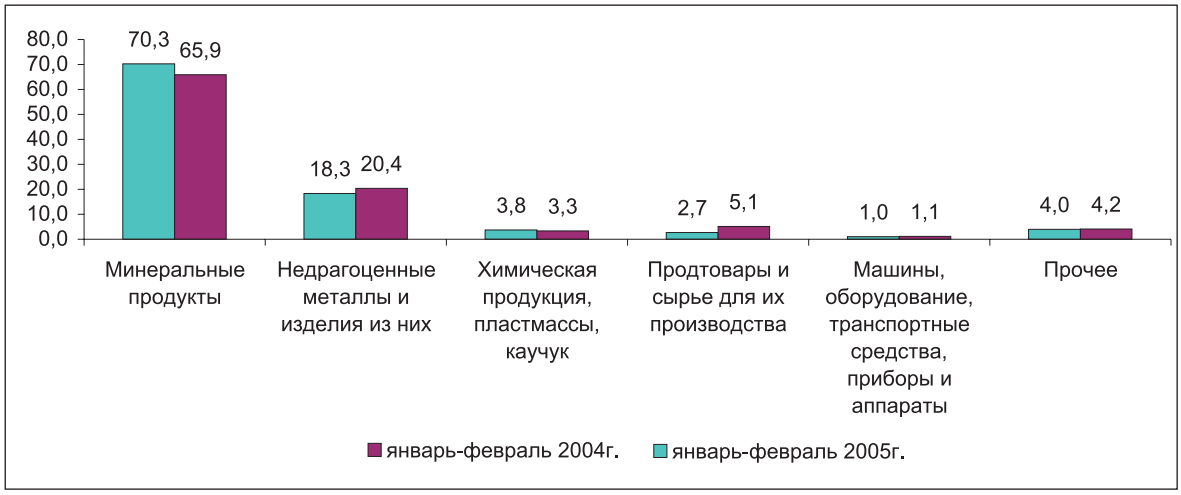

Основными покупателями казахстанской продукции являются Швейцария (16,1%), Российская Федерация (13,7%), Китай (13,1%), Франция (10,6%), Италия (9,5%), Нидерланды (4,2%), Виргинские острова (3,6%), Иран (2,9%), США (2,2%), Португалия (2%), Ирландия (1,6%), Украина (1,5%), Кипр и Израиль (по 1,2%).

Доля стран СНГ в общем объеме экспорта за анализируемый период составила 19,1% (в январе-феврале 2004г. - 21,1%).

Товарная структура импорта

в % к итогу

В общем объеме импорта инвестиционные товары в январе-феврале 2005г. составили 1012,4 млн. долларов или 47,6% (в январе-феврале 2004г. - 616,6 млн. долларов или 39,7%).

В январе-феврале 2005г. на страны СНГ приходилось 45,8% всех импортных поставок (в январе-феврале 2004г. - 53,2%). Основными поставщиками импортной продукции являются Российская Федерация (35,6% от общего объема импорта), Германия (7,3%), Китай (6%), США (5,7%), Украина (5,6%), Италия (4,4%), Япония (3,4%), Республика Корея (3,3%), Великобритания (2,8%), Турция и Швеция (по 2,2%), Узбекистан (1,9%), Франция (1,6%), Финляндия (1,5%), Беларусь и Польша (по 1,2%).

4.2 ВНЕШНЯЯ ТОРГОВЛЯ С ГОСУДАРСТВАМИ СНГ

В январе-феврале 2005г. внешнеторговый оборот со странами СНГ составил 1671,7 млн. долларов США и по сравнению с январем-февралем 2004г. увеличился на 22%, в том числе экспорт - 696,4 млн. долларов, увеличился на 28%, импорт - 975,3 млн. долларов, увеличился на 18%.

Доля государств СНГ в общем товарообороте составила 28,9% (в январе-феврале 2004г. - 33,1%).

Удельный вес минеральных продуктов в общем объеме экспорта в государства СНГ в январе-феврале 2005г. составил 65% (в январе-феврале 2004г. - 55%), продовольственных товаров - 10% (21%), химической продукции - 11% (10%).

Доля машин, оборудования, транспортных средств, приборов и аппаратов в объеме импорта из стран СНГ в январе-феврале 2005г. составила 24% (в январе-феврале 2004г. - 26%), минеральных продуктов - 34% (37%), металлургической продукции - 16% (10%), химических товаров - 10% (12%).

Страны СНГ являются основными поставщиками минеральных продуктов, химической и металлургической продукции: доля импорта из этих стран по минеральным ресурсам в январе-феврале 2005г. составила 95% (в январе-феврале 2004г. - 93%), металлургической продукции - 53% (47%), продовольственным товарам - 45% (44%), химическим товарам - 40% (51%) от общего импорта указанных товаров.

4.3 ВНЕШНЯЯ ТОРГОВЛЯ С ДРУГИМИ СТРАНАМИ МИРА

В январе-феврале 2005г. внешнеторговый оборот с другими странами мира составил 4105,8 млн. долларов США и по сравнению с аналогичным периодом прошлого года увеличился на 48%, в том числе экспорт - 2953,7 млн. долларов США, увеличился на 45%, импорт - 1152,1 млн. долларов США, увеличился на 58%.

Удельный вес минерального сырья в общем объеме экспорта в другие страны мира в январе-феврале 2005г. составил 72% (в январе-феврале 2004г. - 69%), продукции металлургической промышленности - 21% (24%).

Доля машин, оборудования, транспортных средств, приборов и аппаратов в объеме импорта из других стран мира в январе-феврале 2005г. составила 59% (в январе-феврале 2004г. - 50%), продовольственных товаров - 7% (10%), химической продукции - 13% (13%), продукции металлургической промышленности - 12% (13%).

Другие страны мира играют большую роль в обеспечении потребностей страны по ряду важнейших товаров: доля импорта из этих стран по продукции машиностроения в январе-феврале 2005г. составила 74% (в январе-феврале 2004г. - 63%), фармацевтическим товарам - 80% (83%), одежде - 87% (89%), продовольственным товарам - 55% (56%) от общего импорта указанных товаров.

4.4 ПЛАТЕЖНЫЙ БАЛАНС

По данным Национального Банка Республики Казахстан за 2004г. по счету текущих операций платежного баланса сложилось положительное сальдо в размере 532,9 млн. долларов США. За 2003г. сальдо по счету текущих операций составляло отрицательную величину в 270,1 млн. долларов США. Базовые параметры текущего счета приводятся в стандартном представлении платежного баланса.

Из приведенных в приложении квартальных данных видно, что за период с I по IV кварталы 2004г. результат нетто операций торгового баланса складывается положительным (6785,6 млн. долларов, против 3679,0 млн. долларов за 2003г), а услуг, доходов и текущих трансфертов - отрицательным.

Товарооборот Казахстана (в ценах ФОБ и с учетом неорганизованной торговли) за 2004г. сложился в сумме 34420,7 млн. долларов, что составило 151,1% к предыдущему году, при объеме импорта 13817,6 млн. долларов или 144,6% к объему импорта за 2003г. За отчетный год Казахстаном было экспортировано товаров на сумму 20603,1 млн. долларов, что выше предыдущего года на 55,7%.

Официальный обменный средний курс казахстанского тенге по отношению к 1 доллару США за 2000г. и 2001г. составил 142,1 и 146,7 тенге соответственно. В 2002г. наблюдалась устойчивая тенденция его повышения - 153,3 тенге, а в 2003г. и 2004г. происходит его снижение - 149,6 тенге и 136,0 тенге соответственно.

При анализе квартального курса тенге к доллару отмечено его изменение в 2003г. со 153,7 тенге в I квартале до 146,7 тенге в IV квартале, в 2004г. - со 139,8 тенге в I квартале до 131,4 тенге в IV квартале.

Объём экспорта товаров (по данным таможенной статистики) за 2004г. увеличился по отношению к 2003г. на 55,8%, в том числе в страны СНГ - на 38,7%, в страны дальнего зарубежья - на 60,9%.

Импортировано товаров (по данным таможенной статистики в ценах СИФ) за отчетный период из стран дальнего зарубежья на сумму 6663,4 млн. долларов, что на 51,2% больше, чем за предыдущий год. Объем импорта товаров из стран СНГ за рассматриваемый период возрос на 56,1%.

Индекс средних цен на экспортируемые товары за январь-декабрь 2004г. к соответствующему периоду предыдущего года составил 136,7%, в том числе в страны СНГ – 145,8%, в страны дальнего зарубежья – 133,7%. Индекс средних цен на ввозимые товары составил 124,3%, в том числе из стран СНГ – 129,7%, из стран дальнего зарубежья – 117,1%.

В 2004г. и 2003г. дефицит баланса международных услуг складывался не в пользу Казахстана и составил 2985,9 и 2040,4 млн. долларов соответственно.

Данные об объёмах международных услуг, предоставленных и полученных Казахстаном от остального мира, приведены в стандартном представлении платежного баланса. За 2004г. по сравнению с 2003г. объем услуг, предоставленных Казахстаном остальному миру, увеличился на 16,9%, в том числе перевозки - на 17,4%, услуги по поездкам – на 25,5% и прочие услуги - на 4,7%. Объем импортируемых страной услуг увеличился на 32,9%, в том числе перевозки - на 49,3%, услуги по поездкам - на 14,2% и прочие услуги - на 34,1%. Следует отметить, что в отчетном периоде наибольший удельный вес в полученных от остального мира услугах занимают “разные деловые, профессиональные и технические услуги” (42,1%).

Доход, полученный Казахстаном от инвестиций и компенсации работающим за анализируемый период, составил 422,5 млн. долларов, что выше уровня 2003г. на 64,8%. Платежи Казахстана по указанным статьям составили 3201,1 млн. долларов, что выше сравниваемого периода на 60%.

Счет финансовых операций за отчетный период сложился положительным в объёме 613,7 млн. долларов за счет поступления прямых инвестиций.

За 2004г. сальдо по операциям с прямыми иностранными инвестициями составило 5548,3 млн. долларов, за счет большего притока в Казахстан иностранного капитала в размере 4269,2 млн. долларов. За 2004г. снижены прямые инвестиции за рубежом на 1279,2 млн. долларов, по сравнению с их уменьшением в 2003г. на 121,3 млн. долларов. Прямые инвестиции Казахстана за рубежом в виде акционерного и другого капитала составили соответственно -69,5 и 1356,3 млн. долларов.

В 2004г. в целом, по нетто операциям с портфельными инвестициями, сложилась отрицательная величина в размере 421,8 млн. долларов, а в 2003г. – -1891 млн. долларов.

Чистый результат по операциям, проводимым по статье платежного баланса “Другие инвестиции”, за 2004 год сложился отрицательным в сумме 467,4 млн. долларов, при увеличении: активов в 4,8 раза, обязательств на 19,4% против предыдущего года. За 2003г. сальдо по указанной статье баланса сложилось положительным в сумме 2449,3 млн. долларов. Наибольший удельный вес в структуре активов за отчетный период занимают валюта и депозиты (39,9%), а в структуре пассивов - займы (82,8%).

Резервные активы Казахстана за анализируемый период составили 3999 млн. долларов, что больше, чем в 2003г. на 2465,4 млн. долларов. Увеличение резервных активов произошло, в основном, за счет операций с ценными бумагами.

Статья баланса “Чистые ошибки и пропуски” в процентном отношении к товарообороту страны за 2004г. составила 3,3%, по сравнению с 4,2% за предыдущий год.

5. ИНВЕСТИЦИИ

Инвестиции в нефинансовые активы

В январе-марте 2005г. оценочный объем инвестиций в нефинансовые активы (без инвестиций в пополнение запасов материальных оборотных средств) составил 320,6 млрд. тенге, из них 98,7% приходится на инвестиции в основной капитал.

Инвестиции в основной капитал

В январе-марте 2005г. инвестиции в основной капитал составили 316,4 млрд.тенге, что в 1,5 раза больше, чем в январе-марте 2004г.

Рост инвестиций в январе-марте 2005г. по сравнению с январем-мартом 2004г. отмечался в 13 регионах республики. Наибольший рост наблюдался в Карагандинской (в 2,2 раза), Атырауской (в 2 раза) и Мангистауской (в 1,9 раза) областях. В Северо-Казахстанской, Павлодарской, Южно-Казахстанской, Алматинской, Кызылординской, Костанайской, Восточно-Казахстанской, Акмолинской, Актюбинской областях рост составил 1,5-1,1 раза, в г.Алматы - 1,3 раза.

Снижение объемов инвестиций по сравнению с январем-мартом 2004 года наблюдалось в Жамбылской (в 1,4 раза), Западно-Казахстанской (в 3,3 раза) областях и в г.Астане (на 1,7%).

В январе-марте 2005г. основными источниками вложения средств в основной капитал являлись собственные средства хозяйствующих субъектов (65,6%) и иностранные инвестиции (27,6%). Бюджетные средства составили 4,6%, заемные средства – 2,2%.

Основной объем инвестиций в основной капитал осваивался предприятиями и организациями частной формы собственности (65%), а также хозяйствующими субъектами других государств, осуществляющими деятельность на территории Республики Казахстан (29,9%). Доля государственного сектора составила 5,1%.

Приоритетными отраслями являются добыча нефти и природного газа - 45,1% от общего объема инвестиций в основной капитал, операции с недвижимым имуществом - 24,2% (за счет геологической разведки и инженерных изысканий), обрабатывающая промышленность - 10,9%, транспорт и связь - 7,5%.

Наибольшая доля общереспубликанского объема иностранных инвестиций осваивалась в Атырауской (76,3%) и Карагандинской (12,4%) областях.

Состав инвестиций в основной капитал в зависимости от вида работ и затрат для создания и совершенствования основных средств приводится ниже.

Технологическая структура инвестиций в основной капитал

в процентах

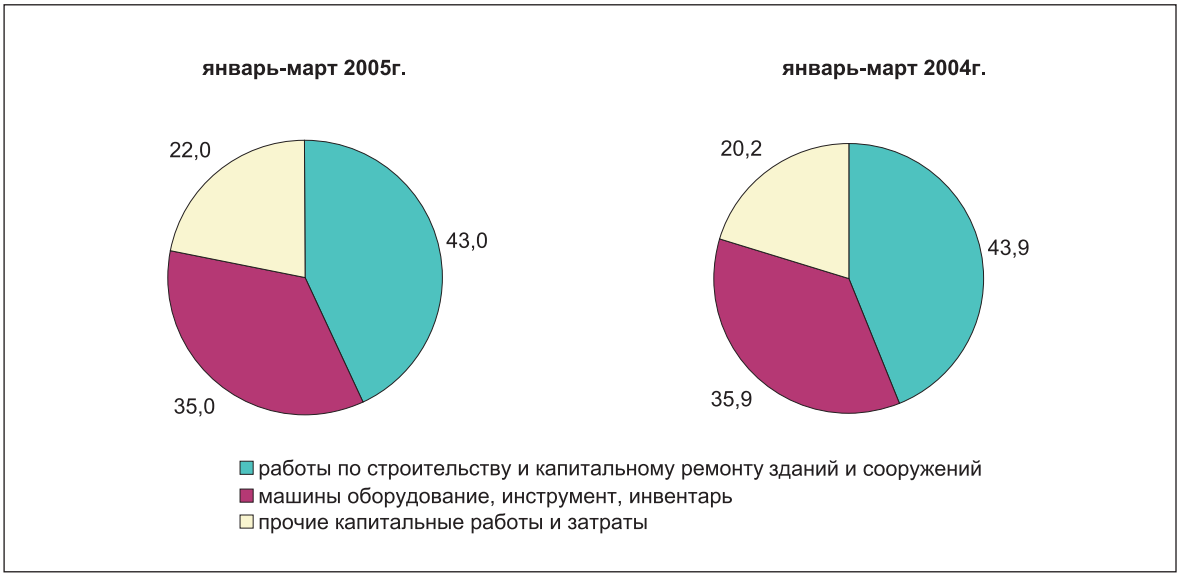

6. ЦЕНЫ

6.1 ПОТРЕБИТЕЛЬСКИЕ ЦЕНЫ

На потребительском рынке республики цены на товары и услуги в марте 2005г. по сравнению с декабрем 2004г. увеличились на 1,9%, с предыдущим месяцем – на 0,6%. Основными слагаемыми инфляции первого квартала т.г. стало удорожание продовольственных товаров на 2,7% и платных услуг – на 1,8%, что внесло в общий прирост цен 1,3% и 0,5%, соответственно. Цены на непродовольственные товары повысились на 0,4%, что добавило в инфляцию лишь 0,1%. Базовая инфляция (без учета роста цен на овощи и фрукты, уголь и бензин) с начала т.г. сложилась в 1,5%, в марте – в 0,4%.

Цены на **продовольственные товары** в марте т.г. повысились на 0,8%. Удорожание мяса и мясопродуктов на 1,2% и плодоовощной продукции – на 4,8% было самым весомым среди продуктов питания и обеспечило наибольший “вклад” в прирост цен (0,4%). Увеличение цен на рис составило 0,7%, сахар – 0,6%. В группе хлебопродуктов и крупяных изделий отмечено небольшое движение цен. Булочные и мучные кондитерские изделия подорожали на 0,4%, хлеб и макаронные изделия - по 0,1%, а крупы подешевели - на 0,5%, мука – на 0,1%. Снижение цен зарегистрировано на яйца – на 5,2%, молочные продукты – на 0,3%, масло животное – на 0,1%, что связано с сезонным фактором их производства и реализации и, как правило, повторяется ежегодно.

Изменение цен на продовольственные товары в 2004-2005гг.

в процентах к предыдущему месяцу, прирост +, снижение -

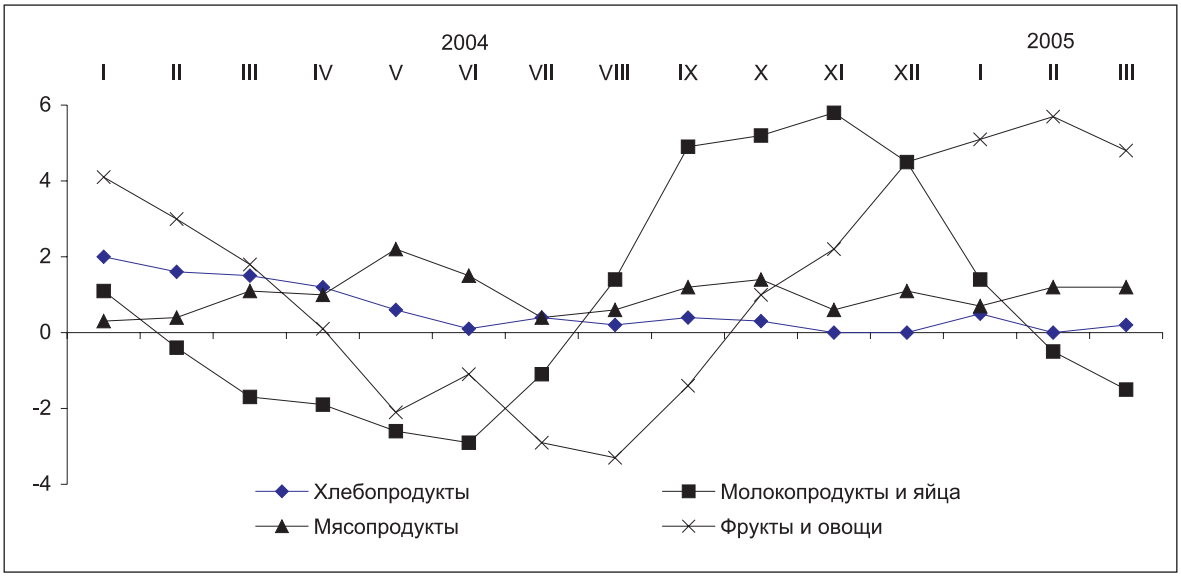

Величина прожиточного минимума в среднем на душу населения, рассчитанная исходя из минимальных норм потребления основных продуктов питания, в марте т.г. относительно декабря 2004г. увеличилась на 5,1%, предыдущего месяца – на 1,4%, и составила 5930 тенге (продукты питания - 4151 тенге, непродовольственные товары и платные услуги - 1779 тенге). В ее структуре доля расходов на приобретение мяса и рыбы в марте т.г. занимала 22,8% (соответствующем месяце 2004г. - 22,1%), молочных, масло-жировых изделий и яиц – 19,6% (19,5%), фруктов и овощей – 12% (12,1%), хлебопродуктов – 11,5% (12%), сахара, чая и специй – 4,1% (4,3%).

Прирост цен на **непродовольственные товары** в прошедшем месяце составил 0,3%. Одежда и обувь стали дороже на 0,4%, а отдельные их виды демисезонного ассортимента – на 0,8-1,8%. Цены на медикаменты увеличились на 0,5%, товары для дома, личной гигиены - на 0,3-0,4%. Дизельное топливо и мазут стали дешевле на 2,4%, бензин – на 1,4%.

Цены на **платные услуги** в марте т.г. выросли на 0,5%, что связано в основном с повышением тарифов на регулируемые услуги жилищно-коммунальной сферы на 0,6%. Газоснабжение стало дороже на 1,5%, электроснабжение – на 1,6%, сбор и вывоз мусора – на 2,2%. Оплата услуг учреждений здравоохранения и пассажирского транспорта увеличилась по 0,5%, образования и культуры - по 0,4%, ресторанов и гостиниц – на 0,3%.

Индекс потребительских цен для групп населения с наименьшими доходами в марте т.г. по сравнению с декабрем 2004г. составил 102,3%, с наибольшими доходами – 101,9%, а относительно предыдущего месяца – соответственно, 100,7% и 100,6%.

Прирост цен на потребительские товары и услуги в марте 2005г. по сравнению с декабрем 2004г. в большинстве регионов составил 1,2-2%, в трех – 2,3-3,2%.

6.2 ЦЕНЫ В РЕАЛЬНОМ СЕКТОРЕ ЭКОНОМИКИ

Цены предприятий-производителей промышленной продукции с учетом услуг производственного характера в марте т.г. по сравнению февралем повысились на 3,5%, декабрем 2004г. - на 5,3%. Произведенная продукция за месяц стала дороже на 3,8%, услуги производственного характера – на 0,5%. Из групп продукции, классифицированной по конечному назначению, цены на продукцию промежуточного потребления увеличились на 4,3%, средства производства – на 1,2%, потребительские товары - на 0,4%.

Динамику цен в промышленности в прошедшем месяце во многом определяло их изменение на энергоресурсы, которые подорожали на 6,3%, или на 2,8 процентных пункта больше, чем в феврале 2005 года. Резкий рост цен на нефть на внешних рынках обусловил дальнейшее увеличение цен ее добычи за месяц на 7%, а затем и цен приобретения перерабатывающими предприятиями - на 2,7%. Удорожание нефти и повышение спроса на продукты ее переработки в связи с подготовкой к посевным работам способствовали увеличению цен на нефтепродукты на 3,2% (в феврале – на 0,4%). Справочно: объем поставок нефтепродуктов в республику в январе-феврале т.г. по сравнению с тем же периодом 2004г. сократился на 28%. Цены на газовый конденсат за месяц стали выше на 15,7%, уголь – на 2,5%, природный газ – на 0,6%. Общий уровень цен в горнодобывающей промышленности в истекшем месяце увеличился на 6,1%, что на 0,4 процентных пункта больше, чем в предшествующем.

Прирост цен в обрабатывающей промышленности замедлился с 1,7% в феврале т.г. до 1,1% в марте под влиянием аналогичного их изменения в металлургической промышленности - соответственно, с 2,8% до 1,3%. Из-за неустойчивой внешнеторговой конъюнктуры на прокат черных металлов увеличение цен производителей на этот товар, наблюдавшееся в феврале т.г., в прошедшем месяце сменилось их снижением на 2,7%. Ферросплавы, напротив, после удешевления в феврале т.г. на 2,5% в марте стали дороже на 0,4%, цветные металлы – соответственно, на 0,3% и 3,9%, что также явилось отражением динамики цен на эти металлы на мировых рынках. Цены производителей на цинк за месяц повысились на 11,4%, драгоценные металлы – на 3,3%, медь – на 2%, свинец – на 1,6%.

Изменение цен предприятий-производителей
на отдельные виды металлов в марте 2004 и 2005гг.

в процентах к декабрю предыдущего года, прирост+, снижение -

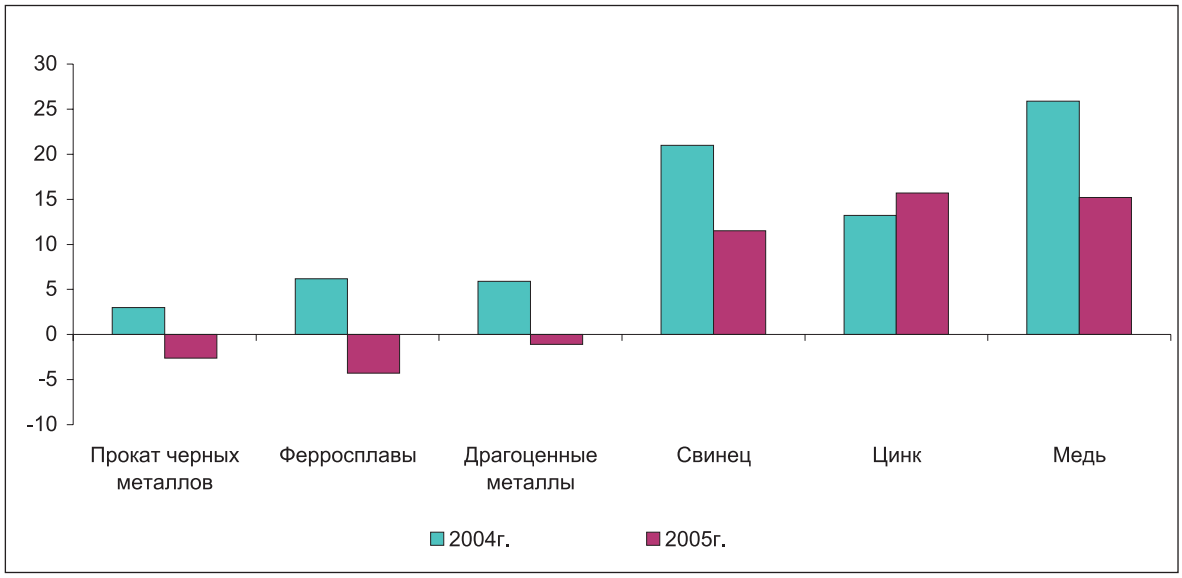

В прошедшем месяце зафиксирован прирост цен на деревянные конструкции на 4,2%, изделия из бумаги и картона – на 0,7%. Цены на химические товары стали ниже на 1,2%, а на сырье и материалы, используемые при их производстве – выше на 2%, на кожу и обувь – соответственно, на 0,4% и 1,3%. Цены на текстильные и швейные изделия из-за сохраняющейся конкуренции импортируемых аналогов и удешевления производственных ресурсов на 0,2% остались прежними.

Общий уровень цен на продовольственные товары, произведенные в республике, в прошедшем месяце вырос на 0,1% (в феврале - на 0,6%). Удорожание мяса скота у аграриев предопределило повышение цен на мясо и изделия из него в промышленном производстве на 0,4%. Цены на молочные продукты увеличились на 0,2%, или на 1 процентный пункт меньше, чем в феврале, что связано с замедлением темпов их прироста на сельскохозяйственное сырье. Снижению цен производителей на крупы на 3%, муку пшеничную – на 1,5%, масло растительное – на 0,4%, мясо птицы и сахар – по 0,3% способствовало удешевление ресурсов, приобретенных для их производства.

Из наблюдаемых услуг производственного характера в марте т.г. против февраля увеличение тарифов зафиксировано при печатании газет на 4%, добыче нефти и газа – на 1,8%.

Индекс цен на производственные ресурсы, приобретенные промышленными предприятиями для технологического процесса, в марте т.г. относительно февраля составил 100,4%, декабря 2004г. – 100%. Цены на сырье и материалы, закупленные в дальнем зарубежье, за месяц возросли на 0,7%, ближнем - на 0,3%, в республике – на 0,4%.

Цены на товары, поставленные за рубеж, в феврале т.г. по сравнению с январем стали выше на 1,1%, декабрем 2004г. – ниже на 4%. Продукция, вывезенная из республики в дальнее зарубежье, за месяц подорожала на 1,4%, ближнее – на 0,2%.

Из групп экспортируемой продукции, классифицированной по конечному назначению, в феврале т.г. против января увеличение цен зафиксировано на сырье на 1,7% и полуфабрикаты на 0,2%, а на готовые товары – их уменьшение на 3,4%. Цены на минеральные продукты за это время возросли на 1,4%, на руды и концентраты металлов – на 13,4%, уголь – на 6,8%, нефть – на 2,4%, а на продукты ее переработки - снизились на 9,2%. Их падение также отмечено на зерно на 1,7% и неблагородные металлы - на 1,1% при одновременном повышении цен на драгоценные металлы на 9,5%.

Индекс цен на продукцию, поставленную в Казахстан, в феврале т.г. по сравнению с январем составил 98,7%, декабрем 2004г. – 99,6%, из государств Содружества – соответственно, 97,3% и 101%, остальных стран мира – 100,8% и 97,7%. Из импортируемых товаров их уменьшение за месяц зарегистрировано на минеральные продукты на 9,4%, неблагородные металлы – на 2,1% и древесину – на 0,7%. Бумага, наоборот, подорожала на 2,8%, текстильные изделия – на 2,7%, готовые пищевые продукты.

Индекс цен на продукцию сельского хозяйства, реализованную по разным каналам, в марте т.г. по сравнению с декабрем 2004г. составил 101,3% (в соответствующем периоде прошлого года – 103,7%), с февралем – 100,2% (100,8%).

Снижение цен на продукцию растениеводства наблюдавшееся в январе-феврале т.г. в марте сменилось на их повышение на 0,5%. Цены на зерновые культуры возросли на 0,4%, на овес - на 2,4%, кукурузу – на 1,4%, пшеницу мягкую и ячмень – на 0,5-0,7%, а на просо и пшеницу твердую – снизились на 0,4-0,5%. Среди овощей наибольший прирост цен отмечен на парниковые виды продукции. Томаты подорожали на 24,1%, огурцы – на 17,6%. Цены на картофель и капусту выросли на 1,2-1,8%, лук репчатый – на 0,7%, морковь и свеклу – на 0,2-0,4%.

За прошедший месяц продукция животноводства подешевела на 0,1% за счет уменьшения цен на яйца – на 4,3% и птицу – на 0,8%. Прирост цен на мясо свиней составил 1,7%, крупного рогатого скота – 1,1%, овец – 0,6%, молоко – 0,1%.

Изменение цен на основные виды продукции сельского хозяйства в марте 2004 и 2005гг.

в процентах к декабрю предыдущего года, прирост +, снижение –

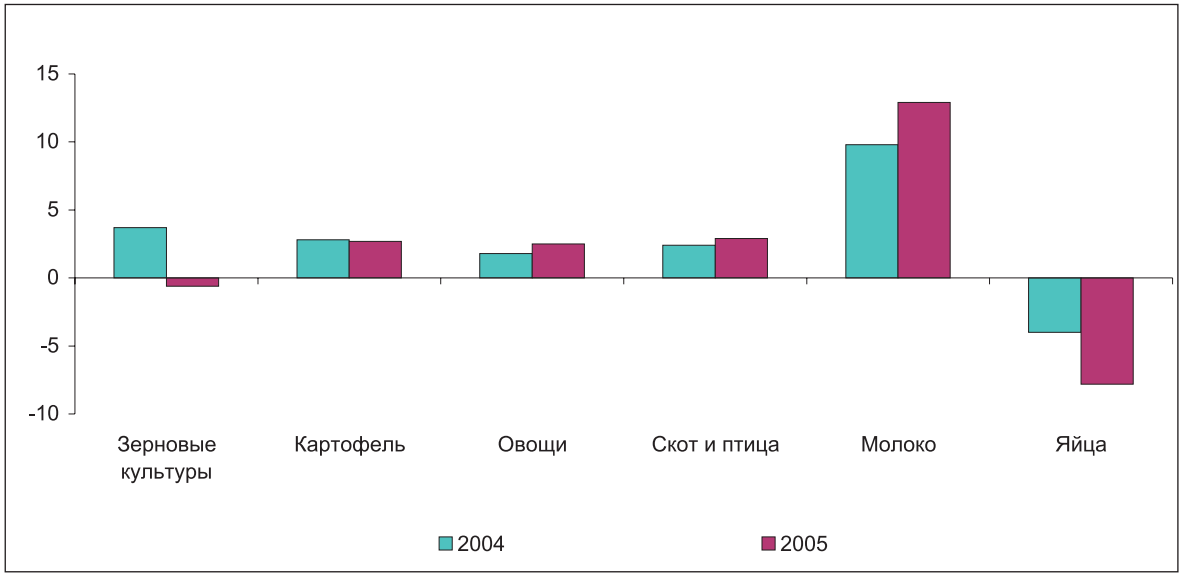

Уровень цен в строительстве в марте т.г. вырос на 0,6%, это максимальное значение за прошедшие три месяца. Из элементов технологической структуры строительного производства цены на оборудование увеличились на 0,9%, на строительно-монтажные и прочие работы, затраты - по 0,5%. В марте т.г. по сравнению с декабрем 2004г. индекс цен в строительстве составил 101,3%.

В марте т.г. материалы, детали и конструкции приобретались строительными организациями по ценам на 0,3% выше, чем в феврале. Среди основных их видов цены на окна и двери деревянные повысились на 1,6%, гравий и лесоматериалы хвойных пород – на 1-1,1%, металлоконструкции, радиаторы и краски – на 0,6-0,8%, трубы и провод – по 0,3%. На портландцемент, бетон товарный и стекло оконное цены не изменились, а кирпич керамический и кабель стали дешевле на 0,2-0,4%.

Индекс тарифов на перевозку грузов всеми видами транспорта в марте т.г. по сравнению с декабрем 2004г. составил 100%. Услуги автодорожного транспорта подорожали на 1% (за март т.г. – на 0,2%), а тарифы на грузоперевозки другими видами транспорта в течение прошедших трех месяцев не менялись.

7. ФИНАНСОВАЯ СИСТЕМА

7.1 ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ФИНАНСЫ

Исполнение Государственного бюджета Республики Казахстан

Государственный бюджет Республики Казахстан. Согласно оперативным данным Минфина РК **на 1 марта 2005 года** объем дохода составил 280,1 млрд. тенге (на 1.03.2004г. – 196,3 млрд. тенге), затраты – 140,9 млрд. тенге (на 1.03.2004г. – 145,3 млрд. тенге), операционное сальдо составило 139,2 млрд. тенге. На чистое бюджетное кредитование приходится –1,7 млрд. тенге, а на сальдо по операциям с финансовыми активами – 50,7 млрд. тенге. Профицит бюджета сформировался на уровне 90,2 млрд. тенге. По сравнению с показателями соответствующего периода 2004г. данные по объему дохода увеличились на 42,7%, затраты уменьшились - на 3%.

Доходы на 1.03.2005г. по отношению к уточненному бюджету на год исполнены на 19,5%, затраты госбюджета - на 10%.

В структуре налоговых поступлений основная доля приходится на корпоративный подоходный налог – 40,1% (109,3 млрд. тенге) и НДС – 20,3% (55,4 млрд. тенге). По указанным налогам наблюдается наибольший рост поступлений, превышающий аналогичный период 2004 года в 2,1 раза и на 40,6% соответственно.

Доля затрат на социальные услуги составила 63,6%, на общие государственные услуги и оборону приходится 18,6% от всего объема затрат бюджета. Ниже приведена структура затрат госбюджета на 1.03.2005г.:

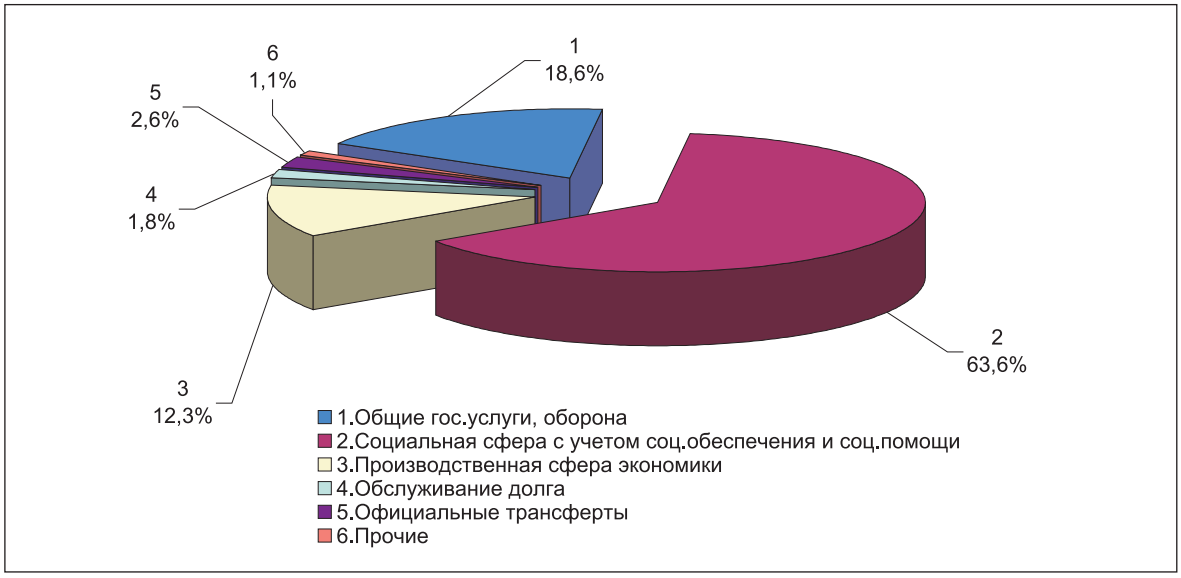

Общий объем финансирования дефицита (профицита) госбюджета на 1.03.2005г. составил –90,2 млрд. тенге, из них внутреннее поступление составило 40,2 млрд. тенге. На финансирование бюджета использовано 127,4 млрд. тенге свободных остатков бюджетных средств.

Объем дохода в Республиканский бюджет на 1 марта 2005г. составил 231,1 млрд. тенге, что на 56,1% выше уровня соответствующего периода 2004 года (148 млрд. тенге).

Затраты по сравнению с соответствующим периодом 2004 года (118,6 млрд. тенге) возросли на 8,5% и составили 128,7 млрд. тенге. Операционное сальдо составило 102,4 млрд. тенге, чистое бюджетное кредитование – 27,7 млрд. тенге, сальдо по операциям с финансовыми активами – 50,8 млрд. тенге. Профицит бюджета сформировался на уровне 23,9 млрд. тенге.

В отчетном периоде 91,2% дохода **республиканского бюджета** составили налоги, неналоговые – 2,2%, официальные трансферты – 6,6%.

В затратах основная часть приходится на социальную сферу – 42,2% (54,3 млрд. тенге) и производственную сферу – 18% (23,1 млрд. тенге).

З**а этот же период доходы в местные бюджеты** составили 102,4 млрд. тенге, что на 10% выше уровня соответствующего периода 2004г. (93,1 млрд. тенге), затраты – 65,4 млрд. тенге, снизившись по сравнению с соответствующим периодом 2004г. на 2,2% (66,9 млрд. тенге). Операционное сальдо составило 36,9 млрд. тенге, чистое бюджетное кредитование –0,7 млрд. тенге, сальдо по операциям с финансовыми активами –0,1 млрд. тенге. Профицит бюджета определился на уровне 37,7 млрд. тенге.

7.2 ФИНАНСОВАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ

Финансовая деятельность крупных и средних предприятий и организаций

Оперативные данные за февраль 2005г. включают показатели 1070 крупных и 3400 средних предприятий (организаций). Сальдированный финансовый результат отчитавшихся субъектов определился как доход в 115,7 млрд. тенге, этот показатель на 44,8% выше уровня соответствующего периода 2004 года (79,9 млрд. тенге). В целом рентабельность предприятий и организаций за февраль 2005г. составила 34,7%. За отчетный месяц основная часть суммарного дохода – 62,5%, или 72,3 млрд. тенге сложилась за счет горнодобывающей промышленности, из которой на предприятия по добыче сырой нефти и природного газа приходится 85,4% или 61,7 млрд. тенге. Доля обрабатывающей промышленности составила 22,4% (25,9 млрд. тенге), транспорта и связи – 5,3% (6,2 млрд. тенге). По сравнению с соответствующим периодом 2004г. наблюдается рост положительных финансовых результатов в горнодобывающей промышленности - на 77,6% (40,7 млрд. тенге), в обрабатывающей промышленности - на 35,6% (19,1 млрд. тенге).

По регионам наибольшие суммы дохода от общего результата приходятся на Атыраускую область – 26,3 млрд. тенге (22,7%), г. Астана – 16,5 млрд. тенге (14,3%), Актюбинскую область– 14,9 млрд. тенге (12,9%), Карагандинскую область – 13,5 млрд. тенге (11,7%).

В феврале 2005г. 41,6% (1858 единиц) от общего количества отчитавшихся субъектов получили убытки в сумме 19,7 млрд. тенге. Высокий уровень убытка наблюдается по акционерным обществам, на них приходится 62,4% (12,3 млрд. тенге) от всего объема убытка.

На долю промышленного сектора экономики приходится 32% или 6,3 млрд. тенге от общего объема убытков. Из 565 убыточных предприятий данной отрасли на долю 121 предприятий по производству и распределению электроэнергии, газа и воды приходится 38,1%, или 2,4 млрд. тенге убытка от объема данного сектора экономики и на 399 субъекта обрабатывающей промышленности – 46%, или 2,9 млрд. тенге. Наиболее высокий удельный вес убыточных предприятий (организаций) отмечается в Акмолинской – 64,3% (218 из 339 отчитавшихся предприятий), Северо-Казахстанской – 59,3% (140 из 236 отчитавшихся предприятий), Восточно-Казахстанской – 48,6% (173 из 356 отчитавшихся предприятий), Карагандинской – 46% (159 из 346 отчитавшихся предприятий) областях.

Состояние взаимных расчетов средних и крупных предприятий и организаций

На 1 марта 2005г. суммарный объем задолженности по обязательствам составил 3933,7 млрд. тенге, из него доля просроченной задолженности по обязательствам – 3,8% (151,3 млрд. тенге). По сравнению с данными на 1 марта 2004 года (3224,3 млрд. тенге) увеличение объема обязательств составило 22% или 709,4 млрд. тенге, ее просроченная часть снизилась на 8,6%, или 14,3 млрд. тенге (165,6 млрд. тенге на 01.03.2004г.). В составе обязательств основную долю занимают расчеты с поставщиками и подрядчиками – 19,2%, займы банков – 20,9%. В отраслях промышленности сосредоточено 57% (2241 млрд. тенге) от общего объема обязательств и 70,9% (107,3 млрд. тенге) от всей суммы просроченных обязательств.

По регионам наибольшая доля задолженности по обязательствам на 1 марта 2005г. приходится на Атыраускую область – 23,3% (917,2 млрд. тенге), г.Алматы – 19,6% (769,5 млрд. тенге), г.Астана – 18,4% (721,9 млрд. тенге).

Просроченная задолженность по заработной плате рабочим и служащим на 1 марта 2005г. составила 8,4% (3,7 млрд. тенге) от общей суммы задолженности по заработной плате (44,1 млрд. тенге), причем 51,4% (1,9 млрд. тенге) её приходится на задолженность длительностью свыше 3-х месяцев.

По регионам наибольшая доля просроченной задолженности по заработной плате приходится на Карагандинскую – 18,9% (на 34 единиц - 0,7 млрд. тенге), Восточно-Казахстанскую – 13,5% (на 109 предприятия – 0,5 млрд. тенге) области и г. Алматы – 18,9% (0,7 млрд. тенге на 20 единиц).

Дебиторская задолженность в целом по предприятиям и организациям по сравнению с данными на 1.03.2004г. (1465,7 млрд. тенге) выросла на 28,4% и составила 1881,3 млрд. тенге, из нее просроченная – 115,6 млрд. тенге, или 6,1% от общей суммы. По сравнению с данными на 1.03.2004г. (101,5 млрд. тенге) просроченная часть задолженности увеличилась на 13,9%.

В структуре дебиторской задолженности на 1 марта 2005г. основной объем 44% (827,9 млрд. тенге) занимает задолженность покупателей и заказчиков. Из общего объема просроченной дебиторской задолженности на долю покупателей и заказчиков приходится 54,8% (63,3 млрд. тенге).

Хозяйственно-финансовая деятельность малых предприятий

В республике на 1 января 2005 года было зарегистрировано 157,8 тыс. единиц малых предприятий, из них 98,3 тыс. предприятий осуществляли предпринимательскую деятельность, из которых 70,3% были охвачены ежеквартальным статистическим наблюдением.

Большинство малых предприятий специализируются на торговле; ремонте автомобилей, бытовых изделий и предметов личного пользования (38,5% от общего количества обследованных), а доля предприятий промышленности составила 12,1%, строительства - 12,9% сельского хозяйства, охоты и лесного хозяйства - 5,6%.

Общая численность работников малых предприятий в среднем за 4 квартал 2004 года составила по республике 757,4 тыс. человек (учтены также работники действующих предприятий, неохваченных обследованием), в среднем в одном предприятии было занято 8 человек.

Среднемесячная заработная плата одного работника за 4 квартал 2004 года составила 29320 тенге, что на 29,9 % больше по сравнению с аналогичным периодом 2003 года. Самая высокая среднемесячная заработная плата в 4 квартале 2004 года наблюдалась предприятиях по добыче сырой нефти и природного газа - 89126 тенге, занимающихся исследованиями и разработками – 66195 тенге; низкая – на предприятиях по производству кожи, изделий из кожи и производству обуви – 9695 тенге. Наибольшую среднемесячную заработную плату в 4 квартале 2004 года имели работники предприятий в Атырауской (48784 тенге) и Мангистауской (39359 тенге) областях, а также в городах Астана (48322) тенге и Алматы (40096 тенге).

Доход от реализации продукции (товаров, работ и услуг) за 4 квартал 2004 года составил 1129,9 млрд. тенге, что увеличился по сравнению с 4 кварталом 2003 года на 40,7%.

Выпуск продукции (товаров, работ, услуг) в фактических ценах без НДС и акциза увеличился по сравнению с 4 кварталом 2003 года на 25,2% и составил 559,5 млрд. тенге (с учетом досчета на действующие предприятия, непредставившие отчет). Наибольший объем произведенной продукции наблюдался у малых предприятий строительства (34,7% от общей суммы выпуска продукции), торговли (23,8%), и занимающихся операциями с недвижимым имуществом, арендой и предоставлением услуг (14,3%). По регионам наибольший объем выпуск продукции получен в городах Астана – 132908 млн. тенге и Алматы – 194767 млн. тенге.

По отчетным данным в 4 квартале 2004 года почти каждое второе предприятие имело финансовый результат деятельности (доход или убыток до налогообложения), сумма доходов составила – 70,9 млрд. тенге, сальдированный финансовый результат за этот период в целом положителен (5,4 млрд. тенге). Из 16 регионов республики за 4 квартал 2004 года имели убыток 7 областей – это Акмолинская, Алматинская, Восточно-Казахстанская, Жамбылская, Карагандинская, Павлодарская и Северо-Казахстанская. Остальные регионы имели положительное сальдо финансового результата.

Общая сумма инвестиций в нефинансовые активы за 4 квартал 2004 года в фактических ценах составила 157,1 млрд.тенге, что на 35,2% больше по сравнению за соответствующий квартал 2003 года. Наибольшие суммы инвестиций в нефинансовые активы приходятся на предприятия торговли; ремонта автомобилей, бытовых изделий и предметов личного пользования (их общая доля 41,6%), среди регионов – на г.Алматы (54,3%).

В 4 квартале 2004 года осуществлены финансовые вложения на сумму 47,5 млрд.тенге, уменьшившись по сравнению с данными аналогичного периода прошлого года, почти в 2 раза. Финансовые инвестиции в предприятия, т.е. принятие ими финансовых обязательств за вычетом их погашения, составили 272,7 млрд. тенге, что на 67,9% больше, чем за аналогичный период 2003 года. Основная доля инвестиций в предприятия в отчетном периоде приходилась на предприятия торговли и строительства (их общая доля 80,7%), а по регионам - на город Алматы (56,8%).

Дебиторская задолженность в течение 4 квартала 2004 года составила на 01.01.2005 года 1227,3 млрд. тенге. Наибольшие суммы дебиторской задолженности, отмечаются у предприятий торговли; ремонта автомобилей, бытовых изделий и предметов личного пользования – 613 млрд. тенге (49,9%), строительства – 193,8 млрд. тенге (15,8%), занимающихся операциями с недвижимым имуществом, арендой и предоставлением услуг потребителям – 152 млрд. тенге (12,4%). На региональном уровне наибольшие суммы дебиторской задолженности приходятся на предприятия городов Алматы (623,3 млрд. тенге, или 50,7%) и Астаны (163,1 млрд. тенге, или 13,3%) и Карагандинской области (71,2 млрд. тенге, или 5,8%).

В 4 квартале 2004 года задолженность по обязательствам уменьшилась на 271,3 млрд. тенге и составила на 01.01.2005 года 2401,3 млрд. тенге. Основные доли составляют обязательства поставщикам и подрядчикам (42,9%) и обязательства по займам (35,2%). Наиболее значительные суммы кредиторской задолженности на 01.01.2005 года наблюдались на предприятиях торговли – 1041,5 млрд. тенге (43,4%), строительства – 419,2 млрд.тенге (17,4%) и занимающихся операциями с недвижимым имуществом, арендой и предоставлением услуг потребителям – 374,8 млрд. тенге (15,6%). В региональном разрезе наибольшие суммы кредиторской задолженности приходятся на предприятия городов Алматы (1268,3 млрд. тенге, или 52,8%) и Астаны (261,2 млрд. тенге, или 10,9%) и Карагандинской области (126,9 млрд. тенге, или 5,3%).

7.3 ДЕНЕЖНО-КРЕДИТНАЯ СИСТЕМА

Банковская статистика*

По данным Национального Банка Республики Казахстан объем денежной массы (М3) [1] на 1 марта 2005г. составил 1619,7 млрд. тенге (на 1.03.2004г. – 1017,2 млрд. тенге), в том числе наличные деньги в обращении (М0) – 356,8 млрд. тенге (на 1.03.2004г. – 241,2 млрд. тенге). Показатель М3 по сравнению с данными на конец февраля 2004 года вырос на 59,2%, по сравнению показателями на 1 февраля 2005 года вырос на 4,8%. Доля наличных денег в общем объеме денежной массы на конец февраля 2005г. составила 22,0% и по сравнению с предыдущим периодом понизилась на 0,4 процентных пункта. На 1.03.2005г. общий объем денежной базы (резервных денег) составил 528,5 млрд. тенге, и по сравнению с предыдущим периодом увеличился на 8,8%.

За февраль 2005г. изъятие денежных средств из обращения составило 11,3 млрд. тенге.

Депозиты в депозитных организациях[1)] (без учета счетов нерезидентов) на 1 марта 2005г. составили 1262,9 млрд. тенге (на 1.03.2004г. – 776 млрд. тенге), превысив уровень данных на конец февраля 2004г. на 62,7%, показателей на 1 февраля 2005 года - на 5,3%.

В общем объеме депозитов 35,6%, или 450,2 млрд. тенге занимают вклады населения, увеличение по сравнению с данными на 1.03.2004г. (345 млрд. тенге) составило 30,5%. Депозиты (вклады) населения по состоянию на 1 марта 2005г. по сравнению с данными на 1 февраля 2005г. (437,4 млрд. тенге) увеличилась на 2,9%, в том числе в национальной валюте – на 3,9%, в иностранной валюте увеличилась на 1,6%. В общем объеме депозитов населения наибольшая доля приходится на вклады в национальной валюте – 58,4% (262,7 млрд. тенге).

Кредитные вложения банков второго уровня в отрасли экономики на 1 марта 2005г. составили 1551,7 млрд. тенге (на 1.03.2004г. – 1013,2 млрд. тенге), из которых 52% (806,5 млрд. тенге) приходятся на кредиты в иностранной валюте. Кредиты по сравнению с данными на конец февраля 2004 года выросли на 53,1%, по сравнению с прошлым месяцем – на 3,3%.

В общем объеме кредитных вложений доля долгосрочных ссуд составила 66,1%, или 1025,5 млрд. тенге и по сравнению с прошлым месяцем (987 млрд. тенге) увеличилась на 3,9%, по сравнению с данными на 1.03.2004г. (640,7 млрд. тенге) - на 60,1%. Наибольшие доли от общего объема кредитов сосредоточены в торговле – 26,1%, промышленности – 20,2%, строительстве – 10,2%. Кредиты БВУ субъектам малого предпринимательства на 1 марта 2005 года составляют 19,2% (298 млрд. тенге) от общей суммы кредитных вложений. Основная доля из них сосредоточена в г.Алматы 55,8% (166,4 млрд. тенге).

По данным Национального Банка РК при распределении денежных средств по объектам кредитования на приобретение оборотных средств на 1.03.2005г. выделено 638 млрд. тенге, на приобретение основных фондов – 185,1 млрд. тенге, что составляет соответственно 41,1% и 11,9% от общего объема кредитных вложений (1551,7 млрд. тенге).

По отчету Национального Банка РК о покупке/продаже иностранной валюты обменными пунктами за февраль 2005 года объемы продаж физическим лицам превышают объемы покупки: евро - в 1,9 раза, долларов США - в 2,4 раза, российского рубля - на 24,3%.

Объем продаж иностранных валют физическим лицам по сравнению с январскими показателями 2004 года уменьшился по евро - на 63,7%, по долларам США – на 90,5%, увеличился по российскому рублю - на 14,7%.

Официальная ставка рефинансирования Национального Банка Республики Казахстан с 1 февраля 2005г. увеличилась на 0,5 процентных пункта и установилась на уровне 7,5% годовых.

Первичный рынок государственных ценных бумаг

В феврале 2005г. объем эмиссии государственных ценных бумаг по номинальной стоимости определился по Нотам Нацбанка РК в сумме - 74442 млн. тенге, Министерством финансов Республики Казахстан выпущена новая ценная бумага, государственные долгосрочные сберегательные казначейские обязательства, со сроком обращения 120 месяцев (МЕУЖКАМ-120) в сумме 22190 млн. тенге. На 1.03.2005г. общий объем находящихся в обращении всех государственных ценных бумаг по номинальной стоимости составил 716,5 млрд. тенге.

** Данные на конец декабря 2004 без учета заключительных оборотов.*

[1)] Начиная с декабря 2003 года включены счета кредитных товариществ.

8. РЫНОК ТРУДА И ОПЛАТА ТРУДА

8.1 ЗАНЯТОСТЬ ПО НАЙМУ

В I квартале 2005 года (по предварительным данным) наемным трудом были заняты 4,5 млн. человек, или 64,2% от всех занятых. Это на 188,1 тыс. (на 4,3%) больше, чем в аналогичном периоде предыдущего года. Из общего числа работающих по найму в государственных и негосударственных организациях работали 3,7 млн. человек (81,8% от их общего числа), у физических лиц - 0,5 млн. (11,5%), в крестьянских (фермерских) хозяйствах – 0,3 млн. человек (6,7%).

На крупных и средних предприятиях республики в феврале т.г. были заняты 2,5 млн. человек, или 56,5% от общего числа наемных работников. Это больше, чем в соответствующем месяце прошлого года, на 86,2 тыс. человек (на 3,6%). Из общего числа занятых по найму в сельском, лесном и рыбном хозяйствах работали 6,5%, промышленности и строительстве – 33,4%, сфере услуг – 60,1%.

Приток рабочей силы в феврале 2005г. по сравнению с аналогичным месяцем прошлого года отмечен в образовании, где численность занятых выросла на 21,9 тыс. человек (на 4,6%), строительстве – на 20,3 тыс. человек (на 15,4%), промышленности – на 14,6 тыс. человек (на 2,4%), торговле – на 10,9 тыс. человек (на 21%).

В феврале т.г. на крупных и средних предприятиях одним работником отработано 148,6 часа, что больше, чем в январе на 3,9 часа (на 2,7%). Средняя продолжительность рабочего дня составила 7,43 часа.

На конец февраля 2005г. на крупных и средних предприятиях республики имелось 16,7 тыс. вакантных мест (0,7% к общей численности работников). Это больше, чем в предыдущем месяце на 1597 единиц (на 10,6%). Значительное число вакансий сохраняется на предприятиях промышленности - 4675 единиц (28% от их общего числа), в государственном управлении – 4455 единиц (26,7%) и строительстве – 2089 единиц (12,5%).

Число вакантных мест на крупных и средних предприятиях в 2004-2005гг.

на конец месяца

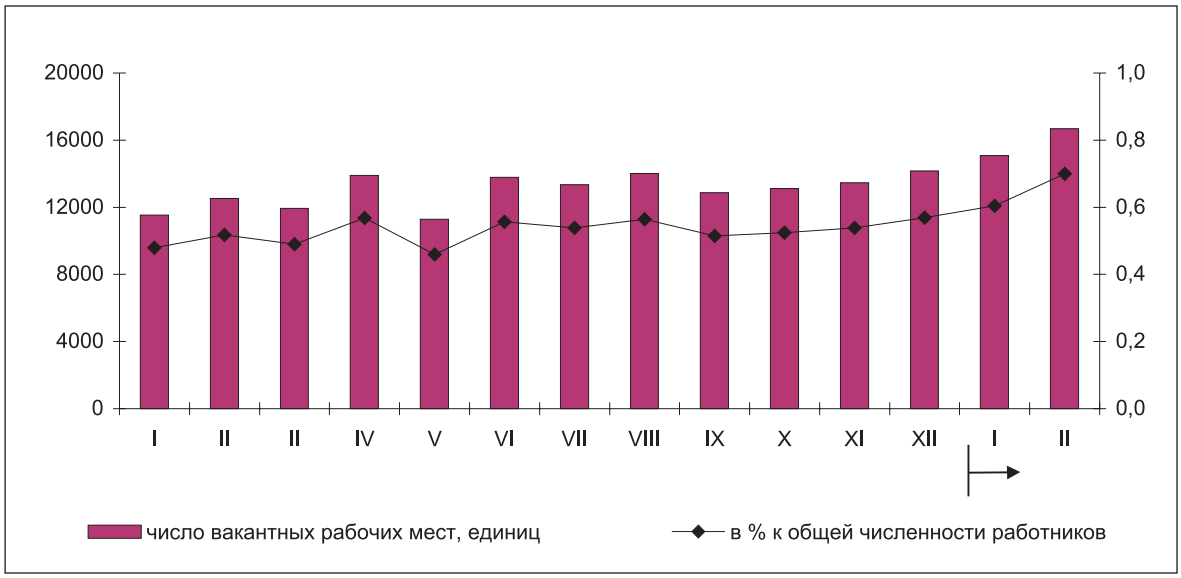

В феврале 2005г. по сравнению с предыдущим месяцем увеличение числа вакантных мест зафиксировано в обрабатывающей промышленности на 50,4% (на 1059 единиц), предоставлении услуг в социальной сфере и здравоохранении – на 34,4% (на 142 единицы), финансовой деятельности – на 23,1% (на 158 единиц), торговле - на 19,6% (на 70 единиц).

8.2 БЕЗРАБОТИЦА И ОБЕСПЕЧЕНИЕ ЗАНЯТОСТИ

Численность экономически активного населения в возрасте 15 лет и старше в I квартале 2005 года (по предварительным данным) составила 7,8 млн. человек, что больше, чем в соответствующем периоде предыдущего года, на 72,6 тыс. человек (на 0,9%).

В экономике республики были заняты 7,1 млн. человек. Относительно I квартала 2004г. их численность увеличилась на 97,3 тыс. человек (на 1,4%). В структуре занятых доля наемных работников составляет 64,2%, самозанятых - 35,8%. Среди занятого населения в истекшем квартале наибольшую долю составляли лица в возрасте 25-34 лет – 28,6% от их общего числа и лица в возрасте 35-44 – 25,8%.

Число безработных (лиц в возрасте 15 лет и старше, которые не имели доходного занятия, активно его искали и были готовы приступить к нему) в I квартале 2005 года составило 661,1 тыс. человек. Это по сравнению с аналогичным периодом предыдущего года меньше на 24,7 тыс. человек, или на 3,6%. Уровень безработицы сложился в 8,5% (в I квартале 2004г. – 8,9%).

В общем числе безработных мужчины составили 283,6 тыс. человек (42,9%), женщины – 377,1 тыс. человек (57,1%), молодые люди в возрасте 15-24 лет – 204,8 тыс. человек (31%).

Численность безработных и уровень безработицы в 2004-2005гг.

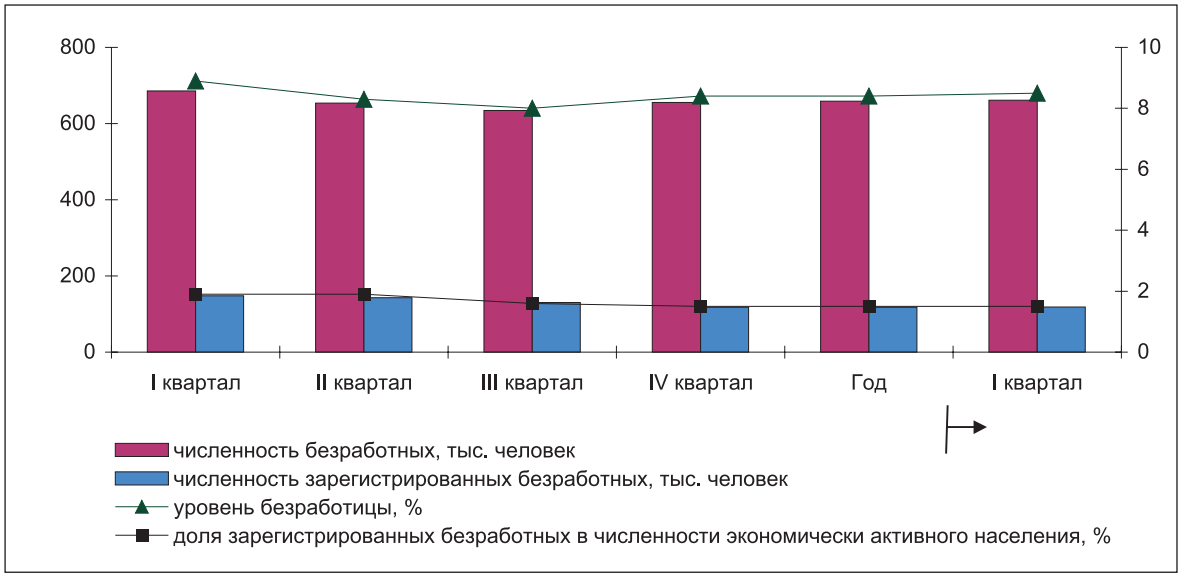

По данным Министерства труда и социальной защиты населения Республики Казахстан в уполномоченные органы по вопросу трудоустройства в I квартале 2005 года обратилось 63,6 тыс. человек, в марте – 22,1 тыс., сельских жителей – соответственно, 21,8 тыс. и 7,6 тыс. человек.

Численность граждан, состоящих на учете в органах занятости в качестве безработных, на конец марта 2005г. составила 118,6 тыс. человек, что меньше на 2,7 тыс. человек (на 2,2%), чем в предыдущем месяце, и на 28,9 тыс. (на 19,6%), чем в соответствующем периоде 2004г. В общем числе зарегистрированных безработных женщины составили 73,7 тыс. человек (62,1%). Доля зарегистрированных безработных в численности экономически активного населения в марте т.г. составила 1,5% (в марте 2004г. – 1,9%).

Трудоустроено за январь-март 2005г. 32,5 тыс. человек, что на 0,7 тыс. человек (на 2,1%) меньше, чем в соответствующем периоде прошлого года. Работу получили 51,1% от числа обратившихся.

По состоянию на 1 апреля 2005г. по различным причинам полностью остановили производство 62 предприятия, частично – 299, полностью перешли на режим неполного рабочего времени – 23, частично работали в режиме неполного рабочего времени – 59 предприятий. Численность работников, находящихся в вынужденных отпусках за месяц составила 17,5 тыс. человек.

8.3 ОПЛАТА ТРУДА

В феврале 2005г. среднемесячная номинальная заработная плата одного работника составила 29050 тенге и увеличилась по сравнению с соответствующим месяцем прошлого года на 12,8%, в реальном выражении – на 5,5%. Её уровень превысил величину прожиточного минимума в 5 раз, минимальный размер оплаты труда – в 4,2 раза.

Оплата труда в 2004-2005гг.

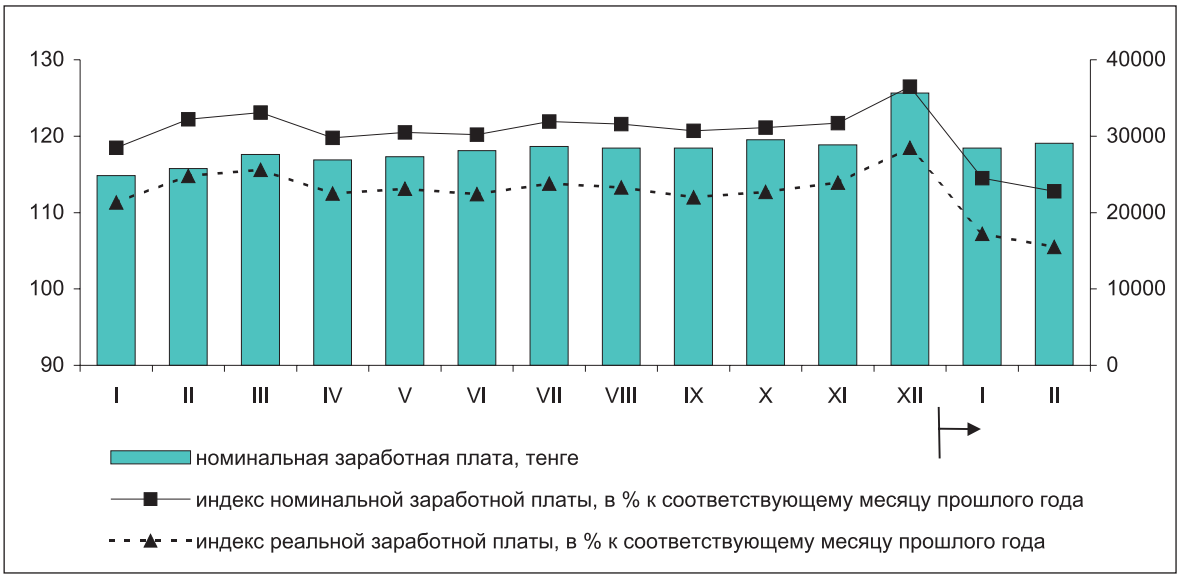

Повышение заработной платы наемных работников отмечается во всех видах экономической деятельности. Оплата труда работников сельского хозяйства в феврале т.г. относительно аналогичного месяца 2004г. увеличилась на 20,4%, торговли – на 19,1%, финансовой деятельности – на 16,5%, промышленности – на 13,9%, государственного управления – на 11%.

Высокий уровень оплаты труда сохраняется в финансовой сфере, где заработная плата одного работника составила 72682 тенге, или в 2,5 раза выше, чем в среднем по стране, в горнодобывающей промышленности – соответственно, 50120 тенге или в 1,7 раза, на транспорте и связи – 46476 тенге или в 1,6 раза. У работников образования она сложилась в 17939 тенге, это на 38% ниже среднереспубликанского уровня, здравоохранения – соответственно, 15206 тенге и на 48%. Самая низкая оплата труда отмечается у работников сельского хозяйства – 10838 тенге.

Заработная плата по секторам экономики в феврале 2004 и 2005гг.

тенге

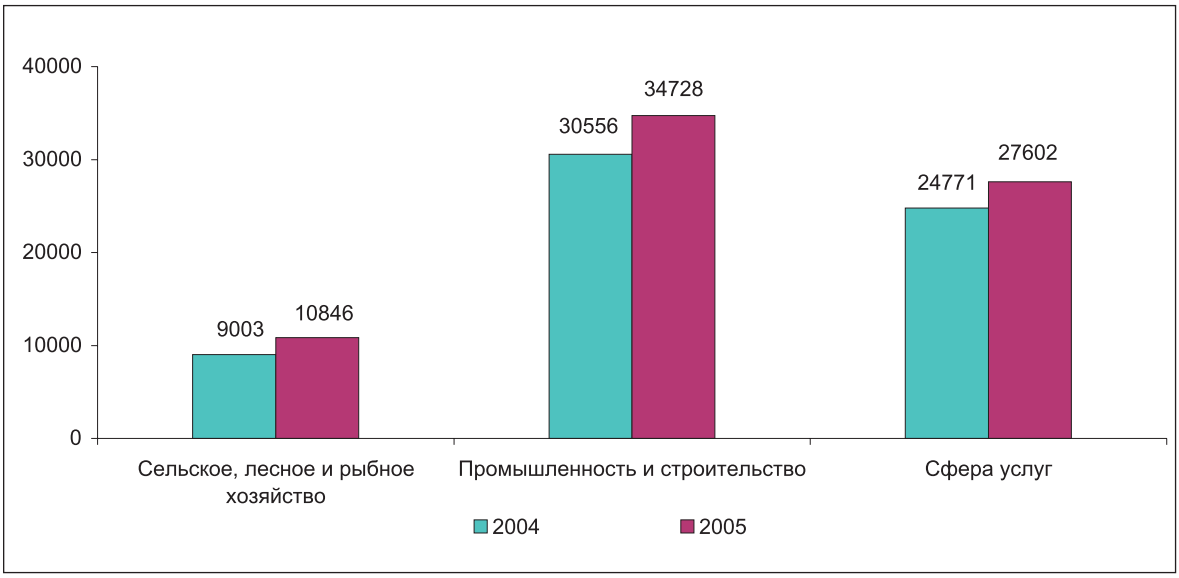

9. ДОХОДЫ НАСЕЛЕНИЯ

Денежные доходы

В феврале 2005 года среднедушевые номинальные денежные доходы населения (по оценке) составили 12954 тенге, что на 14,6% выше, чем в соответствующем периоде прошлого года. Реальные денежные доходы за этот же период возросли на 7,2%.

Номинальные денежные доходы населения (оценка)

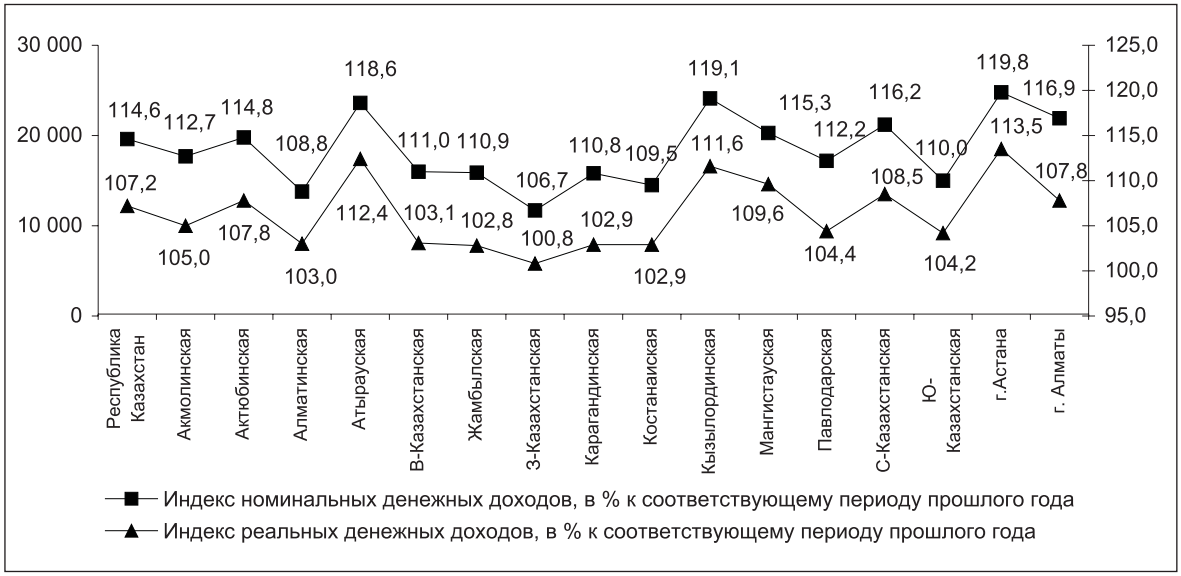

10. ДЕМОГРАФИЧЕСКИЕ ПРОЦЕССЫ И СОЦИАЛЬНАЯ СФЕРА

10.1 ДЕМОГРАФИЧЕСКАЯ СИТУАЦИЯ

По текущим данным общая численность населения Республики Казахстан на 1 марта т.г. составила 15093,6 тысячи человек, в том числе 57,1% - городских и 42,9% - сельских жителей. По сравнению с началом года она увеличилась на 19,4 тысячи человек, или на 0,1%. Прирост общей численности населения за этот период наблюдался в 7-ми областях и городах Астане и Алматы. Максимальный прирост общей численности населения приходится на Южно-Казахстанскую (6,5 тысяч) и Алматинскую (4,2 тысячи) области, и г.Алматы (4,4 тысячи), а максимальная убыль - на Восточно-Казахстанскую (-1,8 тысяч) и Костанайскую (-1,1 тысяч человек) области.

Изменение естественного и миграционного(ой) прироста (убыли) населения

человек

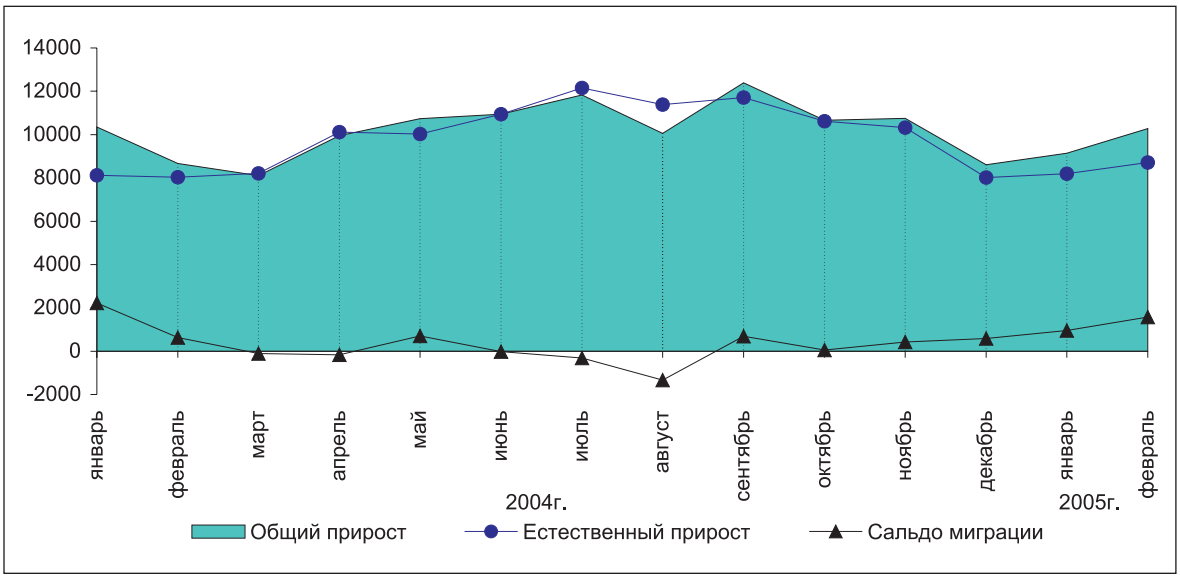

Естественный прирост населения страны за январь-февраль т.г. составил 16898 человек (за соответствующий период 2004г. - 16152). Общий коэффициент естественного прироста на 1000 населения составил 8 человек (7,1).

За январь-февраль т.г. органами ЗАГС зарегистрировано 46793 рождений (43626). Общий коэффициент рождаемости на 1000 населения составил 18,3 рождений (17,3).

В целом по республике число умерших за январь-февраль 2005г. составило 29895 человек (27474). Общий коэффициент смертности населения на 1000 населения составил 10,3 умерших (10,2). Среди основных классов причин смерти, по-прежнему, преобладают болезни системы кровообращения, на долю которых приходится 54,2% (53%) от всех зарегистрированных смертных случаев. От убийств и самоубийств умерло 351 и 525 человек (394 и 630) соответственно, или 9,7% и 14,5% (11,5% и 18,4%) от общего числа умерших от несчастных случаев, отравлений и травм.

За этот период в республике зарегистрирован 681 (731) умерший ребенок в возрасте до 1 года. Коэффициент младенческой смертности на 1000 родившихся составил 14,2 (15,2) умерших детей в возрасте до 1 года. Распространенными причинами смерти детей в возрасте до 1 года являются заболевания от состояний, возникающих в перинатальном периоде, от которых умерло 302 младенца (252), или 44,3% (34,5%), от всех младенческих смертей, врожденных аномалий - 132 (134), или 19,4% (18,3%) и органов дыхания - 124 (174), или 18,2% (23,8%).

Число заключенных и расторгнутых браков за январь-февраль т.г. составило 15262 и 4724 (15337 и 5080) соответственно. Общий коэффициент брачности на 1000 населения составил 7,6 браков (7,5), а общий коэффициент разводимости остался на уровне соответствующего периода 2004г. и составил 2,1 развода на 1000 населения.

В стране сохраняется положительное сальдо миграции населения, его величина в январе-феврале т.г. составила 2519 человек (в январе-феврале 2004г. - 2858). Со странами СНГ положительное сальдо миграции населения составило 3602 человека (5111).

Число прибывших и выбывших в(из) Казахстан(а) в январе-феврале т.г. сократилось по сравнению с соответствующим периодом 2004г. на 1206 и 867 человек. Доля иммигрантов и эмигрантов из(в) стран(ы) СНГ составляет 86,3% и 63,5% (91,8% и 56,7%) от их общего числа.

Основная часть иммигрантов, как и прежде, расселяются в Жамбылской и Алматинской областях, а выезжают (эмигрируют) - из Костанайской и Акмолинской областей.

Среди иммигрантов удельный вес казахов составил 72% (65,6%), русских - 16,4% (20%), немцев - 1,2% (1,6%). Из числа выбывших за пределы Казахстана более половины русские - 53,8% (48,8%), немцы - 23% (27,2%), казахи - 6,2% (6%).

Число мигрантов внутри страны составило 42389 человек (47524), из них 23072 (28828), или 54,4%, (60,6%), - в областной миграции населения. При межобластном обмене положительное миграционное сальдо населения наблюдается в 4-х (в 7-ми) регионах страны, из них, как и в соответствующем периоде прошлого года, в г.Алматы самое большое по величине - 3067 человек (3632).

10.2 ЗАБОЛЕВАЕМОСТЬ НАСЕЛЕНИЯ

По данным Республиканской СЭС в январе-феврале 2005г. по сравнению с аналогичным периодом прошлого года заболеваемость населения на территории республики сократилась по большинству регистрируемых инфекций. Вместе с тем, увеличилось число заболевших СПИДом (в 1,8 раза), менингококковой инфекцией (в 1,7 раза), острыми вирусными гепатитами (на 23,2%), краснухой (7,9%), хроническими вирусными гепатитами, выявленными впервые (1,5%), ВИЧ-инфекцией (1,8%), зарегистрировано 8,7 тыс. случаев заболевания корью.

Среди детей в возрасте до 14 лет за этот период увеличилось число заболевших менингококковой инфекцией (в 1,9 раза), бактериальными пищевыми отравлениями (на 46,9%), острыми вирусными гепатитами (40,2%), ротавирусным энтеритом (3,6%), туберкулезом органов дыхания (3,1%), зарегистрировано около 2 тыс. заболевших корью.

В феврале текущего года по сравнению с февралем 2004г. возросло число заболевших СПИДом (в 7 раз), листериозом (на 18,8%), неуточненными бактериальными кишечными инфекциями (6,1%), зарегистрировано 4,8 тыс. заболевших корью, 45 осложнений хирургического и терапевтического вмешательства (107,1% к уровню февраля 2004г.), выявлено 62 носителя ВИЧ-инфекции (в феврале 2004г. – 56). В сельской местности за этот период увеличилось число случаев заболеваний, связанных с бактериальными пищевыми отравлениями (в 2 раза), сальмонеллезными инфекциями (на 16,7%), зарегистрировано 913 случаев заболевания корью.

Наибольшее распространение среди зарегистрированных инфекционных заболеваний в январе-феврале текущего года получили острые инфекции верхних дыхательных путей (20004,5 случаев на 100 тыс. населения), грипп (1496,5), туберкулез органов дыхания (141,3), вирусные гепатиты (103,8), острые кишечные инфекции (88,2), сифилис (70,4), педикулез (60,7).

10.3 ПРЕСТУПНОСТЬ

По данным Комитета по правовой статистике и специальным учетам Генеральной прокуратуры Республики Казахстан в январе-феврале 2005г. число зарегистрированных преступлений на территории республики сократилось по сравнению с соответствующим периодом прошлого года (на 0,9%) и составило 20,7 тыс., из которых 25% совершено в отношении женщин, 3,1% - в отношении несовершеннолетних. Число зарегистрированных преступлений на 10 тыс. населения в январе-феврале 2005г. в целом по республике составило 85 случаев.

В структуре зарегистрированных преступлений ведущее место (65,1%) занимают преступления против собственности. В их числе основной удельный вес приходится на кражи (44,1%), количество которых в сравнении с соответствующим периодом прошлого года увеличилось на 6,9%, возросло число случаев вымогательства (на 10,5%), грабежей, разбоев (9,1%), хулиганства (4%). Существенно увеличилось число умышленных причинений легкого вреда здоровью (в 3 раза), преступлений против интересов государственной службы (на 45%), транспортных преступлений (26,8%).

За анализируемый период правоохранительными органами республики выявлено 1,6 тыс. преступлений в сфере экономики (81% к уровню соответствующего периода 2004г.). В данной группе в 1,5 раза увеличилось число преступлений, связанных с изготовлением и сбытом поддельных денег или ценных бумаг.

В январе-феврале 2005г. по сравнению с январем-февралем 2004г. общее число преступлений, связанных с наркотиками, уменьшилось на 4,3%. Число преступлений, связанных с незаконным изготовлением, приобретением, хранением, перевозкой, пересылкой наркотических средств или психотропных веществ с целью сбыта, склонением к их потреблению, организация или содержание притонов для потребления наркотических средств или психотропных веществ увеличилось на 17,2% и составило 819 случаев. Раскрываемость преступлений данной категории в январе-феврале 2005г. составила 77,5% (в январе-феврале 2004г. – 81,7%).

В январе-феврале 2005г. сохранялась тенденция сокращения воинских преступлений. По сравнению с аналогичным периодом 2004г. количество преступлений, совершенных военнослужащими, уменьшилось на 45,5% и составило 116 случаев. Из числа зарегистрированных преступлений данной категории 32,8% составляет злоупотребление властью, превышение или бездействие власти, 28,4% - самовольное оставление части или места службы, 19,8% - нарушение уставных правил взаимоотношений, 4,3% - дезертирство.

По расследованным в отчетном периоде преступлениям установленная сумма материального ущерба в целом по республике составила 2587,5 млн. тенге, из них 49,8% приходится на преступления против собственности, 43,1% - на преступления в сфере экономической деятельности.

В январе-феврале 2005г. правоохранительными органами республики выявлено 10,7 тыс. лиц, совершивших преступления (на 3,8% больше, чем в январе-феврале 2004г.). Привлечено к уголовной ответственности 8,3 тыс. лиц.

Из числа выявленных лиц 10,3% составляли несовершеннолетние, 10,4% - женщины. На долю лиц, выполняющих государственные функции, приходится 2,9%. Удельный вес лиц, ранее совершавших преступления, составил 11,5% (в январе-феврале 2004г. – 12,9%).

В среднем по Казахстану каждый восьмой преступник совершил преступление в состоянии алкогольного опьянения, каждый четвертый - в составе группы. Большую часть всех выявленных лиц, совершивших преступления, составляли безработные (71,7%).

11. СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ПОЛОЖЕНИЕ РЕГИОНОВ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ

Промышленность. В январе-марте 2005 года по сравнению с аналогичным периодом 2004 года рост объемов промышленного производства отмечался во всех регионах Казахстана, за исключением Карагандинской области, где наблюдалось снижение объема производства на 17,3%. Наибольший прирост достигнут в Западно-Казахстанской области (на 41,5%), наименьший – в Восточно-Казахстанской области (на 4,2%). Высокие темпы прироста отмечены также в Мангистауской (14,5%), Павлодарской (12,6%), Северо-Казахстанской и Южно-Казахстанкой (9,5%) областях и в г.Астане (12,0%).

Среднереспубликанский уровень промышленного производства был превышен в 10 регионах: Западно-Казахстанской, Мангистауской, Павлодарской, Северо-Казахстанской, Южно-Казахстанской, Кызылординской, Акмолинской, Актюбинской, Алматинской, областях и г.Астане.

Прирост (снижение) объема промышленной продукции в январе-марте 2005. в % к январю-марту 2004г.

Добыча сырой нефти возросла в Мангистауской (на 11, 1%), Актюбинской (на 10%), Атырауской (на 2,3%) областях, газового конденсата - в Жамбылской (на 71,1%) и Западно-Казахстанской (на 54,6%) и областях.

В Костанайской области производство окатышей железорудных увеличилось на 0,1%, добыча железных руд - на 15,6%.

Добыча медной руды возросла в Карагандинской области (на 20,3%), в Восточно-Казахстанской области – снизилась на 14,8%.

Выплавка стали в Павлодарской области возросла на 14,4%, а в Карагандинской области и в Восточно-Казахстанской области снизилась соответственно на 22,4% и 31,3%.

Выплавка меди рафинированной увеличилась в Восточно-Казахстанской области в 3,4 раза, снизилась в Карагандинской области на 7,7%, цинка необработанного - увеличилась в Карагандинской области в 62,8 раза, Восточно-Казахстанской области на 2,2%.

В Восточно-Казахстанской области выпуск автомобилей легковых и пассажирских снизился на 56,1%.

Производство масла сливочного возросло в Алматинской (в 2,3 раза), Южно-Казахстанской (на 81,5%), Северо-Казахстанской (на 75,2%), Акмолинской (на 66,7%), Павлодарской (на 3,6%) областях и в г.Алматы (на 3,6%), а в г.Астане и Жамбылской области объемы снизились соответственно на 66,7% и на 4,1%.

Производство масла подсолнечного рафинированного увеличилось в Актюбинской (на 39,6%) и Восточно-Казахстанской (на 56,1%) областях.

Производство соков фруктовых и овощных возросло в Алматинской области на 28,2%, снизилось - в Жамбылской области на 13,4%.

Производство электроэнергии увеличилось в Кызылординской области в 2,6 раза, Актюбинской области в 2,2раза, Жамбылской - на 65,2%, Атырауской - на 9,9%, Западно-Казахстанской - на 13,9%, Алматинской - на 4,7%, снизилось - в Акмолинской области на 6,8%, Восточно-Казахстанской - на 3%.

Сельское хозяйство. Объем валовой продукции сельского хозяйства за январь-март 2005 года в целом по республике, по оценке, составил 67,7 млрд. тенге в текущих ценах, что больше аналогичного периода 2004г. на 3,5%.

По состоянию на 1 апреля т.г. по сравнению с аналогичной датой прошлого года во всех категориях хозяйств достигнут рост поголовья крупного рогатого скота, овец и коз, лошадей, верблюдов и птицы.

В январе - марте 2005г. по сравнению с аналогичным периодом 2004г. отмечается увеличение объемов производства мяса во всех регионах республики. Наибольший прирост достигнут в в г. Астане (на 50%), Мангистауской (на 9,5%) и Западно-Казахстанской (на 7,3%) областях, наименьший – в Алматинской области (на 1,1%).

По сравнению с январем-мартом 2004г. увеличение производства молока отмечено во всех регионах республики, за исключением г. Астаны, где объемы снизились на 16,7%. Наибольший прирост достигнут в Мангистауской области (в 2 раза), наименьший – в Северо-Казахстанской (на 2,6%). Относительно высокие темпы прироста зафиксированы в г. Алматы (на 30%), Южно-Казахстанской (на 7,2%) и Павлодарской (на 7,0%) областях.

Увеличение производства яиц в январе-марте 2005г. по сравнению с аналогичным периодом 2004г. отмечено в 8 регионах Казахстана. Наиболее высокий темп прироста достигнут в Западно-Казахстанской области - в 3,1 раза и в Северо-Казахстанской – на 50,2%, наименьший - в Костанайской области (на 0,1%).

Инвестиции. В январе-марте 2005г. инвестиции в основной капитал (с учетом дооценки) составили 316,4 млрд. тенге, что на 47% больше, чем в аналогичном периоде предыдущего года.

Рост инвестиций отмечен в 13 регионах республики. Наибольший прирост зафиксирован в Карагандинской области в 2,2 раза, наименьший – в Актюбинской области (на 14,8%). Высокие темпы прироста отмечены также в Атырауской и Мангистауской областях (соответственно на 97% и 86,5%). Снизились объемы инвестиций в основной капитал в Западно-Казахстанской области (на 69,8%) и Жамбылской области (на 29,2%) и.

В январе-марте 2005г. объемы построенного жилья превысили уровень аналогичного периода предыдущего года в 12 регионах республики. Наиболее активное жилищное строительство ведется в Мангистауской области, где объемы ввода жилых домов по сравнению с соответствующим периодом 2004 года возросли в 2,7 раза, а также в Алматинской области в 2,2 раза, Северо-Казахстанской и в Карагандинской областях (соответственно в 1,7 и в 1,6 раза), и в г.Алматы (в 2,2 раза).

Розничный товарооборот. В январе-марте 2005г. объем розничного товарооборота составил 282,2 млрд.тенге и увеличился по сравнению с соответствующим периодом прошлого года (в постоянных ценах) на 10,6%. В региональном разрезе наибольший прирост объема розничного товарооборота в январе-марте 2005г. по сравнению соответствующим периодом прошлого года наблюдался в Жамбылской (на 26,5%) и Акмолинской (на 21,6%) областях. В г.Астане прирост составил 20,4%, в г.Алматы – 14,2%. Наименьший прирост объема розничного товарооборота по сравнению с январем-мартом 2004г. отмечен в Северо-Казахстанской области (на 0,2%).

Индекс потребительских цен. Цены на потребительские товары и услуги в марте 2005 года по сравнению с предыдущим месяцем возросли во всех регионах республики. Наибольший прирост цен зафиксирован в Восточно-Казахстанской (на 1,3%) области, наименьший – в Жамбылской области (0,1%), Акмолинской и Павлодарской областях (по 0,2%).

В марте 2005г. по сравнению с предыдущим месяцем наблюдалось повышение цен на продовольственные товары во всех регионах республики. Наибольший прирост цен наблюдался в Мангистауской области (на 1,9%), Восточно-Казахстанской области (1,3%), Актюбинской области и г.Алматы (1,2%). Наименьший прирост цен отмечен в Жамбылской области (на 0,2%), Павлодарской и Южно-Казахстанской областях (по 0,3%).

По сравнению с февралем 2005г. цены на непродовольственные товары возросли в 11 регионах Казахстана. Наибольший прирост цен отмечен в Атырауской области (на 0,9%). В Кызылординской цены снизились на 0,1%. В то же время в Актюбинской, Мангистауской и Павлодарской областях и г.Алматы цены на непродовольственные товары остались на уровне предыдущего месяца.

Цены и тарифы на платные услуги населению в феврале 2005г. по сравнению с предыдущем месяцем возросли в 12 регионах республики. Наибольший прирост цен отмечен в Восточно-Казахстанской и Западно-Казахстанской областях(на 2,0%), в Акмолинской области наблюдается снижение цен (на 1,1%). В то же время в Жамбылской, Мангистауской, Павлодарской областях цены и тарифы на платные услуги не изменились по сравнению с февралем т.г.

Денежные доходы населения. В феврале 2005г. среднедушевые денежные доходы населения в Казахстане (по оценке) составили 12954 тенге. Наиболее высокодоходными регионами республики являлись Атырауская и Мангистауская области, в которых среднереспубликанский уровень превышен, соответственно в 2,5, 2,2 раза. В гг.Астана, Алматы уровень среднедушевых денежных доходов населения превысил среднереспубликанский уровень в 2 и 1,9 раза. Самые низкие денежные доходы на душу населения наблюдались у жителей Южно-Казахстанской области (51,8% от среднереспубликанского уровня).

Рынок труда. По данным Министерства труда и социальной защиты населения Республики Казахстан, на конец марта 2005г. численность граждан, зарегистрированных в качестве безработных, составила 118,6 тыс. человек. Доля зарегистрированных безработных составила 1,5% к численности экономически активного населения. В региональном разрезе этот показатель превышен в 10 областях. Наиболее высокая доля безработных приходится на Павлодарскую (2,4%), Восточно-Казахстанскую и Западно-Казахстанскую области (по 2,2%), наименьшая доля – на Алматинскую область (0,8%).

12. КОНЪЮНКТУРНЫЕ ОБСЛЕДОВАНИЯ

1. Обследование деловой активности промышленных предприятий

В конце марта 2005г. было обследовано 748 крупных и средних промышленных предприятий, в том числе горнодобывающей промышленности – 80 (11% от числа опрошенных), обрабатывающей промышленности - 539 (72%) и по производству и распределению электроэнергии, газа и воды - 129 (17%).

В марте т.г. существенных изменений в отношении деловой активности предпринимателей по сравнению с февралем т.г. не произошло. Так, индекс предпринимательской уверенности, характеризующий деловую активность опрошенных предприятий, увеличился по сравнению с предыдущим месяцем с +10% до +11%.

В конце июня 2005г., по оценкам большинства руководителей, ожидается рост деловой активности, и значение индекса предпринимательской уверенности увеличится по сравнению с мартом 2005г. на 5 процентных пунктов и составит +16%.

Динамика индекса предпринимательской уверенности на предприятиях промышленности
(фактор сезонности исключен)

балансы, %

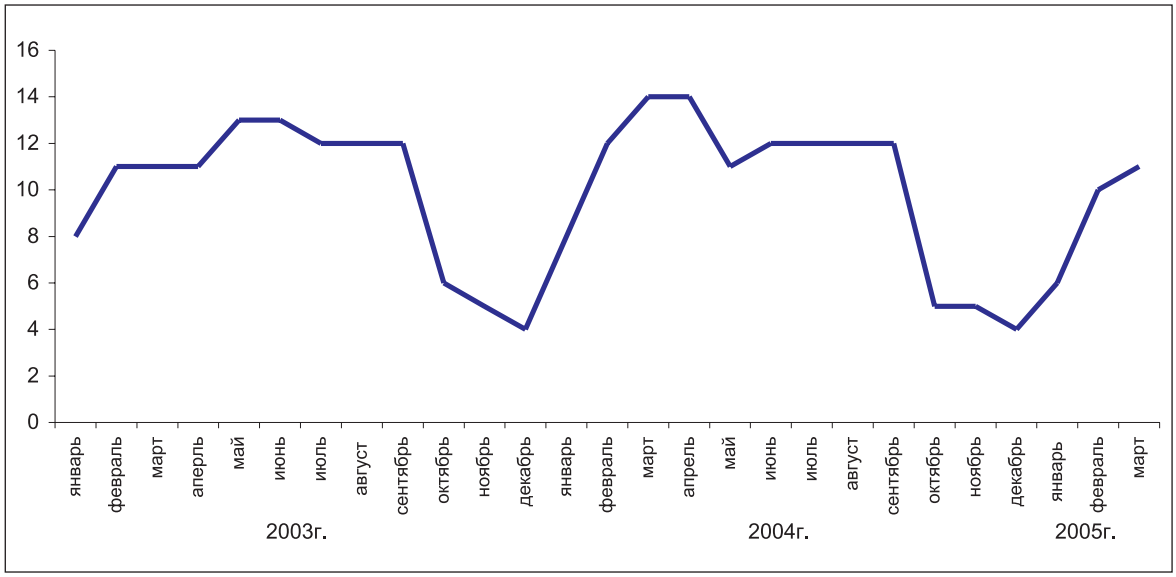

В марте т.г. рост деловой активности по сравнению с февралем т.г. отметили руководители обследованных предприятий горнодобывающей и обрабатывающей промышленности. Индекс предпринимательской уверенности на этих предприятиях увеличился по сравнению с предыдущим месяцем соответственно с +13% до +18% и с +14% до +16%.

В то же время на предприятиях по производству и распределению электроэнергии, газа и воды наблюдается снижение деловой активности по сравнению с предыдущим месяцем. Так, индекс предпринимательской уверенности на этих предприятиях уменьшился с -7% до -14%.

2. Обследование деловой активности строительных организаций

В конце марта 2005г. было обследовано 398 организаций, в числе которых 12 организаций государственной собственности, 379 – негосударственной собственности и 7 - находящихся в собственности других государств, их юридических лиц и граждан.

В I квартале 2005г. наблюдается рост деловой активности опрошенных строительных организаций по сравнению с IV кварталом 2004г.,

Так, индекс предпринимательской уверенности, характеризующий деловую активность обследованных организаций, увеличился по сравнению с IV кварталом 2004г. **с -15% до +3%.**

В конце II квартала т.г., по оценкам большинства руководителей, ожидается незначительное снижение деловой активности. Так, значение индекса предпринимательской уверенности уменьшится по сравнению с I кварталом т.г. на 2 процентных пункта и составит +1%.

Динамика индекса предпринимательской уверенности в строительных организациях
(фактор сезонности исключен)

балансы, %

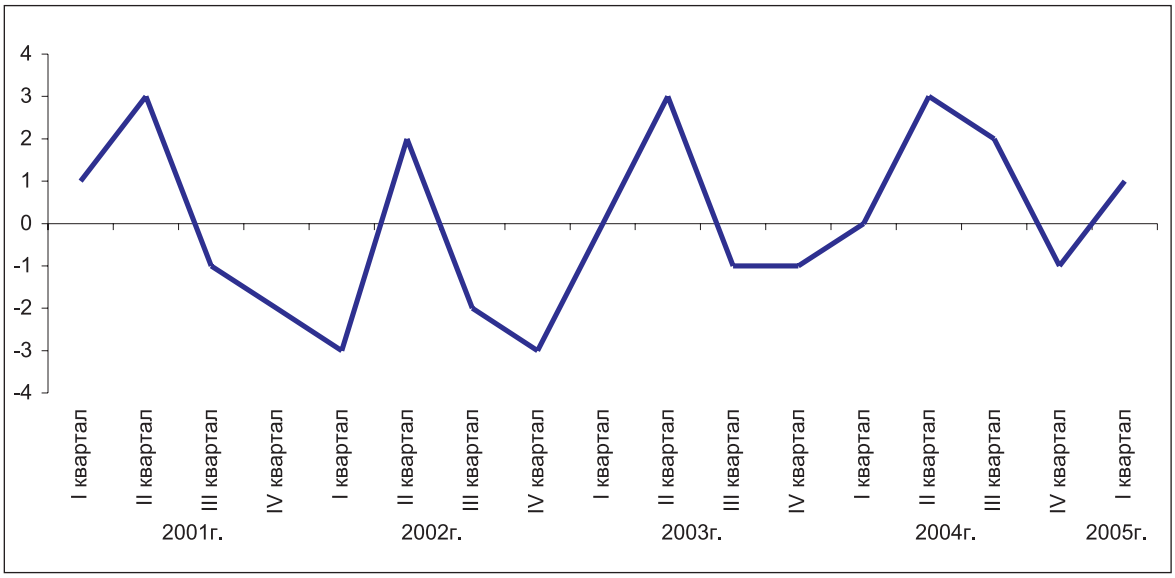

Рост деловой активности отмечается в организациях всех форм собственности. Так, индекс предпринимательской уверенности вырос в организациях государственной собственности с -23% до -4%, негосударственной - с -15% до +3% и в организациях, находящихся в собственности других государств, их юридических лиц и граждан - с 0% до +29%.

3. Обследование деловой активности предприятий торговли

В конце марта 2005г. были получены анкеты от 1491 торгового предприятия, в том числе 789 предприятий розничной торговли (53% от общего числа опрошенных), 649 - оптовой торговли (43%) и 53 - торгового посредничества (4%).

В марта 2005г. доля предприятий торговли, экономическое положение которых охарактеризовано их руководителями как “хорошее” и “удовлетворительное”, увеличилась по сравнению с предыдущим месяцем с 93% до 94%.

Индекс предпринимательской уверенности, характеризующий деловую активность предприятий торговли в марте т.г. уменьшился по сравнению с февралем т.г. с **+13% до +12%.**

В конце июня 2005г., по оценкам большинства руководителей, ожидается рост деловой активности, и значение индекса предпринимательской уверенности увеличится по сравнению с мартом т.г. на 3 процентных пункта и составит +15%.

Динамика индекса предпринимательской уверенности предприятий торговли
(фактор сезонности исключен)

балансы, %

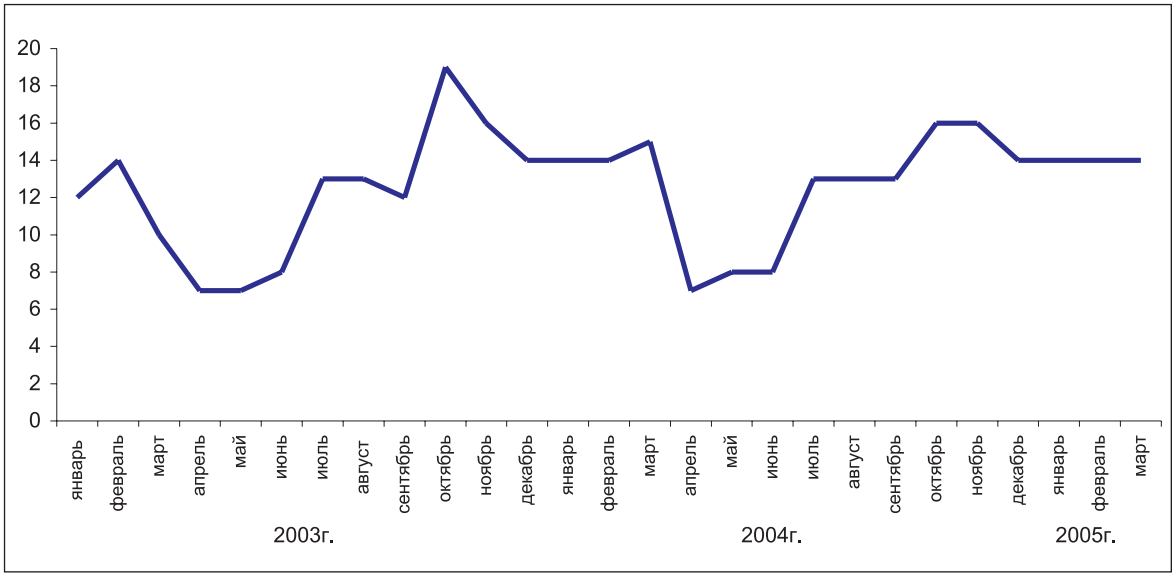

Снижение деловой активности по сравнению с предыдущим месяцем отметили большинство руководителей обследованных предприятий всех отраслей торговли. Так, индекс предпринимательской уверенности на предприятиях оптовой торговли снизился с +14% до +13%, розничной – с +13% до +12% и торгового посредничества - с +10% до +9%.

4. Обследование потребителей

В конце марта 2005г. сотрудниками региональных статистических управлений было проведено очередное обследование 1600 респондентов - потребителей различных групп (городского и сельского населения, сотрудников фирм и банков, госучреждений и организаций, домохозяек и пенсионеров и др.). Основная цель обследования - выявление субъективного мнения потребителей об изменениях в экономике страны и в личном домашнем хозяйстве. Кроме того, опрос позволяет проследить тенденцию потребительского спроса домашних хозяйств на товары длительного пользования.

“Индекс ощущений потребителей” в марте т.г. увеличился по сравнению с февралем т.г. с **+17% до +18%**.

“Индекс экономического климата” вырос с **+20% до +22%**.

“Индекс желания покупать” в марте т.г. не изменился по сравнению с предыдущим месяцем и остался равным **+15%** (см. Диаграмму).

В марте т.г. 34% респондентов отметили улучшение экономического положения в стране за последние 12 месяцев, в то же время 16% потребителей сообщили об ухудшении положения.

Более трети респондентов (35%) - ожидают в следующие 12 месяцев дальнейшего улучшения общего экономического положения в стране, и лишь 13% считают, что оно может ухудшиться.

Каждый третий респондент (33%) сообщил об улучшении в марте т.г. состояния финансов в собственном домашнем хозяйстве и, соответственно, увеличении спроса на товары длительного пользования по сравнению с предыдущим месяцем. Вместе тем, 18% от числа опрошенных отметили ухудшение финансово-экономического состояния в своём домашнем хозяйстве.

В течение предстоящих 12 месяцев уровень безработицы в стране увеличится считают 12% респондентов, однако 11% опрошенных ожидают снижения уровня безработицы.

Вероятность увеличения суммы денежных накоплений в домашнем хозяйстве в течение предстоящих 12 месяцев отметили 19% опрошенных потребителей, в то же время 18% респондентов исключают такую вероятность.

Оценка потребителей

балансы, %

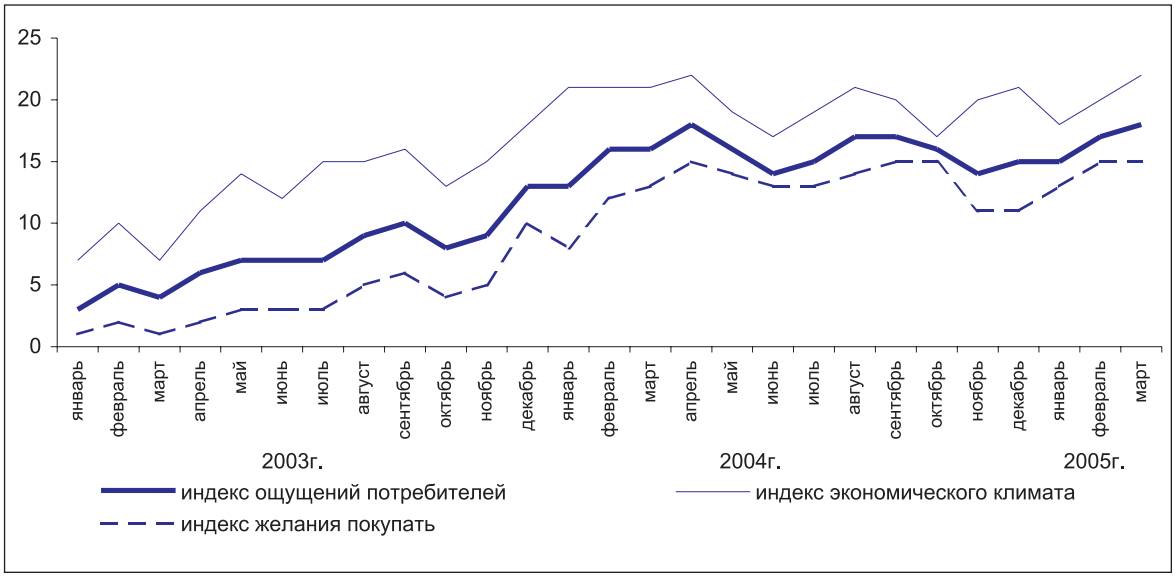

13. ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ МИРОВОЙ ЭКОНОМИКИ

13.1 СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ПОЛОЖЕНИЕ СТРАН СНГ

(по данным Статкомитета СНГ)

В январе-феврале 2005 года во всех странах Содружества продолжался рост основных макроэкономических показателей. По оценкам, валовой внутренний продукт по сравнению с январем-февралем 2004 года в среднем по странам Содружества[1)] вырос на 4 %.

Основные макроэкономические показатели в среднем по странам Содружества

(прирост; в % к соответствующему периоду предыдущего года)

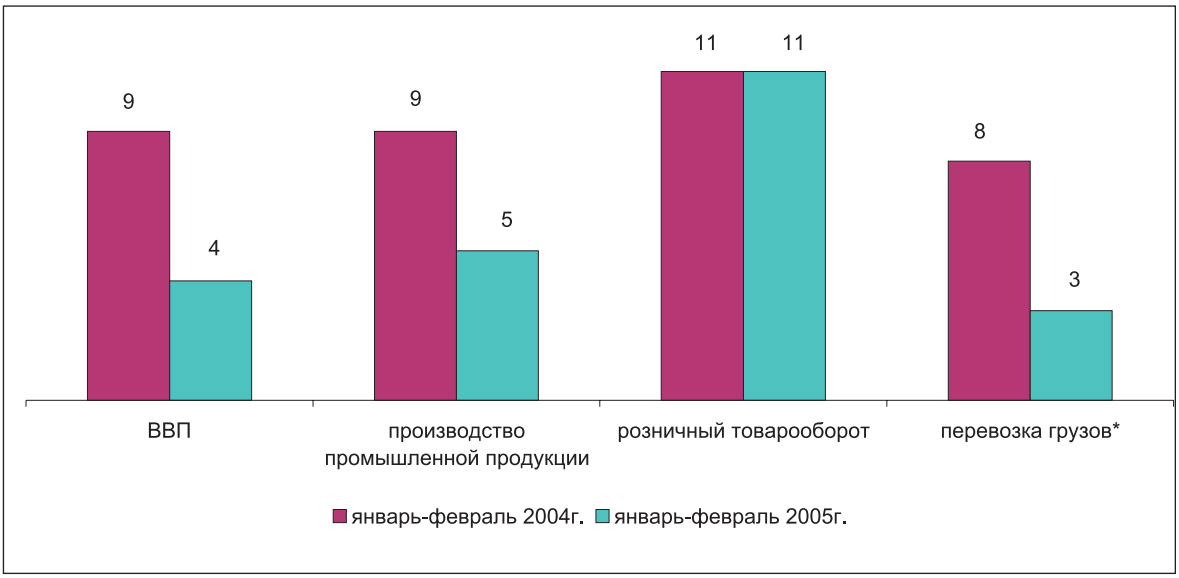

** Без трубопроводов.*

Темп роста **промышленного производства** в январе-феврале 2005 года по отношению к аналогичному периоду предыдущего года в среднем по странам Содружества составил 5% (в январе-феврале 2004 года – 9%). Наиболее высокими темпами развивалась промышленность Беларуси (12%) и Грузии (10%).

В феврале по сравнению с январем объем промышленной продукции в среднем возрос на 2% (в прошлом году – на 1%).

Индекс цен производителей промышленной продукции в январе-феврале 2005 года в среднем по странам Содружества составил 118% (за соответствующий период прошлого года - 117%). В феврале по сравнению с январем текущего года цены в среднем по странам Содружества увеличились на 2% (в 2004 году – на 3%).

Сельское хозяйство. *Животноводство.* В январе-феврале 2005 года по сравнению с аналогичным периодом предыдущего года в среднем по странам Содружества производство скота и птицы на убой (в живом весе) уменьшилось на 2%, молока – на 0,2%; яиц – увеличилось на 3% (в январе-феврале 2004 года производство скота и птицы на убой возросло на 1,5%; молока и яиц - сократилось на 1%).

Транспорт. *Грузовые перевозки.* В январе-феврале 2005 года грузооборот и объем перевозок грузов предприятиями транспорта (без трубопроводов) по сравнению с соответствующим периодом предыдущего года увеличились в среднем по странам Содружества на 3% (в январе-феврале 2004 года - на 8%).

Пассажирские перевозки. В январе-феврале 2005 года пассажирооборот предприятий транспорта (кроме городского электрического и легкового таксомоторного) по сравнению с соответствующим периодом прошлого года в среднем по странам Содружества снизился на 6% (в январе-феврале 2004 года – увеличился на 8%), пассажиров перевезено на 11% меньше (на 1% меньше).

[1)] Здесь и далее без учета Туркменистана и Республики Узбекистан, статистические службы которых информацию не представляют.

Потребительский рынок. По сравнению с январем-февралем прошлого года реальный объем розничного товарооборота (в постоянных ценах) в странах Содружества возрос в среднем на 11%.

В январе-феврале 2005 года практически во всех странах Содружества отмечены достаточно высокие темпы роста розничного товарооборота. Вместе с тем динамика роста его реальных объемов по сравнению с аналогичным периодом предыдущего года складывалась неодинаково.

Цены на потребительском рынке. В январе-феврале 2005 года в большинстве стран Содружества отмечено некоторое усиление инфляционных процессов.

Уровень потребительских цен в странах Содружества

(прирост; февраль 2005г. к декабрю 2004г., в %)

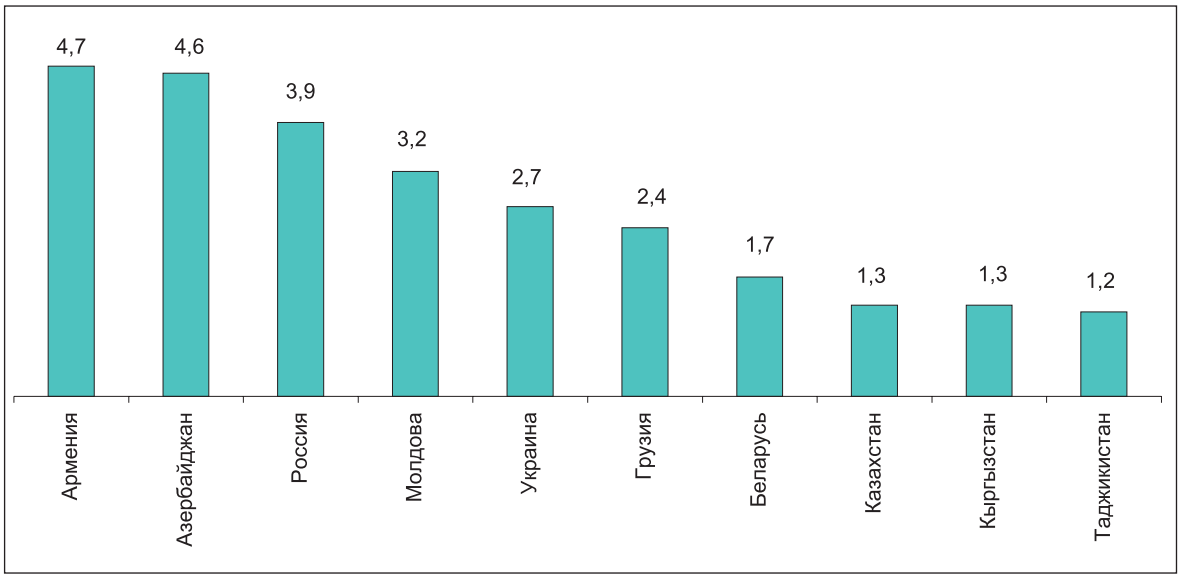

В феврале 2005 года по сравнению с декабрем 2004 года самый высокий темп роста потребительских цен отмечен в Армении (на 4,7%) и Азербайджане (на 4,6%), а самый низкий – в Кыргызстане (на 1,3%) и Таджикистане (на 1,2%).

Во всех странах Содружества цены на продовольственные товары растут опережающими темпами по сравнению с ценами на непродовольственные товары.

Наибольший прирост цен на продовольственные товары в феврале 2005 года по сравнению с декабрем 2004 года отмечен в Армении (на 7,0%) и Азербайджане (на 6,3%); наименьший – в Таджикистане (на 1,6%) и Казахстане (на 1,9%).

В феврале 2005 года по сравнению с декабрем 2004 года цены на непродовольственные товары не претерпели существенных изменений: в большинстве стран и рост и снижение цен не превысили 0,1-0,7%.

Наибольший прирост цен на платные услуги в феврале текущего года по сравнению с декабрем 2004 года отмечен в России (на 11,2%) и Азербайджане (на 3,7%); снижение цен отмечено лишь в Армении (на 1,1%).

Финансы. В большинстве стран Содружества отмечался дальнейший рост объемов кредитов, предоставленных кредитными организациями предприятиям, организациям, банкам и физическим лицам. В Азербайджане на конец января текущего года по сравнению с той же датой 2004 года они возросли на 44,6%, Армении – на 36,9%, Беларуси – на 65,2%, Казахстане – на 54,2%, Молдове – на 6,3%, России – на 47,1% Таджикистане – на 63,1%, Украине – на 25,3%.

Во многих странах по-прежнему преобладало краткосрочное кредитование: доля его в общем объеме кредитных вложений варьировала в пределах от 53% в Беларуси до 88% в Таджикистане.

На валютных рынках большинства стран Содружества ситуация в феврале 2005 года оставалась стабильной. Курс доллара США по отношению к национальным валютам отличался незначительными колебаниями. К концу февраля по сравнению с концом января текущего года курс доллара США к армянскому драму снизился на 1,5%, белорусскому рублю – на 0,6%, казахскому тенге – на 0,2%, российскому рублю – на 1,1%, украинской гривне – на 0,1%; в Азербайджане и Туркменистане - не изменился. В Грузии и Молдове курс доллара США за месяц вырос на 0,5%, Кыргызстане - на 0,6%, Таджикистане – на 0,1%, Узбекистане - на 0,7%.

Аналогичная ситуация в странах Содружества наблюдалась и в отношении курса евро к национальным валютам. В феврале по сравнению с январем текущего года он вырос: в Беларуси и Узбекистане - на 0,7%, Грузии и Кыргызстане – на 1,8%, Казахстане – на 1,1%, Молдове – на 1,5%, Таджикистане – на 1,9%, Туркменистане – на 1,0%, Украине - на 0,9%; в Армении он снизился за месяц на 0,5%. В Азербайджане и России курс евро к концу февраля остался неизменным.

Внешняя торговля. Сохранение высокого уровня цен мирового рынка на энергоресурсы обеспечивает благоприятные условия внешней торговли стран Содружества. В январе текущего года в среднем по странам Содружества стоимостной объем экспорта товаров увеличился по сравнению с январем 2004 года на 23%, импорта товаров – на 21%.

Взаимная торговля стран Содружества в январе 2005г.

(прирост; в % к соответствующему периоду предыдущего года)

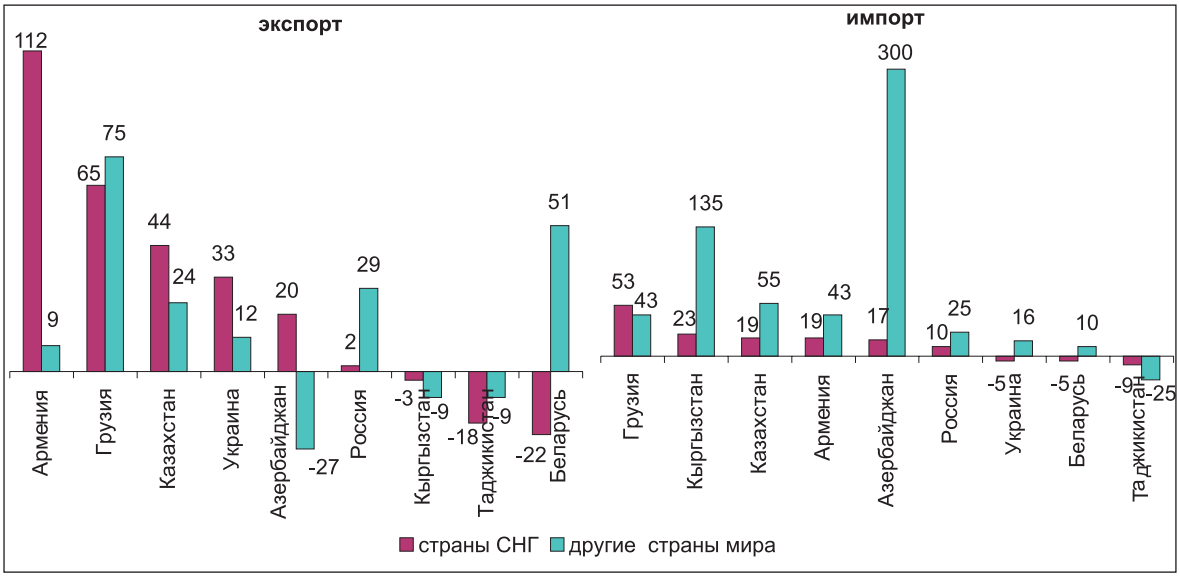

В общем объеме экспорта стран Содружества доля экспорта в страны СНГ в январе 2005 года составила 16% (в январе 2004 года - 18%), импорта – 36% (в январе 2004 года - 41%).

По сравнению с январем 2004 года объем экспорта товаров стран Содружества в другие страны мира увеличился в среднем на 27% импорта из этих стран – на 33%. Экспорт в другие страны мира сократился в Азербайджане, Кыргызстане и Таджикистане, импорт из стран дальнего зарубежья уменьшился только в Таджикистане.

На долю других стран мира в январе текущего года пришлось 84% общего объема экспорта стран Содружества и 64% общего объема импорта. По сравнению с аналогичным периодом 2004 года доля этих стран в экспорте и импорте возросла соответственно на 2% и 6%.

Заработная плата. Средний уровень **номинальной заработной платы**, начисленной в январе-феврале 2005 года, вырос по сравнению с соответствующим периодом 2004 года в Азербайджане и Армении на 22%, Беларуси - на 39%, Казахстане - на 14%, Кыргызстане - на 16%, Молдове - на 19%, России - на 22%, Таджикистане - на 47%, Украине – на 30%.

В феврале 2005 года по сравнению с январем наибольшее увеличение уровня номинальной заработной платы отмечено в Армении, Кыргызстане и Украине (на 4%); снижение - в Молдове (на 2,8%) и Таджикистане (на 0,6%).

Уровень реальной заработной платы в странах Содружества

(прирост; в % к соответствующему периоду предыдущего года)

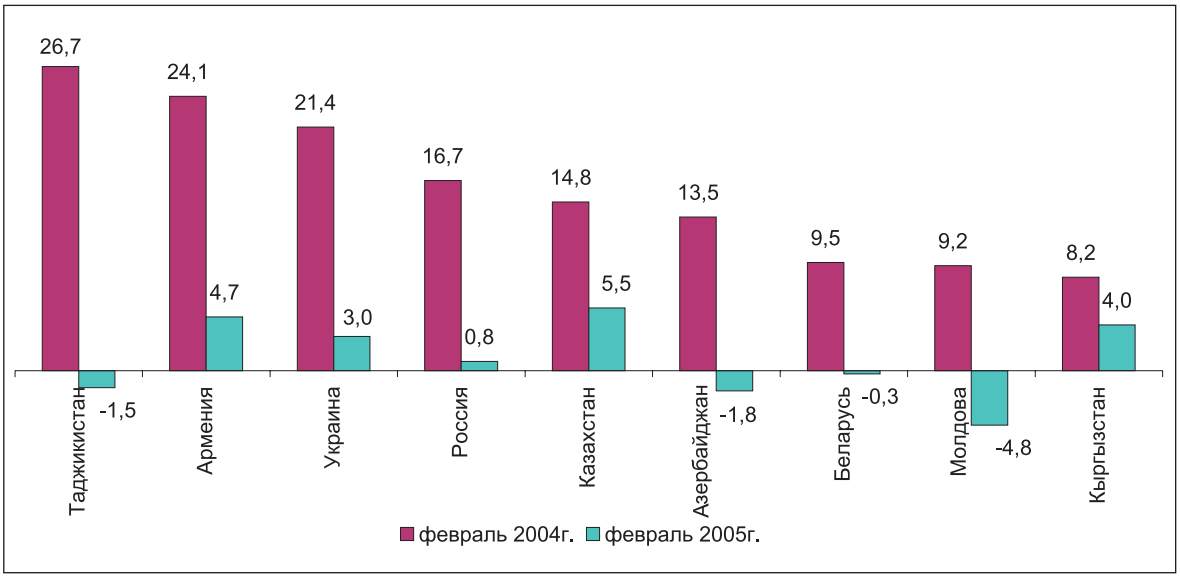

Рынок труда. На конец февраля 2005 года в службах занятости стран Содружества числилось около четырех миллионов граждан, ищущих работу. Потребность предприятий в рабочей силе (число свободных рабочих мест, заявленных в службы занятости) на эту дату составила около одного миллиона человек, то есть на одно рабочее место претендовало четыре человека.

Уровень зарегистрированной безработицы в странах Содружества

(на конец февраля 2005г., в % к экономически активному населению)

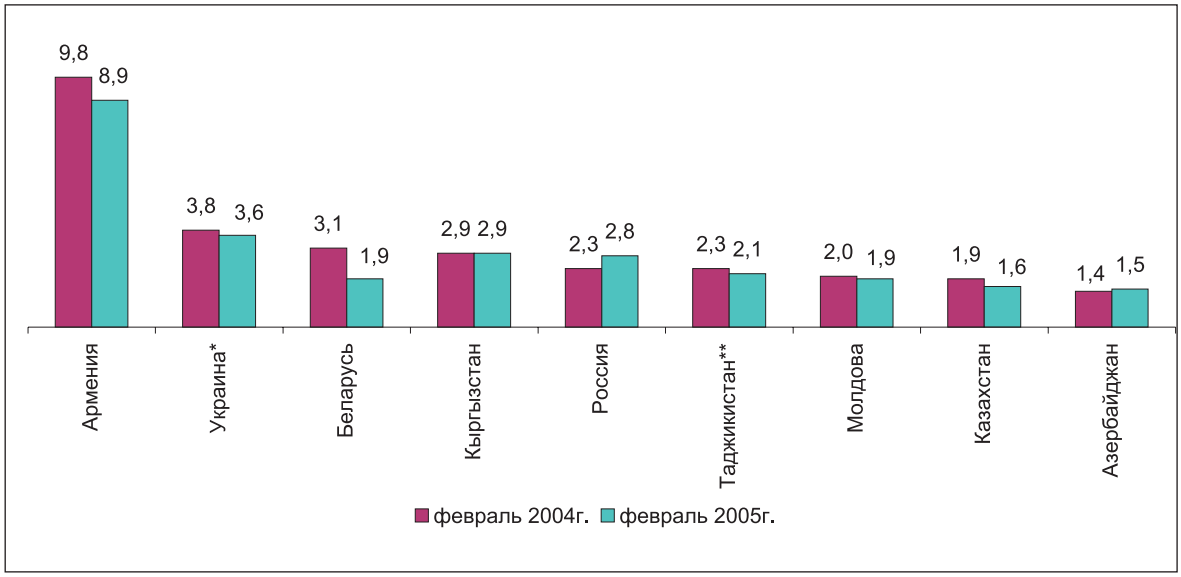

** В % к трудоспособному населению в трудоспособном возрасте.*
*** Январь.*

В течение января-февраля были *трудоустроены* (включая трудоустроенных из числа обратившихся в поисках работы в службы занятости в предыдущие периоды) в Азербайджане 56,5% от общего числа незанятых граждан, обратившихся в этом периоде в службы занятости, Армении – 30,1%, Беларуси – 59,3%, Грузии - 15,0%, Казахстане – 47,1%, Кыргызстане - 46,1%, Молдове – 20,0%, России (трудоустроено безработных) – 24,1%, Таджикистане (в январе) – 16,7%, Украине – 41,2%.

13.2 ТЕКУЩЕЕ СОСТОЯНИЕ СТРАН ЕС И ЕВРО-ЗОНЫ

Промышленное производство. По предварительным данным Евростата, объем промышленного производства, скорректированный на сезонные колебания, в январе 2005г. по сравнению с январем 2004г. увеличился в Евро-зоне на 2,2% и ЕС-25 на 1,7%. Объем промышленного производства увеличился во всех секторах промышленности, за исключением товаров длительного пользования, где отмечено снижение в Евро-зоне на 2,1% и ЕС-25 на 0,7%, а также энергетических товаров в ЕС-25 на 0,7%. Наибольшее увеличение объемов производства наблюдалось в секторе промежуточных и капитальных товаров в Евро-зоне по 3,0%, в ЕС-25 на 3,0% и 2,7% соответственно.

Динамика изменений объемов промышленной продукции по секторам в 2004г. и январе 2005г.

%, по сравнению с соответствующим месяцем предыдущего года

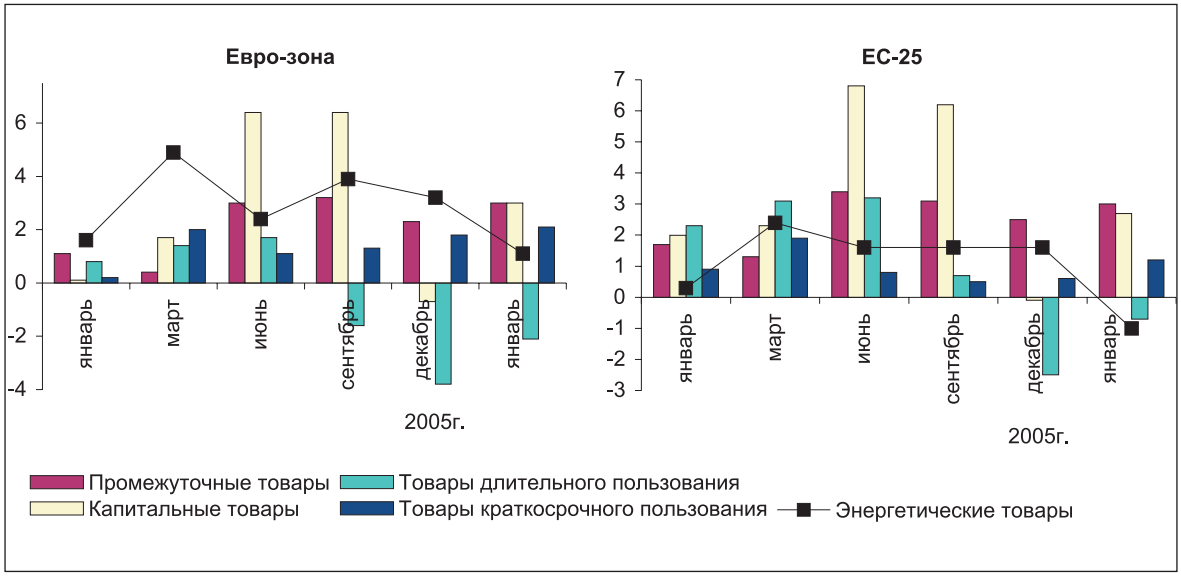

В январе 2005г. по сравнению с январем предыдущего года, среди европейских стран, предоставивших отчет, наблюдалось наибольшее увеличение объемов производства в Литве на 7,8%, Чехии – на 6,8%, Словакии – на 5,5%, Ирландии – на 4,8% и Польше – на 4,7%, а наибольшее снижение наблюдалось в Дании – на 1,6%, Италии – на 1,5%, Латвии - на 1,3% и Нидерландах - на 1,0%.

В январе 2005г. по сравнению с декабрем 2004г., среди отчитавшихся европейских стран, наблюдалось увеличение объемов промышленного производства в 10 странах Евро-зоны и ЕС-25, а в 9-ти – снижение. Наибольший прирост отмечен в Ирландии на 4,5%, Польше – на 3,4%, Германии – на 3,2% и Чехии – на 1,8%. Наибольшее снижение объемов промышленного производства зафиксировано в Португалии – на 5,0%, Финляндии – на 4,1%, Латвии – на 2,6%, Эстонии – на 2,3% и Литве – на 2,2%.

Розничная торговля. По предварительным данным Евростата, объем розничного товарооборота в январе 2005г. по сравнению с аналогичным месяцем 2004г. снизился в Евро-зоне на 0,5%, а в ЕС-25 увеличился на 0,9%. Снижение объемов розничной торговли за этот период наблюдалось в Евро-зоне, в торговле продукцией легкой промышленности, продовольственными и хозяйственными товарами на 1,6%, 0,9% и 0,6% соответственно. В ЕС-25 наблюдается увеличение объемов розничной торговли по всем товарным группам, наибольшее увеличение зарегистрировано в торговле хозяйственными товарами на 2,1%, наименьшее – в торговле продовольственными товарами – на 0,3%.

Динамика изменений объема розничной торговли в 2004г. и январе 2005г.

% изменение по сравнению с соответствующим месяцем предыдущего года

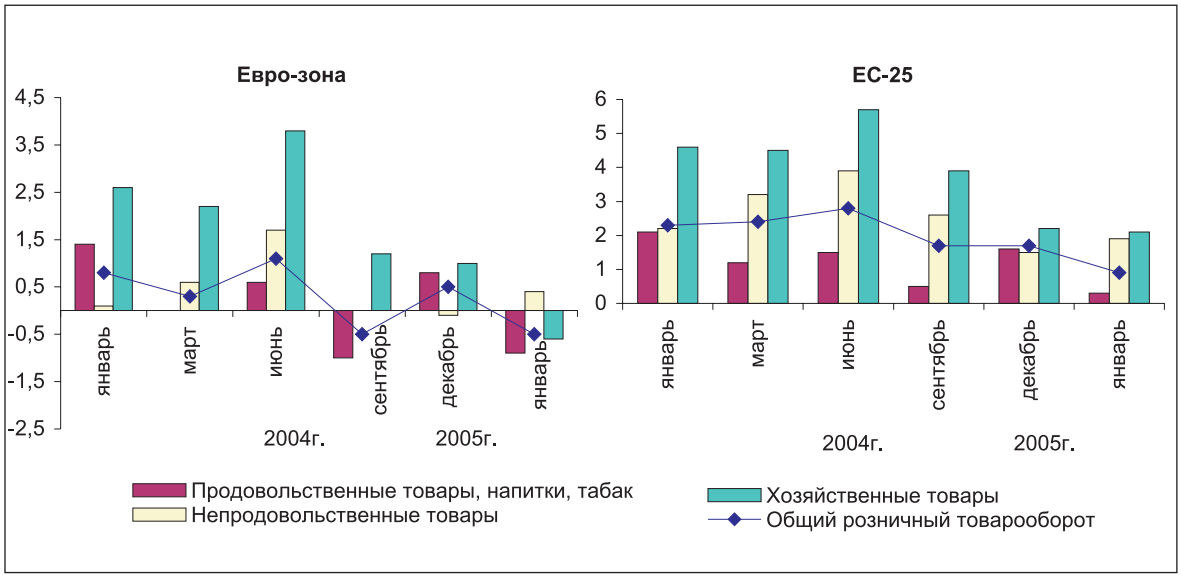

В январе 2005г. по сравнению с аналогичным месяцем 2004 года, наибольший прирост объемов розничной торговли зарегистрирован в Латвии – на 24,1%, Эстонии – на 16,0%, Дании – на 9,4% и Литве – на 9,2%. Снижение объемов розничной торговли наблюдалось в Бельгии – на 5,0%, Италии – на 3,1%, Нидерландах – на 2,1% и Люксембурге – на 1,8%.

В январе 2005г. по сравнению с предыдущим месяцем, среди отчитавшихся стран Евро-зоны и ЕС-25 наибольшее снижение объемов розничной торговли наблюдалось в Бельгии – на 3,5% и Люксембурге – на 0,5%. Увеличение объемов розничной торговли зарегистрировано в Латвии – на 5,2%, Эстонии – на 3,7%, Португалии – на 2,8%, Швеции – на 2,2% и Германии – на 2,1%.

Внешняя торговля. По предварительным данным Евростата, дефицит торгового баланса в Еврозоне с остальным миром в январе 2005г. составил 2,2 млрд. евро, тогда как в январе 2004г. профицит составлял 1,7 млрд. евро. Данные о внешнеторговом балансе за декабрь 2004г. были уточнены и профицит составил 5,1 млрд. евро (в декабре 2003г. – профицит в 6,4 млрд. евро).

По оценке, в январе 2005г. дефицит внешнеторгового баланса ЕС-25 сложился в 14,0 млрд. евро, тогда как в январе 2004г. составлял 12,1 млрд. евро. По уточненным данным о внешнеторговом балансе за декабрь 2004г., дефицит торгового баланса составил 1,4 млрд. евро, а в соответствующем периоде 2003г. – 1,9 млрд. евро.

В январе-декабре 2004г. по сравнению с аналогичным периодом прошлого года, объемы торговли с основными партнерами в ЕС-25 возросли. Наибольший прирост объемов импорта зарегистрирован из Китая (на 20%), России и Турции (по 19%), Южной Кореи (на 17%), а объемов экспорта – в Турцию (на 29%), Россию (на 23%) и Китай (на 17%).

Среди стран ЕС-25 наибольший объем профицита торгового баланса сложился в Германии (157,0 млрд. евро), Ирландии (35,3 млрд. евро) и Нидерландах (31,4 млрд. евро), а наибольший объем дефицита торгового баланса зафиксирован в Великобритании (92,9 млрд. евро), Испании (56,7 млрд. евро) и Греции 30,1 млрд. евро).

Цены

Инфляция. По предварительным данным Евростата, в Евро-зоне годовой прирост инфляции увеличился с 1,9% в январе 2005г. до 2,1% в феврале 2005г., в ЕС-25 с 2,0% до 2,1%, ЕС-15 с 1,8% до 2,0% соответственно.

Динамика изменения уровня цен на товары и услуги в 2004г., январе и феврале 2005г. в Евро-зоне

% изменение по сравнению с соответствующим месяцем предыдущего года

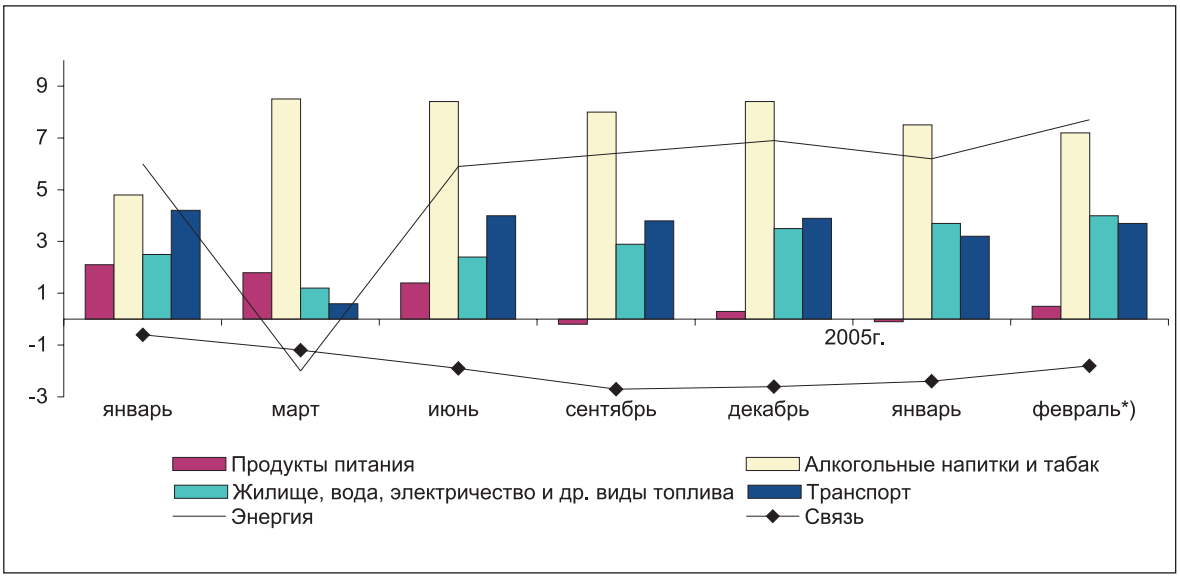

*) *Предварительные данные.*

По имеющимся данным, годовой прирост инфляции в ЕЕА (страны Европейского экономического пространства) увеличился с 2,0% в январе 2005г. до 2,1% в феврале 2005г.

По сравнению с аналогичным месяцем предыдущего года, в феврале 2005г., прирост уровня цен наблюдался во всех европейских странах, предоставивших отчет, за исключением Финляндии, где цены остались неизменными на уровне предыдущего месяца т.г. Наибольший прирост уровня цен зафиксирован в Латвии (на 7,0%), Эстонии (на 4,6%), Польше (на 3,5%) и Венгрии (на 3,4%), а наименьший – в Дании (на 1,0%), Швеции (на 1,2%) и Чехии (на 1,4%).

Цены производителей промышленной продукции. По предварительным данным Евростата, цены производителей промышленной продукции в феврале 2005г. по сравнению с соответствующим месяцем 2004 года в Евро-зоне и ЕС-25 увеличились на 4,2% и 5,0% соответственно.

Прирост цен зарегистрирован во всех секторах промышленности. Наибольшее увеличение цен в феврале 2005г. по сравнению с аналогичным месяцем предыдущего года зарегистрировано в секторе энергетических товаров в ЕС-25 на12,7% и Евро-зоне на 9,7%, на промежуточные товары на 5,4% и 5,2% соответственно. Наименьшее увеличение – в секторе товаров длительного и краткосрочного пользования в ЕС-25 на 1,3% и 1,5%, в Евро-зоне на 1,5% и 1,3% соответственно.

Динамика изменений цен производителей промышленной продукции по секторам в 2004 году, январе и феврале 2005г.

%, по сравнению с соответствующим месяцем предыдущего года

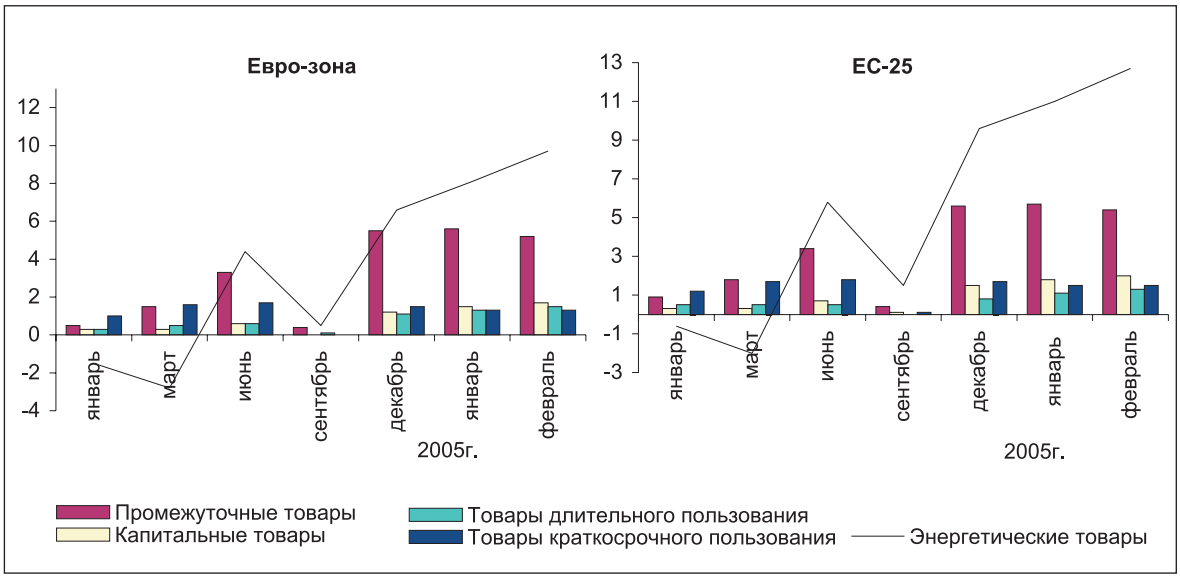

В феврале 2005г. по сравнению с предыдущим месяцем во всех странах ЕС-25, предоставивших отчет, зарегистрирован прирост цен производителей промышленной продукции. Наибольшее увеличение цен зафиксировано в Дании (на 1,2%), Венгрии (на 1,1%) и Нидерландах (на 1,0%).

В большинстве отчитавшихся стран ЕС-25, в феврале 2005г. по сравнению с аналогичным периодом 2004г. зарегистрировано увеличение цен производителей промышленной продукции во всех странах. Наибольший прирост уровня цен производителей промышленной продукции зафиксирован в Венгрии - на 10,0%, Великобритании (на 8,7%), Люксембурге – на 8,5%, на Кипре (на 7,8%) и Чехии (на 7,0%), а наименьший в Финляндии – на 0,4% и Ирландии – на 1,5%.

Уровень безработицы. По данным Евростата, общий уровень безработицы в феврале 2005г. по сравнению с январем 2005г. в Евро-зоне и в ЕС-25 составил по 8,9%, в ЕС-15 - 8,1%.

В феврале 2005г. самый низкий уровень безработицы зарегистрирован в Ирландии - 4,3%, Люксембурге (4,4%) и Австрии (4,6%). Среди стран ЕС-25 самый высокий уровень безработицы отмечен в Польше (18,1%) и Словакии (16,2%).

За последние 12 месяцев (с февраля 2004г.) рост уровня безработицы отмечен в Венгрии (с 5,8% до 6,3%), Португалии (с 6,3% до 6,9%) и Кипре (с 5,0% до 5,6%), а наибольшее снижение – в Литве (с 11,6% до 8,9%), Польше (с 19,1% до 18,1%) и Словакии (с 18,5% до 16,2%). По сравнению с февралем 2004г., в феврале 2005г. уровень безработицы среди мужчин снизился с 7,5% до 7,4% в Евро-зоне, ЕС-15 – с 7,1% до 7,0%, а в ЕС-25 остался неизменным и составил 7,9%. Среди женщин уровень безработицы увеличился в Евро-зоне с 10,4% до 10,7%, в ЕС-25 - с 10,0% до 10,2% и ЕС-15 - с 9,2% до 9,4% соответственно.

Уровень безработных в возрасте до 25 лет на территории ЕС-25 колеблется с амплитудой от 7,9% в Ирландии до 37,6% в Польше. В феврале 2005г. среди молодежи безработица увеличилась по сравнению с соответствующим периодом прошлого года в Евро-зоне с 18,0% до 18,5% и в ЕС-15 – с 16,6% до 17,1% соответственно. В ЕС-25 безработица среди молодежи осталась неизменной на уровне февраля прошлого года и составила 18,8%.

По предварительным данным Евростата, в феврале 2005г. 12,8 млн. мужчин и женщин были безработными в Евро-зоне и 19,1 млн. в ЕС-25. Эти данные скорректированы с учетом критериев МОТ (Международная Организация Труда).

13.3 КОНЪЮНКТУРА МИРОВОГО РЫНКА ОТДЕЛЬНЫХ ТОВАРОВ В МАРТЕ 2005г.

Энергетические товары. По данным World Bank, в марте 2005г. по сравнению с февралем 2005г., наблюдалась тенденция увеличения цен на все основные энергетические товары, а также угля из Австралии, природного газа из Европы и США, где отмечен рост цен на 2,0%, 0,5% и 13,5% соответственно.

По сравнению с предыдущим месяцем, в марте 2005г. был зарегистрирован рост цен на все виды марок нефти: нефть марки Brent на 16,5%, марки WTI (Западный штат Техас) - на 12,9% и марки Dubai увеличилась – на 11,3% соответственно. Цена на сырую **нефть,** средний Спот выросла на 13,6%.

Динамика мировых цен на нефть

(доллар\баррель)

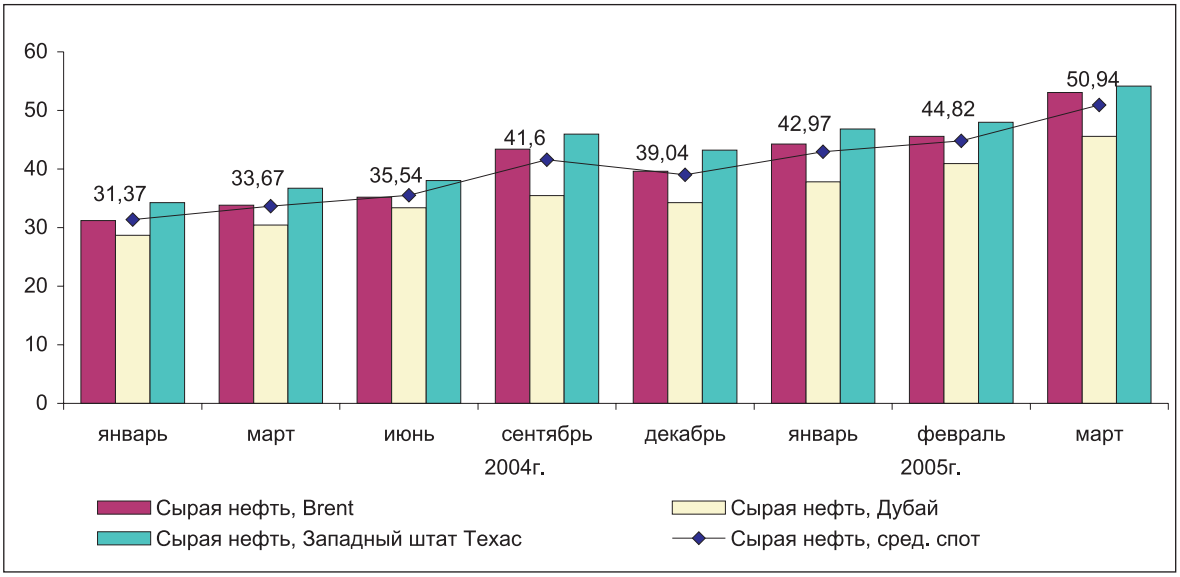

Металлы. В марте 2005г. по сравнению с февралем т.г., на мировом рынке металлов наблюдалось увеличение цен. Так, наибольший рост цен зарегистрирован на такие виды металлов, как никель (на 5,5%), алюминий (на 5,2%) и олово (на 3,9%), наименьший – на свинец (2,7%). На рынке драгоценных металлов наблюдалось увеличение цен на золото на 3,8% и серебро - на 2,8%. Цены на все виды стали также возросли, а цена на железную руду осталась неизменной на уровне февраля 2005г.

Мировые цены на металлы и сталь

доллар/тонна)

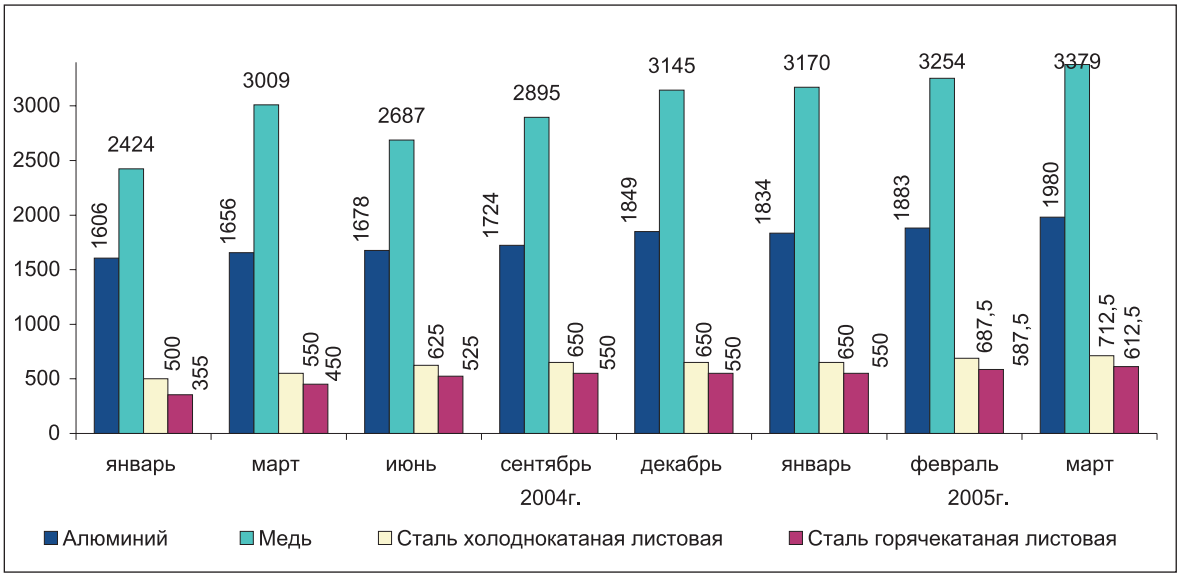

Сельскохозяйственные и продовольственные товары. По сравнению с предыдущим месяцем, в марте 2005г., отмечен рост цен на все виды злаковых, за исключением пшеницы из Канады и пшеницы HRW из США, где зарегистрировано снижение цен на 3,5% и 0,1% соответственно. Так, увеличились цены на кукурузу - на 6,2%, пшеницу SRW из США - на 7,5% и рис Тайский, 5-ти процентный – на 1,0%. Также, наблюдался рост цены на чай (среднее значение 3 аукционов) - на 0,3%.

В марте 2005г. по сравнению с предыдущим месяцем, зарегистрировано увеличение цен на сахар на внутреннем рынке Европы и США на 1,0% и 1,2% соответственно, а цена на сахар на мировом рынке, напротив, снизилась – на 1,9%.

Цены на рыбу и говядину увеличились по 1,9%, баранину - на 0,2%.

Динамика мировых цен на пшеницу

(доллар\ тонна)

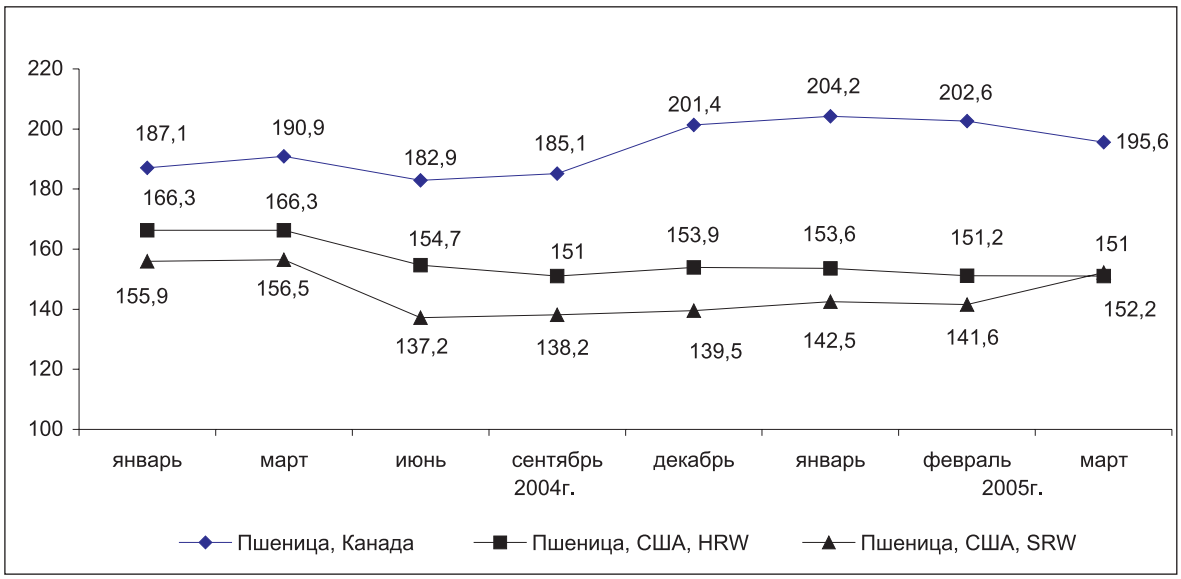

Сырьё и удобрения. В марте 2005г. по сравнению с февралем т.г. отмечен рост цен на древесину (лесоматериал) из Камеруна и Малайзии на 1,4% и 1,6% соответственно, на древесину (бревно) из Малайзии на 1,4%. Рост цен был отмечен на все виды каучука, хлопка и шерсти. Цена на диаммониум фосфат снизилась на 1,2%. На горный фосфат, хлорид калия и тройной суперфосфат цены оставалась неизменными на уровне февраля т.г.

Мировые цены на сырье

(цент/кг)

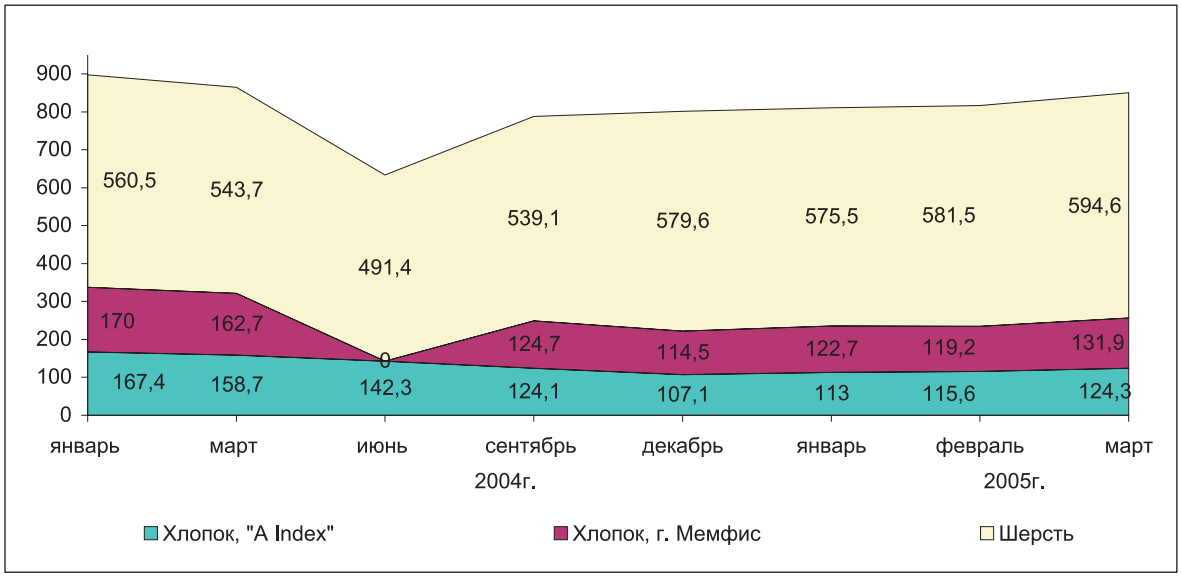

Первый заместитель Председателя Агентства Республики Казахстан по статистике **Ю.Шокаманов**

/Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі/
Алматы; 2005

Қазақстан Республикасының әлеуметтік-экономикалық дамуы

Баяндама бөлімдерінің мазмұнына жауапты адамдар

Баяндама бөлімінің атауы	Жауапты адамның аты-жөні, лауазымы	Телефоны
Қазақстан Республикасының әлеуметтік-экономикалық дамуының қысқаша қорытындылары Негізгі әлеуметтік-экономикалық индикаторлар Өңірлердің әлеуметтік-экономикалық жағдайы Конъюнктуралық зерттеулер Дүниежүзілік экономиканың даму үрдістері	Қамбарова Халида Мурдунқызы, Статистикалық ақпаратты талдау және жариялау департаментінің директоры	61-22-43
Жалпы ішкі өнім Төлем балансы Қаржы жүйесі Шағын бизнес мониторингі	Қайырова Дәметкен Кәрімқызы, Ұлттық есеп жүргізу департаментінің директоры	61-32-13
Өнеркәсіп Ауыл шаруашылығы Инвестициялар Құрылыс	Кәрімова Заңгира Ахатқызы, Өндіріс статистикасы департаментінің директоры	61-57-01
Көлік және байланыс Сыртқы сауда Сауда және өзге де қызметтер Тауар рыноктары	Епбаева Айгүл Тоқтарханқызы, Қызмет көрсету саласы статистикасы директоры	61-25-16
Халықтың ақшалай табыстары Демографиялық ахуал Халықтың ауру-сырқаулығы Қылмыстылық	Евстафьев Вячеслав Евгеньевич, Әлеуметтік және демографиялық статистика департаментінің директоры Мұсабек Ерболат Нығыманұлы, Әлеуметтік және демографиялық статистика департаменті директорының орынбасары	61-63-08
Баға Еңбек рыногы Еңбекке ақы төлеу	Кривко Нина Ивановна, Баға және еңбек статистикасы департаментінің директоры	42-25-28
Техникалық ресімдеу және дизайн	Нәбиев Арман Сәбитұлы, "Қазстатақпарат" ЖШС-ның жарияланымдарды дайындау бөлімінің бастығы	61-33-90

/Агентство Республики Казахстан по статистике/
Алматы; 2005

Социально-экономическое развитие Республики Казахстан

Ответственные лица за содержание разделов Доклада

Наименование раздела доклада	Ф.И.О., должность ответственного	Телефон
Краткие итоги социально-экономического развития РК Основные социально-экономические индикаторы Социально-экономическое положение регионов Конъюнктурные обследования Тенденции развития мировой экономики	Камбарова Халида Мурдуновна, директор Департамента анализа и публикации статистической информации	61-22-43
Валовой внутренний продукт Платежный баланс Финансовая система Мониторинг малого бизнеса	Каирова Даметкен Каримовна, директор Департамента национального счетоводства	61-32-13
Промышленность Сельское хозяйство Инвестиции Строительство	Каримова Загира Ахатовна, директор Департамента статистики производства	61-57-01
Транспорт и связь Внешняя торговля Торговля и прочие услуги Товарные рынки	Епбаева Айгуль Тохтархановна, директор Департамента статистики сферы услуг	61-25-16
Денежные доходы населения Демографическая ситуация Заболеваемость населения Преступность	Евстафьев Вячеслав Евгеньевич, директор Департамента социальной и демографической статистики Мусабек Ерболат Ныгыманулы, зам.директора Департамента социальной и демографической статистики	61-63-08
Цены Рынок труда Оплата труда	Кривко Нина Ивановна, директор Департамента цен и труда	42-25-28
Техническое оформление и дизайн	Набиев Арман Сабитович, начальник отдела подготовки публикаций ТОО "Казстатинформ"	61-33-90